

MAGYAR

KÖZLÖNY

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG HIVATALOS LAPJA

Budapest,
2002. április 17.,
szerda

49. szám II. kötet

Ára: 2492,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

11/2002. (IV. 17.) OM r.

A kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet módosításáról

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

Az oktatási miniszter 11/2002. (IV. 17.) OM rendelete

a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről
és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet
módosításáról

A közoktatásról szóló — többször módosított —
1993. évi LXXIX. törvény 94. §-a (1) bekezdésének
a) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket
rendelem el:

1. §

A kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló — többször módosított — 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet „A NEMZETI, ETNIKAI, KISEBBSÉGI ISKOLAI OKTATÁS EGYES TANTÁRGYAINAK KERETTANTERVEI, TOVÁBBÁ A KISEBBSÉGI OKTATÁS ÓRATERVEI” című 3. számú melléklete az e rendelet *mellékleteként* kiadott

„VI. KERETTANTERVEK a szlovák kisebbségi oktatáshoz”

fejezettel egészül ki.

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pálincás József s. k.,
oktatási miniszter

Melléklet a 11/2002. (IV. 17.) OM rendelethez

**(A NEMZETI, ETNIKAI KISEBBSÉGI
ISKOLAI OKTATÁS EGYES TANTÁRGYAINAK KERETTANTERVEI,
TOVÁBBÁ A KISEBBSÉGI OKTATÁS ÓRATERVEI)**

VI.

**KERETTANTERVEK
a szlovák kisebbségi oktatáshoz**

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

SZLOVÁK TANÍTÁSI NYELVŰ ÉS KÉTNyelvŰ ISKOLÁK

1–4. évfolyam

Célok és feladatok

Az egynyelvű és kétnyelvű nemzetiségi iskolák szlovák nyelvoktatásának legfontosabb célja a beszéd-készség olyan szintjének elérése, hogy a tanulók életkori sajátosságaiknak megfelelően és helyesen oldják meg az adott beszédhelyzetet és a szaktárgyak vonatkozásában ismerjék meg és használják a szaknyelvet mind szóban, mind írásban a nyelvtani szabályokkal összhangban.

Mivel az általános iskolákba érkező tanulók nyelvi szintje megváltozott, ehhez a tényhez kell igazodnia a szlovák nyelv tanítása céljainak és feladatainak is.

A gyermeket, aki az óvodából, kivételesen a családi környezetből, többnyire csak passzív szókincset hoz, az egynyelvű és kétnyelvű nemzetiségi iskolákban fel kell készítenünk arra, hogy megoldja az alapvető kommunikációs helyzeteket, a helyes olvasási technika segítségével bővítse nyelvi ismereteit és szerezzen információkat más területekről is, és az alapvető helyesírási és nyelvtani törvényszerűségeknek köszönhetően képes legyen megfelelően kifejezni magát az írásbeli közlés során.

E cél megvalósítását az 1–4. évfolyamon a tantárgy három területe szolgálja:

1. a kommunikáció
2. az írás és nyelvtan
3. olvasás és irodalmi nevelés

Kommunikáció

Elsődleges feladat a tanulók megismertetése a helyes kiejtéssel. Folyamatosan javítani kell a már elsajátított szókincs esetlegesen hibás kiejtését és az új lexikális ismeretek elsajátításánál betartatni a helyes kiejtést. Különös figyelmet kell szentelni a magyar kiejtéstől eltérő hangokra.

A szókincset megfelelő ütemben és logikai egymásra építettséggel kell fejleszteni.

Kezdetől ügyelni kell a már elsajátított szókincs alkalmazására mondatmodellekben, egyszerű beszélgetésekben és elsősorban a mindennapi kommunikáció során a tanórákon kívül is.

Elsajátítani az udvariassági kifejezéseket és ügyelni azok következetes alkalmazására a környezettel való mindennapi kommunikáció során.

Helyesen és gyorsan reagálni a nevelő utasításaira. Az egyszerű mondatokat fokozatosan bővíteni összetettebb mondategységekké, melyeket a tanuló alkalmazni tud szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban.

A nyelvi jártasságot alkalmazni az általános ismeretek bővítésénél, új ismeretek szerzésénél Szlovákiáról, a szlovák nyelvhez való pozitív viszony kialakításánál és nem utolsósorban a lelki gazdagság érzésének erősítésénél, mely egy újabb nyelv (a szlovák nyelv) ismeretéből fakad.

Írás és nyelvtan

E terület célja megtanulni, megismerni, és hiba nélkül használni a szlovák betűket a magyar ábécé betűivel való felcserélés nélkül, elsősorban az írásbeli megnyilvánulás során.

Megtanulni a hangtan alapvető fogalmait, bizonyos alaktani ismereteket szerezni (ragozható szófajok) és elsajátítani az alapvető helyesírási szabályokat.

A nyelvi nevelés ezen részéhez tartozik a meghatározott idő alatt adott írott és nyomtatott szöveg másolásának, tollbamondás írásának és az emlékezetből írásnak a képessége, miközben a tanuló ügyel az írásbeli munka külalakjára. A célok közé tartozik a leírt szöveg automatikus, önálló ellenőrzése, a hibák keresése és javítása.

A nyelvtani szabályok elsajátítása segíti a tanulók helyes kifejezésének folyamatát, ugyanakkor a tudatos nyelvszemlélet és nyelvérzék fokozatos alakítását is.

Olvasás és irodalmi nevelés

Az olvasás elsődleges feladatai közé tartozik a szlovák ábécé betűinek megbízható ismerete és biztos kapcsolásuk azokhoz a hangokhoz, amelyeket jelölnek.

A szótagok és szavak helyes analízise és szintézise, az ékezetek és mondatvégi írásjelek használata, a szavak jelentés és intonációs egységekbe kapcsolása fokozatosan elvezetnek a folyékony értő olvasás technikájának elsajátításához, melynek az olvasott szöveg kifejező előadásában kellene kiteljesednie.

A helyes olvasási technika alkalmazása feltétele az olvasott szemelvény tartalma globális értésének és a szövegben való eligazodásnak.

A szlovák, a nemzetiségi és külföldi íróktól választott irodalmi szemelvényeknek és a népköltészetnek a nyelvtanítás e területén biztosítania kellene a passzív és aktív szókincs folyamatos bővítését az emberi megismerés különböző területein.

Az olvasott szövegek tartalma, de illusztrációi is jelentősen befolyásolják a gyermek személyiségének érzelmi és értelmi fejlődését és fokozatosan hatnak irodalmi ízlésének alakítására.

Az irodalmi nevelés további célja szoros összefüggésben a fentiekkel, az olvasott szöveg elemzése és az olvasottakról önálló tanulói véleményalkotás szóbeli vagy írásbeli formában.

Az irodalmi nevelés szerves része a legfontosabb irodalmi szakkifejezések megismerése és az alapvető irodalmi műfajok megkülönböztetésének képessége.

A legfontosabb célok közé tartozik az értő néma olvasás elsajátítása is, mint a megbízható és gyors információszerzés elengedhetetlen feltétele más tantárgyak vonatkozásában is.

A rendszeres könyvtárlátogatás, a gyermekfolyóiratok olvasása, a rádió és televízió adásainak alkalmankénti követése és gyermekfilm alkotásokkal való megismerkedés új ismeretek forrásai lehetnek, ugyanakkor a szabadidő hasznos eltöltését is jelentik, melynek fokozatosan a tanuló elengedhetetlen szükségletévé kellene válnia.

Fejlesztési követelmények

Az a tény, hogy az első osztályokba érkező gyermekek csak nagyon csekély szókincssel rendelkeznek, az alapvető udvariassági kifejezésekkel és a népköltészet legegyszerűbb formáit (mondókák, versek, dalok) ismerik, kihat a nyelvtanítás egyes területei általános követelményeinek tartalmára is.

Kommunikáció

A tanulónak el kell sajátítania adott témakörök tanult szókincsének helyes kiejtését.

Az adott témakörökön belül mondatmodelleket kell elsajátítani, melyeket aktívan alkalmazni tud egyszerű beszédhelyzetekben, elsősorban a környezetével való kapcsolatában. Továbbá meg kell értenie a tanár kérdéseit, utasításait és tudnia kell azokra helyesen reagálni.

Tudnia kell fokozatosan önálló véleményt kialakítani, melyet egyszerű formában ki is tud fejezni. Előzetes felkészülés után képes legyen összeállítani tanári segítséggel szóbeli és megfelelő írásbeli közlést és leírást vizuális érzékelés vagy személyes tapasztalat alapján (képsor, tárgyak stb.).

Aktívan alkalmazza az udvariassági kifejezéseket és használja azokat a napi szóbeli és írásbeli közlés során, mint pl. jókívánságok kifejezésekor születésnap vagy egyéb ünnepek alkalmából és levélírásnál. Nem utolsósorban néhány összefüggő mondatnál tudjon információt adni önmagáról, családjáról, szűkebb környezetéről stb. Nem értés esetén tudnia kell kérni a kérdések, utasítások, információk megismétlését.

Írás – nyelvtan

Írás

A tanuló legyen képes a tanult szókincsen belül szabályos írással nyomtatott és írott szöveg másolására. Tudja önállóan, illetve tanári segítséggel megoldani a tankönyv és munkafüzet feladatait. Tudjon tollbamondást emlékezetből írni, legyen képes ellenőrizni írásbeli munkáit és az esetleges hibáinak önálló javítására.

Ügyeljen írásbeli munkáinak külalakjára.

Helyesírás – nyelvtan

A tanuló biztosan ismerje és használja a szlovák ábécé betűit a magyar betűkkel való felcserélés nélkül. Helyesen használja az írásjeleket, jelölje a magánhangzók időtartamát és a szótagképző mássalhangzókat, alkalmazza a ritmustörvényt.

Sajátítsa el az alapvető helyesírási szabályokat, mint pl. lágy szótagok, kettőshangzók írását, a nagy kezdőbetűk írását a mondat elején és a tulajdonneveknél. Tudjon szótagolni, tudja megkülönböztetni a mondatfajtákat és a mondat, szó, szótag, hang, betű fogalmát. Szerezzen készséget az i/í és y/ý írásában a lágy, a kemény és kettős jellegű mássalhangzók után a szavak belsejében. Az alaktan területén legyen képes ismert szövegben meghatározni a ragozható szófajokat és azok néhány kategóriáját.

A mondatalkotás során törekednie kell a helyes szórend és a névszók egyeztetésének betartására.

A helyesírás szabályai és a nyelvtani normák területén szerzett ismereteit a tanuló egyaránt alkalmazza a szóbeli és írásbeli közlés során. Bizonytalanság esetén a szlovák helyesírás szabályait kell alkalmaznia.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanuló helyesen artikulálja a szlovák hangokat, ügyeljen az írásjelekre, tartsa be a mondat természetes intonációját. Sajátítsa el a hangos és néma folyékony értő olvasás technikáját és tudjon ismert irodalmi szöveget kifejezően olvasni. Értse meg az ismeretlen szöveg lényegét. Fordításoknál ne csak a tanári segítségre támaszkodjon, hanem legyen gyakorlott a kétnyelvű szótár használatában is.

Tanári kérdések segítségével tudjon elolvasott és lefordított szöveget elemezni, az olvasott részletről lényeges információkat adni és legyen képes a feldolgozott szöveg tartalmának egyszerű időrendi elmondására.

Kapcsolódjon be a szöveg dramatizálásába, majd aktívan vegyen részt a mesék és gyermektörténetek dramatizálásában. Nyelvi ismereteit bővítse versek és prózai művek memorizálásával.

Látogassa rendszeresen a könyvtárat, tájékozódjon benne önállóan, ismerje meg és alkalmanként olvassa a szlovák gyermekfolyóiratokat és nézzen meg néhány gyermek- és ifjúsági filmet.

Az elsajátított szókincs és olvasási készség segítségével a tanuló ismerkedjen meg a szlovák nép és saját nemzetisége népszokásaival és hagyományaival.

1. évfolyam
Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

Kommunikáció

A tanulók helyesen, esetleg kis hibákkal ejtik ki a szlovák hangokat. Különböző szituációkban megfelelően használják a már ismert szókinccset és mondatmodelleket.

Értik a rendszeresen használt tanári utasításokat és információkat. Egyszerű beszélgetést állítanak össze ismert témában a begyakorolt mondatmodellek felhasználásával. Képesek képről megnevezni az ismert szavakat. Tudnak néhány életkoruknak megfelelő verset, mondókát és kiszámolót.

Olvasás és írás

A tanulók ismerik a szlovák ábécé nagy-, kis-, nyomtatott és írott betűit és helyesen artikulálják a hangokat, melyeket azok jelölnek. Tudják írni és olvasni a kettőshangzókat. A hangokból szótagokat, a szótagokból szavakat képeznek, törekednek a mondatok helyes intonációjára. Tudják kisebb hibákkal artikulálni a magyartól eltérő hangokat és a szlovák ábécé sajátos hangjait (pl. ch, dž stb.). Az írásbeli és szóbeli közlés során használják az írásjeleket (ékezet, lágyítójel, kúpos ékezet) és a mondatvégi írásjeleket (pont, kérdőjel, felkiáltójel). Tudják, hogy a mondatkezdés nagybetűvel történik. Kevés hibával másolnak ismert írott és nyomtatott szöveget. Szótagolva olvasnak szavakat és a szóbeli kezdőszakasz során gyakorolt mondatot.

Megismernek néhány rövid mesét. Ismerik az alapvető fogalmak és kifejezések jelentését (mondat, szó, szótag, betű, kis-, nagy-, írott, nyomtatott, ékezet, lágyítójel, kúpos ékezet, vessző, gondolatjel, pont, felkiáltó jel, mese, cím, vers, illusztráció, sor). Aktívan közreműködnek a mesedramatizálásban. Tanári segítséggel lefordítják az olvasott szöveget. Képesek felsorolni az illusztráció néhány részletét. Rajzzal tudják kifejezni az olvasott és lefordított szöveg tartalmát.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. „Én”	– <i>személyi adatok</i> (pl. ... vagyok... hívnak... éves vagyok). Fiú (lány) vagyok. Tanuló vagyok (lány, fiú). Első osztályba járok. (Szlovák iskolába járok stb.), – <i>testrészek és alapvető tulajdonságok</i> (pl. fej, arc, nyak, törzs stb.). Barna (fekete, szőke...) hajam van. Kék (zöld, barna) a szemem. Nagy (kis) orrom van. Nagy (kis) fülem van. Piros az ajkam. Sápadt (piros) az arcom stb., – <i>tisztálkodás</i> (pl. mosdom, törölközöm, fésülködöm). Megmosom a kezem (lábam, nyakam, arcom stb.).
2. Családom, rokonok	– <i>a családtagok neve</i> (pl. apa, anya, nagyapa, nagymama, leány-, fiútestvér, nagybácsi, nagynéni stb.), – <i>információk a család tagjairól</i> [pl. Édesapámat ... Édesanyámat (kinek) hívják. A fiútestvéretem ... hívják, (hányadik) osztályba jár, (hány) éves. A lánytestvéretem (kinek) hívják, (hányadik) osztályba jár, (hány) éves stb.], – <i>vendégségben</i> (pl. Tessék! Kerüljön beljebb! Vegyen! Nem kérek. Jó napot kívánok! Viszontlátásra! stb.).

Témakörök	Tartalmak
3. Osztály, iskola	– <i>a tanterem berendezési tárgyai</i> (pl. asztal, szék, pad, tábla ajtó, szekrény, mosdókagyló, tükör, virág, ablak, kréta, televízió stb.), – <i>tanszerek</i> [pl. iskolatáska, (aktatáska), tolltartó, könyv, füzet, tájékoztató füzet, grafitceruza stb.], – <i>alapvető színek</i> (fehér, sárga, piros, kék, zöld, barna, fekete stb.), – <i>kiegészítő színek</i> (narancssárga, lila, rózsaszín, égszínkék, világos-, sötétzöld, bézs, szürke stb.), – <i>egyéb tulajdonságok</i> (pl. kicsi, nagy, szép, színes stb.), – <i>birtokviszonyok kifejezése</i> (pl. enyém, tied, övé – férfié, nőé. Az nem az én füzetem, az az ő fürete stb.), – <i>tagadás kifejezése</i> (pl. Az nem sárga zsírkréta, az zöld asztal stb.).
4. A mi házunk, lakásunk	– <i>lakóhely</i> (pl. városban, faluban, tanyán lakom), – <i>a ház (lakás) helyiségei</i> (pl. előszoba, konyha, nappali, hálószoza, gyerekszoza, fürdőszoba, WC stb.), – <i>a szobám berendezése, néhány tulajdonság</i> (pl. nagy, szép, modern, + színek, asztal, szék, ágy, szekrény, szőnyeg, függöny stb.).
5. Öltözködés	– <i>ruhaneműk</i> (pl. ing, blúz, pulóver, nadrág, ruha, szoknya, szandál, cipő, csizma, sál, kesztyű, sapka, kabát, bunda stb.), – <i>az öltözet tulajdonságai</i> (pl. meleg, szép + színek), – <i>az eltérések megtanulása</i> (pl. Felveszem a kabátot. Felhúzom a cipőt. Leveszem a ruhát. Lehúzom a csizmát stb.), – <i>az évszakok egyszerű jellemzése</i> (tavasz nyár, ősz, tél) (pl. öltözködés, jellemző tevékenységek, időjárás stb.).
6. Napirend	– <i>napszakok, helyes köszönés</i> (pl. reggel – Jó reggelt kívánok! nap – Jó napot kívánok! stb.), – <i>adott napszakokban végzett tevékenységek</i> (pl. felébredek, felkelek, megmosdom, reggelizem, iskolába megyek, tanulok, olvasok, írok, énekelek, gyakorlok, ebédelek, játszom, gyurmázom, rajzolok, vacsorázom, fürdöm, alszom stb.), – <i>számlálás 1–20-ig,</i> – <i>az időpont meghatározása – egész óra</i> (pl. Hány óra van? Egy óra van. Két óra van. stb.), – <i>a hét napjai</i> (pl. Milyen nap van ma? Milyen nap volt tegnap? Milyen nap lesz holnap? stb.), – <i>a hónapok megnevezése.</i>
7. Vásárlás	– <i>gyümölcsök</i> (pl. alma, körte, málna, eper, banán, narancs, szőlő, dió, szilva, citrom, cseresznye, tulajdonságok – édes, savanyú + színek stb.), – <i>zöldségek</i> (pl. fejes saláta, paradicsom, burgonya, paprika, káposzta, répa, borsó, hagyma, uborka, tulajdonságok – ízletes, csípős + színek stb.), – <i>többes szám</i> (pl. alma – almák, uborka – uborkák stb.), – <i>vásárlás a piacon – alkalmazott kifejezések</i> (pl. Mit kérsz? Kérek. ... Nem kérem. Mennyit fizetek? Köszönöm szépen! stb.).

Témakörök	Tartalmak
8. Ünnepek	– <i>köszöntő versek az ünnepek alkalmából</i> (pl. névnap, születésnap, Mikulás, Karácsony, Húsvét, Anyák napja stb.), – <i>alapvető információk</i> (pl. A névnapom ... van. A születésnapom ... van. stb.), – <i>képsor alapján egyszerű mese elmondása.</i>
9. Videofilmek	– <i>rövid mese rajzfilmek.</i>
Olvasás és írás	
1. Magánhangzók	– a szlovák magánhangzók olvasásának és írásának gyakorlása, – a rövid és hosszú magánhangzók megkülönböztetése, – írott, nyomtatott nagy- és kisbetűk másolása, – betűk diktálása vizuális felkészítés alapján.
2. Mássalhangzók	– a mássalhangzók olvasása és írása a tankönyv sorrendje szerint, – a szótagok és szavak fokozatos analízise és szintézise, – az írásjelek (ékezet, lágyítójel) helyes használata az olvasott és írott közlés során, – a szótagoló olvasás folyamatos gyakorlása, – a mondatok helyes intonációja (kijelentő, kérdő, felszólító), – folyamatos szókincsbővítés a tankönyv szövegeinek alapján, – írott és nyomtatott szöveg másolása (ügyelni az összefüggő szöveg és a vers külalakjának különbözőségeire), – betűk, szótagok és ismert szavak tollbamondása.
3. Kettőshangzók	– a kettőshangzók olvasásának és írásának gyakorlása, – emlékezetből írás (ismert 1-2 szótagos szavak), – betűk, szótagok és ismert szavak diktálása vizuális felkészítés után.
4. A „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí” szótagok	– lágy szótagok olvasásának gyakorlása, – szótagok, ismert szavak és rövid mondatok tollbamondása.
5. Összefüggő szöveg olvasása	– tanult témakörök szókincsét tartalmazó egyszerű szövegek olvasása, – rövid, egyszerű szókincsű mesék olvasása, fordításuk és tartalmuk kifejezése illusztrációval, – rövid mese dramatizálása, – ismert összefüggő szöveg másolása.
6. Videofilm	– rövid mese (10-15perc), – mese elemzése és fordítása

Memoriter: – versek (4),
– mondókák (5),
– kiszámolók (2),
– prózai szövegrészlet (mese).

2. évfolyam
Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

Kommunikáció

A tanulók helyesen ejtik a szlovák hangokat a tanult szókinccsen belül. Elsajátítják az adott témakörök szókinccsét. Egyszerű kérdéseket és válaszokat (beszélgetés) alkotnak a tanult témában. Ismerik a tanult szavak, kifejezések és beszédfordulatok jelentését. Önállóan használják az udvariassági kifejezéseket nemcsak a tanítási órákon, hanem azokon kívül is. Képesek egyszerű szóbeli ünnepi jókívánságok összeállítására (Karácsony, Húsvét). Használják a képes szótárt.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulók helyesen bontják szótagokra a szavakat, és helyesen jelölik a magánhangzók időtartamát. A helyesírás szabályainak megfelelően kezdik és fejezik be a mondatot. Figyelembe veszik a ritmustörvényt. Meg tudják különböztetni a mondatfajtákat. Helyesen tudják írni a kettőshangzót, „ä” magánhangzót és a „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí”-t tartalmazó szavakat. Kevés hibával tudják írni a szavakat, ha a lágy mássalhangzót i/í követi és a kemény mássalhangzót y/ý. A megszerzett elméleti nyelvtani ismereteket hatékonyan alkalmazzák az írásbeli és szóbeli közlés során.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók helyesen olvassák a szlovák hangokat és a de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí szótagokat a szavakban. Továbbá előzetes felkészülést követően hibátlanul és folyékonyan olvasnak rövidebb szöveget ismert szókinccsel (kb. 3 sor). Néma értő olvasással olvasnak szavakat és egyszerűbb mondatokat. Tudnak emlékezetből kifejező előadásra való törekvéssel előadni rövid verset. Képesek ismeretlen szöveg tartalmának globális megértésére. Tudnak az olvasott szövegből tanári kérdésre választ adni. Ismerik a legfontosabb fogalmak és kifejezések jelentését (hangos és néma olvasás, író, költő, olvasmány, vers, versszak, főhős, folyóirat, színház, bábszínház, báb, videofilm, film, könyvtár).

Az olvasott szöveg tartalmát rajzzal fejezik ki. Képesek egyszerű formában leírni az illusztrációt. Részt vesznek mese dramatizálásában. Képesek kikeresni az irodalmi szemelvény címét és íróját. Rendszeresen látogatják az iskolai könyvtárat.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. Az én családom	– <i>a személyi adatok ismételése és pontosítása</i>, a születési dátummal való kiegészítése, – <i>a lakóhely pontos címe</i>, – <i>foglalkozások</i> (pl. szabó, asztalos, cipész stb.), – <i>a legfontosabb szerszámok</i> (pl. kalapács, fűrész, gyalu stb.), – <i>családtagok adatainak kibővítése</i> (pl. Édesapámat ... hívják és (foglalkozás). Édesanyámat ... hívják és A bátyámat ... hívják és ... jár. stb.), – <i>telefonálni tanulunk</i> (a telefonálás alkalmával használatos legfontosabb kifejezések), – <i>kérdések és válaszok</i> Mit csinálok szívesen? (pl. Szívesen rajzolok. stb. Mit szeretek? Szeretem az almát. stb.),

Témakörök	Tartalmak
	– <i>az orvosnál, betegségek, a betegségek tünetei</i> (pl. beteg, egészséges, orvos, ápolónő, keserű gyógyszer, félni, rettegni, kórház, rendelés, láz, megfázni, recept stb.).
2. Iskola, osztály	– <i>az ismert szókincs ismételése, bővítés új fogalmakkal</i> (pl. padló, mennyezet, kosár, sarok, radiátor, fal, szemetes, világos, sötét, függeni, feküdni stb.), – <i>irányok meghatározása</i> (pl. balra, jobbra, előre, hátul, fenn, lenn stb.), – <i>válaszok a „hol?” kérdésre</i> (pl. Hol fekszik? Hol áll? stb.) – <i>a hetes – ügyelet az osztályban</i> (pl. a hetes kötelességei, kinyitni az ablakokat, letörölni a táblát, megöntözni a virágokat, feltakarítani az osztályt stb.), – <i>sportversenyek, gyermekjátékok,</i> – <i>iskolai kirándulás, szünet,</i> – <i>válaszok a „hová?” kérdésre</i> (pl. Hová megy Kati? Hová szalad Peti? stb.).
3. Vásárlás	– <i>zöltség, gyümölcs</i> (pl. bab, petrezselyem, zeller, őszibarack, sárgabarack, meggy, karfiol stb.), – <i>a játékboltban</i> (pl. vonat, autó, baba, repülő stb.), – <i>ellentétes melléknevek</i> (pl. világos – sötét, meleg – hideg, gyors – lassú, hangos – csendes, régi – új stb.), – <i>a személyek és tárgyak számlálása</i> (pl. egy fiú, két fiú..., egy könyv, két könyv..., egy alma, két alma stb.), – <i>a tőszámnevek, számolás 1–100-ig</i> (matematikai műveletek: összeadás, kivonás, osztás, szorzás), – <i>sorszámnevek</i> (pl. első füzet, első könyv, első toll stb.).
4. Öltözködés	– <i>alapvető időegységek</i> (év, évszakok, hónap, hét, nap, óra), – <i>évszakok</i> (pl. tél – téli tevékenységek, sísülés, szánkózás, hógolyózás, hóemberkészítés stb.), – <i>téli öltözet</i> (pl. térdzokni, egyujjas kesztyű, téli kabát stb.), – <i>tavaszi öltözet</i> (pl. szélzseki, harisnya, cipő stb.), – <i>nyári öltözet</i> (pl. atléta, rövidnadrág, zokni, fürdőruha, szandál stb.), – <i>őszi viselet</i> (pl. mellény, kalocsni, esernyő, esőköpeny stb.).
5. Napirend	– <i>a cselekvés meghatározása, mikor és hol mit csinállok</i> (pl. Délelőtt az iskolában tanulok. stb.), – <i>az óra ismerete</i> (pl. Tíz óra van. Negyedkettő van. Fél három van. Háromnegyed hét van stb.), – <i>utazás</i> (pl. autóbusz, vonat, villamos, kísérő, vezető, menetjegy stb.), – <i>udvariassági kifejezések, fordulatok</i> (pl. Kérek egy jegyet ... ra. Mikor indul az autóbusz ...? stb.).
6. Ünnepek	– <i>születésnap, névnap, használatos kifejezések</i> (pl. A születésnapom ... kor van, a névnapom ... van. Sok egészséget születésnapodon! stb.),

Témakörök	Tartalmak
	– <i>születésnap, névnap ünneplése</i> (pl. ajándék, lemez, korcsolya, kérekpár, óra, síléc, ajándékozni, örömet szerezni, barát, barátnő, sütni, torta, gyertya, vendég stb.), – <i>Anyák napja</i> – vers, – <i>Karácsony, Húsvét</i> (rövid szóbeli és írásbeli jókívánságok) – vers, szokások, – <i>Mikulás</i>-szokások, ajándékok, levél a Mikulásnak.
<i>Megjegyzés:</i> A kommunikáció tanítása során ügyelünk arra, hogy a tanulók helyesen válaszoljanak a „Hol?, Hová?, Melyik?, Ki?, Mi?” kérdésekre és maguk is próbáljanak egyszerű kérdéseket alkotni ezekkel a névmásokkal.	
Helyesírás és nyelvtan	
1. A mondat	– miből áll a mondat (betű – hang, szótag, szó, mondat), – a szavak bontása szótagokra, a szavak elválasztása a sor végén, – az írásjelek ismerete és helyes használata (pont, kérdőjel, felkiáltójel, idézőjel, kettőspont).
2. A nagybetűk írása	– a mondatkezdő nagybetű írása, – a tulajdonnevek írása (személy, állat, néhány ünnep – Karácsony, Húsvét, Mikulás, néhány földrajzi elnevezés (város, utca stb.))
3. A kettőshangzók	– a kettőshangzók megismerése (ia, ie, iu, ô), – a kettőshangzók helyesírása, – néhány kettőshangzót tartalmazó szó begyakorlása.
4. A „ä” magánhangzó	– az „ä” magánhangzót tartalmazó szavak helyesírásának betartása, – néhány „ä” magánhangzót tartalmazó szó begyakorlása.
5. A „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí” szótagok	– a „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí” szótagok helyesírásának betartása, – néhány példa a lágy szótagú szavakra.
6. Az i/í írása, ejtése a szó belsejében a lágy mássalhangzók után	– a lágy mássalhangzók megismerése, – a lágy mássalhangzók után i/í helyesírásának gyakorlása, – példák az i/í írására lágy mássalhangzók után.
7. Az y/ý írása és kiejtése a szó belsejében kemény mássalhangzók után	– a kemény mássalhangzók megismerése, – kemény mássalhangzók utáni y/ý gyakorlása, – példák az y/ý írására kemény mássalhangzók után.
8. A ritmustörvény	– a ritmustörtény megismerése, – a ritmustörvény helyes alkalmazása a gyakorlatban.
Olvasás és irodalmi nevelés	
Folyékony értő olvasás	– a folyékony értő olvasás gyakorlása egyszerű összefüggő ismert szókincsű prózai szövegeken, – a szavak helyes artikulációjának megtartása hangos olvasásnál, különös tekintettel a kettőshangzókra, a lágy és kemény szótagokra, – az értő néma olvasás gyakorlása, – dramatizált olvasás, – olvasás és versek előadása – törekvés a kifejező előadásmódra,

Témakörök	Tartalmak
	– tájékozódás a szövegben (mese, történet a gyermekek és állatok életéből, vers, társalgási szövegek), – válaszok kérdésekre (válaszok kikeresése a szemelvényből), – szövegfordítás, – az illusztráció rövid leírása, – az olvasmány tartalmának kifejezése illusztrációval, – ismerkedés alapfogalmakkal (író, költő, olvasmány, vers, versszak, főszereplő, illusztráció, folyóirat, színház, báb, film, videofilm, könyvtár).
Dramatizálás	– rövid mesék dramatizálása (pl. bábszínház).
Irodalmi nevelés	– irodalmi szövegek hallgatása (pl. mese, történet a gyermekek és állatok életéből), magnetofon-felvételről vagy a tanár előadásában, – rövid rajzfilmek (az ismert szókincs kikeresése), – videofilm, mesefilm (a tartalom fordítása tanári segítséggel), – látogatás az iskolai könyvtárban, viselkedés a könyvtárban, önálló könyvkölcsönzés, – ismerkedés a gyermekfolyóiratokkal (pl. Zornička, Slniečko, Okienko a Ľudové noviny melléklete stb.)

Memoriter: – vers (4),
 – mondóka (3),
 – találós kérdés (4),
 – közmondás (2),
 – meserészlet (5–7 sor).

A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció

A tanulók a tanult szókincsen belül kisebb hibákkal tudják a szlovák hangokat helyesen ejteni. Tanult témában egyszerű formában tudnak kérdésekre válaszolni. Törekszenek egyes udvariassági kifejezések használatára. Többnyire ismerik a tanult szavak jelentését.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulók helyesen ejtik ki és írják a kettőshangzós, az „ä” magánhangzós és a lágy és kemény szótagos szavakat. Önállóan vagy tanári segítséggel ismert szövegben kevés hibával betartják a begyakorolt helyesírási szabályokat. Begyakorolt helyesírási jelenségeket tartalmazó ismert szöveget kis hibával másolnak. Képesek ismert szöveg vizuális előkészítése után csak kevés hibát vétve tollbamondást írni (a füzetben 3 sor).

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók előzetes felkészítés után kis hibákkal lassú tempóban olvasnak ismert szókincsű rövid szlovák szöveget. Tudniuk kell lefordított szövegből tanári segítséggel kérdésekre válaszokat kikeresni és felsorolni az illusztráció legfontosabb elemeit. Egyszerű rajzzal kifejezik az olvasott és lefordított szöveg tartalmát. Képesek legyenek memorizálni néhány egyszerű ismert verset, prózarészletet, találós kérdést.

3. évfolyam
Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

Kommunikáció

A tanulók a tanult szókincsen belül helyesen ejtik a szlovák hangokat. Jól használják a tanult szavakat és az új szókincszet is különböző kommunikációs helyzetekben. A tanult témában önállóan válaszolnak a kérdésekre. Az alapvető mondatmodelleket folyamatosan összetettebb mondategységekké bővítik. A tanult és új szókincs valamint mondatmodellek felhasználásával tanári segítséggel leírást készítenek osztályukról (szóban, írásban). Továbbá képanyagok alapján egyszerű jellemzést állítanak össze az évszakokról – tavasz, nyár, ősz, tél (szóban, írásban). Önállóan vagy tanári segítséggel írásban kifejezik jókívánságaikat ünnepek alkalmából. A környezettel való napi kommunikáció során alkalmazzák az elsajátított szókincszet.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulók biztosan tájékozódnak a szlovák ábécében és szerzett ismereteiket hasznosítják a kétnyelvű szótárban való keresés során. Helyesen vagy minimális hibaszámmal írják az i/í és y/ý-t lágy és kemény mássalhangzók után és kevés számú tévedéssel írják az y/ý-t a kiválasztott szavakban. Helyesen tudják írni az ismert tulajdonneveket. Ismert szövegben felismerik és meghatározzák a főnevek és igék leg-alapvetőbb kategóriáit (főnév – nem, szám, ige – személy, szám, jelen idő.)

Ismert szöveg másolásánál és tollbamondásánál betűkihagyás és a magyar ábécé betűivel való felcserélés nélkül írnak. Nyelvtani ismereteik alapján szóbeli és írásbeli kifejezés alkalmával önállóan javítják hibáikat és ügyelnek füzetek külalakjára.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók képesek átlagos nehézségű, rövid mondatokat vagy egyszerűen összetett mondatokat tartalmazó szöveg folyékony, értő olvasására. A szavakat jelentésük szerint intonációs egységekbe kapcsolják. Betartják a szavak helyes hanglejtését (az elöljárószós szavak helyes olvasása) és a természetes intonációt. A hangos olvasással párhuzamosan fejlődik néma olvasásuk szintje is. Eligazodnak az olvasott és lefordított szövegben. Önállóan válaszolnak az elolvasott és lefordított szemelvény alapján kérdésekre. Megkülönböztetik a fő- és mellékszereplőket és egyszerű formában kifejezik azok jellemző tulajdonságait. Képesek véleményt alkotni az olvasott irodalmi szövegről. Néhány rövid mondattal leírják a szemelvény illusztrációját. Memoriterek tanulásával javítják nyelvi emlékezetüket. Tanári segítséggel vagy önállóan kikeresik az ismeretlen szavakat a kétnyelvű szótárból.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. „Én”	– <i>a személyi adatok ismételése és bővítése</i> (pl. ... kilós vagyok, ... cm magas vagyok stb.), – <i>kedvtelések</i> (pl. szakkörök, kedvenc időtöltés, kedvenc tantárgy stb.).
2. A családom, rokonok	– <i>a családtagok személyi adatainak bővítése</i> (apa, anya, fiútestvér, lánytestvér, nagyapa, nagymama) <i>koruk és lakhelyük</i> (pl. Édesapámat ... hívják,.... (foglalkozása), 40 éves és n lakik stb.), – <i>a rokonok adatai</i> (nagybácsi, nagynéni, unokatestvér (lány, fiú) pl. A nagybátyámat ... hívják, ... (foglalkozása), 50 éves és ...n lakik stb.

Témakörök	Tartalmak
3. A mi házunk, lakásunk	– <i>házimunka és részvételem abban</i> (pl. fehérneműt vasalni, port törölni, edényt mosogatni, megteríteni, fehérneműt mosni, szőnyeget porszívózni, cipőt tisztítani, élelmiszert vásárolni stb.).
4. Osztály	– <i>az osztály berendezése</i> – melléknevek használata (pl. nagy helyiség, modern osztály, világítótestek stb.), – <i>az osztály leírása szóban és írásban</i> – a logikai sorrend megtartása, – <i>osztálytársaim, barátom</i> .
5. Iskola	– <i>iskolaépület, felosztása</i> (pl. tanári, tornaterem, ebédlő, konyha, könyvtár stb.), – <i>udvariassági kifejezések</i> – az iskola alkalmazottaival való kapcsolattartás (pl. Jó napot kívánok! Kérem a 3. osztály osztálykönyvét! Köszönöm! Viszontlátásra! stb.).
6. Napirend	– <i>a dátum helyes írása és olvasása</i> (pl. Ma 2000. május 5-e csütörtök van. stb.), – <i>az idő kifejezése</i> (pl. 5 óra 25 perc van stb.), – <i>az étkezések fajtái</i> (pl. reggeli, tízórai stb.), – <i>néhány étel</i> (pl. vajás kenyeret, tejet és sajtot reggelizem stb.), – <i>evőeszközök, térítés</i> (pl. kanál, villa, kés, mélytányér, lapostányér, pohár stb.).
7. Évszakok	– <i>évszakok</i> , jellemzésük képanyag alapján (pl. időjárás, állatok, növények, öltözködés, jellemző tevékenység, sportok, ünnepek stb.), – <i>az egyes évszakok jellemzése</i> (szóban és írásban).
8. Vásárlás	– <i>vásárlás élelmiszerboltban</i> , a tanult mondatmodellek ismételése, bővítésük és új szókinccsel való gazdagításuk (pl. 1 kenyér, 2 liter tej, 5 kifli stb.).
9. Ünnepek	– <i>levélírás a Mikulásnak</i> , – <i>farsang, Anyák napja, Gyermeknap</i> (pl. népszokások, hagyományok, versek, gyermekjátékok stb.).
Helyesírás és nyelvtan	
1. Hangtan, helyesírás	– szlovák ábécé, – a hangok felosztása, rövid magánhangzók, hosszú magánhangzók (a hosszú magánhangzók írásánál az időtartam helyes betartása) kettőshangzók (a 2. évfolyam tananyagának elmélyítése, ismételése) lágymássalhangzók (a 2. évfolyam tananyagának elmélyítése, ismételése) kemény mássalhangzók (a 2. évfolyam tananyagának elmélyítése, ismételése) kettős jellegű mássalhangzók az i/i és y/ý írása a kettős jellegű mássalhangzók után – kiválasztott szavak „b” után, – kiválasztott szavak „m” után, – kiválasztott szavak „p” után,

Témakörök	Tartalmak
	– kiválasztott szavak „r” után, – kiválasztott szavak „s” után, – kiválasztott szavak „v” után, – kiválasztott szavak „z” után.
2. Alaktan Ragozható szófajok. Főnevek	– a főnevek fogalma, – a főnevek felismerése szövegben, – a főnevek felosztása (köznév, tulajdonnév), – a tulajdonnevek írása: személynevek, állatnevek, tárgyak nevei, vezetéknév, keresztnév (utónév), – a főnevek neme (hímnem, nőnem, semleges nem), – a főnevek száma (egyes, többes), – a nem és szám meghatározása.
Igék	– az ige fogalma, – az igék felismerése szövegben, – a főnévi igenév – szótári alak, – személy és szám az igéknél, – a „lenni” segédige jelen ideje, – a teljes jelentésű igék jelen ideje, – az ige kategóriáinak meghatározása.
Olvasás és irodalmi nevelés	
1. Folyékony értő olvasás	– folyékony értő olvasás gyakorlása igényesebb, de megfelelő nehézségű szövegeken, – a néma olvasás fokozatos elsajátítása a hangos olvasás előkészítése céljából, – olvasás dramatizálással, – versek olvasása és előadása, kifejező előadásmódra való törekvés, – a költői képek és hasonlatok értelmezése, – a szövegben való tájékozódás tanári kérdések segítségével, – a főhős – és mellékszereplők kikeresése, egyszerű jellemzésük, – a történet, mese cselekményének kronologikus elmondására törekvés tanári kérdések alapján, – az irodalmi szemelvényről alkotott vélemény egyszerű megfogalmazása (pl. A mese tetszett, mert vidám volt. stb.), – az olvasott és lefordított szöveghez összeállított feladatok önálló megoldása, – szöveg fordítása kétnyelvű szótár és a tanár segítségével, – az ismeretlen szókincs lejegyzése külön füzetbe, – ismert társalgási témákon alapuló egyszerű szövegek olvasása, a gyermekek életéről és az állatokról szóló rövid mesék és történetek szlovák, szlovák nemzetiségi és külföldi szerzőktől, – gyermekversek olvasása és előadása klasszikus, mai szlovák és szlovák nemzetiségű költőktől,

Témakörök	Tartalmak
	– a szlovák gyermekirodalom néhány szerzőjének megismerése (szlovák írók, költők fényképei), – a mesék, történetek és versek tartalmát tükröző illusztrációk egyszerű leírása vagy önálló rajzok készítése.
2. Dramatizálás	– mese vagy gyermektörténet dramatizálása.
3. Irodalmi nevelés	– gyermekfolyóiratok olvasása – rövid cikkek, mesék a gyermekek választása alapján, – a szlovák rádió adásainak alkalmankénti hallgatása és a televízióműsorok programjainak figyelemmel kísérése, mint a szókincsfejlesztés és általános ismeretek bővítésének forrásai, – az iskolai könyvtár látogatása, – irodalmi szövegek hallgatása a tanár előadásában vagy magnetofonfelvételtől. – videofilm, mese-, játékfilmek (a tartalom közös fordítása tanári segítséggel, a film elemzése).

Memoriter: – prózarészlet (7 sor),
 – vers (4),
 – közmondás (3),
 – találós kérdés (3),
 – mondóka (2).

A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció

A tanulók kis kiejtésbeli hibákkal használják az új szókincszet. Kis pontatlanságokkal válaszolnak az adott témával kapcsolatos tanári kérdésekre. Képesek az ünnepek alkalmából szóban köszönteni. Tanári segítséggel képanyag alapján elkészítik az osztály egyszerű leírását és az évszakok jellemzését, a mindennapi életben használják a begyakorolt udvariassági kifejezéseket.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulóknak önállóan kell eligazodniuk a szlovák ábécében és a megszerzett ismereteket tanári segítséggel felhasználni a kétnyelvű szótárban való keresés során. Továbbá kis hibaszámmal kell írniuk a szavakban lágy, kemény és kettős jellegű mássalhangzók után az i/i-t és az y/ý-t, a tanult tulajdonnevek írásánál kis hibákkal tartásuk be a helyesírás szabályait. A szövegben ismerjék fel a tanult kiválasztott szavakat és kisszámú tévesztéssel válasszák ki a főneveket és igéket.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók előzetes felkészülés után lassú ütemben, de lényeges hibák nélkül, folyamatosan olvassák az adott szövegeket. Tanári kérdések segítségével tájékozódni tudnak az olvasott és lefordított szövegben. Önállóan vagy tanári segítséggel kikeresik a kifejezéseket a szótárból és megpróbálkoznak az egyszerű mondatok fordításával. Illusztráció segítségével képesek kifejezni az olvasott szöveg tartalmát. Nyelvi emlékezetüket memorizálással fejlesztik.

4. évfolyam
Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

Kommunikáció

A tanulók a feldolgozott témakörökön belül a szóbeli és írásbeli közlésben teljes vagy részbeni önállóságot érnek el. Összefüggő szóbeli és írásbeli közlésükben alapvető információkat adnak önmagukról, családjuktól és rokonaikról. Egyszerű leírást készítenek az iskola épületéről, házukról (lakásukról) és bemutatják lakóhelyüket. Munkanapjuk napirendjét előadják szóban és röviden írásban. Ünnepek alkalmával használják az udvariassági kifejezéseket és önállóan rövid üdvözlőt, jókívánságokat tudnak írni. Szintén önállóan vagy tanári segítséggel rövid levelet írnak barátjuknak. Törekednek az elsajátított kommunikációs készségek alkalmazására az osztálytársakkal és tanárokkal való mindennapi kapcsolattartás során.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulók megismerkednek a leggyakoribb igekötőkkel és elöljárószókkal és az ismert igekötőkkel új szavakat képeznek. Minimális hibaszámmal tudják írni az ismert képzett szavakat és a tulajdonnevek nagybetűit (földrajzi elnevezések, ünnepek). Ismert szókincsű szövegben megbízhatóan felismerik a ragozható szófajokat és meghatározzák a tanult nyelvtani kategóriákat. Ügyelnek írásbeli munkáik külalakjára. Önállóan ellenőrzik a leírt szöveget és a mintával történt összehasonlítás után kijavítják hibáit. Önállóan vagy tanári segítséggel nyelvtani feladatokat oldanak meg.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók előzetes felkészülés után folyékonyan és kifejezően olvasnak egyszerű szerkezetű és szókincsű szöveget. Néma értő olvasással olvasnak. Betartják a szavak és mondatok helyes hangsúlyát és a mondatokat értelem szerint tagolják. El tudnak igazodni az olvasott és lefordított szövegben és globálisan értik az ismeretlen szövegrészletet. Tudnak tanári segítséggel és kétnyelvű szótár használatával irodalmi szemelvényeket fordítani. Kérdések alapján képesek a szöveg elemzésére (fő- és mellékszereplők, tulajdonságaik, helyszín stb.) és az olvasott és lefordított szöveg alapján egyszerű időrendi elbeszélést összeállítani.

Tudnak egyszerű formában illusztrációt leírni. Rendszeresen látogatják a könyvtárat és alkalmanként olvassák a gyermekfolyóiratokat Aktívan részt vesznek mesedramatizálásban. Versmondásnál törekednek a kifejező előadásra. Meg tudják különböztetni a verset a prózától és különbséget tesznek a találós kérdés, kiszámoló és közmondás között is.

A folyamatos hangos és értő néma olvasás technikáját felhasználják az emberi ismeretszerzés egyéb területein is. Nyelvi emlékezetüket memoriterekkel javítják.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. „Én”	– összefüggő önálló szóbeli és írásbeli közlés a tanult szókincs és mondatmodellek alapján, – a tanuló bemutatkozik, – a személyéről szóló adatlap önálló kitöltése, – az adott témához kérdések alkotása, felhasználásuk a beszélgetés során (pl. Hogy hívnak? Hány éves vagy? Mi a címed? stb.).

Témakörök	Tartalmak
2. Családom, rokonok	– összefüggő önálló szóbeli és írásbeli közlés a tanult szókincs és mondatmodellek alapján, ahol a tanuló alapvető információkkal szolgál családjáról és a rokonokról, – adatlap – a családdal kapcsolatos adatok önálló kitöltése, – kérdések alkotása az adott témához és felhasználásuk beszélgetés során (pl. Hogy hívják édesapádat? Hány éves? Mit csinál? Hol lakik? stb.)
3. Iskola	– a tantárgyak pontos megnevezése, tájékozódás az órarendben – kérdések és válaszok alkotása (pl. Milyen tantárgyak (órák) volt tegnap a második? Milyen tantárgyak (órák) lesz holnap az ötödik? Milyen tantárgyaitok (óráitok) lesznek ma? stb.), – az iskola dolgozói (pl. igazgató, tanárok/tanítók, titkárnő, takarítónő, fűtő, szakácsnő, portás stb.), – a szókincs és mondatmodellek felhasználása az iskola (épület) összefüggő szóbeli és írásbeli leírásában
4. Házunk, lakásunk	– a ház, lakás egyszerű leírása a szókincs felhasználásával (pl. nagy, szép, modern, nem modern, régi, magas, emeletes, földszintes, családi, panel stb.), – a lakás valamelyik helyiségének egyszerű leírása (pl. beépített szekrény, ágy, fotel, dívány, csillár, lámpa, szőnyeg, virágállvány, függő, áll, található, kád, mosdókagyló, zuhany, WC, polc, tükör, radiátor stb.).
5. Lakóhely	– lakóhelyem, jelentős épületek (pl. városháza, posta, színház, mozi, könyvtár, templom, szálloda stb.), – jelentős ipar, – nevezetességek, – közlekedés (pl. autóbusz, villamos, személyautó, teherautó, repülő, hajó, közlekedési tábla, gyalogátkelőhely, jelzőlámpa stb.).
6. Napirend	– az idő meghatározása (pl. Öt perc múlva lesz negyed hat. Fél hét múlt három perccel. stb.), – az étkezés formái (pl. reggeli, tízórai stb.), – ételféleségek – kedvenc étel, – tanuló önálló közlése (napszak, a tevékenység jellege), – a szókincs és mondatmodellek felhasználása rövid és egyszerű szóbeli és írásbeli közlésnél.
7. Leírás	– növény, állat, osztálytárs leírása (szókincs – a mellékevek használata, időrendi sorrend betartása), – a tanult szókincs alapján egyszerű és rövid leírás.
8. Ünnepek	– jelentős ünnepek alkalmából írásbeli jókívánságok küldése önállóan (pl. névnap, születésnap, Karácsony, Húsvét), – rövid levél barátnak, – szülőföldem szlovák lakosságának ünnepi szokásai.

Témakörök	Tartalmak
Helyesírás és nyelvtan	
1. Szóképzés	– igekötő, szótő, képző, – az igekötő és elöljárószó közötti különbség, csak a leggyakoribbak (pl. do, do-, na, na-, od, od- stb.), – a kiválasztott szavakból képzett szavak (pl. egér – egérke, gondolni – kigondolni stb.).
2. Alaktan Főnév	– a köznév, tulajdonnév, az élő és élettelen főnév (a 3. évfolyam anyagának ismételése), – a tulajdonnevek (földrajzi nevek, ünnepek nevei), – nem és szám (a 3. évfolyam anyagának ismételése), – a főnevek esetei, – az esetek ragjainak gyakorlása mondatmodelleken és gyakori szóösszetételekben.
Igék	– személy, szám, jelen idő, főnévi igenév (a 3. évfolyam anyagának ismételése), – a segéd- és teljes jelentésű igék ragozása (múlt idő, összetett jövő idő, egyszerű jövő idő csak közlés szintjén), – felszólító mód (csak a leggyakoribb igéknél), – visszaható igék – szórend a mondatban (pl. Szappannal mosdom. Reggel szappannal mosdom. stb.).
Névmás	– a névmás felismerése ismert szövegben, – a személyes és néhány kérdő névmás [pl. Milyen (mindhárom nemben)? Melyik? stb.].
Számnev	– a számnevek felismerése ismert szókincsű szövegben, – a tőszámnevek, sorszámnevek, – a tő- és sorszámnevek helyes olvasása és írása.
A melléknevek	– a melléknevek felismerése ismert a szókincsű szövegben – a melléknév és főnév közti nyelvtani egyeztetés gyakorlása mondatmodellekben.
Olvasás és irodalmi nevelés	
1. Kifejező olvasás	– a folyékony értő olvasás technikájának alkalmazása prózai részletek és versek kifejező olvasásának gyakorlásánál, – értő néma olvasás, – kifejező olvasás dramatizálással, – az olvasott szemelvények elemzése a szöveghez készült kérdések alapján (fő-, mellékszereplők, tulajdonságaik, helyszín, egyszerű véleményalkotás stb.), – ismert szöveg alapján készült feladatok önálló megoldása, – a szemelvény legfontosabb adatainak közlése (cím, szerző, a könyv, melyből a részlet származik), – az olvasott szöveg tartalmának rövid időrendi összeállítása tanári kérdések alapján,

Témakörök	Tartalmak
	– az illusztráció egyszerű leírása a tanult szókincs segítségével, – az ismeretlen szavak önálló keresése kétnyelvű szótárból (tanári segítség: a keresett kifejezés szótári alakjának közlése), – szlovák, szlovák nemzetiségű és külföldi szerzőktől származó mesék, történetek, rövid tanulságos szövegek olvasása.
2. Dramatizálás	– mesék, gyermektörténetek dramatizálása a tanulók aktív részvétele a dramatizáláshoz szükséges díszletek és jelmezek készítésében.
3. Irodalmi nevelés	– könyvtár, rádió, televízió, folyóiratok és gyermekfilmek, mint nélkülözhetetlen kulturális szükségletek, – irodalmi szövegek hallgatása a tanár előadásában vagy magnetofon-felvételről, – videofilm – a tartalom globális megértésére való törekvés, – közös elemzés és gyermekfilmek fordítása.

Memoriter:

- prózarészlet (10 sor),
- vers (4),
- közmondások (5),
- találós kérdés (3),
- kiszámoló (2).

A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció

A tanulók egyszerű szóbeli és írásbeli közléssel (5 mondat) bemutatják önmagukat, családjukat, rokonaikat, elmesélik egy munkanapjuk tartalmát és elkészítik házuk és lakásuk leírását. Tudnak válaszolni a „Lakóhely” és „Iskola” témákkal kapcsolatos kérdésekre. Ünnepek alkalmával képesek önállóan köszöntőt írni (1-2 mondat) és megfelelően alkalmazzák az udvariassági kifejezéseket.

Helyesírás és nyelvtan

A tanulók képesek kevés hibával írni a kiválasztott szavakat és az ismert tulajdonnevek kezdő nagybetűjét (földrajzi nevek, ünnepek). Kevés hibával felismerik a ragozható szófajokat. Önállóan ügyelnek a helyes külalakra, ellenőrzik a leírt szöveget és a minta alapján kijavítják hibáikat.

Olvasás és irodalmi nevelés

A tanulók előzetes felkészülés után tudnak helyesen és lassú ütemben egyszerű szerkezetű és szókincsű szöveget olvasni és tanári segítséggel irodalmi részleteket lefordítani. Egyszerű formában válaszolnak a szöveggel kapcsolatos kérdésekre. Önállóan oldják meg a feladatokat és ki tudják keresni a szövegrészlet legfontosabb adatait. Részt vesznek mese, történet dramatizálásában és memorizálással elsajátítanak néhány verset, találós kérdést, kiszámolót és közmondást. Képesek felsorolni az illusztráció részleteit. Meg tudják különböztetni a verset a prózától.

Megjegyzés: A tantárgy egyes elemeiben a tematikus egységek sorrendje az oktató számára nem kötött. A tanár azt saját mérlegelése és igénye alapján megváltoztathatja.

5–8. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák nyelvtanítás célja az egynyelvű és kétnyelvű szlovák nemzetiségi iskolákban a nyelvismeret olyan szintjének elérése, hogy a tanulók képesek legyenek megfelelő és helyes folyamatos szóbeli kommunikációra, a többi tantárgyból sajátítsák el a szaknyelvet mind szóbeli, mind írásbeli formában, a nyelvtani szabályokkal összhangban. Továbbá képesek legyenek megfelelő beszédstílust, beszédhelyzetet választani a megszólított személy szempontjából is, összhangban a helyesírás és helyes kiejtés törvényeivel. Mindez feltételezi mind a szóbeli, mind az írásbeli közlés magas szintjét.

A szlovák nyelvtanítás tartalma elsősorban a kommunikációs (beszéd) tevékenység szóbeli és írásbeli formája. A nyelvtani, helyesírási, helyes kiejtési és stilisztikai ismeretek úgy épülnek egymásra, hogy erősítsék a tanulók beszédképességét, fejlesszék nyelvi kultúráját, és lehetővé tegyék számukra, hogy képet alkothassanak a nyelvi rendszerről, megértsék a szó szerepét a mondatban, a mondatét a szövegben és a szöveg (közlés) szerepét a kommunikációs helyzetben. Az egyes kommunikációs helyzeteket, eljárásokat és formákat a legegyszerűsbektől az összetettebbekig sajátítják el: reprodukálás, beszélgetés, információ, leírás. A szóbeli közlés gyakorlása minden évfolyamon helyet kap. Az értő olvasás gyakorlása kérdések megfogalmazásával, a szöveg címének meghatározásával, vázlat írásával, a szöveg kulcsszavainak kiemelésével stb. az 5. évfolyamtól történik.

A tananyag egyes évfolyamokra bontása a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően történik úgy, hogy az iskolai oktatás eredménye a kommunikációs tevékenységek által elsajátított nyelvi rendszer ismerete legyen. Ez azt jelenti, hogy a tanuló nemcsak reprodukálja a nyelvtani és helyesírási szabályokat, de a napi kommunikációban szóbeli és írásbeli közlés által bebizonyítja, hogy ezeket az ismereteket a gyakorlatban is alkalmazni tudja.

A nyelvtanításban külön nehézséget jelent, hogy minden ismeret elsajátításának nemcsak készség szintjén kell megjelennie, hanem a beszédtevékenységben szokássá kell válnia. Az 5–8. évfolyamon a tanuló megalapozza és bővíti nyelvtani, helyesírási és helyes kiejtési ismereteit, melynek alapjait már az alsó tagozatban elsajátította. Nyelvtanban a hangsúly a szófajok nyelvtani kategóriáira kerül. A mondatban az egyszerű és összetett mondatok szövegben való felhasználására összpontosít. A beszédgyakorlatok és a szöveg dramatizálása a kommunikáció és irodalom által feldolgozott tananyaggal összhangban további témákkal egészül ki.

Tovább fejlődik a tanuló önálló munkája a tankönyvvel, szótárral, enciklopédiákkal és más kiegészítő irodalommal.

A szlovák nyelv tanításának kommunikációs koncepciójában a nyelvtanulás nem különül el a fogalmazástól, mert a végeredménynek mindig a beszédtevékenységnek kell lennie. Mint kiinduló szövegeket az olvasókönyv szövegeit használjuk.

A tartalom szerkezete jelzi, hogy a tanítási órán a tevékenykedtető munkaformáknak (beleértve a játékoságot), konkrét kommunikációs helyzetekből és szövegekből szerzett ismereteknek kell dominálniuk.

Az 5–8. évfolyam tanulói az irodalomórán megismerkednek a szlovák nemzeti és kisebbségi irodalom szemelvényeinek gyűjteményével. Felkészülnek az irodalmi műveltség elsajátításához szükséges ismeretek, azok kifejezési eszközeinek és fajtáinak stilisztikai és tartalmi szempontból történő elsajátítására. A szlovák irodalomnak erősítenie kell a tanulók nemzetiségi identitását és viszonyukat a szlovák kultúrához.

Az 5–8. évfolyamon az irodalom tanítása mind a célok, mind a tartalom tekintetében, mind a nevelő-oktató munkát tekintve támaszkodik az általános iskola alsó tagozatának olvasás és irodalmi nevelésére. Fejleszti a tanulók olvasási, előadói és kifejezésbeli képességét, az irodalmi szövegben való tájékozódás képességét tartalmi szempontból, továbbá helyesen használni az elsajátított irodalmi fogalmakat.

Az irodalmi nevelés különös figyelmet fordít a tantárgyközi kapcsolatokra az esztétikai neveléssel és társadalomtudományi tantárgyakkal.

Közös cél a tanulók esztétikai érzelmeinek, fantáziájuk, személyiségük érzelmi és intellektuális összetevőinek fejlesztése.

A történelemmel való tantárgyközi kapcsolatokat az irodalmi nevelés mindenütt kihasználja, ahol az irodalmi szemelvények és művek megértéséhez és magyarázatához szükségesek az ismeretek a történelmi valóságról, az irodalmi művek keletkezése történelmi körülményeinek vizsgálatánál és az irodalom fejlődését érintő változásoknál.

Az irodalmi nevelés hozzájárul a tanuló egyéni olvasási, irodalmi, drámai és egyéb kulturális érdeklődésének, képességeinek és tevékenységének fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények

A szlovák nyelv megfelelő szinten való elsajátítása alapja a tanulók kulturált kifejezésének nemcsak a szlovák nyelvi órákon, hanem más tantárgyakból is, melyek oktatása szlovák nyelven történik.

A tantervben több tevékenység évfolyamonként ismétlődik, hogy azt a tanuló tökéletesen elsajátítsa. A szlovák nyelv és irodalom tantárgy minden részterülete olyan rendszert alkot, melynek alapját az ismeretek fokozatos bővítése és elmélyítése, a készségek, képességek, szokások, érdeklődés és egyéb tanulói szükségletek alkotják.

A tanítási folyamat során a tanulókat a szlovák nyelvvel való tudatos kapcsolathoz, a nemzeti és nemzetiségi irodalom és kultúra megértéséhez és értékeléséhez kell elvezetni, hatni kell beszédkultúrájukra, alakítani esztétikai szemléletüket és ízlésüket. A feladatmegoldás során fejlődik a tanulók logikai, alkotó és absztrakt gondolkodása. Ki kell alakítani a tanulóknak a szlovák nyelvhez való pozitív viszonyt, mely a nyelvi kultúra feltétlen alapja, a nemzeti és nemzetiségi kultúra fontos eleme és ezzel együtt más nemzetek nyelvének tiszteletben tartásának képessége. Meg kell tanítani őket a nyelvet úgy értelmezni, mint a kommunikáció legfontosabb eszközét, az emberi kapcsolatok pozitív humánus befolyásolásának eszközét és ebben a szellemben fejlesszék és alkalmazzák nyelvi megnyilvánulásaikat.

Ismeretek

Az oktatási folyamat során a tanulóknak meg kell ismerniük származásukat, népük kultúráját és szokásait.

Tudjanak beszélni az adott témáról az időrend betartásával. Ismerniük kell a legfontosabb udvariassági kifejezéseket és önállóan beszélgetést kezdeményezni.

Szerezzenek aktív ismereteket az alapvető napi kommunikációs szituációk köréből. Legyenek képesek kifejező szóbeli és írásbeli közlésre. Bővítsék ismereteiket a szlovák nemzeti és kisebbségi irodalom köréből és szókincsüket az irodalmi szövegek alapján. Szereznek ismereteket az adott szerzőkről és néhány művükről. Tudják jellemezni irodalmi mű ismert szereplőjét, leírni az olvasott irodalmi részlet vázlatát, használni a szótárt rövid ismeretlen szöveg fordításánál. Tudjanak különböző irodalmi szövegeket kifejezően olvasni, rövid információt írni levél formájában és pontosan memorizálni verset és prózát.

A nyelvet olyan szinten kell elsajátítaniuk, hogy tanulmányaikat nehézségek nélkül folytathassák nemzetiségi középiskolákban.

Készségek és képességek

A tanulók a következő készségek és képességek birtokába jutnak:

- megfelelő tempóban való írás készsége, az i/y helyes írásának képessége tanult szókincsen belül, tollbamondásírás kis számú hibával,
- készség szintjén helyesen használják az elsajátított mondatmodellekben a ragozható szófajokat, az elöljárószókat és igevonatokat,
- az olvasóvá nevelés a szlovák nemzeti és nemzetiségi irodalom vonatkozásában, az olvasási készség fejlesztése, kifejező értő olvasás, önálló aktív olvasóvá nevelés, rendszeres könyvtárlátogatásra nevelés,

- kommunikációs képességek és készségek fejlesztése, adott témára, nyelvi szituációra való azonnali reagálás,
- rövid fogalmazás írásának képessége ismert témáról,
- a lényeget értő néma olvasás képességének elsajátítása,
- rávezető kérdésekkel ismeretlen szöveg megértésének képessége,
- ismert szókinccsen belül magnófelvétel szövege megértésének, telefoninformáció megértésének képessége,
- a környezet eseményeinek rövid mondatokban való elbeszélésének képessége,
- beszédképesség elsajátítása a szóbeli kommunikáció megfelelő szintjén kívül a szlovák nyelven tanított tantárgyak szaknyelvében is,
- rövid nyelvi közlés során egyszerű, összefüggő és világos kifejezés készsége,
- annak elérése, hogy a tanulók magabiztosan és bátran használják szerzett nyelvi készségeiket.

5. évfolyam Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

A tanulók a tanári útmutatás alapján problémák nélkül oldjanak meg feladatokat. Tudjanak bemutatkozni, kontaktust teremteni, kifejezni egyetértésüket és egyet nem értésüket, ismerjék párbeszédben az udvariassági kifejezéseket.

Tudniuk kell információt kérni. Tudniuk kell kérdéseket alkotni és helyes szórenddel választ adni és a tananyaggal kapcsolatos kérdésekre azonnal reagálni. Rövid mondatokkal tudjanak beszélni környezetükről. Értsék meg a párbeszéd tartalmát és globálisan értsék rövidebb szöveg tartalmát. Ismerjék a legfontosabb családi ünnepeket és a legjellemzőbb szlovák szokásokat. A tananyag keretén belül legyen megfelelő a szóbeli és írásbeli kifejezőmódjuk. Tartsák be a szlovák kiejtés, intonáció és hangsúly előírásait.

A tanulók írása legyen olvasható és tudjanak megfelelő ütemben írni. Egyszerű mondatokat tudjanak emlékezetből is leírni, hallás utáni tollbamondást kevés hibával írni. Tudják helyesen leírni a gyakran használt szavakat és tartsák be a nyelvtani szabályokat az ismert szavak helyesírásában. A begyakorolt mondatmodellekben helyesen használják a ragozható szófajokat, tudják meghatározni a ragozható szófajok nyelvtani kategóriáit. Tudjanak ismert témáról néhány mondatos fogalmazást írni. Ismert szöveg folyékony és kifejező olvasása. Ismerjék fel a szövegben a szavakat ragozott formájukban. Sajátítsák el az értő néma olvasás készségét, tudják használni a szótárt, globálisan értsék meg az irodalmi részletet. Ismerjenek néhány gyermekszereplőt ismert mesékből és a gyermekirodalomból. Ismerkedjenek meg a könyvtárhasználattal.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. „Én”, személyem	– személyi adatok, bemutatkozás, – születési idő – éves vagyok kétféle kifejezése, – tulajdonságok, kedvtelések – pl. barna hajam van, ... a szemem, magas termetű vagyok, a osztályba járok, – kapcsolatteremtés, felnőtt és azonos korú megszólítása – kérem Önt ..., kérlek ..., bocsásson meg, ... uram, hölgyem, legyen olyan kedves,

Témakörök	Tartalmak
	– egyetértés, egyet nem értés, köszönet kifejezése , nincs mit, örülök, ez csekélység ..., – véleményalkotás – szerintem azt gondolom....., valóban?), – napirend – ... órákor kelek, az iskolában ...-tól ...-ig vagyok, ... tanulok, segíték.
2. A család	– szűkebb család, tágabb család, – hozzátartozók – idősebb, fiatalabb, testvérek, nagybácsik, nagynénik, unokatestvérek (lányok, fiúk), – a szülők foglalkozása – az édesapám ..., édesanyám, mint dolgozik, magánvállalkozó..., vállalkozó ..., háztartásbeli, munkanélküli, – házimunkák – az én feladatom a ..., rendszeresen segíték ..., gondoskodom a ..., – családi ünnepek – születésnap, névnap, Karácsony, – ünnepekhez fűződő népszokások.
3. Iskola	– új osztálytársak, új tantárgyak, – szaktantermek, nyelvi laboratórium, kabinet, tornaterem ..., – órarend – hétfőn ... van, az első óra ... kezdődik ., befejeződik ..., – diákotthon – hálószoza, zuhany, betegszoba, – az iskola dolgozói – igazgató, nevelőtestület, titkárnő, takarítónő, karbantartó ..., – hely megjelölése (földszint, az első emeleten ...
4. Vásárlás	– az üzletek típusai, bevásárlóközpont, – áruválaszték – élelmiszerbolt, papírbolt, játékbolt, – kívánság kifejezése – kérek ..., szeretnék ..., – tájékozódás az árakról – mennyibe kerül, mennyiért adják, – mennyiség kifejezése – csomag, egy üveg ásványvíz, – liter, kilogramm, 2 darab, 5 darab.
5. Étkezés	– étkezés otthon – reggeli, ebéd, vacsora, terítés, étkészlet, – alapvető élelmiszerek – tejtermékek, húskészítmények, – pékáru, – egészséges táplálkozás – zöldség, gyümölcs, vitaminok, – étkezés az iskolában – iskolai menza, büfé, tízórai, uzsonna, – kedvenc étel (recept), – cukrászdában, étteremben – vendég, pincér, rendelés, – fizetés, – étlap – italok, főétel, desszert.
6. Szabadidő	– kedvteléseim ... érdekel, ... szakkörre járok, – tanuljunk idegen nyelveket ..., – szláv nyelvek, nyugati nyelvek, szomszédaink nyelve, – film, színház, zene, videó, – a filmek fajtái, kedvenc színész, énekes együttes, dráma ..., – könyvek és folyóiratok ..., – gyermekirodalom, napilap,

Témakörök	Tartalmak
	– kézimunka ... hímzés, kötés, szövés, modellezés, – sport, sporteszközök, labdajátékok, atlétika...
Nyelvtan – helyesírás	
1. A szlovák hangok	– a hangok felosztása, – különbségek a szlovák és magyar hangtanban, – szótagképző mássalhangzók, kiejtésük, a „ch” hang kiejtése, – a „de, te, ne, le, di, ti, ni, li” helyesírása és kiejtése, – az „a, ä, é” magánhangzók helyes ejtése, – az ä írása b, m, p, v mássalhangzók után, – a h-ch, l-l’ különbözősége.
2. Az i/y írása	– az i/y írása szótőben lágy és kemény mássalhangzók után, – a kettős jellegű mássalhangzók, az alapvető kiválasztott szavak, – az i/y írása ismert idegen szavakban.
3. Ragozható szófajok	– a főnév, nyelvtani kategóriák, – az esetek és az esetek kérdései, – az előjárósók és az előjárósós szerkezetek, – a hímnemű főnevek ragozása (chlap = férfi, dub = tölgy), – a nőnemű főnevek ragozása (žena = asszony, ulica = utca), – a semleges nemű főnevek ragozása (mesto = város, srdce = szív), – a főnevek és melléknevek egyeztetése, – a kérdő névmások használata a melléknevek ragozásánál.
4. Az igék	– a tanult igék használata készségszinten, – a jelen idő és összetett jövő idő használata a tanult szókincsen belül, – a „byť = lenni” segédige használata.
5. A mondatfajták	– a mondatok alkotása, helyes szórend, helyes kiejtés, intonáció, – mondatfajták (kijelentő, kérdő, felkiáltó, felszólító mondat), – a kérdő mondat szórendje, – a mondatvégi írásjelek helyes használata.
Irodalom – olvasás	
1. A népköltészet alkotásai	– szólások, közmondások, találós kérdések, mondókák, melyek különböző családi eseményekhez, ünnepekhez, évszakokhoz és munkához kapcsolódnak, regionális változatok, – népmese, főhősök, a jó győzelme a rossz fölött, az emberi bölcseséget tükröző realista népmesék, – ismert népmeseegyűjtők, – irodalmi fogalmak: vers, próza, mese.
2. Mesék a mai szlovák gyermekirodalomból	– gyermekhős, főhős jellemzése, – tartalommondás vázlat alapján, – irodalmi részletek kifejező olvasása, – szöveg dramatizálása, – fogalmazással kapcsolatos fogalmak: bevezetés, tárgyalás, befejezés.

Témakörök	Tartalmak
3. Az ember és természet a szépirodalomban	– irodalmi szemelvények olvasása a földrajzi szakterminológia elsajátítása céljából, – környezetünkről és a természetről szóló irodalmi szemelvények olvasása, – rövid, életkornak megfelelő útleírásrészletek olvasása.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók értsék meg a tanár alapvető utasításait. Tudjanak bemutatkozni, családjukról alapvető információkat adni. A tananyaggal kapcsolatban tudják egyszerű kérdésre adott válaszukban egyetértésüket és egyet nem értésüket kifejezni. Tudják kifejezni kívánságukat és kérésüket és ismerjék az alapvető udvariassági kifejezéseket. Globálisan értsék meg rövidebb szöveg tartalmát. Memorizáljanak négy rövidebb párbeszédet.

A tanulók ismerjék a szlovák és magyar hangtan közötti alapvető különbségeket. Ejtsék és írják helyesen az „ä” magánhangzót a „ch” mássalhangzót és a szótagképző „r, l” mássalhangzókat. Ismerjék a legalapvetőbb kiválasztott szavakat és az i/y írását szótőben. Tudják osztályozni az ismert főneveket nemük, számuk szerint, ragozási minták alapján. Ismerjék az esetek kérdőszavait és a legfontosabb eljárószókat. Tudniuk kell alkalmazni a byť = lenni segédigét kopula funkcióban.

Tudjanak ismert szöveget folyékonyan olvasni. Ismerjék fel a szót a szövegben ragozott alakjában. Az ismert szöveget helyes intonációval olvassák. Ismerjék a vers és próza, főszereplő irodalmi fogalmakat. Memorizáljanak egy rövidebb verset és ismerjenek két népmesegyűjtőt.

6. évfolyam

Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

A tanulók tudjanak ismert szókincsű szöveget folyamatosan helyes kiejtéssel olvasni. Ismert szókincsen belül tudják a nagybetűk helyesírását. Ismerjék a ragozható szófajok nyelvtani kategóriáit, és helyesen használják azokat a tanult mondatmodellekben. Helyesen használják az igéket és igevonzatokat a tanult szókincsen belül, írják helyesen az i/y-t a szótőben és a ragokban, képesek rövid információt megírni levél formájában.

A tanulók tudjanak folyékonyan megfelelő tempóban prózát és verset olvasni, tudják használni rövid, ismeretlen szöveg fordításánál a szótárt, tudjanak dramatizálni rövid mesét és tudják jellemezni a főhőst.

A tanulók tudjanak rövid információt adni lakóhelyükről és annak kultúrtörténeti emlékeiről. Rendelkezzenek információkkal a régiójukban élő szlovák nemzetiség életéről ismerjenek néhány jellemző jeles napi szokást.

Ismert szókincs birtokában meg kell érteniük hangszalagról lejátszott szöveget és telefonos információt. Tudniuk kell reagálni idegen ember (nem a tanár) kérdésére.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. Lakóhely	– város, falu..., földrajzi fekvés, északon, délkeleten, közel ..., – kulturális és történelmi emlékek, épületek, szobrok, templom, – a távolság és hely kifejezése: távol, közel, szemben, – mellett, nem messze ..., – a lakóhelyemen élő szlovákok ...szokások, népviselet..., folklór ..., – házuk, lakásunk, az én szobám, családi ház, lakótelepi lakás, helyiségek a lakásban, berendezés ...
2. Utazás	– közlekedési eszközök, – a személyi és tömegközlekedés eszközeinek típusai, – teherforgalom, – városi közlekedés ..., az iskolába ... utazom, autóbusz ..., metró..., – közúti közlekedés személy – és teherforgalom, helyközi és nemzetközi közlekedés, – vasúti közlekedés, ...fülke..., kalauz..., étkező kocsik..., vasútállomás ..., forgalmista..., váróterem..., pénztár ..., vonatjegy, helyjegy, bérlet (havi jegy), kedvezmény...
3. Egészség	– az emberi test, legfontosabb szervek (tüdő, szív, gyomor, agy), – gyermekbetegségek, védőoltás, – az orvosnál ..., panasz kifejezése, fáj ..., szúr ..., – a gyógyszerárban, vény nélküli gyógyszerek..., vitaminok..., kötszer, – képek alapján egyszerű elbeszélés az emberi testről.
4. Szabadidő	– sport – szabadidő eltöltése olvasással, zenehallgatással, filmnézéssel, – aktív pihenés – mozgás – sport ... úszás ..., futás..., turizmus ..., – nyári sportok, olimpiai játékok labdajátékok..., atlétika ..., – téli sportok – sísülés..., szánkózás..., korcsolyázás..., jégkorong...
5. Ünnepek	– állami ünnepek március 15., augusztus 20., október 23., december 18., Nemzetiségek Napja, – egyházi és családi ünnepek Húsvét, Karácsony, szokások, hagyományok, babonák, születésnap, névnap ..., – öröm, meglepetés, jókívánságok kifejezése névnap, születésnap alkalmából, – népszokás dramatizálása.
Nyelvtan – helyesírás	
1. A szlovák hangok	– kettőshangzók, helyesírás, kiejtés, – a magánhangzók és kettőshangzók időtartama, ritmustörvény, – mássalhangzó hasonulás a szó elején, szótőben és a szó végén, az előljárószók hasonulása (zöngés, zöngétlen mássalhangzók), – a hosszú mássalhangzók kiejtése és helyesírása, – szóképzés prepozícióval, – a kiválasztott szavak toldalékos alakjai, az y írása képzett szavakban.

Témakörök	Tartalmak
2. A nagybetűk írása	– tulajdonnevek és köznevek, – a nagybetűk írása tulajdonnevekben, – személyek és állatok nevei, – intézmények, hivatalok, utcák nevei, – földrajzi nevek, – az ünnepek és jeles napok nevei, – a tulajdonnév, mint melléknév.
3. Ragozható szófajok	– főnévragozás hímnem (hrdina, stroj) nőnem (dlaň, kost') semleges-nem (vysvedčenie, dievča), – melléknévragozás minta: pekný (szép), cudzí (idegen), – a főnevek és melléknevek egyeztetése, – a személyes névmások ragozása (én, te, mi, ti,ők), – számnevek (a főnevek alanyesete és többes szám birtokos esete).
4. Igék, igevonzatok	– igeidő, személy, szám, – igeragozás jelen, múlt és jövő időben (összetett jövő idő), – befejezett igék képzése igekötőkkel, – a visszaható igék használata a tanult szókincsen belül, – igevonzatok tárgyesettel és birtokos esettel.
Irodalom – olvasás	
1. A népköltészet alkotásai	– népmesék természetfeletti lényekkel, betyárokkal, tréfás mesék, állatmesék, – népmondák személlyel, eseménnyel és földrajzi hellyel kapcsolatban (Mátyás király, török elnyomás, Trencsén, Beckó ...), – a mesék és mondák szereplőinek összehasonlítása a szlovák és magyar irodalomban, – a mesék és mondák jellemzői, – a szlovák nép története mondákban, – mese vagy monda tartalmának elmondása vázlat alapján, – szókincsfejlesztés, a történelem szlovák nyelven történő tanításának megalapozása.
2. Gyermekszereplő a szépirodalomban	– a gyermekek viszonya a felnőttekhez és a társadalomhoz, – a gyermekek kapcsolata a családban, részletek irodalmi művekből, – a gyerekek viszonya az iskolához – szemelvények irodalmi művekből, – kapcsolat a természettel, – konfliktushelyzetek, – a gyerekek kalandvágya, – a főhős jellemzése tulajdonságai alapján, – a tartalom elmondása röviden, – rövid vázlat készítése az olvasott szemelvényről.
4. Könyvtárlátogatás	– a könyvtári katalógus használatának elsajátítása, – a frazeológiai szótár használatával való megismerkedés, – a szótárak, lexikonok használata, az elektronikus ismerethordozók felhasználása.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudjanak 3-5 mondattal tájékoztatást adni lakóhelyükről. Tudják felsorolni a közlekedési eszközöket, tudjanak rákérdezni az irányra, alapvető információt adni egészségi állapotukról és kedvteléseikről. Memorizálják az adott régió két népszokását, mely a szlovák nemzetiség életéhez kapcsolódik. A tanult szókincsen belül tudják helyesen írni és ejteni a kettőshangzókat és a zöngés/zöngétlen más-salhangzókat, tudjanak igekötők segítségével új szavakat alkotni, tudják helyesen írni ismert szókincsen belül a nagybetűket, az ismert főneveket és mellékeveket helyesen ragozni, ismerjék az igék nyelvtani kategóriáit.

Folyékonyan kell olvasniuk prózát és verset, ismerniük kell a monda, állatmese, történelmi személy, történelmi esemény fogalmakat. Ismerniük kell a mese és monda közötti különbségeket, tudniuk kell az olvasott részletből vázlatot írni, pontosan memorizálni egy rövid állatmesét és három rövidebb verset.

7. évfolyam Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

A tanulónak meg kell érteniük a kapott feladatot és nehézségek nélkül, az adott tananyagon belül tanári magyarázat nélkül is meg kell oldaniuk, tudniuk kell kérdésre egész mondattal válaszolni, és önállóan beszélgetést kezdeményezni. Helyesen használják a tegezést és magázást, illetve a legalapvetőbb udvariassági kifejezéseket.

A tanulónak ismerniük kell az írásjelek használatának szabályait, tudniuk kell az i/y helyesírását a szlovák és leggyakrabban használt idegen szavakban, ismert szókincsen belül helyesen írni a tulajdonnevek nagybetűit, ismerniük kell a mássalhangzók hasonulásakor végbemenő helyesírási jelenségeket, tudniuk kell helyesen elválasztani a szavakat és alkalmazni a ritmustörvényt. Ismert szókincsen belül használják helyesen az előjárósós vonzatokat és a ragozható szófajokat, ismerjék a főnév- és melléknévképzés módjait a tananyagon belül.

Tudjanak helyesen és folyékonyan olvasni ismeretlen szöveget is felkészülés nélkül. Felkészülés után tudják kifejezően olvasni irodalmi mű szövegét. Olvassanak el rövid novellát vagy elbeszélést, és globálisan értsék meg tartalmát, beszéljenek önállóan irodalmi mű szereplőiről.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. Posta	– postaépület ... előcsarnok..., pénztárlak..., újságosbódé..., – távirat, levél küldése ... ajánlott levél ... , üdvözlő távirat ..., – bélyegek, okmánybélyegek, képeslapok vásárlása ..., szállítólevél, utalvány, űrlap, telefonkártya ..., – szállítólevél kitöltése, utalvány, csomagfeladás..., – telefonálás nyilvános telefonfülke, a telefonálás illemszabályai, – a levélírás szabályai ... megszólítás, dátum, aláírás
2. Utazás	– külföldi út, szabadságra utazunk ... az út előkészítése..., térképek, prospektusok..., szálláslehetőségek..., – úti okmányok... érvényes útlevél..., vámvizsgálat ..., valuták..., – Szlovákiába utazunk ... erdei iskola..., sítábor ..., szabadság a szülőkkel,

Témakörök	Tartalmak
	– Szlovákia szépségei ... természeti szépségek..., történelmi emlékek..., turistaközpontok, – iskolai kirándulások nemzetiségi városainkba, településeinkre.
3. Kultúra	– művészet képzőművészet, művészi alkotások, festőművész, szobrász, kiállítás, múzeum, – színház, film ...belépőjegyek..., színészek..., rendező, közönség..., színpad..., nézőtér, – zene... klasszikus..., tánc... -, népi..., modern..., hangszerek ..., zenekar..., karmester..., zenei felvétel..., – könyvtár ...iskolai..., városi..., olvasójegy..., tudományos irodalom ..., lexikonok
4. Látogatás	– vendégeket várunk... a megvendéglés előkészítése, fogadás ..., kínálás ..., – látogatóba megyünk ... viselkedés, a vendéglátás megköszönése..., – külföldi vendégek... megvendéglés jellegzetes ételekkel..., a család tagjainak bemutatása
Nyelvtan – helyesírás	
1. Ragozható szófajok	– a főnévragozás (a ragozás áttekintése), – melléknévragozás (főnévvel való egyeztetés), – a birtokos melléknevek képzése, személy: otcov, matkin, állat: páví, – a melléknevek fokozása, – a tőszámnevek és sorszámnevek ragozása (mondatmodellekben), – a 3. személyű névmások ragozása (egyes szám, többes szám), – a birtokos névmások használata.
2. Igék	– a teljes jelentésű igék és segédigék (igevonzatok), – a befejezett és folyamatos igék (befejezett igék képzése igekötőkkel), – a befejezett igék jövő ideje, – a visszaható igék használata (sa, si) ismert szókinszben, – az igék ragozása jelen, múlt és jövő időben, – az igék felszólító és feltételes módja (a feltételes mód jelen és múlt ideje), – igevonzatok (eltérések a szlovák és magyar nyelvben).
3. Szlovák helyesírás	– az i/y írásának problematikája (a hangtan ismétlése, a lágy, kemény és kettős jellegű mássalhangzók, kiválasztott szavak, képzett szavak), – az i/y írása a főnevek és melléknevek toldalékaiban, – az i/y írása igékben, számnevekben, – a mássalhangzók hasonulásának helyesírása, – a de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí helyesírása, – az idegen szavak helyesírása, – a nagybetűk helyesírása.

Témakörök	Tartalmak
Irodalom – olvasás	
1. Történelmi nagyjaink, mint az irodalmi művek hősei	– a nép történelme a szlovák írók műveiben, – az olvasott szemelvények alapján megismerkedés a szlovák történelem nagyjaival, – az olvasott irodalmi mű cselekményének elmondása (5-7 mondat) vázlat alapján, – a főhős jellemzése (külső, belső tulajdonságok (6-7 mondat), – irodalmi fogalmak: elbeszélés, regény, történelmi regény.
2. A szlovák nép élete az irodalom tükrében	– a falun élő nép élete részletek M. Kukučín műveiből, részletek J. G. Tajovský műveiből, – a kisvárosi emberek élete – J. Jesenský, – az irodalmi szemelvény tartalmának elmondása vázlat alapján, – a főhős és mellékszereplők jellemzése, – az irodalmi mű nyelvezete, monológ, párbeszéd, – a humor, szatíra szerepe az irodalmi művekben, – az olvasott részletekből egy főhős humoros leírása.
3. Az emberek élete a múltban és a jelenben	– az irodalmi művek múltban és jelenben élő főhőseinek összehasonlítása, – a tanulók és diákok élete a szlovák írók műveiben, – a főhős és mellékszereplők jellemzése, – a cselekmény összefoglalása az időrend betartásával.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudjanak helyesen és folyékonyan megfelelő tempóban és irodalmi kiejtéssel olvasni. Tanári kérdések segítségével tudják elmondani egy irodalmi szemelvény rövid tartalmát, egyszerű mondatokkal röviden jellemezni a főhőst. Memorizáljanak 2 verset és 6 sor prózát

Tudjanak adott témáról az időrend betartásával egyszerű mondatokkal beszélni, helyesen alkalmazzák a tegezést és magázást, helyesen reagálnak és válaszolnak egyszerű mondatokkal a kérdésre. Tanuljanak meg két egyszerű párbeszédet.

Ismerjék az i/y helyesírását a gyakran használt szlovák és idegen szavakban, a tananyagban többször ismétlődő tulajdonnevek helyesírását, tudják helyesen használni a legfontosabb igei és elöljárós vonzatokat, begyakorolt tollbamondást kevés hibával írni.

8. évfolyam

Évi óraszám: 185

Belépő tevékenységformák

A kulcsszavak ismeretében megérteni ismeretlen szöveg lényegét és megérteni a televízió és rádió szlovák adásának hangfelvételeit, nyelvtanilag helyesen és azonnal reagálni a tananyag kérdéseire.

Ismerni és betartani a szlovák helyesírás szabályait a tanult szókinccsen belül, helyesen alkalmazni az igevonzatokat, segédigét a névszói állítmányban, ismerni az egyszerű mondat mondatrészeit. Vázlat alapján adott témában rövidebb fogalmazást írni, ismerni a magánlevél, képeslapok, táviratok írásának illemszabályait, lefordítani egyszerű szöveget szlovák nyelvre szótár segítségével.

Ismert irodalmi szöveget kifejezően olvasni és az olvasott részlet cselekményét vázlat alapján elmondani. Ismerni néhány tényt az olvasott műről és annak szerzőjéről. Szótár segítségével tudják lefordítani az irodalmi szöveg részletét magyar nyelvre.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
1. Én, az én családom	– a család és rokoni kapcsolatok jellemzése, összhang és konfliktusok, együttlakás a nagyszülőkkel..., – vélemény kifejezése ..., gondolom ..., szerintem ..., – a család mindennapi helyzetekben a szülők dolgoznak ...este találkozzunk ... konfliktusok – rossz jegy az iskolában ..., – családi események..., névnap, születésnap, esküvő, keresztelő..., – a család és kapcsolat a szomszédokkal, ismerősökkel, barátokkal... .
2. Lakóhely	– a város, község, ahol élek..., földrajzi fekvés, természeti adottságok, – hol szeretnék lakni, álmaim és vágyaim ... elképzelések, – munkalehetőségek a lakóhelyen és környékén, – továbbtanulási lehetőségek a lakóhelyen és környékén, – elképzeléseim a jövőbeni foglalkozásomról.
3. A természet és élet-körülmények	– a természet szerepe és jelentősége az ember életében, – környezetszennyezés, – az ember tevékenységével szennyezi a természetet, – természetvédelem, – időjárás, – mérsékelt éghajlati öv ... négy évszak ... időjárás más éghajlati övekben, – időjárás-jelentés tavaszra, nyárra, ősze, télre ... meteorológiai intézet.
4. Sport	– sportágak atlétika – futás, dobás, ugrás ..., ökölvívás, öttusa ..., – nyári és téli sportok világbajnokságok, Európa bajnokságok ..., olimpia ..., – tömegsport mezei futás, labdarúgás, jégkorong, maratoni futás..., – divatos sportok ... aerobik ... kondizás ... önvédelem..., – sport és egészség, testi és lelki egészség..., edzés..., aktív pihenés ..., turisztika....
5. Tömegkommunikáció	– elektronikus médiák számítógép, Internet, televízió, kábeltévé..., – aktuális napi információk, hírek, kulturális, szórakoztató, tudományos programok programválaszték, – sajtó – újság, folyóirat, ifjúsági folyóirat, tudományos folyóirat, folyóiratok Szlovákiából, Ludové noviny, – rovatok az újságokban és folyóiratokban vezércikk, kommentár, széljegyzet..., – a folyóirat szerkesztősége, főszerkesztő, újságírók, riporterek..., – újságok és folyóiratok olvasása.

Témakörök	Tartalmak
Nyelvtan – helyesírás	
1. Ragozható szófajok	– a ragozás gyakorlása, előjárószerű vonzatok használata (főnevek, melléknevek, névmások, számnevek ragozása), – a ragozható szófajok nyelvtani egyeztetése, – a számnevek használata főnevekkel, – szóképzés igekötőkkel, képzőkkel és összetétellel, – a mutató névmások használata távolra mutatóval (ten – tento – tamten – henten – onen).
2. Igék	– az igeidő (jelen, múlt, jövő – egyszerű, összetett), – a segédigék igevonzatai (mať rád, mať úlohu, chcieť písat', musieť robiť ...), – a visszaható igék használata (umývať – umývať sa, umývať si ..., báť sa sadnúť si), – a felszólító és feltételes mód gyakorlása, – igevonzatok és a főnevek esetei.
3. A nem ragozható szófajok	– a határozószók képzése, néhány határozószó fokozása, – a hangutánzószók és az indulatszók helyesírása, – a módosítószók és kötőszók, – az előjárószerű és főnevek esetei, – a módosítószók stilisztikai felhasználása.
4. Mondattan	– az egyszerű mondat mondatrészei (a főnévvel, névmással, számnévvvel, melléknévvvel kifejezett alany, állítmány, – igei és névszói), – bővítmények (jelző: egyező, nem egyező, tárgy: közvetlen, közvetett, határozó: hely, idő, mód), – az alany és állítmány nyelvtani egyeztetése, – az egyszerű mondat szórendje, eltérések a szlovák és magyar mondat szerkezetben.
Irodalom – olvasás	
1. Az író, költő hazaszeretete, nép iránti szeretete	– az irodalmi nyelv és a szlovák nyelvjárások (A. Bernolák, Ľ. Štúr érdemei az irodalmi nyelv kodifikációját illetően), – lakóhelyem nyelvjárása, – a haza és nép iránti szeretet a Štúr-iskola költőinél (J. Kráľ, S. Chalupka, A. Sládkovič műveiből), – az anyanyelvhez, hazához való kötődés a szlovák költők műveiben (pl. P. O. Hviezdoslav, J. Kostra ...), – az anyanyelvhez, hazához való kötődés a 20. század költőinek műveiben, – egy költő életútjának bemutatása.
2. A gyermek- és ifjúsági irodalom szlovák szerzői	– részletek néhány író műveiből (pl. Blažková: Malá galéria mladšieho brata, K. Jarunková: Jediná, M. Kováč: Mačacia farma pána učiteľa, M. Lasica–J. Satinský: Španielska čižma, Š. Moravčík: Naša čarodejná škola,

Témakörök	Tartalmak
	– egy író életútjának bemutatása, – irodalmi fogalmak: bonyodalom, expozíció, kibontakozás, megoldás, színmű, párbeszéd, monológ, – irodalmi szemelvények feldolgozása szótár segítségével.
3. Magyarországi szlovák írók	– részletek költők és prózaírók műveiből (pl. G. Papuček, J. Dolnozemský, A. Kormoš, I. Fuhl, M. Hrivnák, P. Kondač).

A továbbhaladás feltételei

Ismert szavak felhasználásával törekedni rövidebb szöveg megértésére. A tanulók tudják használni a kétnyelvű szótárt és néhány mondatban beszéljenek ismert témáról. A tananyagon belül tudják helyesen alkalmazni a mondat szerkezeteket, intonációt és beszédtempót. Ismerniük kell a szlovák helyesírás szabályait és a gyakorló tollbamondásokat írják kevés hibával. Tudjanak személyi adatokat tartalmazó nyomtatványt helyesen kitölteni, helyesen használni a „byt” segédigét.

A tanulók tudjanak megfelelő tempóval és helyes kiejtéssel olvasni már ismert irodalmi szövegeket, tanári kérdések segítségével tudják elmesélni az irodalmi szemelvény rövid tartalmát, egyszerű mondatokkal jellemezni az irodalmi szemelvény főszereplőjét, ismerjenek néhány magyarországi szlovák szerzőt és memorizáljanak 2 verset és egy prózai szövegrészletet.

9–12. évfolyam

1. Célok, feladatok

A szlovák nyelvtanítás fő célja az egynyelvű és a kétnyelvű nemzetiségi iskolákban a nyelvismeret olyan szintjének elérése, hogy a tanulók képesek legyenek megfelelő és korrekt folyamatos szóbeli kommunikációra és az egyes tantárgyakból sajátítsák el a szaknyelvet szóban és írásban a nyelvtani szabályokkal összhangban.

A szlovák nyelvtudás színvonala az alapja a helyes beszédnek, a nemzetiségi kultúra alaposabb megismerésének és elsajátításának.

A szlovák nyelvtanulás során a tanulók elsajátítják a nyelvtan alapjait, amelyre építve azután képessé válnak a nyelvi eszközök tudatos alkalmazására az iskolában és az iskolán kívül, valamint a magyarországi szlovákok közéletének mindennapjai során. A szlovák nyelvtanítás hozzájárul a tanulók gondolkodási képességének fejlődéséhez, valamint esztétikai és erkölcsi nevelésükhöz egyaránt.

Nevelési célok

A szlovák nyelvtanítás fontos szerepet tölt be a tanulók általános gondolkodási képességeinek fejlesztésében. A tanulók megtanulják megfigyelni a nyelvi jelenségeket, elemezni, összehasonlítani, érvelni, elvonatkoztatni, csoportosítani és általánosítani, ezáltal készségeik és általános gondolkodási képességük is fejlődik.

A tantárgy felépítése

A szlovák nyelv tantárgy az alábbi tantárgyi területeket öleli fel:

- szlovák nyelv és kommunikáció
- szlovák irodalom

E tantárgyi területek aránya a középiskolai évfolyamok során változik, az alsóbb évfolyamokon a nyelvhasználat, a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése, a kommunikáció kerül előtérbe, a felsőbb év-

folymokon az irodalom tölt be hangsúlyosabb szerepet, valamint a nyelvi kifejezőkészség csiszolása és további fejlesztése.

A szlovák nyelv e három tantárgyi területe szerves egységet alkot, a három terület együttesen valósítja meg a szlovák nyelvtanítás fő célkitűzéseit.

2. Fejlesztési követelmények

Szlovák nyelv és kommunikáció

A tananyag ciklikus elrendezésű. Ugyanazok a nyelvi jelenségek a különböző évfolyamokon ismétlődnek újabb összefüggések keretében, mélyebb ismereteket nyújtva.

E tantárgyi terület során a tanulók fokozatosan elsajátítják a helyesírás szabályait, a ragozható és a nem ragozható szófajok használatát a megismert szókincs keretein belül. A nyelvtanítás során a nyelvtani ismeretek elsajátításával párhuzamosan kell a nyelvhasználat minél magasabb szintjét elérni. A szlovák nyelv megfelelő szintű elsajátítása hozzájárul más, szlovák nyelven tanított tantárgy eredményességéhez is.

A szlovák kommunikáció során a tanulók új ismereteket sajátítanak el, bővül szókincsük, fejlődik nyelvi kifejezőkészségük. A tanulók szókincse az alsóbb évfolyamokon elsősorban mennyiségében bővül, a felsőbb évfolyamokon azonban már a minőségi fejlesztés kerül előtérbe. A tananyagban a központi szerepet a nyelvhasználat tölti be, amely mindig vissza-vissza tér a már elsajátított ismeretekre és ezekből kiindulva épülnek be az újabb ismeretek. A tananyag során a szemantikai-grammatikai kategóriák mindig összekapcsolódnak a nyelvhasználattal.

A kommunikáció keretében a tanulók szövegalkotási ismereteket is elsajátítanak, elbeszélő, leíró fogalmazásokat, jellemzést, előadást, értekezést alkotnak. Fokozatosan fejlesztjük a tanulók nyelvi kifejezőkészségét a minőség irányába. A tanulóknak az elsajátított szókincs keretein belül képessé kell válniuk az önálló szövegalkotásra.

A szlovák nyelv és kommunikáció a gyakorlati nyelvtanítást szorgalmazza, hatékonyan kell szolgálnia a nyelv készség szintű elsajátítását, a szövegértés és szövegszerkesztés képességének fejlesztését.

Szlovák irodalom

E tantárgyi terület legfontosabb feladata a tanulók önálló szlovák nyelvű olvasásának elősegítése. A tananyag elrendezése spirális jellegű, de a kronológia elvének figyelembevételével minden témakör csak egyszer fordul elő.

A szlovák irodalom fejleszti a tanulók nyelvi kultúráját és esztétikai érzékét.

A tantárgyi terület keretein belül a tanulók ismereteket sajátítanak el a szlovák nemzeti irodalomból, megalapozzák irodalmi műveltségüket, fejlődik logikai, alkotó és absztrakt gondolkodásuk. A tanítás során segítjük a tanulókat a szakirodalomban való önálló eligazodásához.

A tanulóknak képessé kell válniuk a legkülönbözőbb tárgyú szövegek értésére, az adatok, információk feldolgozására, tömör összegzésére. Értelmezniük és elemezniük kell a különböző szövegfajtákat.

9. évfolyam**Szlovák nyelv és kommunikáció****Évi óraszám: 111*****Belépő tevékenységformák******A szlovák nyelv rendszerének ismerete***

A tanulók ismerjék meg a szlovák nyelv hangrendszerét és sajátítsák el a helyes hangképzést az irodalmi kiejtés alapelveinek megfelelően.

A mondatokat szavakra, a szavakat szótagokra bontva foglalják és kapcsolják össze a hangról mint fogalomról szerzett ismereteiket.

Sajátítsák el a hangváltozások rendszerét.

Tudatosítsák a ritmus fogalmát, a rövid és a hosszú szótagok váltakozását.

Ismerjék meg az ún. „kiemelt szavak” jelentésének árnyalatait.

Ismerkedjenek meg a szóképzés különféle formáival, valamint a szavak jelentésárnyalataival.

Szövegalkotás és beszédképesség

Önálló megnyilatkozások.

Párbeszédalkotás, a beszélgetésben való aktív részvétel.

Újságok, folyóiratok önálló olvasása, adott szempontok alapján történő feldolgozása.

Azonnali reagálás, érthető véleménynyilvánítás.

Választékos szóhasználat, helyes mondatszerkezet.

Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél – önálló szövegalkotás.

Témakörök	Tartalmak
1. A szlovák nyelv hangtani rendszere	– Hangok – Szótagok – A hangok képzése – A dʲ, tʲ, ŋ, lʲ; ia, iu, ô; h, ch, ejtése – A ritmustörvény – A mássalhangzók hasonulása – Hangok, szavak összeolvadása – A s(so), z(zó), k(ku) előjárószavak kiejtése
2. Helyesírás	– a dʲ, tʲ, ŋ, lʲ írása a ia, ie, iu előtt – i-í, y-ý írása – A hasonulás – Nagybetűk írása – A szavak elválasztása
3. A szavak a nyelv szó-készletében	– A szóképzés formái – Fogalmak: szótó, igekötő, rag, képző, relatív szótó, képzett szó, összetett szó
4. A szavak kölcsönös kapcsolatai szó-készletben	– A szinonimák – A homonímia fogalma – Az antonimák
5. Aktuális szóhasználat	– A metafora – A metonímia fogalma – A hiperbola

Témakörök	Tartalmak
6. Beszédhelyzetek, nyelvhasználat	– Magamról; jellembeli tulajdonságok, érdeklődési kör – Életem a családban: a család tagja és én, önjellemezés, a család tagjainak jellemzése – Barátok között: barátaim az iskolában, otthon, ismerőseim segítségnyújtás, közös hobbi – A szabadidő eltöltése: közös szórakozás a barátokkal – Barátság és szerelem – Otthoni környezetem és a kollégium, a két környezet összehasonlítása – Szüleim foglalkozása – A család tagjainak igényei, családi kiadások (élelmiszer, ruházat, kultúra, szórakozás) takarékoság – Lakástípusok: komfortos, összkomfortos: lakások a lakótelepen, a városközpontban, családi ház. (A lakások nagysága, fűtési módok, sorházak, kertes családi házak, melléképület, lakás városban és falun.) – A lakásfenntartás – Lakberendezés – A levél, csomag, pénz, feladása, postai nyomtatványok kitöltése – Újságok, napilapok, hetilapok – Újságolvasás (Ludové noviny, szlovák napilapok, folyóiratok) – Telefonbeszélgetés: a telefonbeszélgetés illemszabályai – Levélírás (barátoknak, szülőknek, tanárainknak) – Közlekedés, közlekedési eszközök – Közúti közlekedési szabályok – Utazási iroda, turistautak

A továbbhaladás feltételei

- A nyelvtani szabályok megbízható alkalmazása, az elsajátított szókincs keretein belül.
- Az egynyelvű szótárak önálló használata.
- Az írásbeli feladatokban a szlovák hangok megfelelő jelölése.
- Az i-y megbízható írása, a ritmustörvény alkalmazása az elsajátított szókincs keretein belül.
- A mássalhangzó hasonulás alapelveinek ismerete.
- A szöveg megértését biztosító néma olvasás és felolvasás.
- A beszédhelyzetnek megfelelő nyelvhasználat.
- Spontán megnyilatkozások az adott beszédhelyzetben.
- A párbeszéd megkezdése, folytatása és befejezése, a kulturált társalgási formák ismerete.
- Önállóan rövidebb terjedelmű levél, jellemzés, leírás és elbeszélés írása.

9. évfolyam**Szlovák irodalom****Évi óraszám: 74*****Belépő tevékenységformák****Szövegértés*

A hangos és néma olvasás fejlesztése a különböző műfajú irodalmi alkotások olvasása során.

Szövegelemző eljárások alkalmazása megadott szempontrendszer alapján.

A lényeg kiemelése, tömörítés.

Szövegalkotás

Önálló állásfoglalás az olvasott irodalmi alkotásokban megfogalmazott gondolatokról, érzésekről.

Kiselőadás szerzőkről, művekről.

Vázlat készítése önállóan és tanári irányítással.

Irodalomelméleti, irodalomtörténeti ismeretek

A szlovák irodalmi fejlődés áttekintése, a nemzeti kultúra kontinuitásának fogalma.

Az irodalom kifejezési eszközeinek megismerése.

A versritmus, rímelés hangulati hatása.

Szépirodalmi műnemek, műfajok megnevezése.

A népköltészet és a szépirodalom kapcsolata.

Alkotók életrajzáinak felidézése.

Az adott korszakhoz kötődő témák, problémák meglátása és megbeszélése az olvasott mű kapcsán.

Az olvasott művek jelentősége, hatása a szlovák irodalom fejlődésére.

Témakörök	Tartalmak
1. Bevezetés az irodalom tanulmányozásába	– Az irodalom fogalma – Az irodalom tanulmányozása – Vizsgálati módszerek – A nyelv mint az irodalmi kommunikáció része – Az irodalom kifejezési eszközei – Költői eszközök – A rím fogalma – A ritmus fogalma – Műfajok – A szlovákok irodalmi nyelvei
2. A népköltészet	– A népköltészet fogalma – A népköltészet kezdetei – A népballada – Népmesék és a népmesék különböző fajtái (fantasztikus, állatmesék, történelmi, humoros, szatirikus népmesék) – Népköltészet a középkorban
3. Ósláv hagyományok a szlovák irodalomban	– A legenda mint műfaj – A legenda fő típusai (passió, actamartyrum, vita) – Pannon legendák – A morva hagyományok

Témakörök	Tartalmak
	– A szláv írás megteremtése – A morva misszió – Cirill és Metód tevékenysége – Előszó az evangéliumhoz
4. A középkor irodalma	– A korafeudális Magyarország irodalma – A középkor vallásos prózairodalma – Maurus legendája – Szlovák vallási irodalom – Vítaj milý Spasiteľu ... – Maria, Matko... – Szepességi imádságok
5. A humanizmus és a reneszánsz irodalma	– A humanizmus és a reneszánsz fogalma – A modern filológia kezdetei – A könyvnyomtatás feltalálása, könyvtárak létrejötte – A reformáció – Történelmi énekek – A Fanchali kódex – Eliáš Láni, Martin Rakovský lírája – Evangélikus énekeskönyv – Cithara sanctorum

A továbbhaladás feltételei

- Az irodalomelméleti alapfogalmak ismerete.
- Önálló megnyilatkozások során (írásban és szóban) az irodalomelméleti ismeretek készségszintű alkalmazása.
- Az olvasott irodalmi alkotások műnemeinek, műfajainak felismerése.
- A népköltészeti alkotások jellemvonásainak bemutatása; téma, motívum, műfajok.
- Értő-érző befogadóként a művek etikai és esztétikai üzenetének megértése.
- A szlovák irodalmi nyelvek ismerete.
- Alapismeretek a szlovák irodalom ószláv hagyományairól.
- Rövidebb terjedelmű irodalmi alkotások önálló feldolgozása adott szempontok alapján.

10. évfolyam

Szlovák nyelv és kommunikáció **Évi óraszám: 111**

Belépő tevékenységformák

A szlovák nyelv rendszerének ismerete

A tanulók

- ismerjék meg a szófajok jellemzőit, a szófajok meghatározásait,
- különböztessék meg a természetes és a nyelvtani nem fogalmát,
- tudatosítsák a nyelvtani esetek funkcióját,
- ismerjék meg a relatív szótó és a végződés fogalmát,

- tekintsék át a szlovák nyelv ragozható és nem ragozható szófajait, ismerjék meg az adott szófaj tulajdonságait, a nyelvben betöltött szerepét.

Szövegalkotás és beszédképesség

A tanulók alkossanak a beszédhelyzetnek megfelelő szabatos szöveget szóban és írásban,

- folytassanak kulturált párbeszédet a beszédhelyzetnek megfelelően,
- készítsenek önállóan elbeszélő és leíró fogalmazásokat,
- bővítsék és fejlesszék a kérdések alkotásának technikáit,
- használják tudatosan az elsajátított mondatmodelleket,
- készítsenek önállóan vázlatokat, jegyzeteket az újságokból, folyóiratokból elolvasott cikkekhez.

Témakörök	Tartalmak
1. A szó nyelvtani jelentése	– Végződés – Esetvégződés – Igeragok – Egyszerű és összetett alakok
2. Ragozható szófajok	– A főnevek A főnevek jelentése Konkrét és absztrakt jelentésű főnevek A főnevek nyelvtani jelentése A főnevek ragozása (chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kost', mesto, srdce, vysvedčenie, dievča ragozásai típusok) – A melléknevek A melléknevek jelentése, képzése A melléknevek fokozása A melléknevek ragozása pekný-cudzí ragozási típusok – A névmások A névmások jelentése és fajtái A névmások ragozása Személyes névmások Birtokos névmások Mutató névmások Kérdő névmások – A számnevek A számnevek jelentése és fajtái A számnevek ragozása – Az ige Cselekvő és szenvedő igék Tárgyas és nem tárgyas igék Segédigék Az ige szemlélete Visszaható ige, igeidő
3. A nem ragozható szófajok	– Határozószók A határozószók képzése, fokozása – Ez elöljárószók

Témakörök	Tartalmak
	– Kötőszók (alá és mellérendelő) – Módosítók (Indulatszók)
4. Helyesírás	– Az i-í, y-ý írása – A nagybetűk írása – A szavak elválasztása – A gyakran használt idegen szavak írása
5. Beszédhelyzetek, nyelvhasználat	– Pihenés (aktív pihenés, séták) – Környezetszennyezés – Természetvédelem – Évszakok, időjárás – Az időjárás előrejelzése – Az emberi test (részei, érzékszervek) – Betegségek – Egészséges táplálkozás – Az orvosnál – Sport, sportágak, az olimpiai játékok – Az idő - mérték - mód - egyetértés - egyet nem értés - szándék - öröm - harag - szomorúság - együttérzés kifejezése - kérés - kérdés - figyelmeztetés - csodálat - meglepetés - félelem - felindultság - izgalom – Érvelés – Gratuláció – A beszélgetés illemtana: (tegezés, magázás, a beszélgetés kezdése, befejezése, udvariassági kifejezések)

A továbbhaladás feltételei

- A ragozható és nem ragozható szófajok megbízható használata.
- Megbízható helyesírás.
- A szlovák nyelvhelyességi normák ismerete.
- Logikus, tárgyyszerű kifejezés mód.

- Önálló vázlat és jegyzet készítése adott témakörben.
- A különböző beszédszándékok árnyalt kifejezése.
- A beszélgetés illemszabályainak ismerete és betartása.

10. évfolyam

Szlovák irodalom

Évi óraszám: 74

Belépő tevékenységformák

- Önálló műelemzés készítése megadott szempontok alapján.
- Az idézés szabályainak, etikai normáinak ismerete.
- Kapcsolatteremtés az irodalomelméleti tananyag és az irodalmi mű között.
- A szövegelemzés fejlesztése.
- Műfaji eltérések megfigyeltetése.
- A szerzők alkotói munkásságának bemutatása, a sajátos életérzések, életszemlélet láttatása.
- Az irodalmi mű sokoldalú tanulmányozása, a mű eszmei, esztétikai feltárása.
- Az érvelés technikájának fejlesztése.

Témakörök	Tartalmak
1. Barokk irodalom	– A barokk eszmevilága, a barokk kultúra – A szlovák barokk irodalom – Barokk költészet és próza (Daniel Sinapius Horčička, Cantus Catholici, Benedikt Szöllősi, Stefan Pilárik, Daniel Krman) – Bél Mátyás, a polihisztor
2. A szlovák felvilágosodás irodalma	– Az ószláv hagyományok feléledése, Juraj Papánek és Juraj Sklenár felvilágosult történetírók munkássága – A katolikus irodalom: Anton Bernolák, Jozef Ignác Bajza, Juraj Fándly – A „Slovenské učené tovarištvo” megalakulása, tevékenysége
3. A szlovák klasszicizmus	– A szláv kölcsönösség eszméje Ján Kollár és János Hollý – Pavel Jozef Šafárik munkássága – Ján Kolár: Slávy dcera – Ján Hollý: Svätopluk
4. A szlovák romantika	– A „Štúr iskola” létrejötte, fejlődése – Az irodalom szerepe a nemzeti mozgalomban – A „Tatrín” megalakulása, a Štúr iskola” kultúrateremtő és szervező szerepe – A szlovák irodalmi nyelv létrejötte – Ľudovít Štúr portréja (költemények, tanulmányok, útleírások) – Andrej Sládkovič (Detvan, Marína – részletek) – Ján Botto: Smrť Jánošíkova, balladák – Janko Kráľ: balladák, versek

A továbbhaladás feltételei

A tanulók

- szemléltessék a szlovák irodalomról és kultúráról elsajátított ismereteiket írásban és szóban,
- mutassák be a barokk költészet és próza jeles alkotásait, a szlovák felvilágosodás korának szerepét, jelentőségét az irodalmi nyelv megteremtésében,
- mutassák be a „Štúr iskola” kultúrateremtő és szervező szerepét,
- a kor történelmi és társadalmi rendszerébe ágyazva ismertessék az irodalom és a kultúra szerepét,
- adott szempontok alapján készítsenek vázlatokat, jellemzéseket, referátumokat, elemzéseket az irodalmi művekről és korszakokról.

11. évfolyam**Szlovák nyelv és kommunikáció**

Évi óraszám: 111

Belépő tevékenységformák

A szlovák nyelv rendszerének ismerete

A tanulók

- sajátítsák el a szlovák ritmustörvényt és a kivételeket,
- tökéletesítsék kiejtésüket, különös tekintettel a diftongusokra és a mássalhangzók hasonulására,
- alkalmazzák a helyesírási törvényszerűségeket,
- törekedjenek a ragozható és nem ragozható szófajok helyes használatára,
- ismerkedjenek meg a szlovák előljárószavak jelentéstani árnyalataival.

Szövegalkotás és beszédképesség

- Párbeszéd, érvelés alkalmazása a mindennapi kérdések megválaszolásában,
- A vitában való kulturált részvétel,
- Személyes írások, szabad fogalmazás,
- A tanulók önállóan is értelmezzék a különböző szövegtípusokat, stílusfajtákat,
- Önálló adatgyűjtés a könyvtár és számítógép adatbázisából. Az adatok rendszerezése,
- Írjanak önálló értekezéseket egy-egy témakörön belül.

Témakörök	Tartalmak
1. Szlovák hangtan	– A szótagalkotó r-ř, l-ľ – Rövid és hosszú magánhangzók – Kettős hangzók – Az „ä” és az ô hangok – Ritmustörvény – Kivételek a ritmustörvény alól – A zöngés és zöngétlen mássalhangzók – A mássalhangzók hasonulása – Hosszú mássalhangzók a szlovákban – Az idegen szavak ejtése
2. Helyesírás	– A d', ň, ě, ľ írása ia, ie, iu előtt, kivételek – i-í, y-ý írása a szó belsejében és a szó végén

Témakörök	Tartalmak
	– Kiemelt szavak (képzett formáik is) – Az átvett szavak helyesírása – Nagybetűk írása – A szavak elválasztása – A számnevek helyesírása – Diakritikus jelek
3. A főnevek, melléknevek, névmások és számnevek ragozása	– Főnevek – A főnevek ragozása – Az idegen eredetű főnevek ragozása – Melléknevek – A melléknevek csoportosítása (tulajdonságot-birtokviszonyt jelölők) – A melléknevek ragozása – A birtokos melléknevek ragozásai, típusai: páví, otcov – A melléknevek fokozása – A névmások – A számnevek
4. Az ige	– A cselekvő és szenvedő igék, segédigék – Igeszemlélet: a folyamatos és a befejezett igék – A visszaható igék – Igealakok: mód és idő
5. A nem ragozható szófajok	– A határozószók és fajtáik – A szlovák elöljárószók áttekintése
6. Beszédhelyzetek, nyelvhasználat	– A film és színházművészet – Szlovák filmek fesztiválja – Kedvenc rendezőm, filmszínészem – Kedvenc filmem (dráma, vígjáték, kaland, fantasztikus-tudományos, történelmi filmek, krimi stb.) – Filmszínházak – Filmforgatás (forgatókönyv, operatőr, rendező, jelmez, koprodukciós munka) – Az én szlovák nyelvem

A továbbhaladás feltételei

- A szóbeli és írásbeli megnyilatkozások logikus felépítése, megbízható nyelvhelyesség.
- Kulturált kiejtés, a szlovák nyelv hangtani törvényszerűségeinek betartása.
- Egyszerűbb értekezés elkészítése.
- Személyes írások, szabad fogalmazások készítése a stílusfajtáknak megfelelően.
- Önálló adatgyűjtés, az adatok rendszerezése.

11. évfolyam**Szlovák irodalom****Évi óraszám: 74*****Belépő tevékenységformák***

- Az irodalmi művek önálló feldolgozása.
- Műelemzés készítése adott szempontok alapján.
- A tanulók nyelvi tudatosságának fejlesztése az irodalmi olvasmányok kapcsán.
- A szereplőket vezérlő erkölcsi értékek felismerése.
- Kapcsolatok és párhuzamok az irodalom és a társművészetek között.

Témakörök	Tartalmak
1. A romantika hanyatlása – a realista próza	– Az 1848–49-es forradalom után időszak, az irodalmi nyelv reformja – A 19. sz. 80-as, 90-es éveinek társadalmi változásai, kulturális élete, az irodalom jellemzése – Svetozár Hurban – Vajanský portréja, költészete – Pavol Országh – Hviezdoslav költői portréja – költeményei (Hájniková žena-részletek)
2. A realista próza	– Martin Kukučín rövid prózái: Rysavá jalovica, Keď báčik ..., Dies, irae, Mladé letá Dom v stráni regénye - Útleírások, részletek - Jozef Gregor – Tajovský rövid prózái: Prvé hodinky, Do konca, Horký chlieb, Mamka Pôstková, Maco Mlieč, - Božena Slančíková – Timrava elbeszélései: Ľapákovci, Hrdinovia
3. A modern irodalom	– Ivan Krasko költői portréja 3-3 vers a két verseskötetéből – Ivan Gall költői portréja 3 költeménye

A továbbhaladás feltételei**A tanulók**

- ismerjék fel az alapvető témát és motívumot az olvasott művek alapján,
- mutassák be a szlovák irodalom 19. sz. második felének irodalmi fejlődését, mutassanak rá a szlovák–magyar irodalmi párhuzamokra, helyezték el a szlovák irodalmat a világirodalomban,
- a kor történelmi és társadalmi rendszerébe ágyazva ismertessék az irodalom szerepét,
- adott szempontok alapján készítsenek jellemzéseket, beszámolókat, műelemzéseket az irodalmi művekről és korszakokról,
- mutassanak rá kapcsolatokra, párhuzamokra az irodalom és a társművészetek között.

12. évfolyam**Szlovák nyelv és kommunikáció****Évi óraszám: 111*****Belépő tevékenységformák****A szlovák nyelv rendszerének ismerete*

A tanulók

- ismerjék meg a kötőszavak használatát,
- ismerjék meg a módosítószavak használatát, figyeljék meg a segítségükkel kifejezhető jelentés-árnyalatokat,
- ismerjék meg a mondarészek kapcsolódását és kapcsolatát a mondatelemzések segítségével,
- szerezzenek ismereteket a szlovák nyelv és a szláv nyelvek kapcsolatáról, a szlovák nyelv három nagy nyelvjárási csoportjáról,
- mutassák be a szlovák nyelv fejlődését, az irodalmi nyelvek használatát a különböző korszakokban.

Szövegalkotás és beszédképesség

A tanulók

- ismerjék meg a szavak jelentésárnyalatait, a rokon értelmű szavakat és használatukat,
- beszédszándékaikat árnyaltan, pontosan fejezzék ki,
- alkossanak a témának, kommunikációs helyzetnek megfelelő szabatos szöveget,
- törekedjenek a témának és a helyzetnek megfelelő kulturált kifejezőmódra,
- alkalmazzák helyesen a szlovák helyesírás, valamint a nyelvhelyesség szabályait szóbeli és írásbeli megnyilatkozásaik során.

Témakörök	Tartalmak
1. A kötőszók	– Az alárendelő és mellérendelő kötőszók
2. Mondattan	– A mondatok fajtái tartalmuk szerint: kijelentő, kérdő, óhajtó, felkiáltó, felszólító mondatok Az állítást és tagadást kifejező mondatok A mondat nyelvtani felépítése: a szintagmák Alá és mellérendelő viszonyok a nyelvben – Mondatrészek A fő mondatrészek – az alany és az állítmány Bővítmények: tárgy, jelző, határozó
3. A szókincs fejlődése	– Neologizmusok – Archaizmusok – Idegen szavak a szlovák nyelvben
4. A szlovák nyelv a szláv nyelvek családjában	– A mai szlovák nyelv – A szlovák nyelv eredete – A szlovák nyelvek három nagy csoportja
5. Szlovák nyelvjárások	– A szlovák nyelvjárások három nagy csoportja – Magyarországi szlovák nyelvjárások – A helyi szlovák nyelvjárás jellemzése
6. A szlovák irodalmi nyelv története	– Nagymorva hagyományok, a latin nyelv használata – A cseh nyelv használata a 15. században – 16–17. sz. szlovák nyelvi elemekkel átszőtt cseh nyelv használata – 18. sz. Bernolák nyelvteremtő munkája – 19. sz. a Štúr féle nyelvi kodifikáció

Témakörök	Tartalmak
7. Helyesírási gyakorlatok	– A szlovák helyesírás alapelveinek áttekintése
8. Nyelvkultúra	– Beszédtempó – A szleng és helye – Kopott szavak, közhelyek – Tegezés, magázás – A megszólítás – Előadás (szabadon választott témában)
9. Szituációs beszélgetések	– Például: – Állítás – tagadás – Megszólítás, kérdés – Köszönés, búcsúzkodás – Öröm, bánat kifejezése – Bizonyosság, bizonytalanság

Követelmények a 12. évfolyam végén

- A szóbeli megnyilvánulások logikus felépítése, a nyelvhelyességi szabályok betartása.
- Spontán, gördülékeny megnyilatkozás az adott témakörben, természetes reagálás a megszerzett információkra.
- Kulturált párbeszéd.
- A mondatok grammatikai elemzése.
- A helyesírási szabályok megbízható alkalmazása.

12. évfolyam

Szlovák irodalom

Évi óraszám: 74

Belépő tevékenységformák

- Önálló ismeretszerzés, anyaggyűjtés művekről, szerzőkről, korszakokról.
- A mű irodalmi, eszmei, esztétikai értékének feltárása.
- A különböző műfajok esztétikai sajátosságainak megfigyeltetése.

Témakörök	Tartalmak
1. Költészet a két világháború között	– Az irodalom fejlődése 1918–1945 – A vitalizmus és a neoszimbolizmus – Ján Smrek költői portréja, 3 verse
2. A „Katolícka moderna” irodalmi irányzat korszakától napjainkig	– A „Katolícka moderna” irodalmi irányzat jellemzői – Rudolf Dilong költői portréja 3 verse – A 20-as évek irodalma – Ján Hrušovský – írói portréja, egy rövidebb prózai alkotása – Janko Jesenský írói portréja, Demokrati (regény 3 novella) – Jozef Cíger Hronský írói portréja – Jozek Mak (regény és egy novella)

Témakörök	Tartalmak
	– Milo Urban írói portréja Živý bič (regény és 1 novella) – Margita Figuli portréja – Tri gaštanové kone novellája – František Švantner portréja, Malka (és 1 szabadon választott novella) – Dominik Tatarka portréja, Démon súhlasu (részletek)

Követelmények a 12. évfolyam végén

A tanulók

- ismerjék és jellemezzék a szlovák irodalom 20. századi fejlődését és a főbb irányzatokat,
- rendelkezzenek megalapozott tudásanyaggal az évfolyamon tanult írók-költők irodalmi munkásságáról,
- kritikai ítélőképességüket juttassák kifejezésre értekezés írásával a különböző műfajú önálló fogalmazásokban,
- bizonyítsák be – szóban és írásban –, hogy szilárd ismeretanyaggal rendelkeznek az évfolyamon tanult írók, költők életművéről,
- mutassanak rá a szlovák–magyar irodalmi kapcsolatokra, párhuzamokra.

NYELVOKTATÓ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK

1–4. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák nemzetiségi nyelv oktatásának fő célja a szlovák nyelvi kultúra átörökítése a Magyarországon élő szlovák származású gyermekek számára.

A tanulók pozitív viszonya a nyelv tanulásához azon alapul, mennyire ismerik a nemzetiségi kultúrát, hagyományokat, milyen formában találkoznak a nyelvvel a hétköznapi életben, s milyen perspektívákat nyújthat számukra a nyelv tanulása.

A gyermekkor ebben a szakaszában döntő az ismeretek közvetítésének formája, a játékos, változatos, a sikerélmény.

Az elején elsődleges feladat a tanulók megnyerése mégpedig játékos módszerekkel, gyerekdalokkal, szólás-mondásokkal, szituációs játékokkal. Csak a munkához való pozitív viszonyulás megteremtését követően várhatjuk el a további célok megvalósítását.

Ösztönözni kell őket a nemzetiségi hagyományok ápolására, megőrzésére. Ennek alapja a népismeret témaköreinek beépülése a nemzetiségi nyelv oktatásába.

A tanulás ebben a szakaszában a nyelvi eszközök megismerése és használata szituációfüggő. Mivel a cél elsősorban a köznyelvi, ill. a beszélt irodalmi nyelv elsajátítása, a tananyag tartalmában is igazodik ehhez a célhoz.

Kiemelt feladat tudatosítani a tanulókkal, hogy a másik nyelv, melyet tanul, annak a közösségnek az anyanyelve, melyben él, figyelmét a nyelvjárási és irodalmi nyelv sajátosságaira, szépségeire irányítani.

A tanulók életkorához kapcsolódó témakörökre, beszédszándékokra és fogalomkörökre épül az első négy év alapozó szakasza.

Fejlesztési követelmények

Ebben a szakaszban meg kell ismerkedniük a nyelvtanulás gyakorlati módszereivel.

Folyamatosan oda kell figyelni arra, hogy a gyerekek fokozatosan bátorságot merítsenek a szóbeli megnyilvánuláshoz (játékos légkör, érdekes feladatok).

Fokozatosan az életkori sajátosságok figyelembevételével kell fejleszteni a tanulók kommunikációs képességét, készségeit szóban és írásban egyaránt.

Nagy hangsúlyt kell fektetni arra, hogy

- a szókincs fejlődjön, elmélyüljön az adott témakörökön belül,
- a tanulók a mondatmodelleket helyesen sajátítsák el, gondolataikat mondatokban fejezzék ki,
- a tanulók mondatmodellek és kérdések segítségével konkrét helyzetekben rövid párbeszédet tudjanak folytatni,
- a tanulók játékos formában sajátítsák el az eltéréseket a szlovák hangrendszerben,
- a nyelvtanulás második évében elkezdődjön az olvasás és írás gyakorlása,
- a népi játékok, versek, dalok és játékos módszerek segítségével vidám, pozitív légkört teremtsünk az órákon,
- fejlődjön a gyerekek kommunikációs képessége úgy, hogy értsék és képesek legyenek reagálni a nyelvi kezdeményezésre,
- hogy a tanulók hétköznapi helyzetekben szabadon fejezzék ki magukat,
- a tanulók a nyelvhasználat terén bátorságot és önbizalmat szerezzenek.

Az alapozó szakasz ajánlott témakörei:

1. Személy és a család – *bemutakozás, megnevezés.*
2. Lakóhely – *szűkebb és tágabb környezet szóbeli bemutatása.*
3. Napirend – *a cselekvés térben és időben.*
4. Iskola – *helyiségek, tárgyak, cselekvésformák, órarend.*
5. Évszakok – *jellemzése, növények, állatok viselkedése.*
6. Öltözködés, vásárlás – *viselet leírása, megnevezés, vásárlás körülményei.*
7. Gyermekjátékok, mondókák, versek.
8. Szlovák népszokások.
9. Szlovákia természeti szépségei.

Kommunikációs szándékok

1. Társadalmi érintkezéshez tartozóak:
 - köszönés, megszólítás,
 - bemutatkozás,
 - felszólítás, utasítás.
2. Személyes hozzáállás kifejezése:
 - udvarias kérés,
 - dicséret,
 - tetszés és nem tetszés kifejezése,
 - egyetértés, egyet nem értés,
 - hála kifejezése.
3. Információcsere:
 - köszönés, megszólítás,
 - megnevezés.

Nyelvi fogalomkörök

1. cselekvés, történés, létezés kifejezése,
2. birtoklás kifejezése,
3. mennyiségi viszonyok,

4. időbeli viszonyok,
5. térbeli viszonyok,
6. minőségi viszonyok,
7. szövegösszetartó eszközök.

1. évfolyam
Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- Játékos, vizuális élményen és tevékenységen alapuló ismeretszerzés az alap.
- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése áll a középpontban.
- Beszédértés fejlesztése: A tanulóknak meg kell *érteniük* a tanár utasításait.
- A tanulóknak meg kell érteniük a tanár egyszerű kérdéseinek értelmét és kezdetben nem verbálisan reagálnak arra.
- A tanulónak helyes kiejtéssel és mondatlejtéssel kell tudniuk *ismételni* a mondatokat.
- Utánzással próbálkozzanak a helyes kiejtéssel (utánzó nyelvi játékok).
- Helyesen *memorizálnak* verseket, mondókákat, dalokat.
- Önállóan megfogalmaznak kérdéseket, a gondolatokat mindig mondatban fejezik ki.
- Játékosan, dramatizálva megismerkednek a szlovák népi gyermekdalokkal, mondókákkal, játékokkal és táncokkal.
- Hallás utáni ismétlés, helyes visszaadás (vonatkozik a hangok kiejtésére, mondat dallamára).

Témakörök	Tartalmak
Én	Bemutakozás
Család	Személyek megnevezése Családtagok, cselekvések
Lakhely	Szűkebb környezet, lakás
Iskola	Tanuló, osztály, cselekvés
Napirend	Cselekvés reggel, délben, este
Évszakok	Rövid jellemzés, növények, állatok, A témával összefüggő versek, dalok, mesék
Öltözködünk	Ruhák megnevezése, cselekvés
Vásárlás	A vásárlás körülményeinek, tárgyának megnevezése. A témával összefüggő dal, vers.
A magyarországi szlovákok szokásai	Ünnepek, az ezekkel összefüggő versek, dalok
Fogalomkörök	<i>Lét:</i> Én vagyok..., te vagy <i>Cselekvés:</i> Én olvasok. Te írsz. Ő alszik... Ő főz. <i>Mennyiség:</i> számolás 10-ig Első, második, ... tizedik <i>Birtoklás:</i> Van nekem... Mi? Szeretem... Mit?

Témakörök	Tartalmak
	<i>Minőség:</i> kék, barna, zöld, világos, Fekete, hosszú, rövid... Milyen? <i>Tér:</i> itt, ott, fönt, lenn, elöl, hátul, Balra, jobbra <i>Egyeztetés:</i> Ez ... (nőnem, hímnem, semlegesnem) <i>Idő:</i> hétfő, kedd, reggel, délelőtt, ma, Most, év, évszakok, hónapok <i>Egyeztetés:</i> zelená hruška, biela kačica, veľký medved' (a főnév és a melléknév neme egyezik) Tárgyeset. <i>Mit?</i> Kenyeret, lisztet, vaját

2. évfolyam

Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- A szóbeli kifejezőkészség fejlesztése önálló kérdés, válasz alkotás.
- Globális szövegértés olvasott szöveg alapján.
- Utánzással próbálkozzanak a helyes kiejtéssel (Utánzó nyelvi játékok).
- Hosszabb szövegek memorizálása.
- Olvasási készség fejlesztése játékos, vonzó formában.
- A szlovák ábécé betűivel ismerkedés, jelölés írásban, játékos formák.

Témakörök	Tartalmak
Én	Név, lakóhely, jellemző tulajdonságok, testrészek Kedvenc időtöltés
Család	Családtagok jellemzése, kora Fiú- lánytestvér
Lakhely	A városban, családi házban Utca, házszám, helyiségek, tárgyak, jellemzők
Napirend	Napok, órák Mit csinál szívesen?
Iskola	Osztályban – összefüggő leírás Órarend – matematika, magyar, rajz, ének
Természet – év- szakok	Az évszakok leírása minimum 5 mondatban Melyek a tavaszi, nyári hónapok, nappalok és az éjszakák, a természet, a fák, állatok élettere
Vásárolunk	Mit? Milyent? Mennyit?
Öltözködünk	Öltözetek télen, nyáron ... Tetszik, mi nem tetszik Mit csinálsz? Felveszem–leveszem
A magyarországi szlovákok jeles napi szokásai	Ünnepek: Mikulás, Karácsony, Újév, farsang, Húsvét, születésnap, névnap (versek, dalok, mesék)

Témakörök	Tartalmak
Fogalomkörök	<i>Létezés egyes-, többes számban</i> <i>Mennyiség: számolás 100-ig</i> <i>Sorszámok: 1–8.</i> <i>Birtoklás: enyém... nekem van</i> <i>Minőség: ellentétes tulajdonságok, forma, terjedelem</i> <i>Tárgyeset: Mit?</i> <i>Cselekvés: jelen időben, egyes és többes számban</i> <i>Minőség fogalmának kifejezése</i> <i>Személyek kifejezése névmásokkal</i> <i>Hely és megnevezés: változatos megnevezés</i> <i>Mindennapi tevékenységek kifejezése: visszaható igék</i> <i>Idő: a pontos és a nem pontos idő</i> <i>Egyeztetés: a főnév és a melléknév neme egyezik</i>

A továbbhaladás feltételei

- A témakörök keretében a gyerekek a lexikális tudáson túl elsajátítják a legfontosabb fogalomköröket is.
- A gyerekek kérdésekre válaszolnak, kérdéseket alkotnak, az egyes témákról összefüggően (minimum 5 mondat) tudnak beszélni.
- Ismerjék meg a szlovák ábécé betűit, gyakorolják az olvasást.
- Memoriter: Minimum 10 vers, szólás-mondás.
- 10 népdal vagy gyermekdal.
- 4-5 mese.

A hallás utáni megértés:

- az egyszerű kérdések jelentésének megértése, és arra verbálisan reagálni,
- megérteni a tanár utasításait,
- felismerni, hogy az állítások igazak-e,
- felismerni az ismert szóalakokat más szöveggörnyezetben is,
- megérteni a rövid szöveg globális értelmét.

Beszédkészség:

- helyesen kiejteni a szlovák hangokat,
- helyesen kiejteni a szavakat, ügyelni a helyes mondatlejtésre,
- egyszerű kérdésekre helyesen válaszolni,
- önállóan alkotni egyszerű kérdéseket,
- segítséggel kérdéseket és válaszokat alkotni,
- egyszerű párbeszédet folytatni,
- meséket dramatizálni,
- verseket, dalokat, szólás-mondásokat memorizálni.

Olvasási készség:

- a tanulónak fokozatosan el kell sajátítania a hangos olvasást, a helyes kiejtést,
- rövid szövegeket olvasni,
- felismerni az elsajátított szavakat, kifejezéseket új szöveggörnyezetben is,
- helyesen szótagolni a szavakat,
- fokozatosan el kell sajátítania a helyes, folyamatos olvasást.

Íráskészség:

- az írás elsajátítása már ezen az évfolyamon elkezdődhet, azonban csak a betűszavak szintjén van jelen,
- a tanuló elsajátítja a szlovák ábécé betűit,
- helyesen kell másolnia a szavakat,
- helyesen kell tudni jelölni a hangok időtartamát.

3. évfolyam
Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- Társalgás adott témakörben szókincs meghatározás alapján.
- Önálló szövegalkotás a tanult témakörökben.
- Feladatok rövidebb szövegekkel – kiegészítés, változtatás.
- Szótárhasználat – ismerkedés a szótárral játékos formában.
- Rövid szöveg fordítása.
- Hosszabb szövegek dramatizálása, szövegcsonkítás.

Témakörök	Tartalmak
A családom és én	A vezeték és keresztnév, a születés dátuma. Kapcsolatok a családon belül.
Napirend	Napszakok, napok, hónapok. Cselekvések.
Iskola	Órarend. Mit csinálsz szívesen?
Lakóhely	Az én falum, az én városom.
Évszakok	Az évszakok változása, az évszakok jellemzése. Ősszel, télen, tavasszal, nyáron a piacon. A kertben őszen és tavasszal. A témával összefüggő gyerekjátékok, dramatizált mesék, dalok, versek.
Vásárlás	Az élelmiszerboltban, a piacon, cipőboltban,... Iskolai eszközök, ruhák, ajándékok vásárlása.
Öltözet	Öltözködünk, megnevezés, cselekvés megnevezése.
A magyarországi szlovákok jeles napi szokásai	Dalok, népi játékok, táncok, gyerekjátékok.
Fogalomkörök	<i>Léti</i> ge alakjai: vagyok... A cselekvés kifejezése időben és térben <i>Idő</i> : Az idő pontos meghatározása, nap, hónap, év, óra, félóra, perc Jelen idő, múlt idő <i>Mennyiség</i> : Mennyi? Miből? darab, kiló, méter,... Számok 2000-ig. Sorszámok <i>Főnévragozás</i> : Tárgyeset, Eszközhatározós eset, <i>Személyek egyes többes számban</i> <i>Birtokos névmás</i> : enyém, tied, <i>Hely</i> : megnevezés ragos névszóval, határozószóval.

Témakörök	Tartalmak
	Egyszerű mondatok, szórend. <i>Dialógus</i> : kérdések és válaszok – cselekvő, beszélő személye.

A továbbhaladás feltételei

A hallás utáni megértés:

- globálisan érteni a rövid beszéd, szöveg értelmét,
- az ismert szóalakok felismerése, megkülönböztetése más szöveggörnyezetben,
- megérteni az egyszerű kérdések és válaszok értelmét.

Beszédkésztség:

- helyesen kiejteni a szavakat,
- helyes hanglejtés,
- helyes szórend alkalmazása az egyszerű mondatokban,
- gyakori kérdésfajták automatizmusa,
- egyszerű párbeszédbe bekapcsolódni,
- meséket dramatizálni,
- verseket, szövegeket megtanulni és elmondani az élő nyelvhez közeli tempóban.

Olvasási készség:

- egyszerű ismeretlen szöveget kevés hibával olvasni,
- új szöveg helyes kiejtéssel történő olvasása (odafigyelni a hangrendszer különbségeire: ch, l', f, s, š, ä, ô, ou, ov), a mássalhangzó-torlódások (krk, stlp, prst...), a kettős magánhangzók (ia, ie, iu),
- gyakorlás utáni dramatizálás.

Íráskészség:

- helyesen másolni a szavakat, mondatokat,
- helyesen elválasztani a szavakat (szótagolás),
- helyesen jelölni a hosszúságot (az í, Í mássalhangzóknál is),
- helyesen másolni a mondatokat, rövid szövegeket (terjedelem: öt mondat),
- kevés hibával megoldani a vizuális tollbamondást,
- helyesen jelölni a szótagok lágyságát (de, te, ne, le, di, ti, ni, li),
- helyesen jelölni a mondatok fajtáit (.?!).

4. évfolyam

Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- Szöveg néma olvasása.
- Hangos kifejező olvasás gyakorlása.
- Információ önálló keresése egyszerű szövegben.
- Szövegfordítás.
- Szövegalkotási gyakorlatok (adott szókinccs, félmondatok...).
- Szövegértés hallott köznyelvi szintű szöveg alapján.
- Feladatok megoldása helyes szórend szerint, szavak sorrendje a szövegben.
- A mondatok sorrendje a szövegben az értelmük alapján.

Témakörök	Tartalmak
A családom és én...	Személyes adatok, Kapcsolatok a családban, származás
Lakóhely	Az én falum. Az én városom. A lakóhelyhez fűződő kapcsolat Családi ház, lakás – otthon
Iskola	Az iskolák típusai Információk az iskoláról. Az iskola épülete
Napirend	Cselekvés időben és térben
Természet, évszakok	Az őszi, a téli, a tavaszi, a nyári jellemzése Életformák a földön. A természet ciklusa, az égtájak, időjárás
Szlovákia és falvaink, városaink természeti szépségei	Várak, kastélyok, mesék, mondák
Öltözködünk	Hétköznapi, ünnepi ruhák, népviseletek Helyi népviselet (férfi, női)
Vásárlás	Napi szükségletek
Magyarországi szlovákok jeles napi szokásai	Évfordulós szituációs játékok, alkalmi versek, dalok
Fogalomkörök	<i>Mennyiség:</i> egymillióig, sorszámnevek <i>Birtokos névmás</i> biztos használata enyém, tiéd, miénk <i>Minőség:</i> melléknevek fokozása, összehasonlítás <i>Egyeztetés:</i> a főnév és melléknév vonatkozásában (tisztaság, nagy ebédli) <i>Válaszok alkotása:</i> egyszerű mondat szórend, a mondatok a beszélő szándéka szerint <i>Idő:</i> pontos idő kifejezésének formái <i>Cselekvés:</i> múlt, jelen, jövő időben <i>A cselekvés modalitása:</i> lehet, kell... <i>Hely:</i> kifejezése előjárókkal <i>Mértékegység:</i> méter, kilométer...

A továbbhaladás feltételei az alapozó szakasz végén

Negyedik évfolyam az alapozó szakasz első állomása. Ennek végén a következő feltételek, készség-szintű ismeretek megléte feltételezhető, s a zökkenőmentes továbbhaladás is csak így garantálható.

A hallás utáni megértés

Az első osztályban a tanulónak meg kell érteniük a tanár egyszerű kérdéseinek jelentését, meg kell érteniük a tanár utasításait és arra nem verbálisan reagálni.

El kell tudniuk dönteni, hogy az állítások igazak vagy sem.

A második osztályban már elvárás az egyszerű kérdések jelentésének megértése, és a rájuk adott verbális reakció.

Cél, hogy a tanulók felismerjék az ismert szóalakokat más szövegek környezetben is és megértsék a rövid szöveg globális értelmét, egyszerű szövegek fordítása magyar nyelvre.

A harmadik és negyedik osztályban a hallott és írott egyszerű szöveg globális megértése a cél.

Ennek gyakorlása az ismert szóalakok felismerésén, megkülönböztetésén alapszik.

A szöveg megértése, a lényeg megjelölésén, helyesen válaszadáson mérhető le.

Beszédképesség

A tanulóknak fokozatosan el kell sajátítaniuk könnyedén, helyesen kiejtenie a szlovák hangokat, szavakat. A hallott szavakat, mondatokat helyes kiejtéssel, hanglejtéssel kell ismételnie. Figyelni a magyartól eltérő sajátos szlovák hangokat helyes kiejtésére. Gondolatait lehetőleg egyszerű mondatokban megfogalmazni és helyes szórendet alkalmazni az egyszerű mondatokban.

Érthetően, élményszerűen tudjanak a tanulók előadni meséket, verseket, dalokat, egyszerűbb szituációs játékokat.

Egyszerű beszédhelyzetet kezdeményezni társaival, felnőttekkel, verbális és non verbális eszközök használatával. Gyakori kérdésfajták gyors felidézése, használata elvárható.

Verseket, szövegeket megtanulni és elmondani az élő nyelvhez közeli tempóban

Olvasási készség

A második osztálytól kezdődően a tanulónak fokozatosan el kell sajátítaniuk a hangos olvasást, az olvasott szavak helyes kiejtését.

Az élőbeszéd tempóját megközelítő helyes és folyékony olvasás fokozatos elsajátítása nagyon fontos a nyelvtanulás sikeressége szempontjából.

Törekedni kell, hogy a tanulók új szövegkörnyezetben is felismerjék az elsajátított szavakat, kifejezéseket. Az ismert szöveg hangos, valamennyi szlovák hang (h- ch, s-š, ia, ie, ô, ä) helyes kiejtéssel történő olvasása a cél. Új szöveg helyes kiejtéssel történő olvasása (odafigyelni a hangrendszer különbségeire: ch, ľ, í, s, š, ä, ô, ou, ov), a mássalhangzó-torlódások (krk, stĺp, prst ...), a kettős magánhangzók (ia, ie, iu) érvényesülése a kiejtésben a negyedik év végére követelmény.

Fokozatosan el kell jutni a ismeretlen szöveg kevés hibával történő olvasásához.

Az olvasási készség fejlesztése, a gyakoroltatás rövid meséken – népmesék és verses mesék –, gyerekverseken, rövid történeteken alapszik.

Segítik az olvasási készség fejlesztését a ritmikus olvasás és a játékos kiejtési gyakorlatok is.

Íráskészség

Az írás elsajátítása már a második évfolyamon elkezdődhet, azonban csak a betű-szavak szintjén van jelen. A tanuló elsajátítja a szlovák ábécé betűit.

Gyakoroltatjuk a szavak helyes másolását, a szavak szótagokra tagolását, helyesen jelölni a hosszúságot.

A harmadik osztálytól törekedni kell a szlovák ábécé betűinek helyes írására, a mondatok, rövid szövegek másolására (kb. öt mondat terjedelem), kevés hibával megoldani a vizuális tollbamondást, helyesen jelölni a szótagok hosszát, lágyságát (de, te, ne, le, di, ti, ni, li), helyesen jelölni a mondatípusokat, szótagolni a szavakat – a kettős magánhangzók és a szótagképző mássalhangzók elválasztása (nie-kto, pie-seň, trn-ka, ...).

A negyedik osztály végére elvárható

- a ritmikai törvény alkalmazása,
- helyesen jelölni a szótagok lágyságát (de, te, ne, le, di, ti, ni, li),
- helyesen írni az ismert tulajdonneveket,
- az ismert szavakban és másolásban megfigyelni az i-y, í-ý helyes használatát,
- önállóan megoldani az írással összefüggő feladatokat (kiegészítések, hiányzó betűk az adott betűkből ismert szavak alkotása).

5–8. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák nyelv elsajátításának célja a nemzetiségi iskolákban elsősorban a nyelv kommunikatív értékének átadása. A szlovák nyelv oktatása a nyelvoktató iskolákban az idegen nyelvoktatás módszereivel történik. A nemzetiségi nyelvet is újra fel kell építeni, hiszen a nyelv nyelvjárási változatának ismerete is hiányos már.

Az ötödik évfolyam megkezdésekor a tanulók rendelkeznek egy alapszókinccsel bizonyos témakörökön belül, megértik a tanár utasításait, feladatokat tudnak megoldani. Az elkövetkező négy év során fontos a motiváció erősítése a tanulók sikerélményéhez juttatása. Mindez alapfeltétele a további célok elérésének. Cél, hogy a nyolcadik évfolyam végére tudásuk elérje a mérhető alapszintet.

Fejlesztési követelmények

A tanulóknak már meg kell érteniük az egyszerű, de hosszabb nyelvi megnyilatkozás lényegét. Életszerű szituációkban kezdeményezni és nyelvi eszközökkel reagálni. Egyszerűen, de érthetően kell kifejezni gondolataikat szóban és írásban is. A szövegértés területén törekedniük kell a globális szövegértésre. A fontos információkat hordozó szövegrészek felismerése, értelmezése fokozatos fejlesztéssel érhető el. Ezekben az években is a kommunikáció-központúság a fő szempont, mivel a nyelv elsősorban a kapcsolatteremtés, információcsere eszköze.

A kommunikáció olyan szintjének az elérése a cél a nyolcadik évfolyam végére, hogy a tanulók mindennapos helyzetek során képesek legyenek alkalmazni az irodalmi szlovák nyelv beszélt változatát, hogy minden gond nélkül folytathassák tanulmányaikat a kétnyelvű oktatási intézményekben.

Ebben az életkorban a nyelv tanulásának alapvető feltétele a memória fejlesztése, a nyelvi szabályok megismerése, a nyelvi struktúrák automatizálása. A tanulóknak szert kell tenniük olyan nyelvi készségekre, hogy a tanultakat hasznosítani tudják a mindennapi kommunikációban, a tanult szituációktól függetlenül is. Tovább kell fejleszteni és elmélyíteni készségeiket az írás és olvasás terén.

A hetedik és nyolcadik évfolyamon már elméleti ismeretekkel kell rendelkezniük a nyelv felépítéséről (hangrendszer, szóalakok, a szavak jelentése), a nyelvtani ismeretek mellett elsajátítják a helyesírás alapvető szabályait is. E kell érni, hogy a tanulók sikerélményeikből bátorságot merítsenek a szlovák nyelv öntudatos, fokozatos elsajátításához és használatához.

Fontos szempont a szlovákság kultúrája és hagyományai iránti pozitív viszonyulás kialakítása a tanulóknál, nemzetiségi öntudatuk alapjainak megteremtése. Ösztönözni kell őket lakóhelyük nemzeti hagyományainak ápolására, megőrzésére.

Fokozatosan bővíteni ismereteiket a szlovák irodalom, ifjúsági folyóiratok olvasása, a modern szlovák zene- és filmművészet körében.

A szlovák nyelvoktatás tartalmi összetevői ezen a szinten:

1. Kommunikációs témakörök 5–8.
2. Irodalom 5–8.
3. Fogalomkörök 5–6.
4. Nyelvtan 7–8.

5. évfolyam
Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- Szöveg fordítása.
- Önálló kérdés és válaszalkotás.
- Szöveg kiegészítése, rövidítése, globális megértése.
- Mondatszerkezetek alkotása.
- Szituációs párbeszéd.
- Kiejtési gyakorlatok.
- Nyelvi gyakorlatok önálló megoldása.
- Dramatizálás, irodalmi szövegek kifejező tolmácsolása.
- Szótárhasználat.

Témakörök	Tartalmak
Én	Bemutakozás, bemutatás Kérdések és válaszok alkotása
Család	Közeli és távoli rokonok A család bemutatása
Lakóhely	Falu – város A ház részei. Új lakás berendezése Az én falum Információk lakóhelyemről, hagyományok (dalok, szokások)
Iskola	Az iskola leírása Az osztály leírása. Órarend
Napirend	Tevékenységek térben és időben. Foglalkozások Szabadidő Mozi, színház látogatása
Egészség – betegség	Az emberi test. Érzékszervek Betegségek
Évszakok – időjárás – sport	Az évszakok jellemzése Az élő természet – növények és állatok. Sportolunk – sportágak
Szlovákia mint európai ország	Az országról szóló információk Bratislava – főváros A szlovák nyelv, a szlovák nyelv eredete
Utazunk	Közlekedési eszközök, cselekvés megnevezése Hotelban
Hogyan öltözködünk	Ruházat jellemzése Vásárlás Divatbemutató
Étkezünk	Az étteremben, rendelés, étlap Szituációs párbeszéd
Vásárolunk	Mindennapi vásárlás Az élelmiszerboltban
A magyarországi szlovákok népszokásai	Ünnepi és évfordulós szokások (dalok, gyerekjátékok)

Témakörök	Tartalmak
Irodalom	Dalok (gyermek- és népdalok), versek, mesék, gyermekirodalmi részletek. 5 mű a szlovák gyermekirodalom képviselőitől (Pl. Mária Rázusová-Martáková, Daniel Hevier, Ľudo Ondrejov, Dušan Dušek, Elena Čepčeková, Ľudmila Podjavorinská, Milan Rúfus, Krista Bendová, Mária Ďuričková, Mária Topol'ská stb. Magyarországi szlovák szerzők – pl. G. Papuček, A. Kormoš gyerekversei.)
Fogalomkörök	<i>Létezés:</i> vagyok, vagy, van, vagyunk, vagytok, vannak <i>Megnevezés:</i> Ez ... Ezek <i>Személyek megnevezése:</i> én, te, ő, mi, ti, ők <i>Idő:</i> mikor? – a pontos idő kifejezése <i>Számok:</i> töszámnevek és sorszámnevek <i>Cselekvés jelen, múlt, jövő időben</i> <i>Modalitás:</i> akar, muszáj, szeretne, szívesen <i>Minőség, fokozás, összehasonlítás</i> <i>Birtoklás:</i> Enyém, miénk (nőnem, hímnem, semlegesnem) <i>Hely:</i> Hol? „v, na” előjárók <i>Tér:</i> Hol? fent, lent, mellett, fölött, mögött, előtt <i>Mondat:</i> szórend, mondatok fajtája, hanglejtése <i>Nemek, Azonosság/összezsengés:</i> biely klinček, bystrá veverička <i>Alanyeset:</i> Mi fáj? Fáj a ... <i>Eszközhatározós eset:</i> Mivel? Orral, kézzel <i>Birtokos eset:</i> Kitől? Anyától, apától <i>Tárgyeset:</i> Koho? (Kit?) matku, otca... (anyát, apát)

A továbbhaladás feltételei

A hallás utáni megértés szintje:

- globálisan érteniük kell a rövidebb beszéd, szöveg értelmét,
- fel kell ismerniük az ismert szavak értelmét új szövegek környezetben is,
- meg kell érteniük és nyelvi eszközökkel reagálniuk kell a kérdésekre.

A beszéd-készség fejlődése:

- mindennapi helyzetekben helyesen válaszolni a kérdésekre,
- helyesen alkotni és feltenni a kérdéseket,
- a begyakorolt nyelvi szövegeknél közelíteni az élő beszéd tempójához,
- fonetikailag helyesen ejteni a szavakat, helyes hanglejtéssel elmondani a mondatokat,
- helyesen megtanulni a verseket, kisebb párbeszédeket, dramatizált meséket.

Olvasási készség:

- a már ismert szövegeket a tanulóknak helyesen, kifejezően kell tudni olvasniuk,
- a párbeszédeket, meséket kifejezően kell dramatizálniuk,
- fokozatosan el kell sajátítaniuk a csendes olvasás képességét megértéssel.

Íráskészség:

- a tanulóknak helyesen kell tudniuk másolni és megoldani a vizuális tollbamondást,
- a tollbamondást alacsony számú hibával kell tudniuk megoldani,
- ismerniük kell és kell tudniuk használni a szavakon belüli szótagok hosszára vonatkozó helyesírási szabályokat (az ún. ritmikus törvényt), helyesen jelölni a lágyiséget a szavakon belül,
- kell tudniuk helyesen szótagolni, helyesen írni a nagy kezdőbetűt, a már ismert szavaknál helyesen megkülönböztetni az i-ý írását.

6. évfolyam
Évi óraszám: 148 óra

Belépő tevékenységformák

- Nyelvi szabályok megismerése, megfigyelése, alkalmazása típusfeladatokban.
- Nyelvi gyakorlatok önálló megoldása.
- Irodalmi és tájnyelv közti különbségek megfigyelése.
- Írásbeli kifejezés, közlés formái: jellemzés, levélírás.
- Párbeszéd alkotás.
- Írásbeli kifejezés egyszerű formáinak alkalmazása (levél, jellemzés...).

Témakörök	Tartalmak
Bemutatkozik	Család származása A családtagok – jellemzésük Családi kapcsolatok
Lakóhelyünk	Ország, megye, falu, város Szülőföld Szlovák nemzetiségi falvak (emberek, szokásaik) Modern lakóház falun – részei
Iskola	Iskolaépület Iskolai rendtartás Órarend, Tanítási órák Leírás
Napirend	Mikor mit csinálnak a családtagok? Cselekvés időben és térben Házimunkák Napló
Foglalkozások	Régi és új foglalkozások-munkafolyamat rövid leírása
Bevásárlás	Hol? Mit? Mennyit? Szám: egyes és többes szám Minőségi fogalmak
Téli ünnepek	Hogyan készülünk az ünnepekre? Ünnepi ételek Ajándékkészítés
Egészség és betegség – sportolás	Sportolunk – ép testben ép lélek Egészséges táplálkozás
Öltözködés	Külső leírás Divatbemutató
Idő, időjárás	Időjárás Időjárás jelentés Égtájak Négy évszak jellemzése
Szabadidő	Nyelveket tanulunk Levelet, képeslapot, táviratot írunk, telefonálunk Színház, mozi látogatás megszervezése
Szlovákia, utazás	Ország Európa szívében A szlovák nyelv és annak szláv eredete

Témakörök	Tartalmak
	A főváros és annak kulturális emlékei Szlovákia természeti szépségei
Fogalomkörök	<i>Részeshatározós és tárgyeset:</i> Kinek? Kit? <i>Megnevezés:</i> egyes többes számban <i>Birtokos eset:</i> ... származik <i>Összehasonlítás:</i> Idősebb, fiatalabb, mint ... <i>Birtoklás:</i> apáé, anyáé <i>Hely:</i> -ban, -ben, -ra, -re <i>Hely:</i> határozatlan – Valahol – sehol <i>Szám:</i> sok, több – fokozás <i>Hely:</i> Mi hol található? <i>Minőség:</i> megegyezés a főnévvel <i>Idő:</i> pontos és nem pontos idő <i>Cselekvés:</i> minden időben és módban időben <i>Modalitás:</i> akarok írni <i>Mondatok:</i> szórend a mondatokban <i>Eszközhatározós eset:</i> Mivel? <i>Szóképzés:</i> az „-ár” képzővel <i>Mondatok:</i> szavakból, helyes szórend szerint alkotjuk <i>Cselekvés:</i> jelen és jövő időbe <i>Mutató névmás:</i> Az a pöttyös sál ... <i>Óhajtó mondatok:</i> Bárcsak ...! Csak már végre ... ! <i>Idő:</i> időtartam Mettől? Meddig?
Irodalom	Népköltészet – balladák, mondák, mesék, dalok, szólások és mondások Költészet – gyerekversek, verses mesék, fordítások Próza – részletek gyerekkönyvekből, ismert hősök (Pl. M. Ďuričková: Jožko Mrkvička Spáč, Danko a Janka, Rudo Mórica: Z pol'ovnicej kapsy, Dušan Dušek: Pištáčík sa žení stb.) Memoriter: 4-5 vers 5-6 dal 3 dramatizált mese, rövid párbeszédekkel

A továbbhaladás feltételei

A hallás utáni megértés:

- a tanulóknak már meg kell érteniük a hosszabb nyelvi megnyilatkozás lényegét,
- meg kell érteniük és tudniuk kell verbálisan reagálni az egyszerű kérdésekre,
- egyszerűbb szövegekből fontos információt kiszűrni.

Beszédkésztség:

- tudniuk kell különböző helyzetekben önállóan kérdéseket alkotni,
- egyszerű, fonetikailag helyes mondatokban kell tudniuk beszélni egy képről,
- kell tudniuk egy rövid szöveget magyarra fordítani,
- bátran részt kell venniük a szituációs nyelvi játékokban,
- egyszerűen, de fonetikailag helyesen kell tudni magukat kifejezni.

Olvasási készség:

- folyamatosan, az élő nyelv tempójában, helyesen kell tudniuk olvasni az új szöveget,
- hangsúlyozottan, helyes kiejtéssel kell olvasniuk az ismert szövegeket,
- szert kell tenniük a globális szövegértésű csendes olvasás képességére.

Íráskészség:

- a tanulóknak kevés hibával kell tudniuk megoldani a vizuális tollbamondást és hallás utáni tollbamondásokat,
- folyamatosan, az adott témák keretein belül a gyakorlatok közé olyan feladatokat is beillesztünk, melyek segítenek rögzíteni az alábbi helyesírási szabályokat:
 - = nagy kezdőbetűk írása,
 - = tulajdonnevek írása,
 - = a szlovák hangok helyes jelölése,
 - = a szótagok lágyságának helyes jelölése,
 - = a szavak helyes elválasztása,
 - = az i-y helyes írása az ismert szavakban,
 - = az ún. ritmikus törvény alkalmazása,
 - = képek legyenek helyes szórendben egyszerű mondatokat alkotni.

7. évfolyam**Évi óraszám: 148*****Belépő tevékenységformák***

- Nyelvhelyesség szabályainak megismerése, alkalmazása feladatokban.
- Élőbeszéd tempójának gyakorlása, hallott szövegek segítségével.
- Szövegértelmezés, lényegkiemelés, szöveg rövidítése, változtatása.
- Szövegalkotás (életrajz, jellemzés, levél, elbeszélés).
- Helyesírási szabályok, gyakorlatok.
- Fordítás szótár segítségével.

Témakörök	Tartalmak
Család – családi kapcsolatok	A témán belül (beszélgetés, jellemzés). A családtagok jellemzése, emberi tulajdonságok (belső és külső tulajdonságok).
Az én falum, városom	Az emberek jellemzése, az emberek élete. Emlékek, szokások, dalok, táncok.
Helyünk Európában	Földrajzi és kulturális sajátosságok, emlékek, különböző és hasonló jegyek, szomszédos országok, a köztük lévő kapcsolatok.
Iskola	A nemzetiségi iskolák. Tantárgyak, a nyelvek, az irodalom és a népismeret az iskolában.
Természet – ember a természetben	Védjük a környezetünket, a természet szépségeit és élőlényeit.
Egészség – betegség Egészséges táplálkozás	Az egészség, legnagyobb kincsünk, az emberi élet értéke, egészséges táplálkozás, mozgás. Az egészség szabadság is. Húsos, hús nélküli, zsíros, diétás ételek. A szlovák konyha specialitásai.

Témakörök	Tartalmak
Utazunk	A világ megismerése. Szlovákia szépségei, nemzetiségi falvaink, városaink. Az utazás módja, szállás, a hotelban.
Szabadidő	Kedvtelés, tevékenységek, melyeket örömmel végzünk.
Irodalom	Fogalmak és kifejezések: pl. író, vers, költő, mese, találós kérdés, illusztráció. A szlovák irodalom jelentős személyiségei (L. Štúr, P. O. Hviezdoslav stb.), a magyarországi szlovák irodalom személyiségei, az irodalmi kétnyelvűség, a fordítók, a kétnyelvű alkotók, Szlovákia filmművészete. Memoriter: 5-6 vers 2-3 párbeszéd-részlet elbeszélésből vagy regényből.
Nyelvtan	
A szlovák hangok	A magánhangzók felosztása: magánhangzók, kettős hangzók, szótagalkotó más-salhangzók, kettős hangzók, mássalhangzók, az i-y, í-ý magánhangzók, szótagok.
Igék	Cselekvést, állapotot kifejező szófaj. Kérdések alapján az igealakok felismerése a szövegben. Az ige kategóriái: mód, idő, szám, személy. Igeragozás. Jelen, jövő, múlt idő. Kijelentő, felszólító, feltételes mód. A főnévi igenév használata. A létige helyes alkalmazása minden igeidőben. A visszaható és a nem visszaható igék.
Főnevek	Kérdések alapján a főnév alakjainak felismerése a szövegben. A főnevek neve, száma, esetek (főnévragozás). Esetkérdések – az eset megállapítása a kérdések alapján (előljárók az eseteknél). Élő és élettelen főnevek. Köznevek és tulajdonnevek. Főnévragozási paradigmák. Igéből képzett főnevek.
Melléknevek	A melléknevek felismerése kérdések alapján. Nemük – a melléknév és a főnév nemének azonossága. A melléknevek fokozása. A rokon értelmű és ellentétes értelmű szavak. Ragozás.
Számnevek	Tőszámnevek és sorszámnevek. Határozott és határozatlan számnevek.
Névmások	A névmások alakjainak felismerése a szövegben. A névmások fajtái (személyes, mutató, határozatlan ...).

A továbbhaladás feltételei

A hallott szöveg értelése:

- globálisan érteni a szöveg és a beszéd értelmét,
- az ismert szavak alapján következtetniük kell az ismeretlen szavak értelmére,
- a tanulónak önállóan kell tudnia beszélni (mindennapi témákról rövid párbeszédet folytatni).

Beszédkésztség:

- párbeszédet kell tudnia alkotni és eljátszani az adott helyzeteket,
- összefüggően kell tudnia beszélnie a képekről,
- kell tudnia kérdéseket feltenni és azokra válaszolni.

Olvasási készség:

- helyesen kell tudnia olvasni és megérteni a rövidebb szöveg globális értelmét,
- megtalálni a szövegben a lényeges információkat,
- az új szöveg hangos és csendes olvasása,
- hangos olvasásánál ügyelni a helyes légzésre, hangképzésre, a helyes kiejtésre,
- a gyakorolt szöveget hangsúlyosan kell olvasniuk, ügyelve a hang erejére, magasságára, a helyes szókiejtésre, a mondat hangsúlyozására,
- a csendes olvasás is egyenletesen, fokozatosan fejlődik, a tanulók a szöveg tartalmának megértésére töreksenek.

Íráskészség:

- fejleszteni a mondatok, rövid szövegek beszéltből írott formába történő leírásának képességét,
- a mondatokat szövegösszefüggésbe helyezik, önállóan, helyes szórend szerint alkotnak egyszerű szövegeket és mondatokat,
- a tanulóknak helyesen kell kitölteniük adatokat tartalmazó kérdőíveket,
- le kell tudniuk írni egy rövid hírt: képeslapot, táviratot.

8. évfolyam
Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

- Kötetlen beszélgetés adott témáról.
- Folyékony, összefüggő beszéd.
- Vélemény kifejezése, érdeklődés más nézetei felől.
- Összefüggő szóbeli megnyilatkozás látott képről, filmről...
- Enciklopédiák, nyelvi szabályzatok, szótárak használata.
- A tanulónak minden gond nélkül meg kell értenie a tanár utasításait.
- Összefüggően kell beszélnie a képről.
- Új szövegkörnyezetben azonosítani kell a nyelvi egységeket.
- A tanulónak érthetően, hangosan kell olvasnia az ismeretlen szöveget.
- Fejlesztjük a tanulók helyesírási készségeit tollbamondás alapján.

Témakörök	Tartalmak
Az én családom	A család, a családi kapcsolatok jellemzése. Egyetértés és konfliktusok (a konfliktusok okai – Miért?). Mindennapi helyzetekben a család. Családi ünnepek.
Hol lakunk?	Szülőföldem (tágabb és szűkebb környezetem). Szülőföld a vágyaim között.
Földünk	Élet a földön. Az emberiség vágya – út a világűrbe. Gépek az emberiség szolgálatában (a számítástechnika és annak szerepe).

Témakörök	Tartalmak
Iskola	Hazánk iskolarendszere. Oktatás és a környező országok oktatása. A tanítási év hossza. Tantárgyak.
Foglalkozás	Mi szeretnék lenni – pályaválasztás. Hogyan tanultak a kézművesek régen? Hogyan készülünk ma a pályára szakközépiskolák, gimnáziumok ...).
Az egészség, legnagyobb kincsünk	Edződés, egészséges életvezetés. Sportolunk – sportolási lehetőségek. Testi és lelki egészség.
Szabadidő – pihenés	Könyvolvasás, zenehallgatás. Személyes kedvtelés – hobbi.
Utazunk a világban	Álom és valóság. Nagy világutazók. Utazási élmény szabad elbeszélése. Új országok, emberek megismerésének a vágya.
Őseink	Falum, városom történelme. Ki vagyok? Honnan származom? Mikortól élnek szlovákok Magyarországon?
Nyelvtan – Helyesírás	
Szófajok, igék, igevonzatok	Ismétlés, a ragozható szófajokról szóló ismeretek elmélyítése. A hangsúlyt az igék gyakorlására, az igevonzatokra, névmásokra és a főnevek ragozására – minták, az esetekhez kötődő elöljárók, a főnév és a melléknév azonosságára – helyezzük. A szófajok írásával kapcsolatos szabályok.
Névmások	A névmások használata, ragozott alakjainak felismerése.
Ragozhatatlan szófajok	Határozószavak. Módosítószavak, indulatszavak. Kötőszavak.
Mondatok	Egyszerű mondatok. Mondatok a beszélő hozzáállása szempontjából. Mondatrészek. Egytagú mondatok. A mondatokon belüli szórend.
Összetett mondatok, kötőszók	Összetett mondatok alkotása. Kötőszók – a kapcsolás eszközei. Többszörösen összetett mondatok. Vessző a mondatban. A mondattagolás helyesírási szabályai.
Az irodalmi és a tájnyelv	A szlovák nyelv és annak eredete. A szlovák nyelv kodifikálása. A tájnyelv és annak értékei. A magyarországi szlovákok által beszélt nyelv.
Irodalom	A szlovák irodalom jelentős személyiségeivel, életrajzukon keresztül. Megismerkednek a múltbéli és a jelenkori irodalmi kétnyelvűséggel. (I. Fuhl – kétnyelvűség a magyarországi szlovák irodalomban.)

Témakörök	Tartalmak
	A hazai környezetben játszódó népi játékok és a szlovák írók modern műveinek dramatizálása. A lehetőségek függvényében ösztönözni kell a tanulókat a Magyar Televízió és a Magyar Rádió szlovák nyelvű adásainak figyelemmel kísérésére, szlovák ifjúsági írárok olvasására (Okienko, a L'udové noviny ifjúsági rovata, esetleg szlovákiai folyóiratok).

A továbbhaladás feltételei

Kommunikáció:

- a tanulóknak globálisan érteni kell az ismeretlen beszéd, szöveg értelmét,
- ki kell tudnia fejezni gondolatait az emberekről, eseményekről, szabadon kell tudnia beszélni róluk,
- a tanulóknak tudnia kell szóban leírni a jelenségeket, dolgokat, helyeket, kell tudnia az embereket jellemezni,
- kell tudnia kapcsolatot teremteni, információt kérni, szabadon reagálni az igényekre,
- a tanulóknak képesnek kell lennie megtanulni rövidebb irodalmi szövegeket, párbeszédeket.

Olvasási készség:

- a tanulóknak csöndben olvasva meg kell érteni egy hosszabb szöveg globális értelmét (2-3 oldal),
- meg kell találniuk a főbb gondolatokat, globálisan érteni kell a szöveget,
- gyakorolniuk kell az ismert szöveg hangsúlyos olvasását, ügyelve a helyes kiejtésre,
- az olvasás után a szöveggel kapcsolatos egyszerű kérdéseket kell megoldaniuk (választ keresni a kérdésekre, tagolni a szöveget, néhány mondatban összefoglalni az olvasottakat).

Íráskészség:

- alkalmazniuk kell az ismert helyesírási szabályokat az írás során (írásjelek, a szavak sorvégi elválasztása, az ún. ritmikus törvény érvényesülése, nagybetűk írása, az i-y, í-ý írása az ismert szavaknál),
- gondolataikat helyes mondatokban kell kifejezzék (meg kell próbálniuk nyelvtanilag helyes, helyes szórend szerinti mondatokat alkotni),
- rövidebb szövegek kevés hibával történő alkotása, leírása (levél, jellemzés, életrajz),
- szótár segítségével mondatokat fordítani szlovák nyelvre.

9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák nyelv tantárgynak három fő összetevője van:

- kommunikáció,
- szlovák nyelv (nyelvtan),
- szlovák irodalom.

Az alsóbb évfolyamokon a kommunikációs képességek fejlesztése dominál, a felsőbb évfolyamokon nagyobb teret kap az irodalom.

A tantárgy összetevői organikus egységet alkotnak.

A középiskolai szlovák nyelvoktatás célja olyan szintű nyelvi műveltség elérése, hogy a diákok szóban és írásban egyaránt helyesen oldjanak meg hétköznapi kommunikációs szituációkat. Az oktatás során a diákoknak az ismeretek olyan alapjait kell megszerezniük, melyek az egyéni képességek és érdeklődés

szerint lehetővé teszik a szlovák nyelv igényes és tudatos használatát. Az oktatás során a diákok megszerzik az önművelődéshez szükséges alapokat.

Az önálló nyelvhasználat érdekében a szlovák nyelvtanításban dominál a kommunikációs képességek fejlesztése szóbeli és írásbeli formában.

Alapvető elv a fokozatosság: az egyszerű, rövid reprodukálástól az önálló szövegalkotásig. Összetevői: a szókincs fokozatos tudatos bővítése, a beszédértés és szövegértés fejlesztése, a nyelvi rendszer és a nyelvhasználat szabályainak elsajátítása és az ismeretek tudatos használata írásbeli és szóbeli megnyilvánulásokban egyaránt.

A nyelvtani ismeretek elsajátításában meghatározóak a szófajok nyelvtani kategóriái.

A mondattani és stilisztikai ismeretek tanításakor a szövegben való használatra kell összpontosítani.

Az irodalomtanítás célja a művészi szövegek iránti érdeklődés felkeltése. Az irodalmi művek segítségével az önkifejező képesség és a kreativitás fejlesztése, az erkölcsi és esztétikai érzék fejlesztése.

A tanulók megismerik és értékelik a művek művészi értékeit, megismerik a műfajok jellemző jegyeit.

A szlovák irodalom tanítása során meg kell erősíteni a tanulóknak a pozitív viszonyulást a szlovák nyelvhez, kultúrához és a szlovák nemzetiséghez.

Az nevelő-oktató folyamatban a magyar irodalommal és a történelemmel való tantárgyközi kapcsolatokat is ki kell használni.

A szlovák irodalom tanítása hozzájárul a más népek és kultúrák iránti tolerancia kialakulásához.

Fokozatosan alakulnak ki az olvasási szokások és gazdagodik a tanulók fantáziája, kreativitása és képzelő ereje.

Fejlesztési követelmények

Kommunikáció és nyelvtan

Az ismeretek bővítése és elmélyítése, a készségek fejlesztése folyamatos, egymásra épülő elemekből tevődik össze.

Az egyszerű, konkrét kérdésekből és válaszokból kiindulva az önálló szövegalkotásig kell eljutni.

A tanult ismereteket a tanulóknak a gyakorlatban kell használniuk a kommunikáció céljával összhangban.

A tanulók megtanulják használni a segédanyagokat, elsajátítják az információk feldolgozásának technikáit.

A kulturált, helyes és tudatos írásbeli és szóbeli nyelvi megnyilvánulás érdekében folyamatosan fejleszteni kell a nyelvi rendszer megismerését, a nyelv szabályainak felismerését és gyakorlati alkalmazását, a helyesírási és helyes kiejtési ismeretek tökéletesítését.

Össze kell hasonlítani a magyar és a szlovák nyelv nyelvi kategóriáit és a helyesírási szabályokat.

A szövegértés területén fejlesztendő a szöveg egyszerű reprodukálása, tartalmának ismertetése, a lényeg kiemelése, a gondolatközlő álláspontjának és céljának meghatározása, az ismeretlen szavak értelmezése következtetéssel a szöveg alapján.

A folyamatos szókincsfejlesztés állandó követelmény.

A tanulóknak logikusan rendezett formában kell felépíteni mondanivalójukat. Szükséges a vázlatírás és a feleletterv készítésének gyakorlása.

Az írásbeli munkákban a helyesírást és ennek részeként a központosítás helyes alkalmazását kell elsajátítani.

A fordításban tudatosan és helyesen kell alkalmazni a szlovák nyelvi fordulatokat.

A tanulóknak el kell sajátítaniuk a nyelvváltozatok felismerésének és jellemzésének képességét (pl. köznyelvi és szaknyelvi stílus).

Tudniuk kell a kommunikációs szituáció céljának megfelelően fogalmazni.

A feladatok megoldása során fejlődik a logikus és alkotó gondolkodás, a tanulók felkészülnek a különböző kommunikációs szituációk megoldására.

Szlovák irodalom

A szlovák irodalom tanítása kronológiai rendben történik. Az irodalom tanulmányozása során a tanulók megismerik a szlovák irodalom fejlődésének főbb szakaszait, a szlovák irodalom kiemelkedő alakjait és a legfontosabb műveket. A világirodalom kontextusában képet formálnak a szlovák irodalomról. Megismerik a magyar és a szlovák irodalom közös eszmei és tematikai elemeit. A tanulók elsajátítják az irodalmi szakkifejezéseket.

A szlovák irodalom gazdagítja a diákok nyelvi kultúráját, az irodalmi műveltség alapjait nyújtja, hozzájárul az önálló véleményalkotás képességéhez és az esztétikai érzék fejlesztéséhez.

A diákok megtanulják önállóan használni az információs forrásokat (tankönyvek, szöveggyűjtemények, könyvtár).

9. évfolyam Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

A tanult ismeretek felhasználása konkrét kommunikációs helyzetben. Szövegalkotás a tanult témakörökben.

Köszönés, megszólítás, bemutatkozás gyakorlása.

Egyszerű párbeszéd kezdeményezése és fenntartása. Szövegfeldolgozás megadott kérdések, szempontok alapján. A témának megfelelő megnyilatkozás szóban és írásban.

Történet elbeszélése, leírás, jellemzés.

A szlovák nyelv hangtani rendszerének megismerése. A szlovák hangok helyes artikulálása, a magyar és szlovák hangok kiejtésének összehasonlítása. Annak tudatosítása, hogy a hangok megváltoztathatják a szavak jelentését. Az i/y írásának szabályai és alkalmazásuk. A ritmikus törvény betartása szóban és írásban. A nagy kezdőbetűk írásának helyes alkalmazása. A főnevek és mellénevek ragozott alakjainak helyes használata egyszerű mondatokban. A tanult nyelvi szabályok felismerése és önálló használata. Az önálló hibajavítási készség fejlesztése. Helyes szórend alkalmazása. Vázlatkészítés gyakorlása.

Irodalmi alapfogalmak elsajátítása, jelentésük megértése. Az egyes korok művészetének jellemzése. Az irodalom és más művészeti ágak közötti összefüggések. Kapcsolatok az európai irodalom és a szlovák irodalom között. Az egyes korok műfaji sajátosságai. A szóbeli és írott irodalom jellemzői. Önálló könyvtárhasználat, vázlat és jegyzet készítése.

Az irodalmi mű rövid értékelése.

A néma és hangos kifejező olvasás gyakorlása.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
Emberi kapcsolatok	<i>Magamról:</i> Személyi adataim, rövid életrajz, személyi okmányok, jellemvonásaim, kedvteléseim. <i>Család:</i> A család tagjai, rokoni kapcsolatok, személy jellemzése. A családtagok otthoni feladatai. Este otthon. Családi ünnepek, családi események. <i>Barátság:</i> Barátok, ismerősök, szabadidő közös eltöltése. Konfliktusok megoldása. Fogalmazási feladat: személy jellemzése.

Témakörök	Tartalmak
Környezetünk	<i>Az én lakóhelyem:</i> Élet a városban és falun. Helyi érdekességek, nevezetességek. Szórakozási és sportolási lehetőségek. A lakóhelyhez fűződő kapcsolat, a mi utcánk. Településünk múltja. <i>Lakás:</i> Kertes családi ház és lakótelepi lakás összehasonlítása. A lakás helyiségei, berendezése, dekorálása, fűtése. Házi munkák, meghibásodások a háztartásban. Fogalmazási feladat: lakóhely leírása.
Munka	A felnőttek munkanapja. Saját napirendem. Milyen foglalkozásokat ismerünk? Pályaválasztás. Népi mesterségek, tradíciók.
Iskola	Az épület leírása. Az iskola helyiségei és funkciójuk. Az osztály berendezése. A mi közösségünk. Órarend, tantárgyak. Szakkörök az iskolában. Iskolai rendezvények. Tanulási lehetőségek Szlovákiában. A szlovák nemzetiségi oktatás rövid áttekintése. Fogalmazási feladat: épület bemutatása.
Étkezés	Otthoni étkezés. Alapvető élelmiszerek és italok. Reggeli, ebéd, vacsora. Sütés, főzés, tálalás, mosogatás. A család kedvenc ételei. Vendégek meghívása. Az egészséges étkezés alapjai. Étkezés vendéglőben, iskolában. A mi vidékünk szlovák ételei.
Vásárlás, üzletek, szolgáltatások	Az üzletek típusai. Vásárlás önkiszolgálóban, áruházban. Hogyan vásárol a mi családjunk? Szolgáltatások: fodrász, ruhatisztítás, festés, javítás, elektromos eszközök javítása.
Nyelvtan	
Hangtan	A szlovák és a magyar hangrendszer összehasonlítása. A szlovák abc, a szlovák magánhangzók és kettőshangzók kiejtése. A mássalhangzók írása és kiejtése. A hangok felosztása. A lágy szótagok és kivételek. Kemény szótagok: kiejtése és írása. Mássalhangzók hasonulása.
Helyesírás	Az i/y írása: kemény és lágy mássalhangzók után, idegen szavakban, hangutánzó és indulatszókban, kettősjellegű mássalhangzók után. Az ä és a kettőshangzók írása. Ritmikus törvény. Idegen szavak írása. Nagybetűk írása: mondatok, címek elején, kettőspont után, a névmásoknál a tisztelet kifejezésére, tulajdonnevekben. A nagybetűk írásának összehasonlítása a magyar helyesírással. A szavak elválasztása: szótagok szerint, összetétel szerint.
Bevezetés a ragozható szófajok világába	A nevek grammatikai jelentése. A főnevek és melléknevek egyeztetése egyes és többes számban. Névmások – melléknevek – főnevek. Főnevek és számnevek kapcsolata. A cselekvés kifejezése jelen, múlt és jövő időben.
Főnevek	A főnevek jelentése és képzése. A főnevek nyelvtani kategóriái (nem, szám, eset) a főnévragozás áttekintése.
Melléknevek	A melléknevek jelentése és képzése. A melléknevek jelentésük szerint. A melléknevek fokozása. A melléknevek ragozása. A melléknevek és főnevek ragozása.
Irodalom	
Bevezetés az irodalomba	Az irodalom fogalma. Az irodalom szerepe a társadalomban. Szóbeli és írott irodalom.
Középkori szlovák irodalom	Cyryll és Metód tevékenységének megismerése legendák alapján. Szóbeliség a középkorban: népmesék, népdalok olvasása és tartalmuk ismertetése.

Témakörök	Tartalmak
A humanizmus és a reneszánsz korának népköltészete	Egy-egy korabeli legenda, népdal és népmese olvasása.
A klasszicizmus a szlovák irodalomban	A felvilágosodás eszméi Mária Terézia és II. József uralkodása idején. A szlovák nyelv és irodalom fejlődése. A felvilágosodás eszméi és művészi eszközei Ján Chalupka Kocúrkovo című művében (humor, satíra).

A továbbhaladás feltételei

Olvasható, rendezett írás. A szöveg megismerését biztosító olvasás, felolvasás. A témának megfelelő fogalmazás. Szövegfeldolgozás megadott kérdések alapján. Ismert témakörökben reagálás a kérdésekre, bekapcsolódás a párbeszédbe. A tanult nyelvi fogalmak megnevezése. A helyes kiejtés és helyesírás alapelveinek ismerete és betartása.

Az irodalom fogalmának ismerete.

A tanult művészi eszközök, műfajok felismerése. A népköltészet alapvető jellemzőinek ismerete.

Néhány népmese cselekményének rövid ismertetése.

10. évfolyam **Évi óraszám: 148**

Belépő tevékenységformák

Levél, távirat írásának gyakorlása, nyomtatványok kitöltése. Szituációs telefonbeszélgetések gyakorlása. Információkérés, érdeklődés a tanult témakörökben. Vázlat, feljegyzés készítése adott témához és annak alapján önálló beszámoló előadása. Kronológia betartása a szövegszerkesztésben. Konkrét szempontok alapján televíziós és rádióműsor megfigyelése, értékelése. Beszámoló összeállítása filmről, színházi előadásról. Műsorok, újságok ajánlása. Fordítási gyakorlatok: hírek, rövid cikkek. Jellemző nyelvi fordulatok tudatosítása.

A szófajok ragozásának gyakorlása mondatokban. A névmások helyes használatának gyakorlása a melléknévvel és a főnevekkel együtt. A számnevek jelentése és helyesírásuk elsajátítása. Az igék helyes használatának gyakorlása. A határozószók képzésének módjai. A határozószók és a melléknév összehasonlítása. Az elöljárószók jelentésének tudatosítása. A kötőszók szerepének vizsgálata a mondatokban. Helyesírási gyakorlatok végzése feladatlapok segítségével.

A romantika korának társadalmi, politikai körülményeinek elemzése. A romantikus hősök jellemzése irodalmi művek alapján. Irodalmi mű elemzése. A megismert irodalmi mű tartalmának önálló ismertetése.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
Posta	Levél, távirat, csomag, pénz feladása. Postai utalvány kitöltése. Újságok, folyóiratok előfizetése. Postai szolgáltatások: újság és könyvvárosítás, banki szolgáltatás, pénzváltás, bélyegek, menetjegyek, telefonkártyák árusítása. Telefon: távbeszélő, otthoni telefon, üzenetrögzítő. Fogalmazási feladat: levél írás.

Témakörök	Tartalmak
Egészségügy	Az emberi test: testrészek, belső szervek, érzékszervek. Az egészség megőrzése: tisztálkodás, helyes életmód, sport, pihenés. Orvosnál: orvosi vizsgálat, a leggyakoribb balesetek, betegségek, gyógyítás otthon és kórházban.
Sport, mozgás	A sport és a mozgás hatása az egészségre. Testnevelés az iskolában és szabadidőben. Kirándulás – turisztika. Kedvenc sportág bemutatása. Nyári és téli sportok a természetben. Sportrendezvények, olimpia.
Éghajlat, időjárás	Az egyes évszakok jellemzése. Az időjárás hatása az emberre. Kedvenc évszakom. Az időjárás okozta károk, nehézségek (jegesedés, jégeső, árvizek). Meteorológiai szolgálat. Fogalmazási feladat: Kedvenc évszakom.
Szórakozás, kultúra	Látogatás a múzeumban. Koncertlátogatás és otthoni zenehallgatás. Színház és mozi látogatás: programválasztás, jegyvásárlás, öltözködés. A színház és mozi látogatás összehasonlítása. Könyvtárban: katalógusok, kölcsönzés. Művelődési házak: szakkörök, klubok, kulturális és szórakoztató rendezvények.
Tömegkommunikáció	Elektronikus tömegkommunikációs eszközök. Helyi és országos sugárzás: hírek, információk, kulturális és szórakoztató műsorok. Szlovák nyelvű televíziós és rádiós műsorok Magyarországon. Sajtó: újságok, folyóiratok. Helyi és országos szlovák sajtó. Fogalmazási feladat: Hír írása egy eseményről.
Nyelvtan	
Névmások	Jelentésük és felosztásuk. A névmások helyesírása. A névmások, melléknevek és főnevek ragozása. A névmások hosszabb és rövidebb alakjai. A névmások használata.
Számnevek	Jelentésük és felosztásuk. A számnevek ragozása és helyesírása. A számnevek, melléknevek és főnevek ragozása.
Igék	Jelentésük és felosztásuk: cselekvés, létezés, történés. Teljes jelentésű és segédige. Igeszemlélet. Visszaható igék. Az igék felosztása: a cselekvő személye, száma, a cselekvés módja, ideje, az ige összetétele szerint. Az igék helyesírása.
Nem ragozható szófajok Határozószók	A határozószók jelentése és felosztása. Határozószók alkotása mellék- és főnevekből. Határozószók fokozása.
Elöljárók	Jelentésük és felosztásuk. Elöljárós kapcsolatok: elöljárók egy, két és három esettel. Elöljárók vokalizációja.
Kötőszók	A kötőszók funkciója. Mellérendelő és alárendelő kötőszók. Vessző írása a kötőszók előtt. Az „a” kötőszó helyesírása.
Módosítószó, indulatszó, hangutánzó szó	Jelentésük, használatuk és szerepük a szövegben.

Témakörök	Tartalmak
Irodalom	
Romantika a szlovák irodalomban	Politikai viszonyok a 19. század első felében. Ľudovít Štúr és a Štúr iskola céljai. A szlovák irodalmi nyelv kodifikálása. A szlovák romantikus irodalom jellemzése (individualizmus, nemzeti jelleg) művek alapján. Válogatás Samo Chalupka, Andrej Sládkovič, Janko Kráľ, Ján Botto verseiből és balladáiból. Egy-egy vers vagy ballada olvasása és elemzése.

A továbbhaladás feltételei

Távirat megírása. Telefonbeszélgetés kezdeményezése. Egyszerű információk kérése. Vázlat alapján önállóan beszélni eseményről, élményről.

A szófajok felismerése, jelentésük ismerete. Jártasság a ragozásban. Az alapvető helyesírási szabályok helyes alkalmazása.

Az irodalmi mű kifejező olvasása. A tanult irodalomtörténeti korszak alapvető jellemzése. Az olvasott művek értelmezése.

11. évfolyam

Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

Az elsajátított szókincs aktív használata spontán szituációkban. Spontán és előkészített dialógusok segítségével a kommunikációs készség fejlesztése. Szelektálás és rendszerezés gyakorlása. Logikusan felépített összefüggő megnyilvánulás adott témáról. Utazási terv készítése. Tevékenység értékelése. Állítások, tagadások, érvelések gyakorlása. Fordítási készségfejlesztés. A nyelvi szerkezetek helyes alkalmazása.

Mondatrészek meghatározása. A mondatrészek közötti kapcsolatok felismerése. Alárendelt és mellérendelt összetett mondatok értelmezése. Helyesírási ismeretek biztonságos alkalmazása az önálló írásbeli munkákban is. A stílusok jellemzése szemelvények alapján. Hír, jellemzés, önéletrajz írása. Stílusjegyek tudatos használata.

Az irodalomtörténeti kor történelmi és társadalmi összefüggéseinek vizsgálata. A realizmus művészi eszközeinek felismerése. Az irodalmi alkotások értelmezésének igényes nyelvi megfogalmazása.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
Közlekedés, közlekedési eszközök	A közlekedési eszközök fejlődése. Utazás régen és ma. Közlekedés a városban: az utak minősége, jelzőtáblák, közlekedési szabályok, forgalmi és vezetői igazolvány. Városi tömegközlekedés. Közlekedési eszközök jellemzése: autóbusz, vonat, repülőgép... A motorizáció következményei: a levegő szennyezése, parkolási nehézségek... Tájékozódás idegen környezetben. A biztonságos közlekedés követelményei.

Témakörök	Tartalmak
Utazás	Mindennapi utazás munkahelyre, iskolába. Utazás Magyarországon, felkészülés az utazásra: információk, menetjegyek. Utazás külföldre: utazási iroda, valutavásárlás, szállásbiztosítás, utazási biztosítás. Utazási okmányok, útlevél és vámellenőrzés.
Természet, természetvédelem	Milyen jelentősége van a természetnek az ember számára? Mely tevékenységek veszélyeztetik leginkább a természetet? A felelőtlen emberi tevékenység következményei. Mit tehet az egyén a természet védelme érdekében?
Magyarország	Magyarország bemutatása külföldinek: Magyarország földrajzi elhelyezkedése, területe. Magyarország idegenforgalmi nevezetességei. Budapest és az idegenforgalmi nevezetességek bemutatása. Fogalmazási feladat: Terv készítése vendég számára.
Szlovákok Magyarországon	Nemzetiségi jogok Magyarországon: nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek. Szlovákok lakta területek Magyarországon. A magyarországi szlovákok történetének áttekintése. Mai szlovák nemzetiségi intézmények.
Szlovákia	Szlovákia bemutatása külföldinek: földrajzi elhelyezkedés, Szlovákia legjelentősebb városai, természeti szépségek. Bratislava – Szlovákia fővárosa.
Nyelvtan	
Mondattan	A szavak kapcsolódása a mondatban: prédikáció, koordináció, determináció. A szó és a mondatrész.
Egyszerű mondat	Egytagú és kéttagú. Tőmondat: alanyi, állítmányi szerkezet. Bővített mondat: bővítmények. A mondat a közlés szándéka szerint. Szórend az egyszerű mondatban.
Összetett mondat	Mellérendelés és alárendelés. A mellérendelő és alárendelő összetett mondatok fajtái. A mellérendelő és alárendelő összetett mondatok helyesírása.
Stilisztika	A stílusról általánosságban. Nyelvi, stilisztikai eszközök. Társalgási stílus. Közéleti stílusok (tudományos, publicisztikai, hivatalos...). Szépirodalmi stílus. A fogalmazás kompozíciója. Információ (értesítés, hír, jelentés). Elbeszélés (bevezetés, konfliktus, fokozás, csúcspont, megoldás). Leírás (egyszerű, szakszerű). Szemelvények a publicisztikai stíusból: riport, tudósítás, interjú...
Lexikológia	Szókészlet, irodalmi norma. A szó hangalakja és jelentése. A szavak kapcsolatai, a szavak fajtái összetételük szerint.

Témakörök	Tartalmak
Irodalom	
Realizmus a szlovák irodalomban	A realista irodalom fejlődésének társadalmi és politikai feltételei. A szlovák realista irodalom főbb jellemzői. A szlovák realista irodalom legjelentősebb alkotói: Pavol Országh Hievdoslav: két versének elemzése. Martin Kukučín elbeszélései: Rysavá jalovica és még egy elbeszélése (Neprebudený). Jozef Gregor –Tajovský két-három elbeszélése: Horký chlieb, Mamka Pôstková.
Modern szlovák irodalom	A szimbolizmus és az expresszionizmus a szlovák irodalomban. Ivan Krasko: Nox et solitudo, Verše – két vers elemzése.

Továbbhaladás feltételei

A helyzetnek megfelelő reagálás kommunikációs szituációban. Az egyes tanult témakörök rövid, önálló ismertetése.

Önálló írásbeli és szóbeli megnyilvánulások összeállítása (15-20 mondat).

Az egyszerű és összetett mondat fogalmának ismerete. A mondatrészek felismerése. A nyelvi és helyesírási ismeretek megbízható alkalmazása. A nyelvi megnyilvánulás logikus felépítése.

Versek és rövidebb prózai művek önálló olvasása. Az irodalmi mű témájának ismertetése. A realista és modern irodalmi alkotások alapvető jellemző jegyeinek ismerete.

12. évfolyam

Évi óraszám: 148

Belépő tevékenységformák

Nyilvános szereplés gyakorlása. Hangsúlyos az önálló szövegalkotás. Írásbeli munkák készítésének gyakorlása minden ismert témakörben. Fordítási gyakorlatok kevésbé ismert szövegek esetében szótár használatával.

A fordítandó szöveg lényegének megértése, a dedukciós képesség fejlesztése. Társalgási szituációk igényes megoldásának gyakorlása. A szintaktikai egységek elrendezése.

A nyelv és gondolkodás összefüggéseinek vizsgálata. A szlovák irodalmi nyelv történetének tanulmányozása. A nyelvjárások és az irodalmi nyelv összehasonlítása. Az elméleti ismeretek tudatos alkalmazása a helyes nyelvi megnyilvánulás érdekében.

Az irodalmi művek olvasása során a tanulók konkrét információkat szereznek a műről. A mű művészeti értékeit az elemzés során ismerik fel. Az irodalmi művek közvetítésével a tanulók képet alkotnak az adott kor művészetének életérzéseiről. A magyarországi szlovák irodalom tematikai és nyelvi jellemzőinek megismerése.

Témakörök	Tartalmak
Kommunikáció	
Az ismeretek rendszerezése	A szókincs aktivizálása minden témakörben. A tanult témakörök önálló feldolgozása szóban és írásban.
Társalgási szituációk gyakorlása	Egyetértés, megszólítás, utasítás, üdvözlés, búcsúzás, jókívánság kifejezése, együtt-érzés...

Témakörök	Tartalmak
Fogalmazási feladatok	Szövegalkotás jelen, múlt és jövő időben. Leírás, jellemzés, elbeszélés.
Nyelvtan	
A szlovák nyelv története	Nyelv, gondolkodás, társadalom. A szlovák nyelv fejlődése. A szlovák irodalmi nyelv és a nyelvjáráások.
Az ismeretek rendszerezése	Az elméleti ismeretek alkalmazása feladatok megoldásában.
Irodalom	
A kulturális fejlődés feltételei 1918 után	A Csehszlovák Köztársaság megalakulása. A szlovák kultúra és művelődés fejlődése. E. B. Lukáč és Ján Smrek költészetéből egy-egy vers elemzése. Szemelvények J. C. Hronský, Dobroslav Chrobák, František Švantner prózai műveiből.
Szlovák irodalom 1945 után	M. Rúfus és M. Válek egy-egy versének elemzése. Szemelvények Rudolf Jašík, František Hečko, Vladimír Mináč, Vincent Šikula, Rudolf Sloboda, Peter Jaroš műveiből.
A mai magyarországi szlovák irodalom	Szemelvények J. Dolnozemský, A. Kormoš, G. Papuček, I. Fuhl, M. Hrivnák, P. Kondač műveiből.

Követelmények a 12. évfolyam végén

Logikus és önálló szövegszerkesztés szóban és írásban. A legfontosabb helyesírási szabályok helyes alkalmazása. Áttekintés a szlovák nyelv rendszeréről. Az irodalmi nyelv és a nyelvjáráások közötti különbség felismerése. Irodalmi mű önálló elolvasása és témájának ismertetése. Rövid elemzés megírása. Önálló információgyűjtés az irodalmi művek szerzőiről és a történelmi korszakról.

SZLOVÁK NÉPISMERET

1–4. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák nemzetiségi általános iskolák tantárgyrendszerében új tantárgyként jelent meg a népismeret tanítása.

A tantárgy tanítása lehetőséget nyújt a helyes identitástudat kialakításához.

Tiszteletet ébreszt a hazai szlovákság, valamint a hazánkban élő többi nemzetiség kultúrája iránt.

Tananyagában épít a hagyományokra: hagyományos családi szokások, családi ünnepek, vallási ünnepek, munkafolyamatok, munkaeszközök, öltözködési és étkezési kultúra, a gyerekek játéakai, a fennmaradt szlovák mondókák, mesék ismerete.

A népismeret tanításánál a tanulók ismereteit gazdagítják a rádió, a tv nemzetiségi adásai, szlovák nemzetiségi kiadványok, kalendáriumok, újságok.

Fejlesztési követelmények

A népismeret tanítása során tudatosuljon a tanulóknál, hogy ők hol és hogyan éltek. Ismerkedjenek meg alkotó módon az adott területre jellemző nemzetiségi élet hagyományaival. Teremtsünk a tanulók számára minél több alkalmat a népszokások, népdalok, népköltészeti alkotások, népmesék megismerésére.

1. évfolyam **Évi óraszám: 18**

Belépő tevékenységformák

- A tanulmányi séta alkalmával a nemzetiségi környezet alapvető sajátos jegyeinek megfigyelése.
- Az utcák, épületek szlovák nyelvű meghatározása.
- A családi gazdaságokban a zöldségek és gyümölcsök hagyományos termesztésének megfigyelése.
- Az iskola nemzetiségi jellegének sajátosságai.
- Gyermekjátékok tanulása.
- Az ünnepségeken való részvétel során a néphagyományok megfigyelése.
- Gyermekjátékok, mondókák megtanulása.
- Hagyományos ünnepi népszokáshoz fűződő eszköz készítése természetes anyagból.

Témakörök	Tartalmak
1. Országismeret	A nemzetiségi környezet közösségi élete. Tiszteletteljes kapcsolat kialakítása az iskola dolgozói, az osztálytársak és a családtagok iránt. Üdvözlések szlovák nyelven. Szokások az egyes napszakokban – reggel, délben, este.
2. A család	A családtagok legjellemzőbb adatai. A családtagok megnevezése: mama, otec, stará mama, starý otec, brat, sestra, teta, ujo.
3. Lakóhely	A lakóhely és környékének jellemző nemzetiségi sajátosságai.
4. Iskola	Az iskola legjellemzőbb adatai, nemzetiségi jellege. Az iskola neve szlovák nyelven. Megszólítások: pani učiteľka, pán učiteľ, teta, ujo.
5. Az ember kapcsolata a természettel	A természet törvényszerű változásai – évszakok. Évszakok. Napok, hetek, hónapok. Háziállatok. Konyhakerti növények. Kerti munkaeszközök.
6. Jeles napok ciklusonként, évszakonként	A szokások, néphagyományok iránti érdeklődés felkeltése. Télapó hagyományok, karácsonyi köszöntő versek. Farsangi felvonulás.
7. Népi gyermekjátékok	Gyermekjátékok tanulása a természetben: fogócskák, bújócskák, a régió hagyományaiból válogatva.
8. Népi díszítőművészet	Manuális tevékenység alakítása tárgykészítés által.

Témakörök	Tartalmak
9. Népköltészet	A természettel kapcsolatos megfigyelések tükröződése a népköltészetben. Mondókák, gyermekdalok, kiszámolók, népmesék.
10. A nemzetiségi környezet hagyományai	Az identitástudat alapjainak kialakítása. Lakóhelyünk nemzetiségi ünnepi programján való részvétel – az ismeretek bővítése.

2. évfolyam
Évi óraszám: 18 óra

Belépő tevékenységformák

- Tanulmányi séta alkalmával a középületek, lakóházak megnevezéseinek szlovák nyelvű meghatározásai, nemzetiségi jellegük megfigyelése.
- A jelenkor és a hagyományos építmények jegyeinek megfigyelése.
- A természeti környezet változásainak megfigyelése az évszakok folyamán.
- Gyermekjátékok tanulása mozgás kíséretében.
- A népdalkör (pávákör) látogatása, népdal tanulása.
- Nemzetiségi összejövetelre műsorral készülünk.

Témakörök	Tartalmak
1. Országismeret	Lakóhelyünk – város, falu – környezetének alaposabb megismerése. A nemzetiségi jelleg kiemelése.
2. A család	Családi kapcsolatok – kapcsolatok a család életében. Munka, elfoglaltság a családban. Látogatás a nagyszülőknél és rokonoknál. A szülők és nagyszülők tevékenységei.
3. Lakóhely	A lakóházak stílusa – a múlt és jelen összehasonlítása. Tipikus külső jegyek – lakás, ház.
4. Iskola	Az osztálytársak és a barátok – a nemzetiségi környezet kapcsolatai. A mi iskolánk levélcíme. Osztályunk – felsőbb osztályok. Az osztályok berendezése.
5. Az ember kapcsolata a természettel	A természeti jelenségek alapvető ismérvei. Évszakok – tavasz, nyár, ősz, tél.
6. Jeles napok ciklusonként, évszakonként	A téli és tavaszi ünnepkör hagyományörző játéakai. Az ünnepnapok szokásai. Újév kezdete: köszöntővers (vinše). Környezetünk ünnepi előkészületei.
7. Népi gyermekjátékok	Mozgás és ritmusérzék fejlesztése. Táncos – dalos játékok.
8. Népi díszítőművészet	A hagyományos díszítőművészet funkciója. Kézimunka. Textilmunkák készítése.

Témakörök	Tartalmak
	Hagyományos színhasználat – fehér, kék, piros.
9. Népköltészet	A fantázia gazdagítása, értékrend formálása a népköltészeti alkotások megismerése által. Helyi tradicionális hiedelmek.
10. A nemzetiségi környezet hagyományai	Hagyományok, szokások a családban. Szokások az egyes napszakokban. Kulturális program készítése nemzetiségi összefüggésekre.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló tudja helyesen használni iskolájának szlovák nyelvű megnevezését.
Ismerje fel egy hagyományos falusi lakóház helyiségeit, fontosabb berendezési tárgyait.
Legyen képes megnevezni szlovák nyelven az iskola helyiségeit.
Tudja használni az évszakokra jellemző szlovák kifejezéseket.
Vegyen részt szlovák hagyományörző ünnepségeken.

3. évfolyam **Évi óraszám: 18 óra**

Belépő tevékenységformák

- Tájékozódás a lakóhelyen és környékén.
- Emlékhelyek, emlékművek megtekintése.
- Gyermekjátékok, találós kérdések, népdalok tanulása,
- A népmese tartalma, tanulsága, annak elsajátítása. Jó és rossz tulajdonságok.
- Névnapi és születésnap üdvözlő kártyák készítése.
- Az iskola és környékének, helyiségeinek funkciói, szlovák megnevezései.

Témakörök	Tartalmak
1. Országismeret	A környezet, a lakóhely megismerése a néphagyományok útján. Tájékozódás az otthoni környezetben. A középületek, emlékművek szlovák nyelvű megnevezései.
2. A család	Rokoni kapcsolatok megnevezése. A rokonok kapcsolatok értékei. Családi ünnepség. Jókívánságok születésnapra és névnapi.
3. Lakóhely	A lakóházak helyiségei, funkciói. A lakóhely nevezetességeinek, helyi sajátosságainak megismerése. Tájékozódás a városban, faluban. Tájház, múzeum látogatása, megtekintése.
4. Iskola	Az iskolai élet múltja és jelene – az osztály berendezése, az iskola helyiségei, tanulás, lecke. Az iskola berendezési tárgyai régen és ma. Csengetés, tanítás, az iskola tanulói osztályok szerinti csoportosításban.
5. Az ember kapcsolata a természettel	A természet törvényszerű változásainak megfigyelése. Természetvédelem – ökológia. A bennünket körülvevő természet, a hazai környezet jellemzői.

Témakörök	Tartalmak
	A természet változásai. A nappalok és éjszakák hossza. A természet védelme.
6. Jeles napok ciklusonként, évszakonként	Népszokások – a helyi variánsok megismerése. Naptári ünnepek, jeles napok. Háromkirályok ünnepe – vízszentelés. Húsvéti ünnepek – hagyományos ételek. Készülődés a húsvéti locsolkodáshoz, köszöntővers, hímes tojás.
7. Népi gyermek-játékok	Egyéni, páros és csoportos kommunikáció fejlesztése a gyermekjátékokban. Gyermekjátékok, zálogosdi, kiszámolók, népmese.
8. Népi díszítő-művészet	A helyi variánsok megismerése a népi hagyományos díszítőművészetben. Képkiallítás megtekintése a helyi kulturális központban. Papírból készített kézimunkák – adventi naptár. Alkotó tevékenység – májuskészítés.
9. Népköltészet	A képzeletvilág gazdagítása, szókincsfejlesztés a népköltészeti alkotások megismerésén át. Köszöntőversek. Közmondások. Találós kérdések. Népdal – dallamvariációk. Népmesék – a jó és a rossz tulajdonságok összehasonlítása.
10. A nemzetiségi környezet hagyományai	A helyi, megyei, országos nemzetiségi programokban való részvétel. Helybeli templom megtekintése ünnepnapon. Nemzetiségi hagyományok a családi környezetben.

A továbbhaladás feltételei

A tanuló ismerje lakóhelye nemzetiségi jellegének néhány elemét.

Ismerje környezete emlékhelyeit, emlékműveit, és a nemzetiségi élet alakulásában jelentős szerepet játszó épületeit.

Szlovák nyelven tudja köszönteni ismerőseit névnapjukon, születésnapjukon.

Ismerjen ünnepi mondókákat (pl. húsvéti locsolóverset, népdalokat, gyermekjátékokat stb.).

4. évfolyam **Évi óraszám: 18 óra**

Belépő tevékenységformák

- Honismereti Múzeum megtekintése.
- Ajándékok készítése ünnepi alkalomra.
- A szlovák nemzetiségű emberekkel való találkozás, beszélgetés.
- A közlekedési eszközök a múltban és a jelenben.
- A kamrában – megfigyelés: zöldségfélék és gyümölcsök raktározása.
- A vallási ünnepek hagyományai, jelentésük: Mindenszentek, Advent, Hamvazószerda.
- Csuheából tárgy készítése.
- Szlovák újságok olvasása.

Témakörök	Tartalmak
1. Országismeret	Alapvető ismeretek Szlovákiáról – fekvése, fővárosa, folyók, hegységek – Magas Tátra.
2. A család	Családi hétköznapiak és ünnepnapok. Hagyományos értékek a családban. A testvéreink – a kisebbekkel való törődés. Látogatás az óvodában.
3. Lakóhely	Az egymás mellett élés természetessége a különböző nemzetiségek életében. A lakóhely jellemző mestersegei, foglalkozásai. Ünnepi látogatás szlovák kulturális intézményben.
4. Iskola	A nemzetiségi iskolarendszer megismerése. A szlovák nyelv tanulmányának lehetőségei: népismereti szakkör, irodalmi kör, pávakör.
5. Az ember kapcsolata a természettel	Közmondások gyűjtése a természet változásairól. Termékek gyűjtése, felhasználásuk. Játékok, eszközök készítése.
6. Jeles napok ciklusonként, évszakonként	Ünnepi szokások. A tavasz köszöntése.
7. Népi gyermekjátékok	Mozgás és ritmusérzék fejlesztése, dramatizálás a gyermekjátékokban. Dramatizálás: a gyerekek játéka és a hozzájuk kapcsolódó versikék. Pl. karácsonyi betlehemezés.
8. Népi díszítőművészet	A múltban használatos munkaeszközök funkciója. A népviselet funkciója, esztétikuma, praktikussága, tisztasága.
9. Népköltészet	Népi bölcsességek. Mondókák és altatódalok. Népdalok a szerelemtől. Közmondások. Népmesék – olvasási készségfejlesztés.
10. A nemzetiségi környezet hagyományai	Információk gyűjtése a Ludové noviny újságból, a rádió és televízió nemzetiségi adásai révén. Készülődés az országos nemzetiségi versenyekre.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék a helyi emlékhelyeket, nevezetességeket, tegyenek látogatást honismereti/néprajzi múzeumban. Értsék meg a kétnyelvű feliratokat a középületeken. Ismerjék a szlovák zászlót és himnuszát.

Tudják személyi adataikat szlovákul megnevezni.

Ismerjék fel és használják a rokoni kapcsolatokban használatos helyi nyelvjárási elnevezéseket (pl. tatotec).

Ismerjék az iskola jellemzőit szlovák nyelven, tudjanak megnevezni néhány szlovákok által lakott magyarországi települést.

Ismerjék az évszakok jellemzőit, a hónapok és a hét napjainak megnevezését.

Vegyenek részt olyan játékokban, amelyek segítik az összetartozást és a népi hagyományok megismerését – Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét.

Ismerjenek meg néhány új szlovák népdalt, gyermekjátékot, vegyenek részt tárgykészítő tevékenységben.

5–8. évfolyam**Célok és feladatok**

A népismeret tantárgy a szlovák nemzetiségi oktatás fontos része, amely alapvető ismereteket nyújt a Magyarországon élő szlovák nemzetiség történelméről, kultúrájáról, hagyományairól.

Lehetőséget nyújt a hagyományok megismerésére, tiszteletére, biztosítja a nemzetiségi kultúra jellegzetességeinek és személyiségeinek megismerését.

A népismeret tanulása megkívánja a tantárgyak közötti kapcsolatok kialakítását, pl. szlovák nyelv, technika, ének, testnevelés, történelem, földrajz.

A néprajzi szakkörök, az ének- és táncegyüttesek, a nemzetiségi tartalmú tevékenységek aktív részvételt biztosítanak a tanulók számára.

A népismeret által állandó kapcsolat fejlődik ki a működő országos nemzetiségi szervezetekkel, kulturális csoportokkal, egyházi közösségekkel és a szomszédos országok szlovák nemzetiségi csoportjaival.

A tanuló megismerkedik a magyarországi szlovákság regionális letelepedésével, ezáltal megérti és megismeri a hagyományok különbözőségeinek okait.

A tanuló ismereteket szerez a szlovák nemzetiség történeti és szociális lehetőségeiről.

Információt kap Szlovákia földrajzi tagozódásáról. Megismeri Szlovákia területét, lehetősége adódik arra, hogy ősei földjét meglátogassa.

Formálja a felelősségtudat érzését nemzetiségi értékeink megőrzése védelmében.

Fejlesztési követelmények

A népismeret tanítása során a tanulóknak legyenek ismereteik őseik származási helyéről, történelméről, szokásairól.

Tudatosodjanak a tanulóknak a szlovák nemzetiségi életmód főbb elemei: a családi élet ünnepi és hétköznapi szokásai, környezet alakítása, foglalkozások, gazdálkodás, öltözködés és étkezési kultúra megismerése.

Ismerjék meg és őrizzék népi kultúránk értékeit: múzeum, tájház, filmek megtekintése.

A tanulók ismerjék meg lakóhelyük legjellegzetesebb hagyományait: népmesék, népdalok, népi mondókák ismerete.

5. évfolyam**Évi óraszám: 37 óra****Belépő tevékenységformák**

- Szlovákia megismerése térkép segítségével. Földrajzi nevek, városok, folyók, hegyek megnevezése.
- Fogalmazás készítése, irodalmi pályázatra a tanuló élményeiről.
- Múzeum, könyvtár látogatása – írott emlékek a faluról, városról.
- A helyi tánccsoport látogatása – a lányok és fiúk népviselete, hajviselet.
- A tájház megtekintése során a népi szerszámok használata, hímzésminták, szöttek megtekintése.
- A helyi klub hagyományos ételbemutatóján való részvétel, ételek megnevezése.

Témakörök	Tartalmak
I. Történelem	
1. Országismeret	Szlovákia – városok, folyók, hegyek. A magyarországi szlovák települések elhelyezkedése, jellemzőik. Jelentős írók, költők. Térképhasználat – tájékozódási készség.

Témakörök	Tartalmak
2. Lakóhelyünk és a nagyvilág	Magyarország soknemzetiségű ország. Írott emlékek: falutörténet, várostörténet – múzeum, könyvtár. Jelképek. Nemzet – nemzetiség – a fogalmak meghatározása, helyes használata. Földrajzi nevek. Közös múlt – közös történelem.
3. Történelmi személyek, színhelyek	Mondák, legendák olvasása, a valóság és a fantázia keveredése.
II. Néprajz	
1. Népdalok, népszokások dalai	A szülőföld népzeneje. Népdalok tanulása; melódia, tartalom jellemző jegyei. A népdalok értékei a hagyományőrzésben.
2. Ünnepek és hagyomány	Népviselés: köznapi, ünnepi; férfi, női viselet. Felsőruházat, hajviselés, fejfedők. Jellemző színek és motívumok. Ünnepi viselet. A helyi közösség viseletének jellemző jegyei. Fiatalok és idősek viselete közti különbség. Múlt és jelen összehasonlítása.
3. Családi események és szokások	Az emberi élet legfontosabb eseményei: születés, keresztlő, házasság. A családi ünnepek szokásai. Szlovák keresztnévek. A család szerepe a hagyományok őrzésében.
4. A mezőgazdasági év – gazdálkodás	Alföldi gazdálkodás – földművelés, állattartás, a tanyák szerepe. A helyi jellegzetességek megismerése.
5. Népi díszítő művészet	A jeles napokhoz kapcsolódó jellegzetes eszközök készítése. A tájegység jellemző motívumai.
III. Folklór (néprajz)	
1. Népköltészet	A jeles napokhoz kapcsolódó mondókák, közmondások gyűjtése, tanulása, elemzése, értelmezése.
2. Népmesék	A népmesék sajátos stílusjegyei, szereplői, gondolatvilága. Mesemondók meghívása, előadásának meghallgatása. A népmese és az adott nyelvjárás.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudjanak tájékozódni a térképen: soroljanak fel néhány szlovákok által lakott települést Magyarországon. Ismerjék azok szlovák és magyar megnevezését.

A tanulók a monda és legenda elolvasása után kérdések alapján néhány mondatban el tudják mondani azok tömör tartalmát.

A tanulók ismerjenek meg néhány új szlovák népdalt, gyermekdalt, közmondást, illetve szólást.

A tanuló soroljon fel néhány népi hangszert.

Ismerjék a helyi népviselés egyes darabjait, a legfontosabb családi ünnepeket.

Ismerkedjenek meg környezetük hagyományos gazdálkodási módjaival, tudják megnevezni az otthoni környezetben használatos munkaeszközöket.

A tanulók vegyenek részt valamely tárgykészítő tevékenységben.

6. évfolyam
Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- Földrajzi ismeretek bővítése térkép segítségével, tulajdonnevek helyesírása.
- Videofilmek megtekintése régi népi mesterségekről.
- Történetek olvasása a szülőföld nevezetes eseményeiről, személyeiről.
- Néprajzi gyűjtemény megtekintése; a régmúlt öltözködési és étkezési szokásainak megfigyelése.
- Nemzetiségi és magyar családok szokásai a háztartásban. Régi ételek készítése – kiállítás.
- Helyi nyelvjárásban köszöntő népi mondóka, mese meghallgatása.
- A gazdálkodás módja lakóhelyünkön – kutatómunka a helyi lakosság segítségével.

Témakörök	Tartalmak
I. Történelem	
1. Helyünk Európában	Szlovákia: a földrajzi terület jellemző vonásai, és jellegzetességei, nagyobb városai, tájegységei. Hivatalos nyelv – anyanyelv.
2. Lakóhelyünk és a nagyvilág	Magyarország – szlovák nemzetiségű területek. A lakosság foglalkozása – Alföld, hegyvidék. Hagyományos mesterségek. Szokások, közmondások, szólások, találós kérdések.
3. A nemzeti ünnepek	Ünnepségek, megemlékezések jelentősége. Közös múlt – közös történelem. Események és személyek irodalmi művekben. Írók és költők a szlovák irodalomban.
II. Néprajz	
1. Népdalok, népszokások dalai	Helyi jellegzetességek, népi hangszerek. Természeti képek a népdalokban. Érdeklődés felkeltése a népi hangszerek használata iránt.
2. Jeles napok, ünnepek	A népviselet darabjainak helyi elnevezése. A népviselet funkciója, szépsége, színvilága. Az ünnepekhez kötődő hagyományos szlovák népi ételek. Múlt és jelen összehasonlítása öltözködésünkben, étkezési szokásainkban.
3. Családi ünnepkör	A családi ünnepek szokásai, az ezekhez kapcsolódó népi jóslatok, babonák. A jeles családi események megismerése. A szlovák nemzetiségű és a magyar családok szokásainak összehasonlítása településenként.
4. A gazdálkodás szerepe	Hegyi – erdei gazdálkodás: állattenyésztés, fakitermelés, erdei termékek gyűjtése. Az erdei termékek hasznosítása. Helyi jellegzetességek megismerése (mészégetés, szénégetés).
5. Népi díszítőművészet	A környezet jellegzetes motívumainak bemutatása, színhasználat.
III. Folklór (néprajz)	
1. Népköltészet	Népi mondókák, szólások, közmondások, köszöntők gyűjtése, bemutatása. Nyelvjárási sajátosságok.

Témakörök	Tartalmak
2. Népmesék	A népmesék különböző típusai: tündérmesék, tréfás mesék, csali mesék, állatmesék. A mesék jellemformáló szerepe. A mesék és a mondák jellemző elemei.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók ismerjék néhány Szlovákiai város, illetve falu megnevezését, felismerjék azok jellemző jegyeit: történelmi ismeretek, irodalmi lehetőségek.

Tudják felsorolni a Magyarországon élő legfontosabb nemzetiségeket.

Ismerjék a szlovákok népköltészetének jellemző témáit.

Vegyenek részt közös tevékenységekben.

Ismerjék a felnőttek és fiatalok ünnepi öltözkését, azonos és különböző jegyeit.

Ismerjék a legfontosabb családi ünnepeket – születés, keresztlő, lakodalom.

Ismerkedjenek meg a lakóhelyük környezeti adottságaival: földművelés, állattenyésztés.

Megfigyelések, tapasztalatok és személyes ismereteik alapján a tanulók jellemezzék a régió díszítő motívumait.

Tudják értelmezni az emberi kapcsolatokra, az emberi jellemvonásokra rámutató közmondásokat és szólásokat.

Ismerjék fel a népmesék sajátos stílusjegyeit, tudják jellemezni a meseszereplőket és cselekedeteiket.

Figyeljék meg a népmese szövegében a helyi nyelvjárás jegyeit.

7. évfolyam

Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- Magyarország lakosságának áttekintése nemzetiségi szempontból.
- A szlovák és magyar együttélés hatása a nyelv alakulására.
- Szlovák nemzetiségű lakosok a falvakban, városokban – legyenek ismereteik a tanulóknak a településekről, térképhasználat.
- A jeles napokhoz kapcsolódó népszokás elmondása.
- A környezet átalakítása – termesztés és feldolgozás fontossága.
- Fogalommagyarázatok előadás keretében – hagyományok az építkezésben.
- Helyi mondák gyűjtéséből válogatás – a nevek eredete.
- Múzeumlátogatás – a múlt „közös” képviselői.
- A szlovák kisebbségi intézmények megismerése – funkciójuk.

Témakörök	Tartalmak
I. Történelem	
1. Őskor – ókor	A szláv néptörzsek vándorlása, letelepedésük. Szláv őshaza. Szlávok – Avarok. Slovan – Szlovák népcsoport. Tájékozódás a térképen – mai szláv népek elhelyezkedése Európában.

Témakörök	Tartalmak
2. Kora középkor, középkor	A Nagymorva Birodalom kialakulása, fénykora és bukása. A kereszténység felvétele. Cyrill és Metód hittérítő tevékenysége. Az első állam létrejöttének jelentősége. A szláv írásbeliség kialakulása.
II. Néprajz	
1. Jeles napok	Egyházi és világi ünnepek szokásai. Magyar és szlovák nyelvi szokások egymás mellett élése.
2. Mezőgazdasági év: gazdálkodás	Szőlőtermesztés – feldolgozás – zöldség – gyümölcs – termesztés – mezőgazdasági termékek. A népi bölcsesség a közmondásokban.
3. Település típusok	Lakóházak: a parasztház felosztása, helyiségeinek funkciói, stílusok és hagyományos építőanyagok az építkezésnél. Életstílus és berendezés kapcsolata.
4. Társas munkák és a fiatalság	Közlekedési és szállító eszközök: funkciójuk, használati értékük a múltban, használati módjuk. Szólások és közmondások a munkáról. Kiseb közösségek összetartozása, kölcsönös segítségnyújtás.
III. Folklor	
1. Balladák	A balladák fogalma, stílusjegyei. A szlovák és magyar balladák stílusjegyeinek összehasonlítása: A hősök gondolatai és érzelmei. Az egyén és történelem viszonya a balladákban. Az életkornak megfelelő szóbeli és írásbeli készség fejlesztése.
2. Népmondák	Hiedelemmondák: hiedelmek és csodák. A magyar–szlovák népi alkotások hasonlóságai, különbségei. A mondák és a balladák közti különbség.
3. Szlovák–magyar kapcsolatok	A magyar és szlovák kultúra párhuzamos jelenségei. Janko Král’ – Petőfi Sándor költészetének párhuzamai. Közös múlt – közös történelem.

A továbbhaladás feltételei

A tanulók tudják jellemezni és értékelni a szlovákok ősei által alapított első szláv államot. Ismerjenek fel néhány szót, ami a szláv–magyar együttélést bizonyítja.

A tanulók ismerjenek népszokásokat, tudják köszönteni hozzátartozóikat, illetve ismerőseiket névnapjuk, születésnapjuk alkalmából szóban és írásban.

Ismerjék a szlovák népi építészet, gazdálkodás és hiedelemvilág jellegzetes jegyeit, a szlovákság hagyományos ételeit.

Ismerjék a helyi kultúra ismert személyiségeit, helyi népszokásokat, népdalokat.

Legalább két ballada cselekményének rövid tömör előadása.

8. évfolyam
Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- Történelmi fogalmak értelmezése.
- Térkép használatával meg tudja mutatni, fel tudja sorolni a szlovák településeket.
- Összefüggések felismerése a földrajzi fekvés, társadalmi helyzet, foglalkozások kialakulásában.
- A tanult személyiségek tevékenységének megismerése.
- A kisebbségi önkormányzatok, szlovák kulturális egyesületek megismerése.
- A helyi népi hagyományok feldolgozása, bemutatása (1-2 hagyomány).

Témakörök	Tartalmak
I. Történelem	
1. Középkor	A gazdasági és társadalmi változások a középkori Magyarországon. Szlovákság a középkori Magyar Királyság keretei között. Az azonos társadalmi helyzetű, különböző nemzetiségű emberek életének összehasonlítása.
2. Kora újkor	Magyarország három részre szakadása. A reformáció. A török kiűzése. Az ország nemzetiségi összetételének változásai a török kiűzése után. Magyarország és a nemzetiségek.
3. A szlovákok migrációja és letelepedése a 17. és 18. században	A szlovák nemzetiségű lakosság letelepedése, elhelyezkedése Magyarországon.
4. A szlovák nemzetiség újkori történelme a 19–20. században	A szlovák nemzetiség magyarországi társadalmi környezetbe való beilleszkedése. A szlovák lakosság életének jellemzői és különbözőségei (foglalkozások, kulturális élet). A társadalmi események, változások hatásai életükben és nyelvükben.
II. Néprajz	
1. Ünnepek	Tavaszi–nyári ünnepkör, őszi–téli időszak szokásai – élő hagyományok. A jeles napok szokásai: hagyományos események, ételek, viselet. A párválasztással kapcsolatos babonák. Múlt és jelen összevetése.
2. Helyi jellegzetességek a szlovákság életében	Az országos és a helyi kisebbségi önkormányzat szerepe. Öntevékeny csoportok, klubok szerepe, tevékenysége. Kulturális intézmények és tevékenységei a nemzetiség szolgálatában. Televízió – rádió – gyermekmagazin. Ľudové noviny – szlovák nyelvű magazin.
3. Mezőgazdasági év – gazdálkodás	Rét, illetve legelőgazdálkodás. Foglalkozások – szociális foglalkozási rétegek. A mezőgazdasági eseményekhez kötődő népszokások. Népi mesterségek.
4. Településtípusok, lakóházak	A parasztház felosztása, helyiségeinek funkciói. Életstílus és berendezés kapcsolata.

Témakörök	Tartalmak
	A gazdasági épületek funkciói. A falumúzeum funkciója, értéke. A házépítéssel kapcsolatos hiedelmek. Összefüggés a település típusa és a gazdálkodás módja között.
5. Társas munkák és a fiatalság	A hagyományok ápolása, a szokások felújítása. Hagyományok felelevenítése, szövegtanulás, dramatizálás. Visszaemlékezések a családban. A családi, rokoni és szomszéd közösségek összetartozása, kölcsönös segítségnyújtás.
III. Folklor	
1. Az egyén és történelem viszonya	Balladák: a balladai hősök sorsa, érzelmek, gondolatvilág. Mondák: típusai, tartalom. Helyi mondák gyűjtése. A mondák és a balladák közti különbség. Magyar és szlovák nyelvű szokások egymás mellett élése. A magyar és szlovák népi alkotások hasonlóságai, különbségei.

A továbbhaladás feltételei

Annak megértése, hogy a szlovákság a középkori Magyar Királyság keretei között élt, Szlovákia, mint önálló állam ebben az időszakban nem létezett.

A tanulók ismerjék a reformáció, illetve ellenreformáció hatását a magyarországi szlovákság történelmében. Tudják, hogy mit takar a „Hungarus” tudat.

Ismerjék a török hódítás utáni migráció gazdasági – társadalmi okait, irányait.

Érdeklődés felkeltése a néphagyományok iránt: a jelentős eseményekhez kötődő hagyományok gazdagsága.

A tanulók ismerjék néhány hagyomány helyi sajátosságát.

Ismerjék fel, hogy a földrajzi fekvés és a társadalmi helyzet hatással van a foglalkozások kialakulására.

Ismerjék a ballada és a monda közti különbséget.

A tanulók ismerjék a tanult személyiségek tevékenységét, valamint azokat a helyeket, ahol tevékenykedtek, dolgoztak.

A tanulók ismerjék azokat az intézményeket, amelyek a magyarországi szlovákság szolgálatában tevékenykednek.

9–12. évfolyam

Célok és feladatok

A szlovák népismeret tantárgy oktatásának alapvető célja az egyén és közösség identitástudatának, származástudatának formálása kialakítása. Ennek a célnak megfelelően fő feladata a magyarországi szlovákok történelmi múltjának, „kollektív emlékezetének” megismertetése, szellemi és tárgyi kultúrájának, hitvilágának, szokás- és hagyományrendszerének, nyelvének átörökítése, megőrzése. A múlt és a hagyományos kultúra értékeinek megismerésével hozzásegíthetjük a tanulókat a nemzetiségükkel való azonosuláshoz, vagy származásuk tudatosításához.

A népismeret tantárgy ismeretanyaga egyrészt a szlovák nép és nemzet történelmére, társadalomfejlődésére, kultúrtörténetére, Szlovákia földrajzára, mai viszonyaira, másrészt a magyarországi szlovák kisebbség történelmi múltjára, anyagi és szellemi kultúrájára, annak bemutatására épül.

A tantárgy tudásanyaga révén fontos céljának tekinti a szűkebb szülőföld alaposabb megismertetését. A tanulók meg kell hogy ismerjék származásukat, kisebbségük, illetve közvetlen környezetük, családjuk történetét, hagyományait, értékrendjét is. A szűkebb környezet megismertetése, megszerettetése egyben a hazaszeretet és a lokálpatriotizmus megerősítéséhez vezető út is, amely mentes az idealizálástól és a túlzott romantikától, elvakultságtól. Fő értéke a kisebbség megbecsülése, tisztelete, szeretete. A lakóhely specifikus egyedi értékeit, a szülőföld sajátosságait ismerő tanulóknak meg kell tanulniuk megvédeni és gazdagítani őket.

A tantárgy az ismeretszerzésen túl hozzá kíván járulni a személyiségfejlesztéshez is. Toleranciára, empátiára, szolidaritásra, a múlt és az ősök tiszteletére nevel, más kultúrák, nyelvek, vallások iránti nyitottságra, elfogadásra ösztönöz. A népismeret tantárgy célja hozzájárulni a jelenkor mélyebb megértéséhez. Az ismeretek, az önálló tanulói tevékenység, a készségek és képességek fejlesztése a tanulót képessé kell tegye a kiigazodásra Közép-Európa multietnikus környezetében, otthonossá és aktívvá kell tegye a mindennapi kisebbségi létben.

A tantárgy feladata hozzájárulni olyan modern, gondolkodó, lelkiileg kiegyensúlyozott, identitással bíró ember neveléséhez, akinek jövőképét az a felismerés uralja, hogy minden egyén és minden generáció felelős a jövőjéért, és ennek értelmében aktív, kisebbségükért tenni akaró embereket kell hogy neveljen.

Fejlesztési követelmények

A szlovák népismeret tantárgy céljainak és feladatainak eléréséhez, teljesítéséhez szükség van az alábbiakban ismertetett jártasságok, képességek fejlesztésére, illetve speciális pedagógiai tevékenységek és eljárások alkalmazására.

A szlovák népismeret tantárgy oktatása a szlovák nemzet és a magyarországi szlovák kisebbség történelmi és tárgyi-szellemi örökségének, értékeinek *megismertetésén alapul*.

A tanulók a tananyag-feldolgozás konkrét folyamatában tanári segítséggel el kell, hogy sajátítsák a sokoldalú ismeretszerzés és információfeldolgozás képességét, a források gyűjtésének, elemzésének eljárásait. Alapkövetelmény a tájékozódás képessége a könyvtárakban, lexikonokban, kézikönyvekben, atlaszokban.

A tanulók az ismeretszerzés folyamatában váljanak képessé források, képek, diagrammok, grafikonok, törvények, tömegkommunikációs eszközök, tárgyi emlékek, szellemi termékek (énekek, népköltészet stb.) és a mindennapi élet megfigyelésével ismereteket gyűjteni és feldolgozni.

Fejlesztési követelmény, hogy az ismereteket a tanulók egyre önállóan és kritikusabban értelmezzék, majd önmaguk számára hasznos következtetéseket vonjanak le. Ezért a tantárgy oktatásánál fontos szerepet kell kapnia az önálló tanulói tevékenység, a készségek és képességek fejlesztésének.

A tanulók az öntevékenységen keresztül értsék meg az alapvető összefüggéseket (ok-okozat), készségszinten alkalmazzák az alapvető történelmi, szociológiai, néprajzi, irodalmi szakfogalmakat.

Fejlesztési követelmény, hogy a tanulók megtanulják az elemzés, az általánosítás, a lényeges és látszólagos, az ok és következmény, a tény és vélemény megkülönböztetését, tanulják meg a jelenségeket szélesebb történelmi összefüggésekben, összehasonlítva vizsgálni (egyetemes, magyar–szlovák, kisebbségtörténet).

A tanulók konkrét ismeretekhez kapcsolódóan tudatosítsák, hogy a történelem olyan folyamat, amelyben a szükséges változások mellett az értékmegőrzésnek is nagyon fontos szerepe van, különösen a kisebbségek esetében. Az ismereteken alapuló önismeret, identitástudat ösztönözze a tanulókat a hagyományok feltárására, ápolására, késztesse a kisebbségi közösségért végzett egyéni és közösségi tevékenységekre. Rendelkezzenek a mai hazai szlovákság szociokulturális és politikai életéhez kötődő tu-

dásanyaggal, kövessék figyelemmel a mai Szlovákia aktuális eseményeit és a határokon kívüli szlovákok (Vajdaság, Erdély) kulturális életét.

A népismeret tantárgy oktatásának hatékonysága elképzelhetetlen az időbeli és térbeli tájékozódás képessége nélkül. Fontos megértetni a tanulókkal, hogy az események, jelenségek, folyamatok, tárgyak térben és időben eltérhetnek. (A környezet, a gazdálkodás módja, a használt eszközök, a szellemi örökség kölcsönhatásai, összefüggései más eredményt hoznak: hegyvidékeken élő szlovákok, alföldi szlovákok, iparúzó szlovákok stb.)

A szlovák népismeret oktatása elválaszthatatlan a tanulók szóbeli és írásbeli kifejezőképességének fejlesztésétől. A tanulók legyenek képesek események elbeszélésére, szövegek reprodukálására, rövid beszámolók, kiselőadások tartására.

Tanuljanak meg írásban válaszolni írásban és szóban feltett kérdésekre, vázlatot írni, jegyzetelni.

A tantárgy szlovák nyelven történő oktatása fejleszti a tanulók szókincsét, szóbeli és írásbeli kifejezőképességét valamint kommunikációs képességeit, illetve segíti őket az adott régió tájnyelvének megértésében.

9. évfolyam Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- A tanulók térkép segítségével kövessék végig a szlávok vándorlását az őshazától differenciálódásukig és a szlovákok őseinek önállósodásáig. Térképen mutassák be a mai szláv államokat.
- Hasonlítsák össze a nomád és földművelő törzsek életmódját.
- Legyenek képesek megragadni a törzs, törzsszövetség, nemzet, nemzetiség, szláv, szlovien, szlovák, történelmi Magyarország, Magyarország fogalmak tartalmi különbségeit.
- Elemezzék az egyes etnikumok együttélésének kölcsönhatásait (gyűjtsenek közös szavakat, szláv jövevényszavakat a magyar nyelvben és fordítva).
- Ismerjék meg a szlovák és a tót nomenimiai első előfordulási helyét, idejét.
- Térképen mutassák be, hol élnek ma a világon szlovákok, ismerjék meg a történelmi Magyarország etnikai térképét, Szlovákia kutúrtörténeti és közigazgatási térképét.
- Készítsenek beszámolót a Nagymorva Birodalomról, olvassanak történetéhez kapcsolódó mondákat, irodalmat. Jellemezzék legismertebb személyiségeit.
- Helyezzék el a térképen a kora és érett feudalizmusban Magyarországon élő népeket.
- Hasonlítsák össze az itt élő népek társadalmi struktúráját.
- Emeljék ki a huszitizmus pozitív hatását a szlovák etnikumra, mutassanak rá a cseh nyelv használatának okaira.

Témakörök	Tartalmak
1. Bevezetés	A nemzeti és etnikai kisebbség fogalma a történelmi Magyarországon: Magyarország, Szlovákia, Felvidék, Alföld. Szlovienok, szlovákok, szlovének.
2. Szlovákok a világban	A szlovák etnikum földrajzi elhelyezkedése a világban. Szlovákia földrajzi, gazdasági jellemzői, kultúrtörténeti öröksége, műemlékei. Szlovákia társadalmi, politikai viszonyainak leírása. Szlovákia kapcsolatai a határon túli szlovákokkal.
3. Szláv évszázadok	A szlávok őstörténetének néhány jellemzője. A szláv népek földrajzi elhelyezkedése, nyelvi tagolódása.

Témakörök	Tartalmak
4. Szlávok a Kárpát medencében (5-9. század)	A szláv törzsek bevándorlása a Kárpát medencébe, életmódjuk, anyagi és szellemi kultúrájuk jellemzői. Az első államalakulatuk létrejötte. Kapcsolataik az itt élő népekkel, törzsekkel.
5. Nagy Morávia nyugati szlávok állama	Mojmír moráviai és Pribina nyitrai fejedelemségének létrejötte, templomszentelés Nyitrán. A fejedelemségek egyesítése Mojmír által (833). Nagy Morávia kialakulása. Önálló egyházi provincia, püspökség (érsekség), saját liturgikus nyelv (ószláv) és liturgia, írás megteremtése, Cyrill és Metód missziós tevékenysége, Svätopluk uralkodása (870–894). Áttérés a latin kultúrkörbe. Nagymorávia jelentősége.
6. Szlovákok a Magyar Királyságban (5–14. század)	A magyarok honfoglalása a Kárpát medencében. A nagymorva kultúra. A szlovák etnikum társadalmi-gazdasági helyzete a rendi társadalomban (nemesség, városi polgárság). A Slovenka, Szlovák elnevezések megjelenése. Etnikai viszonyok Észak-Magyarországon, a vlach és német telepítés.
7. Szlovákok az újkor küszöbén	Magyarország helyzete a Habsburg Birodalom keretei között. A husziták, a cseh nyelv szerepe a vallásban és a kultúrában. A szlovakizált biblikus cseh nyelv. Társadalmi viszonyok (nemesség, városi polgárság).

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék a szlávok őshazáját, a mai szláv államokat, jellemezzék a szlávok életmódját az őshazában.
- A tanulók röviden mutassák be, jellemezzék a Nagymorva Birodalmat, ismerjék jelentőségét, fő alakjait.
- Ismerjék a szlovák etnikum jellemzőit Magyarországon, ismerjék társadalmi rétegződését.
- Ismerjék meg, hogyan hatott a cseh nyelv a szlovákok vallására, kultúrájára.

10. évfolyam

Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- Elemezzék és összegezzék a tanulók különböző források (szépirodalom, szakirodalom, korabeli források) segítségével a szlovákok migrációjának okait.
- Elemezzék a magyarországi szlovák jobbágytelepítések jellemző formáit, hasonlítsák össze a többi kisebbség betelepülési formáival. Készítsenek statisztikai kimutatást Magyarország nemzetiségi összetételéről az 1850-es népszámlálási adatok alapján.
- A források alapján határozzák meg a telepítés és a letelepülés alapformáit.
- A térképen kövessék a migráció irányait, sorolják fel a szlovák telepesek által betelepített régiókat, településeket.
- Ismerkedjenek meg a három nagyrégió nyelvjárásával, rögzítsenek nyelvjárási szövegeket településükön.

- Készítsenek térképvázlatot a migrációról.
- A tanulók emeljék ki az egyes régiók jellegzetességeit, gyűjtsenek fotókat, dokumentumokat a szlovákok lakta vidékekről.
- Írjanak beszámolót saját településük nemzetiségtörténetéről, családjuk történetéről.
- Látogassanak meg tájházat, múzeumot, népi iparművészt stb.
- Tanuljanak meg jellegzetes népdalokat.
- Készítsenek „útikönyvet” településükről „szlovák szemmel”.
- Gyűjtsenek településükön jellegzetes szlovák neveket.
- Mutassák be környezetük jeles szlovák személyiségeit.
- Ismerkedjenek településük jeles napi szokásaival.

Témakörök	Tartalmak
1. Szlovák migráció és telepítések a 17–18. században	A belső migráció okai és következményei Magyarországon. A török alól felszabadított területek földrajzi, társadalmi, gazdasági viszonyai.
2. A szlovák migráció formái és szakaszai	Egyházi és földesúri telepítések. A telepítés főbb szakaszai (1690–1711, 1711–1740, 1740–80.). Elsődleges és másodlagos telepítések. Az ipari kolonizáció (pl. huták) a 18–19. században.
3. A telepítések irányai	A három nagy nyelvsziget kialakulása: – Dunántúl – Alföld – Északkelet-Magyarország Szlovákok Pest-Budán (illetve Budapesten).
4. Szlovákok az új lakhelyükön	Az újjraalapított települések típusai. Az új földrajzi-gazdasági-társadalmi környezet leírása. Az egyes szlovákok lakta régiók komplex bemutatása (Dunántúl, Nógrád és Pest megye, Budapest, Dél-Alföld, a mai Észak-Magyarország). Az új szlovák települések jellemző társadalmi, gazdasági viszonyai. A letelepedés utáni időszak anyagi-szellemi kultúrájának leírása, neves személyiségei.
5. Szlovákok az én településemen	Az adott település helytörténetének feldolgozása. Az alapítók, betelepedők származási helye, vallása, népnyelve, az alapítás jellege, története, az alapítók tipikus szlovák nevei, foglalkozása, anyagi kultúrája és szellemi kultúrája (szerszámok, népviseletek, kézműves termékek, tipikus házak, népszokások, jeles napok, népköltészet stb). Az ifjúságot érintő népszokások (pl. szórakozás, lakodalom, stb). Saját család, illetve más szlovák család családfájának lerajzolása. Turisztikai bedekker (útikönyv) elkészítése „szlovák szemmel” (településről, vagy régióról).

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék a szlovákok migrációjának főbb okait, irányait, formáit és szakaszait.
- Ismerjék honnan érkeztek településük alapítói, illetve szlovák lakosai, rögzítsék történetének főbb állomásait, ismerjék saját családjuk történetét.

11. évfolyam
Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- A tanulók ismerjék meg a felvilágosodás főbb eszméit, hasonlítsák össze a rendi nemzet, az etnikai nemzet és a történelmi-politikai nemzet (államnemzet) fogalmakat.
- A tanulók elemezzék és hasonlítsák össze a magyar és szlovák politikusok reformkori programjait a források tükrében.
- Ismerkedjenek meg a korabeli sajtó néhány jellemző írásával.
- A tanulók a polgári átalakulás és a nemzeti függetlenség kérdései kapcsán értsék a magyar–szlovák érdekezésszerűség és ellentétek okait, formáit.
- Vázolják fel a szlovákok jogi, társadalmi, kulturális és gazdasági viszonyait a soknemzetiségű Magyarország a századforduló időszakában.
- Mutassák be a Csehszlovák Köztársaság létrejöttének külső és belső tényezőit.

Témakörök	Tartalmak
1. A felvilágosodás és a szlovák nemzeti ébredés kora (18–19. század)	Magyarország a felvilágosodás korában. A felvilágosodás, a nemzeti ébredés jelentkezése és fogalma. A felvilágosodás és a nemzeti ébredés korának jeles szlovák képviselői és gyakorlati tevékenységük.
2. Az 1848/49-es forradalom és a szlovák nemzet	A magyar társadalom és gazdaság a reformkorban. A štúr-iskola tevékenysége, céljai, nemzetfelfogása, nemzeti és demokratikus programjuk a Szlovák nemzet követeléseiről. A magyarok és szlovákok a forradalomban. A forradalom emlékei szülőhelyemen. Az adott időszak nagy személyiségei: pl. D. Bocko, J. Kollár, Janko Král' stb.
3. A szlovák nemzet a dualizmus korában (1867–1918)	A szlovák nemzet memoranduma. A kiegyezés és a nemzetiségi törvény. A nemzetiségek élete, jogi helyzetük, kulturális viszonyaik az Osztrák–Magyar Monarchiában. A Matica slovenská megalakulása, főbb tevékenysége. Szlovák nemzeti szerveződések a századfordulón. Štefánik és Hodža politikai profilja. A csehek és a szlovákok politikai elitjének közeledése, terveiről. Az első világháború, Csehszlovákia kikiáltása (1918. okt. 28.). Túrócszentmárton: Mártoni deklaráció (1918. okt. 31.). Csehszlovákia létrejötte.
4. A szlovákok mint szórvány nemzetiség a dualizmus korában	Társadalmi, kulturális, gazdasági viszonyok. A kor jeles képviselői: pl. B. Tablic, K. Jesenský, K. Straka, S. Mokry. A szlovák értelmiség tevékenysége Budapesten. Nemzetiségi törekvések és az állami nemzetiségi politika ellentétei. Saját régióink történelmi-társadalmi változásai, jellemzői a dualizmus korában.

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék a magyar és szlovák nemzeti programokat a reformkor és a szabadságharc idejéről.
- Ismerjék L. Štúr tevékenységét.
- Ismerjék a kiegyezés és a nemzetiségi törvény, valamint a dualizmus nemzetiségi politikájának leglényegesebb vonásait.

- Ismerjék a Matica slovenská szerepét.
- Ismerjék Masaryk, Hodža és Štefánik tevékenységét.

12. évfolyam
Évi óraszám: 37

Belépő tevékenységformák

- A tanulók tudják elemezni és összehasonlítani a különböző nemzetiségi politikák elméleti és gyakorlati megvalósulását.
- A tanulók olvassanak, tanulmányozzanak kordokumentumokat és mai sajtótermékeket, készítsenek sajtószemlét.
- Elemezzék és hasonlítsák össze a magyarországi szlovákok és a szlovákiai magyarok népszámlálási adatainak alakulását 1910-től napjainkig.
- Hasonlítsák össze a szlovák kisebbség helyzetét a szomszédos országokban élő szlovákok helyzetével.
- Vitassák meg és értékeljék a kommunista nemzetiségpolitika formáit, hatásait.
- Gyűjtsenek cikkeket a szlovákok mai életéről, olvassanak történeti, néprajzi tanulmányokat, olvassák a magyarországi szlovák irodalmat, sajtót.
- Ismerjék a magyarországi szlovákok társadalmi, politikai, kulturális szerveződéseit, életét.
- Ismerjék a nemzeti és etnikai kisebbségekről szóló törvényt, ismerjék az önkormányzati szerveket, civil szerveződések.
- Referáljanak a szlovák nyelvű társadalmi, politikai, kulturális élet lehetőségeiről.

Témakörök	Tartalmak
1. Szlovákok a két világháború között és a második világháború idején (1918–1945)	Csehszlovákia nemzetiségi viszonyai. A szlovákok társadalmi, gazdasági, politikai helyzete. A nemzetiségpolitika jellemzői, szlovák autonomista törekvések. Az I. bécsi döntés következményei. A szlovák állam létrejöttének körülményei, jellemzése. A szlovák nemzeti felkelés.
2. Szlovákok a két világháború között	A szlovákok létszáma és helyzete a trianoni Magyarországon. A nemzetiségi politika jellemzői. Iskolarendszer és művelődés. A Szlovák Antifasiszta Frontjának megalakulása és tevékenysége.
3. Szlovákia a kommunista Csehszlovákia kereteiben	A Szovjetunió és Csehszlovákia viszonya. A beneši dekrétumok következményei, a kitelepítések. Csehszlovák–magyar lakosságcsere egyezmény (1946). A kommunista fordulat társadalmi, gazdasági, kulturális következményei, a nemzetiségi élet (oktatás, kultúra, egyesülés) megváltozása. A szövetkezesítés, az iparosítás és az urbanizáció hatásai a nemzetiségi viszonyokra. A cseh–szlovák viszony.

Témakörök	Tartalmak
4. Az önálló szlovák állam megalakulása	Magyarország szerepe a közép- és kelet-európai rendszerváltozásokban. Bársonyos forradalom. Az önálló Szlovák Köztársaság kikiáltása. A mai Szlovákia társadalmi, gazdasági, politikai, kulturális jellemzői.
5. Szlovákok Magyarországon 1945 után	A lakosságcsere a gyakorlatban, személyes sorsok alapján. A kommunista rendszer kiépülése és a nemzetiségi élet (oktatás, kultúra, egyesülés) megváltozása. A szövetkezesítés, az iparosítás és az urbanizáció hatásai a nemzetiségi viszonyokra. A nemzetiségi iskolarendszer és a művelődés helyzete. A Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetségének tevékenysége.
6. Szlovákok a mai Magyarországon	A népszámlálások adatai, a szlovákok becsült száma, szociális és korösszetétele. A Magyarországi Szlovákok Szövetsége és más országos hatáskörű társadalmi szervezetek. A nemzetiségi jogok az alkotmányban. Az 1993. évi törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól. Az oktatás és művelődés lehetőségei Magyarországon. A mai szlovák tudományos élet, irodalom, kultúra, média helyzete. Kapcsolatok Szlovákiával és a határon túli szlovák közösséggel. A továbbélő hagyományok összefoglalása: szlovák szokások, néphagyomány, szellemi és tárgyi kultúra a mai Magyarországon.

A továbbhaladás feltételei

- A tanulók ismerjék a szlovákság helyzetét a két világháború közötti Csehszlovákiában és Magyarországon.
- Ismerjék az 1945 után bekövetkezett politikai, társadalmi, gazdasági, szociális stb. változások hatásait a szlovák kisebbségre.
- Ismerjék a második világháború utáni iskolarendszert, politikai, társadalmi és kulturális szerveződéseket.
- Ismerjék a magyarországi szlovákság életét, mai helyzetét, lehetőségeit.

VI.

**RÁMCOVÉ UČEBNÉ OSNOVY
VÝUČBY SLOVENSKEJ MENŠINY****SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA****ŠKOLY S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM
A DVOJJAZYČNÉ ŠKOLY****1–4. ročník*****Ciele a úlohy***

Hlavným cieľom vyučovania slovenského jazyka na jednojazyčných a dvojjazyčných národnostných školách je dosiahnuť takú úroveň rečových schopností, aby žiaci zvládali primerane, vhodne a správne bežnú hovorovú komunikačnú situáciu a v rozsahu odbornosti učebných predmetov i odbornú terminológiu v ústnej, ako aj v písomnej forme v súlade s gramatickou normou.

Pretože jazyková úroveň žiakov prichádzajúcich zo základných škôl sa zmenila, tomuto faktu sa musia prispôbiť aj ciele a úlohy vyučovania slovenského jazyka.

Dieťa, ktoré si prináša z materskej školy, výnimočne z rodinného prostredia, prevažne len pasívnu slovnú zásobu, na jednojazyčných a dvojjazyčných národnostných školách musíme pripravovať na to, aby zvládalo základné komunikačné situácie, pomocou správnej techniky čítania si rozšírilo jazykové vedomosti a získavalo informácie z iných oblastí a vďaka základným pravopisným a gramatickým zákonitostiam bolo schopné vyjadriť sa v primeranom písomnom prejave.

K realizácii tohto cieľa slúžia v 1–4. ročníku tri zložky predmetu:

1. komunikácia
2. písanie a gramatika
3. čítanie a literárna výchova

Komunikácia

Prvoradou úlohou je oboznámiť žiakov so správnou výslovnosťou. Priebežne napravovať prípadnú chybnú výslovnosť už osvojenej slovnej zásoby a dodržiavať správnu artikuláciu pri nových lexikálnych poznatkoch. Zvýšenú pozornosť treba venovať hláskam odlišným od maďarskej výslovnosti.

Lexiku je treba rozširovať primeraným tempom a v logickej návaznosti.

Od prvopočiatku dbať na využívanie už nacvičenej lexiky vo vetných modeloch, v jednoduchých rozhovoroch a predovšetkým, v každodennej komunikácii aj mimo vyučovacích hodín.

Osvojiť si zdvorilostné frázy a dbať na ich dôsledné používanie v každodennom styku s okolím.

Správne a rýchlo reagovať na pokyny učiteľa. Jednoduché vety postupne rozširovať na zložitejšie vetné celky, ktoré žiak vie používať v ústnom, ale aj písomnom prejave.

Jazykové zručnosti uplatňovať pri rozširovaní všeobecných vedomostí, pri získavaní nových poznatkov o Slovensku, pri pestovaní pozitívneho vzťahu k slovenskému jazyku a v neposlednom rade pri upevňovaní pocitu duševného bohatstva vyplývajúceho zo znalosti ďalšieho jazyka t.j. slovenčiny.

Písanie a gramatika

Cieľom tejto zložky jazyka je naučiť sa poznávať a bezchybne používať slovenské písmená bez zámeny s maďarskou abecedou, predovšetkým v písomnom prejave.

Naučiť sa základné pojmy z hláskovania, získať určité vedomosti z tvaroslovia (ohybné slovné druhy) a osvojiť si základné pravopisné pravidlá.

Medzi úlohy tejto zložky jazykovej výchovy patrí aj schopnosť odpisovania primeraného písaného a tlačeneho textu v určitom časovom limite, písanie diktátu i autodiktátu, pričom žiak dodržiava úhladnú úpravu. K neposledným cieľom patrí automatická samostatná kontrola písaného prejavu, vyhľadávanie chýb a ich oprava.

Osvojenie si gramatických noriem by malo žiakom uľahčovať zostavenie správneho prejavu, ale tiež zdokonaľovať logiku ich jazykového rozmýšľania a cítenia.

Čítanie a literárna výchova

Medzi prvoradé ciele čítania patrí spoľahlivé poznanie písmen slovenskej abecedy a ich pevné spojenie s hláskami, ktoré označujú.

Správna analýza a syntéza slabík a slov, rešpektovanie diakritických a interpunkčných znamienok, spájanie slov do významových a intonačných jednotiek postupne vedie k osvojeniu si techniky plynulého čítania s porozumením, ktoré by malo vyvrcholiť výrazným prednesom čítaného textu.

Aplikácia správnej techniky čítania by mala byť predpokladom pre globálne porozumenie obsahu úryvku a orientácie v texte.

Vďaka literárnym ukážkam od slovenských, národnostných a zahraničných autorov a ľudovej slovesnosti, by táto zložka jazyka mala zabezpečovať postupné rozširovanie pasívnej a aktívnej slovnej zásoby v rozličných oblastiach ľudského poznania.

Obsah čítaných textov, ale aj ilustrácie by mali výrazne ovplyvňovať rozvoj citovej a rozumovej stránky osobnosti dieťaťa a postupne vplývať na utváranie jeho literárneho vkusu. Ďalším cieľom literárnej výchovy, v náväznosti na predchádzajúce, by mal byť rozbor prečítaného textu a schopnosť žiaka samostatne formulovať svoj vlastný názor na prečítané ústnou alebo písomnou formou.

Nevyhnutnou súčasťou literárnej výchovy je oboznámenie sa s primárnou odbornou literárnou terminológiou a schopnosť rozoznávať základné literárne útvary.

Medzi veľmi dôležité ciele patrí tiež nácvik tichého čítania s porozumením, ako bezpodmienečný predpoklad pre spoľahlivé a rýchle získanie informácií v iných predmetoch.

Pravidelná návšteva knižnice, čítanie detských časopisov, príležitostné sledovanie vysielania televízie a rozhlasu a oboznámenie sa s detskou filmovou tvorbou by mali byť zdrojom nových poznatkov, ale aj príjemnou náplňou voľného času, ktorá by sa postupne mala stať neodmysliteľnou potrebou žiaka.

Všeobecné požiadavky vývinu

Skutočnosť, že deti prichádzajúce do prvých tried disponujú len veľmi úzkou slovnou zásobou, základnými zdvorilosťnými frázami a jednoduchými formami ľudovej slovesnosti, ako rečňovanky, básne či piesne, vplýva aj na obsah všeobecných požiadaviek v jednotlivých zložkách jazykovej výučby.

Komunikácia

Žiak má zvládať správnu fonetiku nacvičenej lexiky určených tematických okruhov.

V rámci predpísaných tém si má osvojiť vetné modely, ktoré vie aktívne využívať v jednoduchých komunikačných situáciách, predovšetkým v kontakte s okolím. Ďalej má porozumieť otázkam a príkazom učiteľa a správne na ne reagovať.

Postupne si má utvárať vlastný názor, ktorý vie aj jednoduchou formou vyjadriť. Má byť schopný zostaviť – po predošlej príprave a pomocou učiteľa – ústne a primerané písomné rozprávanie a opis na základe vizuálneho vnemu alebo osobnej skúsenosti (rad obrazov, predmetov, atď.).

Má aktívne používať zdvorilostné frázy a využívať ich v bežnom ústnom aj písomnom kontakte, ako blahoželanie pri príležitosti narodenín či iných sviatkov a v písaní listu.

V neposlednom rade má samostatne vedieť niekoľkými súvislými vetami podať informácie o sebe, o svojej rodine, blízkom okolí, atď.

V prípade neporozumenia si má vedieť vyžiadať zopakovanie otázky, príkazu, informácie.

Písanie a gramatika

Písanie:

Žiak má vedieť normovaným písmom odpisovať v rámci osvojenej lexiky tlačенý a písaný text. Má samostatne, prípadne s pomocou učiteľa, riešiť úlohy z učebnice a pracovných listov. Má vedieť písať diktáty spamäti a byť schopný kontroly vlastnej písomnej práce a samostatnej opravy prípadných chýb.

V písomnom prejave má dodržiavať predpísanú úpravu.

Pravopis – gramatika:

Žiak musí spoľahlivo poznať a používať písmená slovenskej abecedy bez zámeny s maďarskými písomnými znakmi.

Správne používať diakritické znamienka, označovať kvantitu samohlások a slabikotvorných spoluhlások a uplatňovať rytmický zákon. Osvojiť si základné pravopisné pravidlá, ako napríklad písanie mäkkých slabík, dvojhlások, písanie veľkého písmena na začiatku vety a vlastných mien. Poznať delenie hlások, rozlišovať druhy viet a pojmy veta, slovo, slabika, hláska, písmeno. Získať zručnosti v písaní i/í a y/ý po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach vo vnútri slova. Z oblasti tvaroslovia sa má naučiť identifikovať v známom texte ohybné slovné druhy a určovať ich niektoré kategórie.

Vo vetách sa má usilovať dodržiavať správny slovosled a gramatickú zhodu.

Získané vedomosti z oblasti pravopisných pravidiel a gramatických noriem má žiak uplatňovať v ústnom aj písomnom prejave. V prípade neistoty má využívať pravidlá slovenského pravopisu.

Čítanie a literárna výchova

Žiak má správne artikulovať slovenské hlásky, rešpektovať interpunkčné znamienka a zachovávať prirodzenú intonáciu vety. Má si osvojiť techniku hlasného aj tichého čítania s porozumením a byť schopný výrazného prednesu literárnej ukážky so známou slovnou zásobou. Má globálne pochopiť neznámy text. Pri prekladoch sa má opierať nielen o pomoc učiteľa, ale má byť zbehlý v používaní dvojjazyčného slovníka.

Ďalej má byť schopný pomocou otázok vyučujúceho rozobrať prečítaný a preložený text, poskytnúť základné informácie o úryvku a zostaviť jednoduché chronologické rozprávanie obsahu prečítaného. Má sa zapájať do dramatizovaného čítania a neskôršie sa aktívne podieľať na dramatizácii rozprávok či detských príbehov. Jazykové zručnosti si má postupne zdokonaľovať memorizovaním básní alebo prozaických ukážok.

Má pravidelne navštevovať knižnicu, samostatne sa v nej orientovať, poznať a príležitostne čítať detské časopisy a pozrieť si niektoré filmy pre deti a mládež.

Pomocou získanej slovnej zásoby a čitateľských zručností sa má žiak oboznámiť s ľudovými zvykmi a tradíciami slovenského národa, ale aj národnostnej menšiny, ktorej je súčasťou.

1. ročník
Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Komunikácia

Žiaci správne, alebo s nepatrnými chybami vyslovujú slovenské hlásky. V príslušných situáciach vhodne využívajú osvojenú slovnú zásobu a vetné modely. Rozumejú pravidelne užívaným príkazom a informáciám učiteľa. Zostavujú jednoduchý rozhovor v rámci naučenej témy s použitím vopred nacvičených vetných modelov. Sú schopní z obrázku pomenovať slová, ktoré sa už učili. Vedia niekoľko krátkych básní, rečovníkov a vyčítaniek určených tejto vekovej kategórii.

Čítanie a písanie

Žiaci poznajú veľké, malé, tlačené a písané písmená slovenskej abecedy a správne artikulujú hlásky, ktoré označujú. Vedia písať a čítať dvojhlásky. Spájajú hlásky do slabík a slabiky do slov, usilujú o správnu intonáciu viet. S nepatrnými chybami artikulujú hlásky odlišujúce sa od maďarských hlások a špecifické hlásky slovenskej abecedy (napr. ch, dž, atď.). V písomnom a čítanom prejave používajú diakritické a interpunkčné znamienka (dĺžeň, mäkčeň, vokáň, bodka, otáznik, výkričník). Na začiatku vety píšu veľké písmeno. S malým počtom chýb odpisujú krátky známy písaný aj tlačенý text. Ďalej slabikovo čítajú slová a krátke jednoduché vety, so slovnou zásobou nacvičenou v rámci prípravného obdobia. Oboznámia sa s niekoľkými krátkymi rozprávkami. Poznajú význam základných pojmov a výrazov (veta, slovo, slabika, písmeno, malé, veľké, písané, tlačené, dĺžeň, mäkčeň, vokáň, čiarka, pomlčka, bodka, výkričník, rozprávka, nadpis, báseň, ilustrácia, riadok). Aktívne sa podieľajú na dramatizácii rozprávky. Pomocou učiteľa prekladajú prečítaný text. Sú schopní vymenovať niektoré zložky ilustrácie. Kresbou vedia vyjadriť obsah prečítaného a preloženého textu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Ja	– <i>osobné údaje</i> (napr. Volám sa...Mám ...rokov. Som chlapec (dievča). Som žiak (žiačka). Chodím do 1. triedy. Chodím do slovenskej školy. atď.) – <i>časti tela a základné vlastnosti</i> (napr. hlava. tvár, krk, trup, atď.) Mám hnedé (čierné, svetlé) vlasy. Mám modré (zelené, hnedé) oči. Mám veľký (malý) nos. Mám veľké (malé) uši. Mám ružové ústa. Mám bledé (červené) líca. atď.) – <i>osobná hygiena</i> (napr. umývam, sa, utieram sa, češem sa. Umývam si ruky (nohy, krk, tvár) atď.)
2. Moja rodina, príbuzní	– <i>pomenovanie členov rodiny</i> (napr. otec, matka, starý otec, stará mama, sestra, brat, strýc, teta, atď.) – <i>informácie o členoch rodiny</i> (napr. Môj otec sa volá... Moja matka sa volá... Môj brat sa volá... Chodí do ... triedy, má ... rokov. Moja sestra sa volá..., chodí do ... triedy, má ... rokov. atď.) – <i>na návšteve</i> (napr. Nech sa páči! Poďte ďalej! Ponúknite sa! Neprosím si. Dobrý deň! Do videnia! atď.)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
3. Trieda, škola	– <i>predmety obklopujúce žiakov v triede</i> (napr. stôl, stolička, lavica, tabuľa, dvere, skriňa, umývadlo, zrkadlo, kvet, okno, krieda, televízor, atď.) – <i>učebné pomôcky</i> (napr. školská taška (aktovka), peračník, kniha, zošit, žiacka knižka, grafitová ceruzka, atď.) – <i>základné farby</i> (biela, žltá, červená, modrá, zelená, hnedá, čierna) – <i>doplňkové farby</i> (oranžová, fialová, ružová, belasá, svetlo-, tmavozelená, béžová, sivá) – <i>iné vlastnosti</i> (napr. veľký, malý, pekný, farebný, atď.) – <i>vyjadrenie vlastníctva</i> (napr. môj, tvoj, jeho, jej, atď. To nie je môj zošit, to je jeho zošit. atď.) – <i>použitie záporu</i> (napr. To nie je žltá pastelka, to je zelený stôl. atď.)
4. Náš dom, byt	– <i>miesto bydliska</i> (napr. Bývam v meste / na dedine, na samote.) – <i>pomenovanie miestností v dome (v byte)</i> (napr. predizba, kuchyňa, obývačka, spálňa, detská izba, kúpeľňa, záchod, atď.) – <i>zariadenie mojej izby, niektoré vlastnosti</i> (napr. veľký, pekný, moderný, + farby, stôl, stolička, posteľ, skriňa, koberec, záclona, atď.)
5. Obliekanie	– <i>časti odevu</i> (napr. košeľa, blúzka, pulóver, nohavice, šaty, sukňa, sandále, topánky, čižmy, šál, rukavice, čiapka, kabát, kožuch, bunda, atď.) – <i>vlastnosti odevu</i> (napr. teplý, pekný + farby) – <i>naučiť sa rozlišovať</i> (napr. Obliekam si kabát. Obúvam si topánky. Vyzliekam si šaty. Vyzúvam si čižmy. atď.) – <i>jednoduchá charakteristika ročných období</i> (jar, leto, jeseň, zima (napr. oblečenie, typické činnosti, počasie, atď.))
6. Režim dňa	– <i>časti dňa, správne pozdravy</i> (napr. ráno – Dobré ráno! deň – Dobrý deň! atď.) – <i>činnosti vykonávané v jednotlivých častiach dňa</i> (napr. zobudím sa, vstanem, umývam sa, raňajkujem, idem do školy, učím sa, čítam, píšem, spievam, cvičím, obedujem, hrám sa, modelujem, kreslím, večeriam, kúpem sa, spím, atď.) – <i>počítanie od 1–20</i> – <i>poznávanie času</i> – <i>celá hodina</i> (napr. Koľko je hodín? Je jedna hodina. Sú dve hodiny. atď.) – <i>dni v týždni</i> (napr. Aký je dnes deň? Aký deň bol včera? Aký deň bude zajtra? atď.) – <i>názvy mesiacov</i>
7. Nákup	– <i>ovocie</i> (napr. jablko, hruška, malina, jahoda, banán, pomaranč, hrozno, orech, slivka, citrón, čerešne vlastnosti – sladký, kyslý, + farby, atď.) – <i>zelenina</i> (napr. hlávkový šalát, rajčina, zemiak, paprika, kapusta, mrkva, hrach, cibuľa, uhorka vlastnosti – chutný, štiplavý, + farby, atď.) – <i>množné číslo</i> (napr. jablko – jablká, uhorka – uhorky, atď.) – <i>nákup na trhu – zaužívané frázy</i> (napr. Čo si prosíš? Prosím si... Neprosím si. Koľko platím? Ďakujem pekne! atď.)
8. Sviatky	– <i>vhodné básne z príležitosti sviatkov</i> (meniny, narodeniny, Mikuláš, Vianoce, Veľká noc, Deň matiek, atď.) – <i>základné informácie</i> (napr. Meniny mám v ... Narodeniny mám v ... atď.) – <i>rozprávanie jednoduchej rozprávky na základe radu obrazov</i>
9. Videofilmy	– <i>krátke kreslené rozprávkové filmy</i>

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Čítanie a písanie	
1. Samohlásky	– nácvik čítania a písania slovenských samohlások – rozlišovanie dlhých a krátkych samohlások – odpisovanie písaných, tlačенých, veľkých a malých písmen – diktát písmen na základe vizuálnej prípravy
2. Spoluhlásky	– nácvik čítania a písania spoluhlások v poradí určenom učebnicou – postupná analýza a syntéza slabík a slov – správne používanie diakritických znamienok (dĺžeň, mäkčeň) v čítanom a písomnom prejave – priebežný nácvik slabikového čítania – správna intonácia viet (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia) – priebežné rozširovanie slovnej zásoby na základe textov v učebnici – odpisovanie písaného a tlačенého textu (dbať na odlišnosti v úprave písania súvislého textu a básne) – diktát písmen, slabík a známych slov
3. Dvojhásky	– nácvik čítania a písania dvojhások – písanie spamäti (známe 1-2 slabičné slová) – diktát písmen, slabík a známych slov po vizuálnej príprave
4. Slabiky „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí“	– nácvik čítania mäkkých slabík – diktát slabík, známych slov a krátkych viet
5. Čítanie súvislého textu	– čítanie jednoduchých textov obsahujúcich slovnú zásobu prebraných tematických okruhov – čítanie krátkych rozprávok s primeranou slovnou zásobou, ich preklad a vyjadrenie obsahu ilustráciou – dramatizácia krátkej rozprávky – odpisovanie známeho súvislého textu
6. Videofilm	– krátka rozprávka (10-15 minút) – rozbor a preklad rozprávky

Texty na memorovanie:

- básne (4)
- rečňovanky (5)
- vyčítanky (2)
- časť prozaického textu (rozprávka)

2. ročník

Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Komunikácia

Žiaci správne vyslovujú slovenské hlásky v naučenej slovnej zásobe. Osvoja si lexiku uvedených tematických okruhov. Tvorja jednoduché otázky a odpovede (rozhovor) v rámci prebranej témy. Poznajú význam naučených slov, výrazov a zaužívaných obrátov. Samostatne používajú zdvorilostné

frázy nie len na vyučovacích hodinách, ale aj mimo ne. Sú schopní zostaviť jednoduché ústne blahoželanie k sviatku (Vianoce, Veľká noc). Používajú obrázkový slovník.

Pravopis a gramatika

Žiaci správne rozdeľujú slová na slabiky a správne označujú kvantitu hlások. V súlade s pravidlami pravopisu píšú začiatok a koniec vety. Rešpektujú rytmický zákon. Rozlišujú druhy viet. Správne píšú známe slová s dvojhĺskami, samohláskou „ä“ a slová s „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí“. S malým počtom chýb píšú slová s i/í po mäkkých spoluhláskach a s y/ý po tvrdých spoluhláskach. Čo najefektívnejšie využívajú v písomnom a ústnom prejave nadobudnuté teoretické gramatické znalosti.

Čítania a literárna výchova

Žiaci správne čítajú slovenské hlásky a slová so slabikami „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí“. Ďalej po predošlej príprave bez chýb a plynule čítajú kratšie texty s primeranou slovnou zásobou (asi 3 riadky). Čítajú potichu s porozumením slová a jednoduché vety v rámci známej lexiky. Vedia naspamäť predniesť krátku báseň s pokusom o výrazný prednes. Globálne chápu obsah neznámeho textu. V prečítanom texte vyhľadávajú odpoveď na otázku učiteľa. Poznajú význam základných pojmov a výrazov (hlasné a tiché čítanie, spisovateľ, básnik, článok, verš, sloha, hlavná postava, časopis, divadlo, bábkové divadlo, báбка, videofilm, film, knižnica). Kresbou vyjadrujú obsah prečítaného textu. Dokážu jednoduchou formou opísať ilustráciu. Zúčastňujú sa dramatizácie rozprávky. Sú schopní vyhľadať názov a autora literárnej ukážky. Pravidelne navštevujú školskú knižnicu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Moja rodina	– <i>opakovanie a aktualizácia osobných údajov</i>, rozšírenie o dátum narodenia – <i>presná adresa bydliska</i> – <i>povolania</i> (napr. krajčír, stolár, obuvník atď.) – <i>najzákladnejšie náradia</i> (kladivo, píla, hoblík, atď.) – <i>rozšírenia údajov príslušníkov rodiny</i> (napr. Otec sa volá... a je... Matka sa volá... a je... Brat sa volá... a chodí ... atď.) – <i>učíme sa telefonovať</i> (základné frázy používané pri telefonickom styku) – <i>(otázky a odpovede Čo robím rád/rada?</i> (napr. Rada kreslím...atď. Čo mám rád/rada? Mám rád jablko. atď.) – <i>u lekára, choroby, príznaky chorôb</i> (napr. chorý, zdravý, lekár, zdravotná sestra, horký liek, báť sa, mať strach, nemocnica, ordinácia, horúčka, prechladnúť, recept, atď.)
2. Škola, trieda	– <i>opakovanie známej slovnej zásoby</i>, rozšírenie o nové pojmy (napr. podlaha, strop, kôš, kút, radiátor, stena, smetný, svetlý, tmavý, visieť, ležať, atď.) – <i>určovanie smeru</i> (napr. vľavo, vpravo, vpredu, vzadu, hore, dolu, atď.) – <i>odpovede na otázku Kde?</i> (napr. Kde leží...? Kde stojí...? Kde visí...? atď.) – <i>týždenník – služba v triede</i> (napr. povinnosti týždenníka, otvoriť okná, utrieť tabuľu, poliať kvety, upratať triedu, atď.) – <i>športové súťaže, detské hry</i> – <i>školský výlet, prázdniny</i> – <i>odpovede na otázku Kam?</i> (napr. Kam ide Katka? Kam beží Peter?, atď.)
3. Nákup	– <i>zelenina, ovocie</i> (napr. fazuľa, petržlen, zeler, broskyňa, marhuľa, višňa, karfiol, atď.) – <i>v hračkárstve</i> (napr. vlak, auto, bábika, lietadlo, atď.)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– <i>protikladné prídavné mená</i> (napr. svetlý- tmavý, teplý-studený, rýchly-pomalý, hlasný-tichý, starý-nový, atď.) – <i>počítanie osôb a vecí</i> (napr. jeden chlapec, dvaja chlapci... jedna kniha, dve knihy... jedno jablko, dve jablká...atď.) – <i>základné číslovky, počítanie od 1 do 100</i> (matematické úkony: sčítanie, odčítanie, delenie, násobenie) – <i>radové číslovky</i> (napr. prvá kniha, prvý zošit, prvé pero, atď.)
4. Obliekanie	– <i>základné časové jednotky</i> (rok, ročné obdobia, mesiac, týždeň, deň, hodina,) – <i>ročné obdobia</i> (napr. zima – zimné činnosti, lyžovanie, sánkovanie, guľovanie, stavanie snehuliaka, atď.) – <i>zimné oblečenie</i> (napr. podkolienky, palčiaky, zimník, atď.) – <i>jarné oblečenie</i> (napr. vetrovka, pančuchy, topánky, atď.) – <i>letné oblečenie</i> (napr. tričko, šortky, ponožky, plavky, sandále, atď.) – <i>jesenné oblečenie</i> (napr. vesta, galoše, dáždnik, pršíplášť, atď.)
5. Režim dňa	– <i>vyjadrenie činnosti, kedy a kde čo robím</i> (napr. predpoludním sa učím v škole...atď.) – <i>poznávanie hodín</i> (napr. Je desať hodín. Je štvrt' na dve. Je pol tretej. Je trištvrt' na sedem. atď.) – <i>cestovanie</i> (napr. autobus, vlak, električka, sprievodca, vodič, cestovný lístok, atď.) – <i>zdvorilostné frázy, obraty</i> (napr. Prosím si jeden cestovný lístok do... Kedy odchádza autobus do...? atď.)
6. Sviatky	– <i>narodeniny, meniny, zaužívané frázy</i> (napr. Narodeniny mám v ..., meniny mám v Veľa zdravia k narodeninám! atď.) – <i>oslava narodenín, menín</i> (napr. darček, gramofónová platňa, korčule, bicykel, hodinky, lyže, darovať, urobiť radosť, priateľka, priateľ, piecť, torta, sviečka, hosť, atď.) – <i>Deň matiek</i> – báseň – <i>Vianoce, Veľká noc</i> (ústne i písomne krátke blahoželanie) báseň, zvyky – <i>Mikuláš</i> – zvyky, darčeky, list Mikulášovi
Poznámka: V priebehu výučby komunikácie dbáme na to, aby žiaci správne odpovedali na otázky „Kde? Kam? Ktorý, – á, – é? Kto? Čo? a sami sa pokúšali tvoriť jednoduché otázky pomocou týchto zámien.	
Pravopis a gramatika	
1. Veta	– z čoho sa skladá veta (písmeno- hláska, slabika, slovo, veta) – delenie slov na slabiky, rozdeľovanie slov na konci riadku – poznávanie a správne používanie interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, dvojbodka, úvodzovky)
2. Písanie veľkých písmen	– písanie veľkého písmena na začiatku vety – písanie vlastných mien (osoba, zviera, niektoré sviatky- Vianoce, Veľká noc, Mikuláš, niektoré zemepisné názvy mesto, ulica, atď.)
3. Dvojhlásky	– oboznámenie sa s dvojhláskami (ia, ie, iu, ô) – správne písanie dvojhlások – nacvičenie niekoľkých slov, ktoré obsahujú dvojhlásky
4. Samohláska „ä“	– dodržiavanie správneho pravopisu slov so samohláskou „ä“ – nacvičenie niekoľkých slov so samohláskou „ä“

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
5. Slabiky „de, te, ne, le di, ti, ni, li dí, tí, ní, lí“	– dodržiavanie správneho pravopisu pri písaní mäkkých slabík de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí – niekoľko príkladov obsahujúcich mäkké slabiky
6. Písanie a výslovnosť i/í, vo vnútri slova po mäkkých spoluhláskach	– oboznámenie sa s mäkkými spoluhláskami nácvik správneho pravopisu po mäkkých spoluhláskach – príklady na písanie i/í po mäkkých spoluhláskach
7. Písanie a výslovnosť y/ý, vo vnútri slova po tvrdých spoluhláskach	– oboznámenie sa s tvrdými spoluhláskami – nácvik správneho pravopisu po tvrdých spoluhláskach – príklady na písanie y/ý po tvrdých spoluhláskach
8. Rytmickeý zákon	– oboznámenie sa s rytmickeým zákonom – správne uplatňovanie rytmickeého zákona v praxi
Čítanie a literárna výchova	
Plynulé čítanie s porozumením	– nácvik plynulého čítania s porozumením na jednoduchých súvislých prozaických textoch s primeranou slovnou zásobou – dodržiavanie jasnej artikulácie slov pri hlasnom čítaní s dôrazom kladeným na dvojhlásky, mäkké a tvrdé slabiky – nácvik tichého čítania s porozumením – dramatizované čítanie – čítanie a prednes básní so snahou o výrazný prednes – orientácia v texte (rozprávka, príbeh zo života detí a zvierat, báseň, konverzačné texty) – odpovede na otázky (vyhľadávanie odpovede v ukážke) – preklad textu – jednoduchý opis ilustrácie – obsah prečítaného vyjadrený ilustráciou – oboznámenie sa s pojmami (spisovateľ, básnik, článok, báseň, sloha, hlavná postava, ilustrácia, časopis, divadlo, bábkové divadlo, báбка, film, videofilm, knižnica)
Dramatizácia	– dramatizácia krátkych rozprávok (napr. bábkové divadlo)
Literárna výchova	– počúvanie literárnych textov (napr. rozprávka, príbeh zo života detí a zvierat) z magnetofónového záznamu, alebo v prednese vyučujúceho – krátke kreslené filmy (vyhľadávanie známej slovnej zásoby) – videofilm – rozprávkový film (preklad obsahu pomocou učiteľa) – návšteva školskej knižnice, vhodné správanie v knižnici, samostatné vypožičanie knihy – oboznámenie sa s detskými časopismi (napr. Zornička, Slniečko, príloha Ľud.novín Okienko, atď.)

Texty na memorovanie:

- básne (4)
- rečovanky (3)
- hádanky (4)
- príslovia (2)
- úryvok z rozprávky (5–7 riadkov)

Podmienky ďalšieho postupu

Komunikácia

Žiaci s malými chybami vyslovujú hlásky v nacvičenej slovnej zásobe. Vedia jednoduchou formou odpovedať na otázky k prebranej téme. Usilujú sa používať niektoré zdvorilostné frázy. Zväčša poznajú význam naučených slov.

Pravopis a gramatika

Žiaci správne vyslovujú a píšu slová s dvojhláskami, samohláskou „ä“ a s mäkkými a tvrdými slabikami. Samostatne, alebo pomocou učiteľa s niekoľkými chybami dodržiavajú základné nacvičené pravopisné pravidlá v známom texte. S nepatrnými chybami v prebraných pravopisných javoch odpisujú známy text. Sú schopní s niekoľkými chybami písať diktát po vizuálnej príprave (rozsah 3 riadky v zošite) známeho textu.

Čítanie a literárna výchova

Žiaci s malými chybami a po predošlej príprave čítajú pomalým tempom slovenský krátky text s primeranou slovnou zásobou. Majú vedieť v už preloženom texte pomocou učiteľa vyhľadať odpoveď na niektoré otázky a vymenovať hlavné zložky ilustrácie. Jednoduchou kresbou vyjadriť obsah prečítaného a preloženého textu. Majú byť schopní memorovať niekoľko jednoduchých známych básní, úryvkov prózy, hádaniek.

3. ročník

Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Komunikácia

Žiaci správne artikulujú slovenské hlásky v nacvičenej lexike. Vhodne využívajú už naučené slová aj novú slovnú zásobu v rôznych komunikačných situáciách. Samostatne odpovedajú na otázky v rámci prebranej témy. Základné vetné modely priebežne rozširujú na zložitejšie vetné celky. Na základe už získanej aj novej lexiky a vetných modelov pomocou učiteľa tvoria opis svojej triedy (ústny, písomný). Ďalej na základe obrazových materiálov zostavujú jednoduchú charakteristiku ročných období – jar, leto, jeseň, zima (ústne, písomne). Samostatne, alebo pomocou učiteľa píšu blahoželanie pri príležitosti sviatkov. V každodennej komunikácii s okolím využívajú nadobudnutú slovnú zásobu.

Pravopis a gramatika

Žiaci sa spoľahlivo orientujú v slovenskej abecede a nadobudnuté znalosti využívajú pri hľadaní v dvojjazyčnom slovníku. Správne, alebo s minimálnym počtom chýb píšu i/í a y/ý po mäkkých a tvrdých spoluhláskach a tiež s malým počtom omylov píšu y/ý vo vybraných slovách. Vedia správne písať známe vlastné mená. Identifikujú podstatné mená a slovesá v známom texte a určujú ich najzákladnejšie kategórie (podst.m. – rod, číslo, sloveso – osoba, číslo, čas prítomný). Pri odpisovaní a diktáte známeho textu píšu bez vynechávania písmen a bez zámeny písmen maďarskej abecedy. Samostatne si opravujú chyby v svojom ústnom a písomnom prejave na základe získaných gramatických vedomostí a dodržiavajú úpravu v zošite.

Čítanie a literárna výchova

Žiaci plynule a s porozumením čítajú primerané texty po predošlej príprave, obsahujúce krátke vety alebo jednoduché súvetia. Spájajú slova do významových a intonačných jednotiek. Dodržiavajú správny slovný prízvuk (správne čítanie slov s predložkou) a prirodzenú intonáciu. Paralerne s hlasným čítaním si rozvíjajú aj úroveň tichého čítania. Vedia sa orientovať v prečítanom

a preloženom texte. Samostatne odpovedajú na otázky k prečítanej a preloženej ukážke. Rozlišujú hlavné a vedľajšie postavy a jednoduchou formou vedia vyjadriť ich charakteristické vlastnosti. Sú schopní si utvoriť svoj názor na prečítaný literárny text. Niekoľkými krátkymi vetami opisujú ilustráciu k ukážke. Rozvíjajú si jazykovú pamäť memorovaním. Pomocou učiteľa, alebo samostatne, vyhľadávajú neznámu slovnú zásobu v dvojazyčnom slovníku.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Ja	– <i>osobné údaje opakovat' a rozširovat'</i> (napr. vážim... kg, som vysoký cm, atď.) – <i>záľuby</i> (napr, záujmové krúžky, obľúbená činnosť, obľúbený predmet. atď.)
2. Moja rodina, príbuzní	– <i>rozšíriť údaje členov rodiny</i> (otec, matka, brat, sestra, starý otec, stará mama) ich vek a bydlisko (napr. Môj otec sa volá..., je..., má 40 rokov a býva v....atď.) – <i>údaje príbuzných</i> (strýc, teta, bratranec, sesternica) (napr. Môj strýc sa volá..., je..., má 50 rokov a býva vatď.)
3. Náš dom, byt	– <i>domáce práce a moja účasť na nich</i> (napr. žehliť bielizeň, utierať prach, umývať riad, prestierať stôl, prať bielizeň, vysávať koberec, čistiť topánky, nakupovať potraviny atď.)
4. Trieda	– <i>zariadenie triedy</i> – používanie príd. mien (napr. veľká miestnosť, moderná trieda, osvetlovacie telesá atď.) – <i>ústny a písomný opis triedy</i> – dodržiavanie logického postupu – <i>moji spolužiaci, môj priateľ</i>
5. Škola	– <i>budova školy, jej členenie</i> (napr. zborovňa, telocvičňa, jedáleň, kuchyňa, knižnica, atď.) – <i>zdvorilostné frázy</i> užívané pri styku s iným zamestnancom školy (napr. Dobrý deň! Prosím si triednu knihu 3. triedy. Ďakujem! Do videnia! atď.)
6. Režim dňa	– <i>správne písanie a čítanie dátumu</i> (napr. Dnes je štvrtok 5. mája 2000. atď.) – <i>určovanie času</i> (napr. Je 5 hodín a 25 minút atď.) – <i>typy stravovania</i> (napr. raňajky, desiata, atď.) – <i>niektoré jedlá</i> (napr. Raňajkujem chlieb s maslom, mlieko a syr. atď.) – <i>príbor, prestieranie</i> (napr. lyžica, vidlička, nôž, hlboký tanier, plytký tanier, pohár, atď.)
7. Ročné obdobia	– <i>ročné obdobia</i>, ich charakteristika na základe obrazového materiálu (napr. počasie, zvieratá, rastliny, oblečenie, typická činnosť, športy, sviatky, atď.) – <i>charakteristika jednotlivých ročných období</i> (ústne aj písomne)
8. Nákup	– <i>nákup v potravinách</i> , opakovanie už zacvičených vetných modelov, ich rozširovanie a obohacovanie o novú slovnú zásobu (napr. 1 chlieb, 21 mlieka, 5 rožkov, atď.)
9. Sviatky	– <i>písanie listu Mikulášovi</i> – <i>fašiangy, Deň matiek, Deň detí</i> (napr. ľudové zvyky, tradície, básne, detské hry, atď.)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Pravopis a gramatika	
1. Hláskoslovie, pravopis	– slovenská abeceda – rozdelenie hlások – samohlásky krátke – samohlásky dlhé – (správne dodržiavanie kvantity pri písaní dlhých samohlások) – dvojhlásky – (upevňovanie, opakovanie učiva 2. roč.) – spoluhlásky mäkké – (upevňovanie, opakovanie učiva 2. roč.) – spoluhlásky tvrdé – (upevňovanie, opakovanie učiva 2. roč.) – spoluhlásky obojaké – písanie i/í a y/ý po obojakých spoluhláskach – vybrané slová po „b“ – vybrané slová po „m“ – vybrané slová po „p“ – vybrané slová po „r“ – vybrané slová po „s“ – vybrané slová po „v“ – vybrané slová po „z“
2. Tvaroslovie Ohybné slovné druhy Podstatné mená	– definícia podstatných mien – identifikácia podstatných mien v texte – delenie podstatných mien (všeobecné, vlastné) – písanie vlastných mien osôb, zvierat, vecí – meno, priezvisko – rod podstatných mien (rod mužský, ženský, stredný) – číslo podstatných mien (jednotné, množné) – určovanie rodu a čísla
Slovesá	– definícia slovíes – identifikácia slovíes v texte – infinitív – slovníkový tvar – osoba a číslo slovíes – čas prítomný pomocného slovesa „byť“ – čas prítomný plnovýznamových slovíes – určovanie slovesných kategórií
Čítanie a literárna výchova	
1. Plynulé čítanie s porozumením	– zdokonaľovanie plynulého čítania s porozumením na náročnejších, ale vhodných prozaických textoch – zdokonaľovanie tichého čítania ako prípravy pre hlasný prejav – dramatizované čítanie – čítanie a prednes básní so snahou o výrazný prednes – výklad básnických obrazov a prirovnaní – orientácia v texte pomocou učiteľových otázok – vyhľadávanie hlavných a vedľajších postáv, ich jednoduchá charakteristika

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– pokus o chronologické rozprávanie deja príbehu, rozprávky na základe učiteľových otázok – jednoduché vyjadrenie vlastného názoru na literárnu ukážku (napr. Rozprávka sa mi veľmi páčila, pretože bola veselá. atď.) – samostatné riešenie úloh zostavených k prečítanému a preloženému textu – preklad textu pomocou dvojjazyčného slovníka a vyučujúceho – zapisovanie neznámej slovnej zásoby do zvláštnych zošitov – čítanie jednoduchých textov odrážajúcich precvičované konverzačné témy, krátke rozprávky a príbehy zo života detí a zvierat od slovenských, slovenských národnostných a svetových autorov – čítanie a prednes detskej poézie klasických, súčasných slovenských aj slovenských národnostných básnikov – oboznámenie sa s niektorými autormi detskej slovenskej tvorby (fotografie slovenských spisovateľov a básnikov) – jednoduchý opis ilustrácie, alebo samostatné vyhotovenie kresby odzrkadľujúcej obsah rozprávky, príbehu a básne
2. Dramatizácia	– dramatizácia rozprávky, alebo detského príbehu
3. Literárna výchova	– čítanie detských časopisov – krátke články, rozprávky na základe výberu žiakov – príležitostné počúvanie vysielania slovenského rozhlasu a sledovanie detských televíznych programov ako zdroja rozvíjania lexiky a všeobecných vedomostí – návšteva školskej knižnice – počúvanie literárnych textov v prednese učiteľa, alebo z magnetofónového záznamu – videofilm – hrané rozprávkové filmy (spoločný preklad obsahu pomocou učiteľa, rozbor filmu)

Texty na memorovanie: – úryvky prózy (7 riadkov)

- básne (4)
- porekadlá (3)
- hádanky (3)
- rečovanky (2)

Podmienky ďalšieho postupu

Komunikácia

Žiaci s malými chybami vo výslovnosti používajú novú slovnú zásobu. S nepatrnými nepresnosťami odpovedajú na otázky učiteľa k danej téme. Sú schopní ústne blahoželať pri príležitosti sviatkov. Pomocou učiteľa zostavujú jednoduchý opis triedy a charakteristiku ročných období na základe obrazového materiálu a v každodennom živote používajú zacvičené zdvorilostné frázy.

Pravopis a gramatika

Žiaci sa majú samostatne orientovať v slovenskej abecede a nadobudnuté znalosti pomocou učiteľa využívať pri hľadaní v dvojjazyčnom slovníku. Ďalej majú s nevelkým množstvom chýb písať i/i a y/ý vo vnútri slova po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a s malými chybami dodržiavať

správny pravopis pri písaní osvojených vlastných mien. V texte majú poznať naučené vybrané slová a identifikovať s malým počtom omylov podstatné mená a slovesá.

Čítanie a literárna výchova

Žiaci pomalým tempom, ale bez závažných chýb, plynule čítajú primerané texty po predošlej príprave. Pomocou učiteľových otázok sa vedia orientovať v prečítanej a preloženej ukážke. Samostatne, alebo pomocou učiteľa vyhľadávajú výrazy v slovníku a pokusia sa o preklad jednoduchých viet. Vedia ilustráciou vyjadriť obsah prečítaného textu. Jazykovú pamäť si rozvíjajú memorovaním.

4. ročník

Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Komunikácia

Žiaci sú celkom, alebo čiastočne samostatní v ústnom a písomnom prejave v prebraných tematických okruhoch. V súvislom ústnom a písomnom prejave poskytujú základné informácie o sebe, rodine a príbuzných. Zostavujú jednoduchý opis budovy školy, domu (bytu) a predstavia svoje bydlisko. Režim svojho pracovného dňa prednesú v ústnom rozprávaní a v krátkom písomnom prejave. Užívajú zdvorilostné frázy pri príležitosti sviatkov a samostatne napíšu krátky pozdrav, blahoželanie. Tiež samostatne, alebo pomocou učiteľa napíšu krátky list priateľovi. Usilujú sa využívať nadobudnuté komunikačné zručnosti v každodennom styku so spolužiakmi a učiteľmi.

Pravopis a gramatika

Žiaci sa oboznámia s najfrekvencovanejšími predponami a predložkami a pomocou známych predpon tvoria nové slová. S minimálnym počtom chýb píše známe odvodené slová a veľké písmeno na začiatku vlastných mien (zemepisné názvy, sviatky). V texte so známou slovnou zásobou spoľahlivo identifikujú ohýbné slovné druhy a určujú nacvičené gramatické kategórie. Dodržiavajú úpravu písomného prejavu. Samostatne kontrolujú napísaný text a po porovnaní s predlohou opravujú vlastné chyby. Gramatické úlohy riešia samostatne, alebo pomocou vyučujúceho.

Čítanie a literárna výchova

Žiaci plynule a výrazne čítajú text s jednoduchou štruktúrou a slovnou zásobou po predchádzajúcej príprave. Čítajú potichu s porozumením. Dodržiavajú správny slovný a vetný prízvuk a členia vety podľa zmyslu. Vedia sa orientovať v prečítanom a preloženom texte a globálne chápu neznámy úryvok. Literárne ukážky prekladajú pomocou učiteľa a dvojazyčného slovníka. Na základe otázok rozoberajú text (hlavné, vedľajšie postavy, ich vlastnosti, miesto deja, atď.) a zostavujú jednoduché chronologické rozprávanie na základe prečítaného a preloženého textu. Ilustrácie opisujú jednoduchou formou. Pravidelne navštevujú knižnicu a príležitostne čítajú detské časopisy. Aktívne sa zúčastnia dramatizácie rozprávky. Pri prednese básní sa usilujú o výrazný prejav. Odlišujú báseň od prózy a ďalej rozlišujú hádanky, vyčítanky a porekadlá. Techniku plynulého, hlasného aj tichého čítania s porozumením využívajú pre rozšírenie vedomostí v iných oblastiach ľudského poznania. Jazykovú pamäť si zdokonalujú memorovaním.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Ja	– <i>súvislý ústny a samostatný písomný prejav</i> na základe nacvičenej lexiky a vetných modelov, kde žiak predstaví svoju osobu – <i>samostatné vyplnenie dotazníka o svojej osobe</i> – <i>tvorenie otázok k danej téme, ich využitie v rozhovore</i> (napr. Ako sa voláš? Koľko máš rokov? Aká je tvoja adresa? atď.)
2. Moja rodina príbuzní	– <i>súvislý samostatný a písomný prejav</i> na základe naučenej lexiky a vetných modelov, kde žiak poskytne základné informácie o svojej rodine a príbuzných – <i>dotazník</i> – samostatné vyplnenie údajov o vlastnej rodine – <i>tvorenie otázok k danej téme a ich využitie v rozhovore</i> (napr. Ako sa volá tvoj otec? Koľko má rokov? Čo robí? Kde býva? atď.)
3. Škola	– <i>presné pomenovanie predmetov, orientácia v rozvrhu hodín</i> – tvorba otázok a odpovedí (napr. Aký predmet ste mali včera na druhej hodine? Aký predmet budete mať zajtra na piatej hodine? Aké predmety máte dnes? atď.) – <i>zamestnanci školy</i> (napr. riaditeľ, učitelia, sekretárka, upratovačka, kurič, kuchárka, vrátnik, atď.) – <i>využitie lexiky a vetných modelov v súvislom ústnom a písomnom opise školy (budovy)</i>
4. Náš dom, byt	– <i>jednoduchý opis domu, bytu</i> s využitím slovnej zásoby (napr. veľký, pekný, moderný, nemoderný, starý, vysoký, poschodový, prízemný, rodinný, panelový, atď.) – <i>jednoduchý opis niektorej miestnosti v byte</i> (napr. vstavaná skriňa, posteľ, kreslo, pohovka, luster, lampa, koberec, stojan na kvety, visí, stojí, nachádza sa, vaňa, umývadlo, sprcha, záchod, polička, zrkadlo, radiátor, atď.)
5. Bydlisko	– <i>moje bydlisko, významné budovy</i> (napr. radnica, pošta, divadlo, kino, knižnica, kostol, hotel, atď.) – <i>významný priemysel</i> – <i>pamätihodnosti</i> – <i>doprava</i> (napr. autobus, električka, osobné auto, nákladné auto, lietadlo, loď, dopravná značka, prechod pre chodcov, semafor, atď.)
6. Režim dňa	– <i>určovanie času</i> (napr. O päť minút bude štvrt' na šesť. Je pol siedmej a tri minúty. atď.) – <i>formy stravovania</i> (napr. raňajky, desiata, atď.) – <i>typy jedál</i> – moje obľúbené jedlo – <i>samostatné rozprávanie žiaka (časť dňa, typ činnosti)</i> – <i>využitie lexiky a vetných modelov v krátkom a jednoduchom ústnom a písomnom prejave</i>
7. Opis	– <i>opis rastliny, zvierat'a, spolužiaka</i> (slovná zásoba – využívanie prídavných mien, dodržiavanie chronologického postupu) – <i>na základe nacvičenej slovnej zásoby jednoduchý a krátky opis</i>

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
8. Sviatky	– samostatné písomné blahoželenie pri príležitosti významných sviatkov (napr. meniny, narodeniny, Vianoce, Veľká noc) – krátky list priateľovi – zvyky Slovákov môjho kraja súvisiace so sviatkami
Pravopis a gramatika	
1. Tvorenie slov	– predpona, slovný základ, prípona – rozdiel medzi predponou a predložkou – len najfrekvencovanejšie (napr. do, do – , na, na – , od, od -, atď.) – odvodené slová od vybraných slov (napr. myš – myška, myslieť – vymyslieť, atď.)
2. Tvaroslovie Podstatné mená	– podstatné meno všeobecné, vlastné, životné, neživotné (opakovanie látky 3. ročníka) – vlastné podstatné mená (zemepisné názvy, mená sviatkov) – rod a číslo (opakovanie látky 3. ročníka) – pády podstatných mien nácvik pádových prípon vo vetných modeloch a na častých slovných spojeniach
Slovesá	– osoba, číslo, prítomný čas, infinitív (opakovanie látky 3. ročníka) – časovanie pomocných a plnovýznamových sloves (minulý čas, budúci zložený čas, jednoduchý budúci čas len informatívne) – rozkazovací spôsob (len u najčastejších sloves) – zvrtné slovesá – poradie slov vo vete (napr. Umývam sa mydlom. Ráno sa umývam mydlom atď.)
Zámená	– identifikácia zámien v známom texte – zámená osobné, opytovacie – niektoré (napr. Aký? Aká? Aké? Ktorý? atď.)
Číslovky	– identifikácia čísloviek v texte so známou slovnou zásobou – základné číslovky, radové číslovky správne čítanie a písanie základných a radových čísloviek
Prídavné mená	– identifikácia prídavného mena v texte so známou slovnou zásobou – nácvik gramatickej zhody medzi prídavným a podstatným menom vo vetných modeloch
Čítanie a literárna výchova	
1. Výrazné čítanie	– využitie techniky plynulého čítania s porozumením pri nácviku výrazného čítania prozaických úryvkov a básní – tiché čítanie s porozumením – výrazné dramatizované čítanie – rozbor prečítaných ukážok na základe otázok k textu (hlavné, vedľajšie postavy, ich vlastnosti, miesto deja, jednoduché vyjadrenie vlastnej mienky, atď.) – samostatné riešenie úloh k známemu textu – uvedenie základných údajov o ukážke (názov, autor, kniha, z ktorej ukážka pochádza) – zostavenie krátkeho chronologického rozprávania obsahu prečítaného textu pomocou učiteľových otázok – jednoduchý opis ilustrácie na základe prebranej slovnej zásoby – samostatné vyhľadávanie neznámej lexiky v dvojjazyčnom slovníku (pomoc učiteľa: uvedenie slovníkového tvaru hľadaného výrazu)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– čítanie rozprávok, príbehov, krátkych naučných textov a básní od slovenských, slovenských národnostných a svetových autorov
2. Dramatizácia	– dramatizácia rozprávky, detského príbehu, aktívna účasť žiakov pri zhotovovaní kulís a kostýmov potrebných k realizácii dramatizácie
3. Literárna výchova	– knižnica, rozhlas, televízia, časopisy a detské filmy ako nevyhnutná kultúrna potreba – počúvanie literárnych textov v prednese učiteľa, alebo z magnetofónového záznamu – videofilm – snaha o globálne pochopenie obsahu, spoločný rozbor a preklad detských filmov

Texty na memorovanie:

- úryvok prózy (10 riadkov)
- básne (4)
- porekadlá (5)
- hádanky (3)
- vyčítanky (2)

Podmienky ďalšieho postupu

Komunikácia

Žiaci v jednoduchom ústnom a písomnom prejave (5 viet) predstavia seba, rodinu, príbuzných, porozprávajú náplň svojho pracovného dňa a zostavia opis svojho domu a bytu. Odpovedajú na otázky k téme „Bydlisko“, „Škola“. Pri príležitosti sviatkov sú schopní napísať blahoželanie (1–2 vety) a vhodne užívajú zdvorilostné frázy.

Pravopis a gramatika

Žiaci sú schopní s malým počtom chýb písať vybrané slová a veľké písmeno na začiatku známych vlastných mien (zemepisné názvy, sviatky). S malým počtom chýb identifikujú ohybné slovné druhy. Samostatne dodržiavajú úpravu písomného prejavu, kontrolujú si napísaný text a po porovnaní s predlohou opravujú vlastné chyby.

Čítanie a literárna výchova

Žiaci správne a pomalým tempom čítajú text s jednoduchou štruktúrou a slovnou zásobou po predošlej príprave a pomocou vyučujúceho prekladajú literárne ukážky. Jednoduchou formou odpovedajú na otázky k textu. Samostatne riešia niektoré úlohy a vedú vyhľadať základné údaje o ukážke. Zúčastňujú sa dramatizácie rozprávky, príbehu a memorovaním si osvoja niektoré básne, hádanky, vyčítanky a porekadlá. Sú schopní vymenovať súčasti ilustrácie. Vedú odlíšiť báseň od prózy.

Poznámka: Poradie tematických celkov v jednotlivých zložkách predmetu nie je pre vyučujúceho záväzná. Učiteľ si ho môže na základe vlastnej úvahy a potrieb zmeniť.

5–8. ročník

Ciele a úlohy

Cieľom vyučovania slovenského jazyka na jednojazyčných a dvojjazyčných slovenských národnostných školách je dosiahnutie takej úrovne rečových znalostí, aby žiaci zvládli primerane a správne bežnú hovorovú komunikáciu a v rozsahu učebných predmetov aj odbornú, a to tak v ústnej,

ako aj v písanej forme v súlade s gramatickou normou. Primerane z hľadiska funkčného štýlu, situácie cieľa a adresáta a správne v súlade s pravopisnou, alebo ortoepickou kodifikáciou. Predpokladá sa rovnako vysoká úroveň prejavu tak v ústnej, ako aj v písomnej forme.

Obsahom vyučovania slovenského jazyka sú predovšetkým komunikatívne (rečové) činnosti v hovorovej a písanej forme. Gramatické, ortografické, ortoepické a štylistické poznatky sú štruktúrované tak, aby upevňovali žiakove rečové zručnosti, rozvíjali jeho jazykovú kultúru a umožňovali mu vytvoriť si predstavu o jazykovom systéme, pochopiť funkciu slova vo vete, vety v texte, funkciu textu (prejavu) v komunikatívnej situácii. Jednotlivé komunikatívne situácie, postupy a útvary sa preberajú od najjednoduchších k zložitejším: reprodukcia, rozprávanie, informácia, opis. Nácvik hovoreného prejavu je zaradený v každom ročníku. Čítanie s porozumením sa cvičí od 5. ročníka prostredníctvom tvorby otázok, nadpisu textu, konspektu, vyzdvihnutím kľúčových slov z textu a pod.

Učivo je rozdelené do jednotlivých ročníkov primerane veku žiakov tak, aby výsledkom školského vzdelávania bolo osvojenie si jazykového systému v komunikatívnych činnostiach. To značí, že žiak nielen reprodukuje gramatické a pravopisné pravidlá, ale jeho ústny a písomný prejav v každodennej komunikatívnej situácii dokazuje, že vie tieto poznatky aplikovať v praxi.

Osobitnou náročnosťou vyučovania jazyka je, že osvojenie si každého poznatku musí byť preukázané nielen zručnosťou, ale aj návykom v rečových činnostiach. V ročníkoch 5–8. si žiak upevňuje a rozširuje gramatický, pravopisný a ortoepický systém, základy ktorého si už osvojil na nižšom stupni. Z gramatiky sa kladie dôraz na gramatické kategórie slovných druhov. Syntax sa zameriava najmä na využitie jednoduchých viet a súvetí v texte. Rečové cvičenie a dramatizácia textu sa rozvíjajú o ďalšie témy v súlade preberanou učebnou látkou z komunikácie a literatúry. Ďalej sa rozvíja samostatná práca žiaka s učebnicou, slovníkom, encyklopedickou a ďalšou doplnkovou literatúrou.

V komunikatívnej koncepcii vyučovania slovenského jazyka sa neoddeľuje jazyková zložka od slohovej, pretože výsledkom majú byť vždy rečové činnosti. Ako východiskové texty sa používajú texty z čítanky.

Štruktúra obsahu naznačuje, že na vyučovacej hodine majú prevládať činnostné formy práce (vrátane hravých), vyvodzovanie poznatkov z konkrétnych komunikatívnych situácií a textov.

Na hodine literatúry sa žiaci 5–8. ročníka zoznamujú so súborom ukážok zo slovenskej národnej a menšinovej literatúry. Pripravujú sa na osvojenie si poznatkov potrebných k literárnej vzdelanosti, jej výrazových prostriedkov a druhov zo štylistického a obsahového hľadiska. Slovenská literatúra má posilňovať národnostnú identitu žiakov a ich vzťah k slovenskej kultúre.

V chápaní cieľov, obsahu i prostredníctvom výchovno-vzdelávacej práce nadväzuje literatúra v 5–8. ročníku na čítanie a literárnu výchovu prvého stupňa základnej školy. Rozvíja čitateľské, prednesové a vyjadrovacie zručnosti žiakov, schopnosti orientovať sa v obsahu literárneho textu správne používať osvojené literárne pojmy.

Zvláštna pozornosť v literárnej výchove sa venuje medzipredmetovým vzťahom s esteticko-výchovnými a spoločensko-vednými predmetmi. Spoločným cieľom je rozvoj estetického čítania žiakov, ich predstavivosti, emocionálnej a intelektuálnej zložky osobnosti.

Medzipredmetové vzťahy s dejepisom využíva literárna výchova všade tam, kde sú na pochopenie a výklad literárnych ukážok a diel potrebné vedomosti o historických skutočnostiach, pri sledovaní historických podmienok vzniku literárnych diel a vývojových premien literatúry.

Literárna výchova prispieva k rozvoju individuálnych čitateľských, literárnych, dramatických a iných kultúrnych záujmov, schopností a aktivít žiaka.

Všeobecné požiadavky vývinu

Primeraná úroveň ovládania slovenského jazyka je základom pre kultivované vyjadrovanie sa žiakov nielen na hodinách slovenského jazyka, ale aj v iných učebných predmetoch, ktorých výučba prebieha po slovensky.

Mnohé činnosti sa v osnovách opakujú v každom ročníku, aby si ich žiaci mohli dokonale zautomatizovať. Všetky zložky premetu Slovenský jazyk a literatúra tvoria systém budovaný na základe postupného rozširovania a prehľbovania vedomostí, zručností, schopností, návykov, záujmov a potrieb žiakov. Počas vyučovacieho procesu treba žiakov viesť k uvedomelému vzťahu k slovenskému jazyku, k pochopeniu a oceneniu významu národnej a národnostnej literatúry a kultúry, pôsobiť na kultúru ich vyjadrovania a utvárať ich estetické názory a vkus. Žiaci si rozvíjajú schopnosti logického, tvorivého a abstraktného myslenia pri riešení úloh. Treba ich viesť k vytváraniu si kladného postoja k slovenskému jazyku ako nevyhnutnému základu jazykovej kultúry a dôležitej zložky národnej a národnostnej kultúry a s tým súvisiace rešpektovanie iných národných jazykov. Naučiť ich chápať jazyk ako dominantný prostriedok komunikácie, kladného humánneho ovplyvňovania medziľudských vzťahov a v tomto duchu rozvíjať a používať svoj jazykový prejav.

Poznatky, vedomosti

V priebehu vyučovacieho procesu žiaci majú poznať svoj pôvod, kultúru a zvyky svojho národa.

Majú rozprávať o danej téme v chronologickom poradí. Majú poznať základné zdvorilostné frázy a samostatne začať rozhovor. Získať aktívne poznatky z okruhu základných každodenných komunikačných situácií. Majú mať kultivovaný ústny a písomný prejav. Majú si rozširovať poznatky a vedomosti zo slovenskej národnej a menšinovej literatúry a slovnú zásobu na základe literárnych textov.

Získavajú poznatky o literárne tvoriacich autoroch a niektorých ich dielach. Majú vedieť charakterizovať známeho hrdinu literárneho diela, napísať osnovu prečítaného literárneho úryvku, používať slovník pri preklade krátkeho neznámeho textu. Majú vedieť výrazne čítať rôzne literárne texty, napísať krátku informáciu vo forme listu a presne memorovať poéziu a prózu.

Majú dosiahnuť taký stupeň jazykovej kompetencie, aby mohli bez problémov pokračovať v štúdiu na národnostných stredných školách.

Zručnosti a schopnosti

Žiaci získavajú nasledujúce zručnosti a schopnosti:

- zručnosť písania v primeranom tempe, schopnosť správneho písania i/y
- v rámci naučenej lexiky, diktáty a písať s malým počtom chýb
- získavajú zručnosť správneho používania ohybných slovných druhov v osvojených vetných modeloch a zručnosť pri používaní predložiek a slovesných väzieb
- rozvíjanie čitateľskej aktivity zo slovenskej národnej a menšinovej literatúry, rozvíjanie zručnosti v čítaní, výrazné čítanie s porozumením, rozvíjanie čitateľskej aktivity k individuálnemu čítaniu a návšteve knižnice
- rozvíjanie komunikačných schopností a zručností, pohotové reagovanie na danú tému, jazykovú situáciu
- schopnosť napísať krátky sloh na známu tému
- rozvíjať schopnosť tichého čítania s globálnym porozumením
- schopnosť pochopiť pomocou navádzajúcich otázok aj neznámy text
- schopnosť porozumieť text zo zvukovej nahrávky v rozsahu naučenej lexiky, porozumieť telefonickú informáciu
- schopnosť rozprávať krátkymi vetami o udalostiach vo svojom okolí
- získať rečovú zručnosť na primerané zvládnutie nielen bežnej hovorovej komunikácie, ale i odbornej v rozsahu odbornosti učebných predmetov vyučovaných po slovensky
- získať zručnosť vyjadrovať sa jednoducho, súvislo a jasne v krátkych jazykových prejavoch
- dospieť k tomu, aby žiaci nadobudli sebadôveru a odvahu používať získané jazykové zručnosti

5. ročník
Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú vedieť bez problémov riešiť úlohy na základe pokynov učiteľa. Majú sa vedieť predstaviť, nadviazať kontakt, vyjadriť súhlas a oponovať, poznať zdvorilostné formy pri dialógu. Majú sa vedieť opýtať na informáciu. Majú vedieť utvoriť otázku a odpoveď so správnym slovosledom a pohotovo reagovať na otázky týkajúce sa učebnej látky. Majú vedieť rozprávať krátkymi vetami o svojom okolí. Majú pochopiť obsah dialógu a globálne porozumieť obsah kratšieho textu. Majú mať poznatky o najdôležitejších sviatkoch v rodinnom kruhu a najtypickejšie slovenské zvyky. V rámci vyučovacej látky majú mať kultivovaný prejav v ústnej i písomnej podobe. Majú dodržiavať normy slovenskej výslovnosti, intonácie, prízvuku. Majú mať čitateľné písmo a vedieť písať v primeranom tempe. Jednoduché vety majú napísať aj z pamäti, sluchové diktáty písať s malým počtom chýb. Majú vedieť lexikálny pravopis často používaných slov a dodržiavať gramatické pravidlá, týkajúce sa pravopisu už naučených slov. Majú vedieť správne používať ohybné slovné druhy v osvojených vetných modeloch, vedieť určiť gramatické kategórie ohybných slovných druhov. Majú vedieť napísať niekoľkými vetami krátky sloh na známu tému. Plynulé a výrazné čítanie známych textov. V texte spoznať slová v ohýbacej podobe. Získať zručnosti pochopenia textu pri tichom čítaní, pri používaní slovníka a globálnom pochopení literárnej ukážky. Poznanie niekoľkých detských hrdinov zo známych rozprávok a detskej literatúry. Oboznámenie sa s používaním knižnice.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Ja, moja osoba	– osobné údaje, predstavenie sa – dátum narodenia – mám ... rokov, som ... ročný – vlastnosti, záľuby – mám hnedé vlasy, oči...som vysokej postavy... chodím do ... triedy – oslovenie dospelého, vrstovníka, nadviazanie kontaktu – prosím vás, prosím ťa...prepáčte, pán, pani, slečna... buďte taký dobrý... – vyjadrenie súhlasu, nesúhlasu, vďaky, rado sa staloteší ma... to je maličkosť – vyjadrenie názoru – podľa mňa... myslím si...naozaj? – režim dňa – vstávam o ..., v škole som od- do... učím sa, pomáham...
2. Rodina	– najbližšia rodina, vzdialená rodina – rodinný príslušníci ... starší mladší súrodenci, strýcovia, tety, sesternice, bratraci... – zamestnanie rodičov... otec je...mama pracuje... podnikateľ... súkromník... domáca... nezamestnaný – domáce práce ... mojou úlohou je...pravidelne pomáham...starám sa o ... – rodinné sviatky ... narodeniny...meniny...Vianoce – ľudové zvyky z príležitosti sviatkov
3. Škola	– noví spolužiaci, nové učebné predmety – odborné učebne, jazykové laboratórium, kabinety... telocvičňa... – rozvrh hodín, v pondelok máme...prvá hodina je... začína sa ... končí sa... – žiacky domov ... spálňa, sprcha, izolačka...

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– zamestnanci v škole ... riaditeľ...učiteľský zbor... sekretárka, upratovačka...údržbár... – určenie miesta ...prízemie... na prvom pochodí...
4. Nákupy	– druhy obchodov, obchodný dom – sortiment tovaru, potraviny, papiernictvo, hračky... – vyjadrenie žiadosti ...prosím si...chcel by som... – informácia o cene ... koľko stojí... za čo je... – vyjadrenie množstva ... balíček, fľaša minerálky... liter...kilogram... 2 kusy...5 kusov...
5. Stravovanie	– stravovanie doma ... raňajky, obed, večera... prestieranie stola... príbor... – základné potraviny mliečne výrobky... mäsové výrobky...pekárenské výrobky... – zdravé stravovanie ... zelenina...ovocie...vitamíny – stravovanie v škole... menza...bufet...desiata – moje obľúbené jedlo (recept) – v cukrárni, v reštaurácii ... host'...časník...platenie – jedálny lístok ... nápoje... hlavné jedlo...múčnik...
6. Voľný čas	– moje záľuby ... zaujímam sa...chodím do...krúžku – učme sa cudzie jazyky ...slovanské jazyky... západné jazyky...jazyky našich susedov... – film, divadlo, hudba, video ... typy filmov... obľúbený spevák, herec, skupina... činohra...opera – knihy a časopisy ...detská literatúra...denník... – ručné práce ... vyšívanie...pletanie... modelovanie – šport telocvičné náradie...loptové hry, atletika...
Gramatika – pravopis	
1. Slovenské hlásky	– rozdelenie hlások – odlišnosť v slovenskom a maďarskom hláskosloví – slabikotvorné spoluhlásky, ich výslovnosť – výslovnosť hlásky „ch“ – pravopis a výslovnosť „de, te, ne, le, di, ti, ni, li“ – správna výslovnosť samohlások „a, ä, é“ – písanie ä po perových spoluhláskach – kontrastivita hlások h – ch, l – ľ
2. Písanie i/y	– písanie i/y v koreni slova po mäkkých a tvrdých spoluhláskach – obojaké spoluhlásky, základné vybrané slová – písanie i/y v niektorých známych slovách cudzieho pôvodu
3. Ohybné slovné druhy	– podstatné mená, gramatická kategória – pády a pádové otázky – predložky a predložkové väzby – skloňovanie podstatných mien mužského rodu (chlap, dub) – skloňovanie podstatných mien ženského rodu (žena, ulica) – skloňovanie podstatných mien stredného rodu (mesto, srdce) – zhoda podstatného mena s prídavným menom – používanie opytovacích zámien pri ohýbaní prídavných mien

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
4. Slovesá	– používanie osvojených si slovíes na úrovni schopnosti – používanie prítomného a zloženého budúceho času v rámci osvojenej lexiky – používanie sponového slovesa „byť“
5. Druhy viet	– modulácia viet, správny slovosled, správna výslovnosť, intonácia – druhy viet, oznamovacia, opytovacia, zvolacia, rozkazovacia veta – slovosled opytovacej vety – správne používanie interpunkčných znamienok
Literatúra – čítanie	
1. Diela z ľudovej slovesnosti	– príslovia, porekadlá, hádanky, rečňovanky spájajúce sa s rôznymi rodinnými udalosťami, sviatkami, ročnými obdobiami a prácou, včítane typických regionálnych zvykov, týkajúcich sa tam žijúcich Slovákov – ľudová rozprávka, hlavné postavy, víťazstvo dobra nad zlom, realistická ľudová rozprávka odrážajúca ľudovú múdrosť – známi zberatelia ľudových rozprávok – literárne pojmy: poézia, próza, rozprávka
2. Rozprávky zo súčasnej slovenskej detskej literatúry	– detský hrdina, charakteristika hlavnej postavy – rozprávanie obsahu na základe osnovy – výrazné čítanie literárnych úryvkov – dramatizácia textu- pojmy z oblasti slohu: úvod, jadro, záver
3. Človek a príroda v umeleckej literatúre	– čítanie literárnych ukážok so zameraním sa na osvojenie si geografickej terminológie – literárne ukážky s charakteristikou životného prostredia a prírody – čítanie krátkych, vekovo primeraných, ukážok z cestopisov

Podmienky ďalšieho postupu

Žiaci majú pochopiť základné pokyny učiteľa. Majú sa vedieť predstaviť, podať základné informácie o svojej rodine. Majú vedieť vyjadriť súhlas a nesúhlas pri odpovedi na jednoduchú otázku, týkajúcu sa učebnej látky. Majú vedieť vyjadriť žiadosť a prosbu a poznať základné zdvorilostné frázy. Majú globálne pochopiť obsah kratšieho textu. Majú memorovať štyri kratšie dialógy. Majú vedieť základné odlišnosti v slovenskom a maďarskom hláskosloví. Správne vyslovovať hlásky –ch,ä- a slabikotvorné spoluhlásky –r,l-. Majú ovládať najzákladnejšie vybrané slová a písanie –i/y- v koreni slova. Majú vedieť zaradiť známe podstatné mená do kategórie rodu, čísla, vzoru. Majú ovládať pádové otázky a najzákladnejšie predložky. Majú vedieť používať sponové sloveso – byť-

Majú vedieť plynulo čítať známe texty. Spoznať v texte slovo v ohýbacej podobe. Nacvičený text majú správne intonovať. Majú poznať literárne pojmy: poézia a próza, hlavná postava. Má memorovať jednu kratšiu báseň a poznať dvoch zberateľov ľudových rozprávok.

6. ročník
Celkový počet hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú v rámci osvojenej lexiky plynulo čítať so správnou výslovnosťou. Správne písať veľké písmená v rámci osvojenej lexiky. Poznať gramatické kategórie ohybných slovných druhov a správne ich používať v osvojených vetných modeloch. Správne používať slovesá a slovesné väzby v rámci osvojenej lexiky, správne písať i/y v koreni slova a ohýbaciach príponách, napísať krátku informáciu vo forme listu. Majú plynulo čítať primeraným tempom prózu aj poéziu, vedieť používať slovník pri preklade krátkeho neznámeho textu, dramatizovať krátku rozprávku a charakterizovať hlavného hrdinu. Majú vedieť podať krátku informáciu o svojom bydlisku a jeho kultúrnohistorických pamiatkach. Majú mať informácie o živote slovenskej národnosti v ich regióne, poznať niektoré typické zvyky Slovákov v Maďarsku, súvisiace so sviatkami. Majú porozumieť textu zo zvukovej nahrávky v rozsahu už naučených slov a porozumieť telefonickú informáciu. Vedieť reagovať na otázku cudzieho človeka (nie učiteľa).

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Bydlisko	– mesto, dedina... zemepisná poloha...na severe... na juhovýchode... blízko... – kultúrne a historické pamiatky, budovy...sochy...kostol – vyjadrenie vzdialenosti a miesta ...ďaleko... blízko... oproti... popri... neďaleko... – Slováci žijúci v mojom bydlisku ... zvyky... odev...folklór... – náš, dom, byt, moja izba... rodinný dom...byt na sídlisku... miestnosti v byte...zariadenie...
2. Cestovanie	– dopravné prostriedky typy vozidiel individuálnej, hromadnej a nákladnej dopravy – mestská doprava ...do školy cestujem....autobus...metro... – cestná doprava ...osobná, nákladná doprava – medzimestská a medzinárodná doprava.... – vlaková doprava ...kupé...sprievodca...jedálenský vozeň... – železničná stanica ...výpravca...čakáreň...pokladňa... – cestovný lístok, miestenka, mesačný lístok, zľava...
3. Zdravie	– ľudské telo, najdôležitejšie orgány ,pľúca, srdce, žalúdok, mozog – detské choroby, preventívne očkovanie – u lekára , vyjadrenie sťažnosti ... bolí ma... pichá ma... – v lekárni ... lieky bez receptu...vitamíny...obväz... – jednoduché rozprávanie o ľudskom tele na základe obrazov
4. Voľný čas – šport	– trávenie voľného času čítaním, počúvaním hudby, pozeraním filmov – aktívny oddych – pohyb – šport ... plávanie...beh...turistika – letné športy, Olympijské hry... loptové hry...atletika... – zimné športy lyžovanie...sánkovanie...korčuľovanie... hokej...
5. Sviatky	– štátne sviatky -15. Marec, 20. August, 23. Október, 18. december – Deň národnosti...

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– cirkevné a rodinné sviatky – Veľká noc, Vianoce, zvyky, obyčaje, povery, narodeniny, meniny... – vyjadrenie radosti, prekvapenia, blahoželaní k meninám, narodeninám... – dramatizácia ľudového zvyku
Gramatika – pravopis – týždenne 2 hodiny	
1. Slovenské hlásky	– dvojhlasý, pravopis a výslovnosť – kvantita samohlások a dvojhlasok, rytmické krátenie – spodobovanie spoluhlások na začiatku, v koreni a na konci slova, spodobovanie predložiek (znelé, neznelé a zvučné spoluhlásky) – výslovnosť a pravopis zdvojených spoluhlások – tvorenie slov predponami – odvodené vybrané slová, písanie „y“ v odvodených slovách
2. Písanie veľkých písmen	– všeobecné a vlastné podstatné mená – písanie veľkých písmen vo vlastných podstatných menách – mená osôb, priezviská – názvy inštitúcií, úradov, ulíc – zemepisné mená – názvy sviatkov a významných dní – vlastné meno vo forme prídavného mena
3. Ohybné slovné druhy	– skloňovanie podstatných mien mužský rod (hrdina, stroj) ženský rod (dľaň, kosť) stredný rod (vysvedčenie, dievča) – skloňovanie prídavných mien vzor – pekný-, -cudzí- – zhoda prídavného mena s podstatným menom – skloňovanie osobných zámen (ja, ty, my, vy, oni) – číslovky (nominatív a genitív m.č. podstatných mien)
4. Slovesá, slovesné väzby	– čas, osoba, číslo slovies – časovanie slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase (zložený budúci čas) – tvorenie dokonavých slovies predponami – používanie zvratných slovies v rámci naučenej lexiky – slovesné väzby s akuzatívom a genitívom
Literatúra – čítanie	
1. Diela z ľudovej slovesnosti	– ľudové rozprávky s nadprirodzenými bytosťami, zbojnícke, žartovné, bájky – ľudové povesti – vzťahujúce sa na osobu, udalosť a zemepisné miesto (kráľ Matej, turecký útlak, Trenčín, Beckov...) – porovnávanie hrdinov rozprávok a povestí v slovenskej a maďarskej literatúre – hlavné znaky rozprávky a povesti – história slovenského národa v povestiach – rozprávanie obsahu rozprávky, alebo povesti na základe osnovy – aktivizovanie lexikálnych jednotiek, potrebných na osvojenie si dejepisu v slovenčine

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
2. Detský hrdina v umeleckej literatúre	– vzťahy detí k dospelým a spoločnosti – vzťahy detí v rodine – úryvky z literárnych diel – vzťahy detí v škole úryvky z literárnych diel – vzťah k prírode – konfliktové situácie – túžba po dobrodružstve – charakteristika hlavného hrdinu na základe jeho vlastností – krátke rozprávanie obsahu – písanie krátkej osnovy prečítanej ukážky
3. Návšteva knižnice	– oboznámenie sa s používaním knižničného katalógu – oboznámenie sa s používaním frazeologického slovníka – používanie slovníkov, lexikónov, využívanie elektronických zdrojov informácií

Podmienky ďalšieho postupu

Žiaci majú vedieť 3–5 vetami podať informáciu o svojom bydlisku. Majú vedieť vymenovať dopravné prostriedky, vedieť sa opýtať na smer, podať základnú informáciu o svojom zdravotnom stave a o svojich záľubách. Majú memorovať dva ľudové zvyky daného regiónu, týkajúce sa života slovenskej národnosti. V rámci naučenej lexiky správne písať a vyslovovať dvojhlásky a znelé/neznelé spoluhlásky, majú vedieť tvoriť nové slová pomocou predpôn, správne písať veľké písmená v rámci naučenej lexiky, správne ohýbať už naučené podstatné a prídavné mená, poznať gramatické kategórie slovesa. Majú plynulo čítať prózu i poéziu, poznať literárne pojmy: povesť, bájka, historická osoba, historická udalosť. Poznať rozdiel medzi rozprávkou a povest'ou, vedieť napísať osnovu prečítaného úryvku, presne memorovať jednu krátku bájku a tri kratšie básne.

7. ročník

Celkový počet vyučovacích hodín: 185

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú porozumieť zadanej úlohe a bez problémov ju vyriešiť v rozsahu učebnej látky bez vysvetľovania učiteľa, vedieť odpovedať na otázky celou vetou a samostatne začať rozhovor. Správne používať tykanie a vykanie a základné zdvorilostné frázy. Majú poznať pravidlá interpunkcie a diakritických znamienok, ovládať pravopis i/y v domácich a frekventovaných cudzích slovách, správne písať veľké písmená vo vlastných podstatných menách v rámci naučenej lexiky, ovládať pravopisné javy v spodobovaní spoluhlások, správne rozdeľovať slová a uplatňovať rytmický zákon. V rámci naučenej lexiky správne používať predložkové väzby a ohybné slovné druhy, poznať spôsoby tvorenia podstatných a prídavných mien v rámci učebnej látky. Správne a plynulo čítať aj neznámy text bez prípravy. Po príprave výrazne čítať texty z literárneho diela. Prečítať krátku novelu alebo poviedku a globálne pochopiť jej obsah, samostatne rozprávať o postavách literárneho diela.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Pošta	– budova pošty vestibul .prepážky...novinový stánok... – podanie listu, telegramu ...doporučený list...blahoprajný telegram... – nákup známok, koliek, pohľadníc... sprievodka, poukážka korešpondenčný lístok... blanketa...telefónna karta... – vyplnenie sprievodky, poukážky, podanie balíka – telefonovanie, verejná telefónna hovorňa, etiketa telefonovania – pravidlá pri písaní listu ... oslovenie, dátum, podpis...
2. Cestovanie	– cesta do cudziny, cestujeme na dovolenku príprava cesty... mapy... prospekty... možnosti ubytovania... – cestovné doklady... platný pas... colná kontrola...valuty – cestujeme na Slovensko ... škola v prírode... lyžiarsky tábor... dovolenka s rodičmi ... – krásy Slovenska... prírodné krásy... historické pamiatky turistické centrá – školské výlety do našich národnostných miest, osád
3. Kultúra	– umenie ,výtvarné umenie, umelecké diela, ...akademický maliar... sochár... výstava... múzeum – -divadlo, film... vstupenky... herci... režisér... obecenstvo... javisko... hľadisko... – hudba... klasická... tanečná... ľudová... moderná... – hudobné nástroje... orchester... dirigent... hudobné nahrávky... – knižnica... školská... mestská... čitateľský preukaz... odborná literatúra...lexikóny...
4. Návšteva	– čakáme hostí ... príprava pohostenia...privítanie...ponúkanie – ideme na návštevu ...správanie sa...poďakovanie za pohostenie – hostia zo zahraničia... pohostenie typickými jedlami... ...predstavenie rodinných príslušníkov...
Gramatika – pravopis	
1. Ohybné slovné druhy	– skloňovanie podstatných mien (prehľad skloňovania) – skloňovanie prídavných mien (zhoda s podstatným menom) – tvorenie privlastňovacích prídavných mien (-otcov – matkin-) – tvorenie druhových prídavných mien (pávi) – stupňovanie prídavných mien – skloňovanie základných a radových čísloviek (vo vetných modeloch) – skloňovanie zámien 3. osoby j. č., m. č. – používanie privlastňovacích zámien
2. Slovesá	– plnovýznamové a pomocné slovesá (slovesné väzby) – dokonavé a nedokonavé slovesá (tvorenie dokonavých slovies pomocou predpôn) – budúci čas dokonavých slovies – používanie zvratných slovies „sa“, „si“ v rámci naučenej lexiky – časovanie slovies v prítomnom, minulom a budúcom čase – rozkazovací a podmienkový spôsob slovies (prítomný a minulý čas podmienkovacieho spôsobu) – slovesné väzby (odlišnosti v slovenskom a maďarskom jazyku)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
3. Slovenský pravopis	– problematika písania i/y (opakovanie hláskoslovnia, mäkké, tvrdé, obojaké spoluhlásky, vybrané slová, odvodené slová) – písanie i/y v odvodzovacích a skloňovacích príponách podstatných a prídavných mien – písanie i/y pri slovesách, číslovkách – pravopis spodobovania spoluhlások – pravopis „de, te, ne, le, di, ti, ni, li, dí, tí, ní, lí“ – pravopis cudzích slov – pravopis veľkých písmen
Literatúra – čítanie	
1. Historické osobnosti ako hrdinovia literárnych diel	– história národa v dielach slovenských spisovateľov – oboznámenie sa s významnými osobnosťami slovenskej histórie na základe prečítaných ukážok – rozprávanie deja literárnej ukážky na základe osnovy (5-7 viet) – charakteristika hlavnej postavy (vonkajšie, vnútorné vlastnosti) (6-7 viet) – literárne pojmy: poviedka, román, historický román
2. Život slovenského ľudu v zrkadle literatúry	– život ľudu na dedine, úryvky z u...) literárnych diel M. Kukučina J. G. Tajovského – život ľudu v malých mestách J. Jesenský – rozprávanie obsahu literárnej ukážky na základe osnovy – charakteristika hlavnej postavy a vedľajších postáv – jazyk literárneho diela, monológ, dialóg – funkcia humoru, satiry v literárnych dielach – humoristický opis jednej hlavnej postavy z prečítaných úryvkov
3. Život ľudu v minulosti a súčasnosti	– porovnanie hlavných postáv literárnych diel žijúcich v minulosti a prítomnosti – život žiakov a študentov v dielach slovenských spisovateľov – charakteristika hlavného hrdinu a vedľajších postáv – zhrnutie deja v chronologickom poradí

Podmienky ďalšieho postupu

Žiaci majú správne a plynulo čítať primeraným tempom a spisovnou výslovnosťou. Pomocou otázok učiteľa majú porozprávať krátky obsah literárnej ukážky, jednoduchými vetami krátko charakterizovať hlavného hrdinu. Majú memorovať dve básne a šesť riadkov z prózy. V chronologickom poradí, jednoduchými vetami rozprávať o danej téme, správne používať vykanie a tykanie, správne reagovať na otázku a odpovedať jednoduchými vetami. Majú sa naučiť dva jednoduché dialógy. Majú poznať pravopis i/y v bežne používaných domácich a niektorých cudzích slovách, ovládať pravopis vlastných podstatných mien, ktoré sa pravidelne opakujú v učebnej látke, správne používať bežné slovesné a predložkové väzby, nácvičný diktát napísať s malým počtom chýb.

8. ročník**Celkový počet vyučovacích hodín: 185****Vstupné formy činnosti**

Porozumieť globálne neznámy text na základe kľúčových slov a rozumieť textu zvukovej nahrávky slovenského vysielania rozhlasu a televízie, gramaticky správne a pohotovo reagovať na otázky, týkajúce sa učebnej látky. Poznať a dodržiavať pravidlá slovenského pravopisu v rámci naučenej lexiky, správne používať slovesné väzby, sponové slovesá v mennom prísudku, poznať vetné členy jednoduchej vety. Podľa osnovy napísať kratší sloh na danú tému, poznať etiketu písania súkromných listov, pohľadníc a telegramu, preložiť jednoduchý text do slovenčiny pomocou slovníka.

Výrazne čítať známy literárny text a vedieť porozprávať dej prečítaného úryvku na základe osnovy. Majú poznať niekoľko faktov o čítanom diele a autorovi. Pomocou slovníka vedieť preložiť do maďarčiny úryvok z umeleckého textu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
1. Ja, moja rodina	– charakteristika rodiny a rodinných vzťahov súlad i konflikty ... bývanie so starými rodičmi... – vyjadrenie vlastného názoru ... podľa mňa...myslím si... – rodina v každodenných situáciách ...rodičia pracujú... .. večer sa stretneme...konflikty...zlá známka v škole.. – rodinné udalosti meniny, narodeniny, svadba, krstiny... – rodina a vzťahy so susedmi, známymi, priateľmi...
2. Bydlisko	– mesto, obec kde žijem (zemepisná poloha, prírodné podmienky ... – kde by som chcel bývať (moje sny a túžby...predstavy) – možnosti zamestnania v mieste bydliska a okolí – možnosti ďalšieho štúdia v mieste bydliska a okolí – moje predstavy o budúcom zamestnaní
3. Príroda a životné prostredie	– úloha a význam prírody v živote človeka – devastácia životného prostredia – človek svojou činnosťou znečisťuje prírodu – ochrana životného prostredia – počasie (mierne podnebné pásmo... štyri ročné obdobia... počasie v iných podnebných pásmach) – predpoveď počasia (na jar, leto jeseň, zimu... meteorologický ústav)
4. Šport	– športové disciplíny ...beh, hod, skok, pástiarstvo, päťboj... – letné a zimné športy ...majstrovstvá Európy, sveta, olympiáda – masové športy ...cezpŕlný beh, futbal, hokej, maratón... – módné športy ...areobic, kulturistika, sebaobrana... – šport a zdravie, telesné a duševné zdravie ...otuzovanie, aktívny oddych, turistika...
5. Masmédiá	– elektronické masmédiá ...počítač, Internet, satelit, televízia – aktuálne denné informácie, správy, kultúrne, zábavné, poučné programy, výber programov – tlač – noviny, časopisy, mládežnícke časopisy, odborné časopisy, časopisy zo Slovenska, Ľudové noviny

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– rubriky v novinách a časopisoch...úvodník, komentár, glosa... – redakcia časopisu ...šéfredaktor, novinári, reportéri... – čítanie novín a časopisov
Gramatika – pravopis	
1. Ohybné slovné druhy	– precvičovanie skloňovania, používanie predložkových väzieb (skloňovanie podst. mien, príd. mien, zámien, čísloviek) – gramatická zhoda ohybných slovných druhov – používanie čísloviek s podstatnými menami – tvorenie slov predponami, slovotvornými príponami a skladaním – používanie ukazovacích zámien s poukázaním na vzdialenosť (ten-tento-tamten-henten-onen)
2. Slovesá	– slovesný čas (prítomný, minulý, budúci – jednoduchý, zložený) – slovesné väzby pomocných slovies (mať rád, mať úlohu, chcieť písať, musieť urobiť...) – používanie zvratných slovies (umývať – umývať sa, umývať si... báť sa... sadnúť si...) – nacvičovanie rozkazovacieho a podmienovacieho spôsobu – slovesné väzby a pády podstatných mien
3. Neohybné slovné druhy	– tvorenie prísloviek, stupňovanie niektorých prísloviek – pravopis zvukomalebných slov a citosloviec – častice a spojky – predložky a pády podstatných mien – štylistické využitie častíc
4. Skladba	– hlavné vetné členy jednoduchej vety (podmet vyjadrený podst. menom, zámenom, číslovkou, prídavným menom, prísudok – slovesný a menný) – rozvíjajúce vetné členy (prívlastok – zhodný, nezhodný, predmet – priamy, nepriamy, príslovkové určenie – miesta, času, spôsobu) – gramatická zhoda podmetu a prísudku – slovosled jednoduchej vety, odlišnosti v slovenských a maďarských konštrukciách
Literatúra – čítanie	
1. Básnikova, spisovateľova láska k vlasti, k národu	– spisovný jazyk a slovenské nárečia (zásluhy A. Bernoláka, Ľ. Štúra o spisovný jazyk – nárečie obce, mesta v ktorom žijem – láska k vlasti, národu v dielach štúrovských básnikov z diel J. Kráľa, S. Chalupku, A. Sládkoviča) – vzťah k rodnému jazyku, domovine v dielach slovenských básnikov (napr. P. O. Hviezdoslav, J. Kostra...) – vzťah k vlasti, materinskej reči v tvorbe básnikov 20. storočia – predstavenie životnej dráhy jedného básnika
2. Slovenskí spisovatelia tvoriaci pre deti a mládež	– úryvky z diel niektorých spisovateľov (napr. J. Blažková – Malá galéria mladšieho brata, K. Jarunková – Jediná, M. Kováč – Mačacia farma pána učiteľa, M. Lasica – J. Satinský – Španielska čižma, Š. Moravčík – Naša čarodejná škola

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– predstavenie životnej dráhy jedného spisovateľa – literárne pojmy – zápletky, expozícia, vyvrcholenie, rozuzlenie, divadelná hra, dialógy, monológy – spracovanie literárnych ukážok pomocou slovníka
3. Slovenskí spisovatelia v Maďarsku	– úryvky z diel básnikov a prozaikov (napr. G. Papuček, J. Dolnozemský, A. Kormoš, I. Fuhl, M. Hrivnák, P. Kondač)

Podmienky ďalšieho postupu

Pomocou známych slov snažiť sa o pochopenie kratšieho textu. Žiaci majú vedieť pracovať s dvojjazyčným slovníkom a niekoľkými vetami hovoriť o známej téme. Majú správne používať vetné konštrukcie, intonáciu a tempo reči v rámci rozsahu učebnej látky. Majú poznať základné pravidlá slovenského pravopisu a nácvikné diktáty písať s malým počtom chýb. Majú vedieť správne vyplniť tlačivo s osobnými údajmi, správne používať sponové sloveso – byť-. Žiaci majú primeraným tempom a so správnou výslovnosťou čítať už známe literárne texty, pomocou otázok učiteľa porozprávať krátky obsah literárnej ukážky, jednoduchými vetami charakterizovať hlavného hrdinu literárnej ukážky, poznať niekoľko autorov píšucich po slovensky v Maďarsku a memorovať 2 básne a jeden úryvok z prozaického textu.

9–12. ročník

Ciele a úlohy

Hlavným cieľom vyučovania slovenského jazyka na jednojazyčných a dvojjazyčných slovenských národnostných školách je dosiahnuť takú úroveň rečových znalostí, aby žiaci zvládli primerane, vhodne a správne bežnú hovorovú komunikatívnu situáciu a v rozsahu odbornosti učebných predmetov i odbornú, a to tak v ústnej, ako aj písomnej forme, v súlade s gramatickou normou.

Úroveň ovládania slovenského jazyka je základom pre kultivované vyjadrovanie, hlbšie poznanie a osvojenie si slovenskej národnostnej kultúry.

Vo vyučovacom procese máme dať žiakom také základy náuky o jazyku, aby boli spoľahlivou oporou pri uvedomelom používaní jazykových prostriedkov spisovného slovenského jazyka a základom ďalšieho vzdelávania v škole i mimo školy, vo verejnom živote slovenskej národnosti v Maďarsku. Vyučovanie slovenského jazyka má prispieť aj k rozvoju rozumových schopností žiaka a k mravnej a estetickému výchove.

Výchovné ciele

Vyučovanie slovenského jazyka je dôležitým činiteľom najmä v rozumovej výchove. Žiaci sa učia pozorovať javy, analyzovať, porovnávať, argumentovať, abstrahovať, triediť, zovšeobecňovať, pritom sa sa rozvíjajú ich zručnosti a všeobecné rozumové schopnosti.

Zložky učebného predmetu

Slovenský jazyk ako učebný predmet pozostáva z troch hlavných zložiek:

- slovenský jazyk a komunikácia
- slovenská literatúra

Pomer týchto troch zložiek počas stredoškolského štúdia sa mení, v nižších ročníkoch prevláda funkčné používanie jazyka, pestovanie vyjadrovacích schopností žiakov, komunikácia, vo vyšších ročníkoch sa

do popredia dostáva literárna výchova a ďalší rozvoj vyjadrovacích schopností žiakov na hodinách slovenského jazyka.

Tri zložky slovenského jazyka ako učebného predmetu tvoria organický celok, spolu prispievajú k realizácii hlavného cieľa vyučovania slovenského jazyka.

Všeobecné požiadavky vývinu

Slovenský jazyk a komunikácia

Učebná látka je osnovaná cyklicky. O tých istých javoch sa žiaci učia na rozličných stupňoch znova, ale vždy hlbšie a v nových súvislostiach.

V rámci tejto zložky učebného predmetu sa utvárajú u žiakov pevnejšie návyky predovšetkým pravopisné, a spoľahlivá zručnosť používania ohybných a neohybných slovných druhov v rámci osvojenej lexiky. Vo vyučovaní sa má klásť dôraz na osvojenie si gramatickej stavby slovenského jazyka a paralelne funkčné využitie osvojených vedomostí. Slovenský jazyk napomáha vyučovanie ostatných predmetov v slovenskom jazyku, učivo z gramatiky je motivované širšou užitočnosťou učebnej látky.

V rámci tejto zložky predmetu žiaci získavajú nové poznatky, pričom si rozširujú predovšetkým slovnú zásobu novými pomenovaniami a termínmi. Slovná zásoba žiakov sa obohacuje v nižších ročníkoch strednej školy predovšetkým kvantitatívne a vo vyšších triedach kvalitatívne. V stredobode učebnej látky stojí funkčná stránka jazyka, slovná zásoba žiakov sa rozvíja postupne, vychádzajúc vždy z predchádzajúcich jazykových vedomostí a dosiahnutých rečových zručností. Vo výučbe tejto zložky predmetu sa uplatňuje princíp spojenia sémanticko-gramatickej kategórie s jazykovou funkciou.

V rámci komunikácie sa preberajú druhy slohových útvarov: rozprávanie, opis, charakteristika, prednáška, úvaha. Rozširujú sa písomné vyjadrovacie schopnosti žiakov predovšetkým kvantitatívne a postupne aj kvalitatívne. Žiaci získajú schopnosť samostatne zostavovať slohové celky na základe osvojenej lexiky.

Slovenská literatúra

Najdôležitejšou úlohou tejto zložky predmetu je viesť žiakov k samostatnému čítaniu v slovenskom jazyku. Usporiadanie učebnej látky v tejto zložke učebného predmetu má špirálovité osnovanie, ktoré sa kombinuje s osnovaním postupným, lineárnym. Podľa lineárneho osnovania sa téma berie iba raz, vyučovanie literatúry prebieha na základe chronologického princípu.

Slovenská literatúra obohacuje a zvyšuje jazykovú kultúru žiakov, zjemňuje ich estetický cit. Postupne sa rozširujú poznatky žiakov zo slovenskej národnej literatúry, poskytujú sa žiakom základy literárneho vzdelania. V rámci tejto zložky predmetu sa rozvíja schopnosť logického a tvorivého myslenia žiakov na základe analýzy a syntézy. Vo vyučovacom procese vedieme žiakov k samostatnej orientácii vo vecnej literatúre.

Žiaci musia byť schopní porozumieť textom z rôznych predmetov, musia vedieť spracovať údaje a informácie a utvoriť zhrnutie. Musia tiež vedieť porozumieť a rozobrať rôzne druhy textov.

9. ročník

Slovenský jazyk a komunikácia
Celkový počet hodín: 111

Vstupné formy činnosti*Poznanie systému slovenského jazyka*

Žiaci majú poznávať hláskoslovný systém spisovnej slovenčiny, postupne si osvojiť spisovnú výslovnosť.

Rozoberať vety na slová, slová na slabiky a hlásky, zhŕňať a spájať vedomosti o hláske ako o pojme.

Skvalitňovanie výslovnosti, pozorovanie fonetických javov.

Mať jasný pojem rytmu, uvedomiť si v slove slabiku dlhú a krátku.

Osvojiť si vecné významy vybraných slov.

Získať všeobecné poznatky o tvorení slov, oboznámiť sa s viacerými význammi toho istého slova.

Tvorba textov a schopnosť komunikácie

Samostatné vyjadrovanie.

Tvorenie dialógu a aktívna účasť v rozhovore.

Samostatné čítanie novín a časopisov a ich spracovanie na základe daných kritérií.

Okamžité reagovanie a zrozumiteľné vyjadrenie názoru.

Správny výber slov pri komunikácii, správna stavba vety.

Samostatná tvorba rozprávania, opisu, charakteristiky a listu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Slovenské hlásky	Hlásky Slabika Tvorenie hlások Výslovnosť d',ť,ň,ľ; ia,ie,iu,ô; h-ch Rytmický zákon Spodobovanie spoluhlások Viazanie hlások a slov vo výslovnosti Výslovnosť predložiek -s (so), z (zo), k (ku)
2. Pravopis	Písanie spoluhlások d',ť,ň,ľ pred samohláskami ia, ie, iu Písanie i-í, y-ý Písanie spoluhlások, ktoré sa spodobujú Písanie veľkých písmen Rozdeľovanie slov v písme
3. Slovo v systéme slovnej zásoby	Tvorenie slov Pojmy: koreň, predpona, prípona, kmeň, prvotné (neodvodené slová), odvodené slová, zložené slová
4. Vzájomné vzťahy slov v slovnej zásobe	Synonymá Homonymá Antonymá
5. Aktualizované využívanie slov	Metafora Metonymia Hyperbola

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
6. Komunikačné situácie	O sebe: vek, povahové vlastnosti, záľuby Môj život v rodine: členovia rodiny a ja Sebacharakteristika, charakteristika členov rodiny, Povinnosti členov rodiny, moje povinnosti, pomáham doma V kruhu priateľov: priatelia v škole, doma, známi, vzájomná pomoc, spoločné záľuby Trávenie voľného času: spoločná zábava s priateľmi Priateľstvo a láska: vzťahy chlapec-dievča Domáce prostredie- internát, porovnanie dvoch typov bývania Zamestnanie rodičov Životná úroveň rodiny: nároky členov rodiny, výdavky na potraviny, šaty, kultúru, zábavu, šporenie Typy bytov, s komfortom, bez komfortu, na sídlisku V centre mesta, rodinný dom (Veľkosť bytu, typ kúrenia, radová zástavba, rodinný dom so záhradou, vedľajšie budovy, byt v meste, byt na dedine) Poplatky za byt Zariadenie bytu Podanie listu, balíka, telegramu, paňazí (vyplnenie poštovej poukážky) Distribúcia tlače, predplatenie novín a časopisov, predaj novín a časopisov Čítanie novín (Ľudové noviny, slovenské denníky, časopisy) Telefonický rozhovor (etiketa telefonovania) Písanie listu (priateľom, rodičom, učiteľovi) Doprava, dopravné prostriedky Dopravné predpisy (pavidlá cestnej premávky, Cestovná kancelária (turistické zájazdy)

Podmienky ďalšieho postupu

- Spoločlivé používanie gramatických pravidiel v rámci osvojenej lexiky
- Samostatné používanie jednojazyčných slovníkov
- Spoločlivé označovanie hlások v písomných prejavoch
- Spoločlivé písanie i-y a dodržiavanie rytmického zákona v rámci osvojenej lexiky
- Poznanie zásad znelostnej asimilácie
- Prednes a nemé čítanie textu, zabezpečujúce porozumenie
- Správne používanie jazyka v danej rečovej situácii
- Spontánne vyjadrovanie v danej rečovej situácii
- Začatie, pokračovanie a ukončenie dialógu, poznanie kultúrnych spoločenských foriem
- Samostatné tvorenie kratších listov, charakteristík, opisov a rozprávání.

9. ročník**Slovenská literatúra
Celkový počet hodín: 74*****Vstupné formy činnosti******Porozumenie textu***

Rozvíjanie hlasného a nemého čítania pri práci s literárnymi dielami rôznych druhov.
 Používanie rôznych postupov pri rozbere textu na základe daného systému hľadísk.
 Vyberanie a zhrnutie podstaty.

Tvorenie textu

Vytvorenie si vlastného názoru o myšlienkach a pocitoch, ktoré sú vyjadrené v literárnom diele.
 Malá prednáška o autoroch a dielach.
 Tvorenie osnovy samostatne a pod vedením učiteľa.

Poznanky z literárnej teórie a literárnej histórie

Pochopenie slovenského literárneho vývinu. Formovanie povedomia kontinuity národnej kultúry.
 Spoznanie výrazových prostriedkov literatúry.
 Vplyv básnického rytmu a rýmu.
 Pomenovanie literárnych druhov a žánrov.
 Vzťah ľudovej a umeleckej literatúry.
 Spomienka na životopisy autorov.
 Na základe prečítaného diela vedieť hovoriť o témach a problémoch súvisiacich s danou dobou.
 Význam a vplyv prečítaného diela na vývin slovenskej literatúry.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Úvod do štúdia literatúry	Pojem termínu „literatúra“ Skúmanie literatúry – metódy bádania Jazyk ako prostriedok literárnej komunikácie Umelecké prostriedky literatúry Literárne prostriedky Obraznosť (tzv. básnické prostriedky) Rým Rytmus Triedenie literárnych diel – žánre v literatúre Otázky spisovných jazykov Slovákov
2. Ľudová slovesnosť	Čo je ľudová slovesnosť? Ľudové umenie v ranom období Ľudová balada Ľudové rozprávky: demonologické rozprávky, fantastické rozprávky, rozprávky o zvieratách, historické rozprávky, humoristické a satirické rozprávky Ľudové umenie v stredoveku
3. Staroslovienska tradícia v slovenskej literatúre	Legenda ako žáner Hlavné typy legendy: passio, acta (martyrum), vita Panónske legendy Moravské posolstvo Zostavenie slovanského písma

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Moravská misia Literárna činnosť Konštantína a Metoda Predhovor k evanjeliu (Proglas)
4. Stredoveká literatúra	Kultúra raného Uhorska Náboženské prozaické žánre v stredoveku Maurus: Legenda o sv. pustovníkoch o Svoradovi a Benediktovi Slovenská cirkevná literatúra Vítaj milý Spasiteľu... Maria, Matko, rač prositi za to... Spišské modlitby
5. Humanistická a renesančná literatúra	Čo je to humanizmus, renesancia? Začiatky modernej filológie Vynález kníhtlače a nové knižnice Reformačné hnutia Historické spevy – Píseň o Sigoti Lúbostné básne z Kódexu Jána Jóna Fanchaliho Duchovná lyrika (Eliáš Láni, Martin Rakovský) Evanjelický spevník – Cithara sanctorum

Podmienky ďalšieho postupu

- Poznanie základných pojmov literárnej teórie.
- V rámci samostatného vyjadrovania vedieť používať v ústnom a písomnom prejave literárnovedné pojmy.
- Spoznanie literárneho druhu a žánru prečítaného diela.
- Predstavenie charakteristických znakov ľudovej slovesnosti (témy, motívy, druhy).
- Schopnosť prijať a porozumieť etickej a estetickej myšlienke diela.
- Poznanie slovenských spisovných jazykov.
- Základné poznatky o staroslovienskej literárnej tradícii.
- Schopnosť spracovať kratšie literárne diela na základe daných kritérií.

10. ročník

Slovenský jazyk a komunikácia **Celkový počet hodín: 111**

Vstupné formy činnosti

Poznanie systému slovenského jazyka

Žiaci musia vedieť.

Poznať základné znaky každého slovného druhu a vedieť určiť tvar slova.

Poukázať na rozdiel medzi prirodzeným a gramatickým rodom.

Pochopiť funkciu pádov.

Rozlišovať tvarotvorný základ (kmeň) a koncovku.

Získať prehľad o ohybných a neohybných slovných druhoch, spoznať vlastnosti daných slovných druhov a ich funkciu v jazyku.

Tvorba textov a schopnosť komunikácie

Žiaci majú vedieť tvoriť (ústne aj písomne) danej rečovej situácii vyhovujúce texty.

Majú vedieť tvoriť kultúrny, danej rečovej situácii vyhovujúci dialóg.

Majú vedieť samostatne tvoriť rozprávanie a opis.

Rozširovanie a rozvíjanie techniky tvorby otázok.

Majú vedieť vedome používať naučené vetné modely.

Žiaci si majú vedieť samostatne pripraviť osnovu a poznámky k textu z novín alebo časopisov.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Gramatický význam slova	Ohýbacia prípona (koncovka) pádová ohýbacia prípona časovacia ohýbacia prípona osobná ohýbacia prípona Jednoduché tvary Zložené tvary
Ohybné slovné druhy	Podstatné mená Význam podstatných mien Konkrétne a abstraktné podstatné mená Gramatický význam podstatných mien Skloňovanie podstatných mien Vzory: chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča Prídavné mená Význam a tvorenie prídavných mien Stupňovanie prídavných mien Skloňovanie prídavných mien Vzory: pekný, pekná, pekné; cudzí, cudzia, cudzie Zámená Význam a druhy zámien Skloňovanie zámien Osobné zámená Privlastňovacie zámená Ukazovacie zámená Opytovacie zámená Číslovky Význam a druhy čísloviek Skloňovanie čísloviek Slovesá: činnostné a stavové Predmetové a bezpredmetové slovesá Plnovýznamové a pomocné slovesá Slovesný vid Zvratné slovesá Slovesný čas

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Neohybné slovné druhy	Príslovky Tvorenie prísloviek Stupňovanie prísloviek Predložky Prvotné a druhotné predložky Spojky Prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky Častice Cistoslovcia
Pravopis	Písanie i – í / y – ý Písanie veľkých písmen Rozdeľovanie slov Pravopis často používaných cudzích slov
Komunikačné rozhovory	Oddych (aktívny oddych, prechádzky) Znečisťovanie životného prostredia Ochrana prírody Ročné obdobia, počasie Predpoveď počasia Ľudské telo, časti ľudského tela, zmyslové orgány Choroby Zdravá výživa U lekára Šport, športové disciplíny, olympijské hry Vyjadrenie: času, miery, spôsobu, súhlasu, nesúhlasu, snahy, radosti, hnevu, smútku, súcitu, prosby, otázky, upozornenia, obdivu, prekvapenia, strachu, vzrušenia, trémy, Argumentácia, blahoželenie Etiketa rozhovoru (tykanie, vykanie, ako začať, ukončiť rozhovor, zdvorilostné frázy)

Podmienky ďalšieho postupu

- Bezpečne používať ohybné a neohybné slovné druhy v rámci osvojenej lexiky.
- Spoľahlivé používanie pravopisných pravidiel.
- Poznanie noriem spisovnej slovenčiny.
- Logické a vecné vyjadrovanie.
- Samostatná tvorba osnovy a poznámok na danú tému.
- Poznať a správne uplatňovať modálne odtienky prejavu.
- Poznanie a dodržanie pravidiel slušného rozhovoru.

10. ročník

Slovenská literatúra Celkový počet hodín: 74

Vstupné formy činnosti

Samostatný rozbor literárneho diela na základe daných kritérií.
Poznanie pravidiel a etických noriem citovania (citácie).

Vytvorenie vzťahu medzi literárno-teoretickým učivom a literárnym dielom.

Rozvíjanie rozboru textu.

Všimanie si žánrových odchýlok.

Predstavenie tvorby autorov, ich životných pocitov a náhľadu na život.

Študovanie literárneho diela, odkrývanie jeho duchovnej a estetickej stránky.

Rozvoj techniky odôvodňovania.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Baroková literatúra	Barokové myslenie kultúra a umenie Slovenská baroková literatúra Baroková poézia a próza (Daniel Sinapius-Horčička, Cantus catholici, Benedikt Szöllösi, Štefan Pilárik, Daniel Krman) Polyhistor Matej Bel
2. Slovenská osvietenská literatúra	Oživenie veľkomoravskej tradície, osvietenský dejepisci Juraj Papánek a Juraj Sklenár Katolícka literatúra: Anton Bernolák (portrét), Jozef Ignác Bajza: René mládenca..., Juraj Fándly (portét) Založenie a činnosť Slovenského učeného tovaríšstva
3. Klasicismus – obdobie Jána Kollára a Jána Hollého	Myšlienka slovanskej vzájomnosti Pavel Jozef Šafárik (portrét) Ján Kollár: Slávy dcéra Ján Hollý: Svätopluk
4. Slovenská romantická literatúra	Vznik a rozvoj školy Štúrovej Literatúra v službách jednotného národného hnutia Založenie Tatrína a kultúrno-organizačná činnosť štúrovcov Uzákonenie spisovnej slovenčiny Portrét Ľudovíta Štúra (básne, cestopisy, štúdie) Andrej Sládkovič: Detvan; Marína (úryvky z diela) Ján Botto: Smrť Jánošíkova; balady Janko Kráľ: balady a básne

Podmienky ďalšieho postupu

- Vedieť preukázať, písomne aj ústne, získané vedomosti zo slovenskej literatúry a kultúry.
- Vedieť predstaviť významné lyrické aj epické diela barokového obdobia, úlohu slovenského osvietenstva a jeho význam pri vytvorení spisovného jazyka.
- Predstaviť kultúrnu tvorbu a organizačnú úlohu Štúrovej školy.
- Predstaviť úlohu literatúry a kultúry v rámci historických a spoločenských predpokladov doby.
- Na základe daných kritérií pripraviť poznámky, charakteristiky, referáty a rozbor literárnych diel a epoch.

11. ročník**Slovenský jazyk a komunikácia****Celkový počet hodín: 111*****Vstupné formy činnosti****Poznanie systému slovenského jazyka*

Žiaci si majú osvojiť rytmický zákon slovenčiny a výnimky zo zákona.

Majú si upresniť výslovnosť, s dôrazom na dvojhlásky a na spodobovanie spoluhlások.

Majú vedieť používať zákonitosti pravopisu.

Majú sa snažiť správne používať ohybné a neohybné slovné druhy.

Majú sa oboznámiť s významovými odtieňmi slovenských predložiek.

Tvorba textov a schopnosť komunikácie

Používanie dialógov a odôvodňovania v hľadaní odpovedí na každodenné otázky.

Kultúrna účasť v polemikách.

Vlastné práce, voľná štylizácia.

Žiaci majú vedieť samostatne chápať rôzne druhy textov a štýly.

Samostatné zbieranie informácií v knižniciach a počítačových databázach. Triedenie údajov.

Písanie samostatných úvah v rámci jednej témy.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Slovenské hláskoslovie	– Slabikotvorné spoluhlásky -r, f, l, ĺ – Dlhé a krátke samohlásky – Dvojhlásky – Hlásky ä, ô – Rytmické krátenie – Výnimky z rytmického krátenia – Znelé a neznelé spoluhlásky – Nepárové znelé(zvučné) spoluhlásky – Spodobovanie spoluhlások – Zdvojené spoluhlásky v slovenčine – Výslovnosť cudzích slov
2. Pravopis	– Písanie spoluhlások ď, ť, ň, ľ pred samohláskami – ia, ie, iu – Výnimky vo výslovnosti de, te, ne le; di, ti, ni, li; – dí, tí, ní, lí – Písanie i (í), y (ý) vo vnútri a na konci slova – Vybrané slová v slovenčine – Odvodené vybrané slová – Písanie prevzatých slov – Písanie veľkých písmen – Rozdeľovanie slov – Pravopis čísloviek – Interpunkčné znamienka

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
3. Skloňovanie podstatných, prídavných mien, zámien a čísloviek	– Podstatné mená - Skloňovanie podstatných mien - Skloňovanie podstatných mien cudzieho pôvodu – Prídavné mená - Rozdelenie prídavných mien podľa významu: - akostné a prívlastňovacie prídavné mená - Skloňovanie prídavných mien - Vzory prívlastňovacích prídavných mien: páví, pávia, pávie, otcov - Stupňovanie prídavných mien – Zámená – Číslovky
4. Sloveso	– Slovesá: činnostné a stavové, plnovýznamové a pomocné – Slovesný vid: dokonavé a nedokonavé slovesá - Zvratné slovesá – Slovesné tvary: Prítomník – Rozkazovací spôsob – Prechodník – Činné prídastie minulé – Trpné prídastie – Budúci čas
5. Neohybné slovné druhy	– Príslovky a ich druhy – Prehľad slovenských predložiek
6. Komunikačné situácie	– Filmové a dramatické umenie - Festival slovenských filmov - Oblúbený režisér, filmový herec - Oblúbený film (filmová dráma, veselohra, dobrodružný, fantastický, historický, kriminálny film) - Filmové ateliéry (opis) - Nakrúcanie filmu (scenár, kamera, úloha režiséra, kostýmy, koprodukcia, rozpočet filmu) – Môj slovensky jazyk

Podmienky ďalšieho postupu

- Logická výstavba slovných a písomných vyjadrení a správnosť jazyka.
- Kultúrna výslovnosť, dodržiavanie hláskoslovných zákonitostí slovenčiny.
- Tvorba jednoduchšej úvahy.
- Vlastné práce, príprava slohových prác vyhovujúcich štylistickým druhom.
- Samostatné zbieranie údajov a ich triedenie.

11. ročník**Slovenská literatúra
Celkový počet hodín: 74*****Vstupné formy činnosti***

Samostatné spracovanie literárnych diel.

Príprava umeleckého rozboru na základe daných kritérií.

Rozvíjanie jazykového vedomia žiakov na základe čítania literárnych diel.

Rozpoznanie hodnôt, a pravidiel správania, ktoré sprevádzajú postavy.

Vzťahy a paralely medzi literatúrou a umeniami.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Doznievanie romantizmu, realistická poézia	Obdobie porevolučné, dovŕšenie reformy spisovného jazyka Zvýšený útlak po roku 1867 – zrušenie Matice slovenskej Kultúrno-spoločenské pomery v 80. a 90. rokoch 19. storočia, charakteristika literárneho procesu Svetozár Hurban Vajanský – portrét, básne Pavol Országh-Hviezdoslav – portrét, básne, Hájnikova žena (úryvky)
2. Realistická próza	Martin Kukučín poviedky: Rysavá jalovica, Keď báčik z Chochoľova umrie, novely: Dies irae, Mladé Letá román: Dom v stráni Cestopisné prózy – úryvky Jozef Gregor Tajovský poviedky: Prvé hodinky, Do konca, Horký chlieb, Mamka Pôstková, Maco Mlieč, Na chlieb Božena Slančíková – Timrava poviedky: Ťapákovci, Hrdinovia
3. Literárna moderna	Ivan Krasko – portrét básnika, básne z dvoch básnických zbierok: 3-3 podľa výberu Ivan Gall – portrét básnika, 3 básne podľa výberu

Podmienky ďalšieho postupu

- Na základe prečítaných diel vedieť spoznať základné témy a motívy.
- Vedieť predstaviť literárny rozvoj slovenskej literatúry 19. storočia a poukázať na slovensko-maďarské literárne vzťahy, vedieť umiestniť slovenskú literatúru do svetovej literatúry.
- Vedieť predstaviť úlohu literatúry na podklade historického a spoločenského systému.
- Pripraviť na základe daných kritérií charakteristiku, referát, rozbor literárneho diela a obdobia. Vedieť poukázať na vzťahy medzi literatúrou a umeniami.

12. ročník**Slovenský jazyk a komunikácia****Celkový počet hodín: 111*****Vstupné formy činnosti****Poznanie systému slovenského jazyka*

Žiaci sa majú naučiť používať spojky.

Majú sa naučiť používať častice a pomocou nich vyjadrené významové odtiene.

Majú spoznať spájanie a vzťah medzi časťami vety pomocou vetného rozboru.

Majú získať vedomosti o vzťahu slovenského jazyka a ostatných slovanských jazykov a o troch veľkých skupinách slovenských nárečí.

Majú predstaviť vývin slovenského jazyka a používanie spisovného jazyka v jednotlivých obdobiach.

Tvorba textov a schopnosť komunikácie

Majú spoznať významové odtiene slov, používanie slov príbuzného významu.

Aby presne a po modálnej stránke diferencovane vyjadrili zámer výpovede.

Majú vytvoriť text vyhovujúci téme aj komunikačnej situácii.

Majú sa snažiť kultúrne vyjadrovať vzhľadom k téme a situácii.

Vo svojich hovorových a písomných prejavoch majú vedieť správne používať pravidlá slovenského jazyka vrátane pravopisu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Spojky	Prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky
2. Skladba	Druhy viet podľa obsahu: oznamovacie, opytovacie, žiadacie, zvolacie Kladné a záporné vety Gramatické usporiadanie vety: syntagmy Podrad'ovacie a prirad'ovacie vzťahy v jazyku Vetné členy: Hlavné vetné členy: podmet a prísudok Rozvíjacie vetné členy: predmet, prívlastok, doplnok, príslovkové určenie
3. Vývin slovnej zásoby	Neologizmy Archaizmy Cudzie slová v slovenskom jazyku
4. Slovenský jazyk v rodine slovanských jazykov	Slovenský jazyk dnes Pôvod slovenčiny Tri veľké skupiny slovanských jazykov
5. Slovenské nárečia	Tri veľké skupiny slovenských nárečí Slovenské nárečia v Maďarsku Charakteristika miestneho slovenského nárečia
6. Dejiny spisovnej slovenčiny	Doznievanie veľkomoravských tradícií, latinčina Používanie češtiny v 15. storočí 16-17. storočie slovakizovaná čeština 18. storočie bernolákovčina 19. storočie – Štúrova kodifikácia spisovného jazyka
7. Pravopisné cvičenie	Prehľad pravopisných zásad slovenského jazyka

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
8. Kultúra reči	Tempo rečového prejavu Mládežnícky slang a jeho miesto Okrídlené slová, ošúchané výrazy Tykanie – vykanie – onikanie Oslovovanie v slovenčine Prednáška na tému podľa výberu
9. Situačné rozhovory	Napríklad: Tvrdenie – pochybovanie – popieranie Oslovenie Prosba Pozdravenie, lúčenie sa Vyjadrenie radosti, smútku Istota, neistota

Podmienky ďalšieho postupu

- Logická výstavba hovorového prejavu a dodržanie pravidiel jazykovej správnosti.
- Spontánne a nepretržité vyjadrovanie v danej téme, a prirodzená reakcia na získané informácie.
- Kultúrny dialóg.
- Gramatický rozbor viet.
- Spoľahlivé používanie pravopisných pravidiel.

12. ročník

Slovenská literatúra Celkový počet hodín: 74

Vstupné formy činnosti

Samostatné získanie vedomostí a informácií o dielach, autoroch a obdobiach.

Objavovanie literárnych, duchovných a estetických hodnôt diela.

Pozorovanie estetických osobitostí rôznych umeleckých žánrov.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Poézia medzi dvoma svetovými vojnami	– Charakteristika literárneho vývinu v rokoch 1918–1945 – Vitalizmus a neosymbolizmus – Ján Smrek – portrét básnika, 3 básne podľa výberu – Emil Boleslav Lukáč – portrét básnika, 3 básne podľa výberu
2. Od katolíckej moderny do dnešných čias	– Charakteristika literárneho vývinu – Rudolf Dilong – portrét básnika, 3 básne podľa výberu – Literárna situácia dvadsiatych rokov – Ján Hrušovský – portrét spisovateľa kratšie prozaické dielo podľa výberu – Janko Jesenský – portrét autora – román: Demokrati

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	– novelistická tvorba: 3 novely podľa výberu – Jozef Cíger – Hronský – portrét spisovateľa – román: Jozef Mak a 1 novela podľa výberu – Milo Urban – portrét spisovateľa – román: Živý bič, 1 novela podľa výberu – Ideovo – estetické princípy literárneho vývoja katolíckej moderny – Margita Figuli – portrét spisovateľky – novela: Tri gaštanové kone – František Švantner – portrét spisovateľa, novela: Malka, a 1 novela podľa výberu – Dominik Tatarka – portrét spisovateľa, Démon súhlasu (úryvok)

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú poznať a charakterizovať vývin slovenskej literatúry 20. storočia a hlavné literárne smery.
- Majú disponovať podloženými vedomosťami o pôsobení prozaikov a básnikov v danom ročníku.
- Majú vedieť vyjadriť svoju kritickú súdnosť v samostatnej štylizácii v rôznych žánroch.
- Majú dokázať, slovne aj písomne, že disponujú pevnými vedomosťami o tvorbe prozaikov a básnikov prebratých v danom ročníku.
- Majú poukázať na slovensko-maďarské literárne vzťahy a paralely.

ŠKOLY KDE SA SLOVENČINA VYUČUJE AKO PREDMET

1–4. ročník

Ciele a úlohy

Hlavným cieľom výučby slovenského národnostného jazyka je odovzdávanie slovenskej jazykovej kultúry pre deti slovenského pôvodu v Maďarsku.

Pozitívny vzťah osvojenia si slovenského jazyka žiakmi je založený na tom, nakoľko poznajú národnostnú kultúru, tradície, a aké perspektívy pre nich môže ponúkať učenie sa jazyka.

V tomto vekovom období je rozhodujúca forma sprostredkovania poznatkov, hravosť, variabilita zážitky úspechu.

Na začiatku prvoradou úlohou je získanie žiakov, a to hravými metódami, detskými piesňami, riekankami a situačnými hrami. Len po vytvorení pozitívneho vzťahu k práci môžeme očakávať realizáciu ďalších cieľov.

Treba ich podnecovať na pestovanie a zachovávanie národnostných tradícií. Základom toho je zabudovanie tematických okruhov slovenskej vzdelanosti do výučby národnostného jazyka.

V tejto etape učenia sa, spoznanie a používanie jazykových prostriedkov je závislé na situáciách. Keďže cieľom je predovšetkým osvojenie hovorovej podoby literárnej slovenčiny, obsah učiva sa prispôbi k tomuto cieľu.

Osobitnou úlohou je uvedomiť, že druhý jazyk, ktorý sa žiaci učia, je materinským jazykom kolektívu, v ktorom žijú, a treba upriamiť ich pozornosť na zvláštnosti a krásy dialektu a literárneho jazyka.

Etapu vytvárania základov v prvých štyroch ročníkoch je založená na tematických okruhoch, rečové zámery a pojmové okruhy sú primerané vekovému obdobiu žiakov.

Všeobecné požiadavky vývinu

V tejto etape sa žiaci majú zoznámiť s praktickými metódami osvojenia si jazyka. Priebežne treba dbať o to, aby deti postupne nadobudli odvahu k ústnemu prejavu (hravé ovzdušie, zaujímavé úlohy).

Postupne, s dohliadnutím na vekové špecifiká treba vypestovať komunikačné schopnosti a zručnosti tak v ústnej, ako aj v písanej podobe.

Treba klásť veľký dôraz na to,

- aby sa slovná zásoba rozširovala, prehľbovala v rámci daného tematického okruhu
- aby si žiaci správne osvojili vetné modely, aby svoje myšlienky vyjadrili vo vetách
- aby žiaci pomocou vetných modelov a otázok boli schopní viesť krátky dialóg v konkrétnych situáciách
- aby si žiaci v hravej forme osvojili rozdiely slovenského zvukového systému
- aby sa v druhom ročníku učenia jazyka začalo precvičovanie čítania a písania
- aby sa na hodinách pomocou ľudových hier, básní, piesní a hravých metód vytvorilo veselé, pozitívne ovzdušie
- aby sa komunikačné schopnosti detí rozvíjali tak, žeby rozumeli a boli schopné reagovať na jazykový podnet
- aby sa žiaci v každodenných situáciách voľne vyjadrovali
- aby žiaci nadobudli odvahu a sebavedomie v používaní jazyka

Odporičané tematické okruhy etapy vytvárania základov

1. Osoba a rodina – predstavenie sa, pomenovanie
2. Bydlisko – ústne predstavenie užšieho a širšieho prostredia
3. Režim dňa – činnosť v priestore a v čase
4. Škola – miestnosti, predmety, formy činností, rozvrh hodín
5. Ročné obdobia – charakteristika, správanie sa rastlín a zvierat
6. Obliekanie, nákup – opis úboru, pomenovanie, okolnosti nákupu
7. Detské hry, riekanky, básne
8. Slovenské ľudové výročné zvyky
9. Prírodné krásy Slovenska

Komunikačné zámery

1. Patriace k spoločenskému styku
 - pozdrav, oslovenie
 - predstavenie sa
 - výzva, rozkaz
2. Vyjadrenie osobného vzťahu
 - zdvorilá prosba
 - pochvala
 - vyjadrenie sympatie, antipatie
 - súhlas, nesúhlas
 - vyjadrenie vďaky
3. Výmena informácií
 - pozdrav, oslovenie
 - pomenovanie

Jazykové pojmové okruhy

1. vyjadrenie činnosti, deja a bytia
2. vyjadrenie vlastníctva
3. kvantitatívne vzťahy
4. časové vzťahy
5. priestorové vzťahy
6. kvalitatívne vzťahy
7. prostriedky spájania textu

1. ročník**Celkový počet hodín: 148*****Vstupné formy činnosti***

- Základom je získavanie poznatkov hravo, na základe vizuálneho zážitku a činnosti.
- V stredobode stojí rozvíjanie schopnosti ústneho prejavu.
- Rozvíjanie chápania ústneho prejavu: žiaci majú pochopiť inštrukcie učiteľa.
- Žiaci majú pochopiť zmysel jednoduchých otázok učiteľa a na začiatku majú na to reagovať neverbálne.
- Napodobňovaním správnou výslovnosťou a intonáciou opakujú vety.
- Napodobňovaním sa majú pokúsiť o správnu výslovnosť (napodobňovacie jazykové hry).
- Správne memorizujú básne, riekanky, piesne.
- Sami utvárajú otázky, a myšlienky vyjadrujú vždy vo vetách.
- Hravo, dramatizujúc spoznávajú slovenské ľudové detské pesničky, riekanky, hry, tance.
- Opakovanie na základe sluchu, správna interpretácia (vzťahuje sa to na výslovnosť zvukov, na modalitu viet).

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Ja	Predstavenie sa
Rodina	Pomenovanie osôb Členovia rodiny, činnosti
Bydlisko	Užšie prostredie, byt
Škola	Žiak, trieda, činnosti
Režim dňa	Činnosti ráno, na poludnie, večer
Ročné obdobia – príroda	Krátka charakteristika, rastliny, zvieratá, básne, piesne, rozprávky na túto tému
Obliekame sa	Pomenovanie častí šatstva, činnosti
Kupovanie	Pomenovanie okolností, predmetu nákupu. S témou súvisiace pieseň, báseň.
Ľudové zvyky Slovákov v Maďarsku	Sviatky, výročné zvyky – piesne, básne zvykoslovnia.
Pojmové okruhy	Bytie: ja som... .ty si.... Činnosť: Ja čítam... ty píšeš... on spí... on varí Množstvo: počítanie do 10 Poradové čísla: prvý, druhý...desiaty Vlastnenie: ja mám... čo?, mám rád... čo?

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Vyjadrenie kvality: modrý, hnedý, zelený, svetlý, čierny, dlhý, krátky... aký? Priestor: tu, tam, hore, dole, vpredu, vzadu, vľavo, vpravo Zhoda: To je ...(mužský, ženský, stredný rod) Čas: pondelok, utorok, ráno, predpoludnie, dnes, teraz, rok, ročné obdobia, mesiace Zhoda: zelená hruška, biela kačica, veľký medveď (zhoda v rode podstatných mien a prídavných mien) Akuzatív: Čo? – chlieb, múku, maslo

2. ročník

Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

- Rozvíjanie schopnosti ústneho prejavu pomocou samostatne utváraných otázok a odpovedí.
- Globálne pochopenie prečítaného textu.
- Napodobňovaním sa majú pokúsiť o správnu výslovnosť (napodobňovacie jazykové hry).
- Memorovanie dlhších textov.
- Rozvíjanie zručností v čítaní hravou, lákavou formou.
- Zoznámenie sa s písmenami slovenskej abecedy, písomná forma, hravé metódy.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Ja	Meno, bydlisko, charakteristické vlastnosti, časti tela. Obľúbené formy strávenia voľného času.
Rodina	Charakteristika členov rodiny, vek, brat-sestra.
Bydlisko	V meste, v rodinnom dome, ulica, číslo, miestnosti, predmety, charakteristika.
Režim dňa	Dni, hodiny. Čo robíš rád, rada?
Škola	V triede – súvislý opis. Rozvrh hodín – matematika, maľarčina, kreslenie, spev...
Príroda – počasie	Opis ročných období minimálne v 5 vetách. Ktoré sú jarné, letné... mesiace? Dni a noci. Príroda, stromy, životný priestor zvierat.
Kupujeme	Čo si prosíš? Aké si prosíš? Koľko si prosíš?
Obliekame sa	Čo? Aké? Koľko?
Výročné zvyky Slovákov v Maďarsku	Sviatky: Mikuláš, Vianoce, nový rok, fašiangy, veľká noc, narodeniny, meniny (básne, piesne, rozprávky)
Pojmové okruhy	Bytie: v jednotnom a množnom čísle Množstvo: počítanie do 100 Poradové čísla: 1-8. Vlastnenie: môj, moja, moje, ja mám

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Kvalita: protichodné vlastnosti, forma, priestor Akuzatív: Čo? Činnosť: V prítomnom čase, v jednotnom a množnom čísle Vyjadrenie pojmu kvality. Označenie osôb pomocou zámien. Miesto a pomenovanie: variabilita výrazu Vyjadrenie každodenných činností: zvrtné slovesá Čas: presný a nepresný čas Zhoda: zhoda v rode podstatných mien a prídavných mien

Podmienky ďalšieho postupu:

- Aby si deti v rámci tematických okruhov popri lexikálnych vedomosti osvojili aj najdôležitejšie pojmové okruhy.
- Žiaci odpovedajú na otázky, tvoria otázky, o jednoduchých témach vedia hovoriť súvislo (minimum 5 viet)
- Spoznajú písmená slovenskej abecedy, precvičujú čítanie.
- Memoriter: 10 básní, porekadlá, príslovia, 10 ľudových piesní, 4-5 rozprávok.

Počúvanie s porozumením:

- pochopenie významu jednoduchých otázok a verbálna reakcia na ne
- pochopenie inštrukcií učiteľa
- spoznať pravdivosť výrokov
- spoznávať známe tvary slov aj v inom kontexte
- chápanie globálneho význam krátkeho textu

Rečový proces:

- správne vysloviť slovenské hlásky
- vysloviť slová správnou artikuláciou, dbať na správnu intonáciu viet
- správne odpovedať na jednoduché otázky
- samostatne utvoriť jednoduché otázky,
- pomocou učiteľa tvoriť otázky i odpovede
- viesť jednoduchý dialóg
- dramatizovať rozprávky
- memorovať básne, piesne, riekanky

Schopnosť čítania:

- žiak si má postupne osvojiť hlasné čítanie, správnu výslovnosť
- čítať krátke texty
- spoznať osvojené slová, výrazy aj v novom kontexte
- správne slabikovať slová
- má postupne nadobudnúť schopnosť správneho, plynulého čítania

Schopnosť písania:

- Písanie sa môže začať už v tomto ročníku, je však prítomné len na úrovni písmeno-slovo.
- žiak si osvojí písmená slovenskej abecedy
- má správne odpisovať slová
- má správne označovať kvantitu hlások

3. ročník
Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

- Rozhovor v danom tematickom okruhu podľa určenej slovnej zásoby.
- Samostatné tvorenie textu v rámci osvojenom tematickom okruhu.
- Úlohy s kratšími textami, doplnenie, zmena textu.
- Používanie slovníka – zoznámenie sa so slovníkmi v hravej forme.
- Preklad kratšieho textu.
- Dramatizácia dlhších textov, skracovanie textu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Moja rodina a ja	Meno a priezvisko, dátum narodenia. Vzťahy v rodine.
Režim dňa	Časti dňa, dni, mesiace, činnosti.
Škola	Rozvrh hodín. Čo robíš rád, rada?
Bydlisko	Moja dedina, moje mesto.
Ročné obdobia	Striedanie ročných období. Charakteristika ročných období. Na jeseň, v zime, na jar a v lete na tržnici. Čo robíme v záhrade na jeseň a na jar? Detské hry, dramatizované rozprávky, piesne, básne náväzné na tému.
Kupujeme	V potravinárstve, na tržnici, v obuvi,... Nákup školských potrieb, šiat, darčiekov.
Odev	Obliekame sa, pomenovanie súčiastok odevu a činností.
Výročné zvyky, sviatky Slovákov v Maďarsku	(piesne, ľudové hry, tance, detské hry)
Pojmové okruhy	Bytie: som..... Vyjadrenie činnosti v čase a v priestore. Čas: presné určenie času, deň, mesiac, rok, hodina, polhodina, minúta. Prítomný čas, minulý čas. Kvantita: Koľko? Čoho? Kus, kilo, meter... Čísla: do 2000-, Poradové čísla (radové číslovky). Skloňovanie podstatných mien: Akuzatív a Inštrumentál jednotného a množného čísla. Privlastňovacie zámená: môj, tvoj... Miesto: Vyjadrenie predložkovým pádom podstatného mena a príslovkami miesta. Jednoduché vety, slovosled. Dialóg: otázky a odpovede – osoba hovoriaceho, konajúceho.

Podmienky ďalšieho postupu*Počúvanie s porozumením:*

- globálne porozumieť zmysel krátkeho prejavu, textu
- spoznanie známych tvarov slov, ich rozoznanie v inom kontexte
- pochopiť význam jednoduchých otázok i odpovedí

Rečový proces:

- správnou artikuláciou vysloviť slová
- správna intonácia
- aplikácia správneho slovosledu v jednoduchých vetách
- automatizácia často používaných druhov otázok
- zapojiť sa do jednoduchých dialógov
- dramatizovať rozprávky
- memorovať a interpretovať básne, texty približne v tempe živého jazyka

Schopnosť čítania:

- jednoduchý neznámy text čítať s málo chybami
- čítanie nového textu správnou výslovnosťou (dávať pozor na rozdiely v zvukovom systéme: ch, ľ, ř, s, š, ä, ô, ou, ov, dbať na správnu výslovnosť spoluhláskových skupín (krk, stĺp, prst ...) a dvojhlások (ia, ie, iu)
- dramatizácia po precvičovaní

Schopnosť písania:

- správne opisovať slová a vety
- správne rozdeľovať slová (do slabík)
- správne označovať kvantitu (aj pri dlhých spoluhláskach ř a í)
- správne odpisovať vety, krátke texty (rozsah 5 viet)
- nízkym počtom chýb riešiť zrkovité diktáty
- správne označovať mäkkosť v slabikách (de, te, ne, le, di, ti, ni, li)
- správne označovať modalitu rozličných typov viet.

4. ročník**Celkový počet hodín: 148****Vstupné formy činnosti**

- Tiché čítanie textu.
- Precvičovanie hlasného čítania.
- Hľadanie informácie samostatne v jednoduchom texte.
- Preklad.
- Cvičiť tvorenie textu (daná slovná zásoba, polvety...).
- Porozumenie textu na úrovni jednoduchého hovorového textu.
- Riešenie úloh podľa správneho slovosledu, vetosled v texte na základe významu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Ja, moja rodina	Osobné údaje, vzťahy v rodine, pôvod.
Bydlisko	Moja dedina, moje mesto. Vzťah k bydlisku. Rodinný dom, byt – domov.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Škola	Typy škôl. Informácie o škole. Budova školy.
Režim dňa	Činnosti v čase a priestore.
Príroda, ročné obdobia	Charakteristika jesene, zimy, jari, leta. Aká je okolitá príroda? Formy života na zemi. Cyklus prírody, svetové strany, počasie.
Prírodné krásy Slovenska i našich dedín a miest	Hrady, zámky, rozprávky, povesti.
Obliekame sa	Každodenné, sviatočné šaty, tradičný odev. Miestny tradičný odev (muži, ženy).
Kupujeme	Každodenné potreby.
Výročné zvyky, sviatky Slovákom v Maďarsku	Situačné hry, návazné na výročné zvyky, príležitostné básne, piesne.
Pojmové okruhy	Kvantita: do milión, radové číslovky. Správne používanie prívlastňovacích zámien môj, tvoj, náš. Kvalita: stupňovanie prídavných mien, porovnanie. Zhoda prídavného a podstatného mena (čistá izba, veľká jedáleň). Tvorenie odpovedí: jednoduchá veta, slovosled, vety podľa postoja hovoriaceho. Čas: formy vyjadrenia presného času. Činnosti: v minulom, v prítomnom, v budúcom čase. Modalita činností: môžem, chcem, musím. Miesto: vyjadrenie miesta predložkami. Miera: meter, kilometer...

Podmienky ďalšieho postupu

Štvrtý ročník je poslednou stanicou etapy budovania základov. Koncom tohto ročníka predpokladáme nasledujúce poznatky na úrovni zručnosti v záujme garantovaného bezproblémového postupu.

Počúvanie s porozumením

Žiaci v prvom ročníku majú porozumieť význam jednoduchých otázok učiteľa, majú porozumieť jeho príkazom a reagovať na to neverbálne.

Majú vedieť rozoznať pravdivosť a nepravdivosť tvrdení.

V druhom ročníku požiadavkou je porozumenie významu jednoduchých otázok, a verbálna reakcia na ne.

Cieľom je, aby žiaci spoznali známe tvary slov aj v inom kontexte, aby porozumeli globálny význam krátkeho textu, preklad jednoduchých textov do maďarčiny.

V treťom a štvrtom ročníku cieľom je globálne pochopenie jednoduchého ústneho prejavu a písaného textu. Precvičovanie toho je založené na spoznaní a rozlišovaní známych tvarov. Dá sa zmerať na pochopení textu, na označení podstaty a na podávaní správnych odpovedí.

Rečový proces

Žiaci si majú postupne osvojiť správnu artikuláciu slovenských hlások, slov.

Počuté slová a vety majú opakovať so správnou výslovnosťou a intonáciou. Treba dávať pozor na správnú výslovnosť slovenských hlások odlišných od maďarskej hláskoslovnej sústavy. Musia

vedieť sformulovať svoje myšlienky v jednoduchých vetách a v jednoduchých vetách používať správny slovosled.

Aby žiaci vedeli zrozumiteľne, zaujímavo interpretovať rozprávky, básne, piesne, jednoduchšie situačné hry.

Aby vedeli iniciovať jednoduchší dialóg so spolužiakmi, s dospelými, s použitím verbálnych a neverbálnych prostriedkov. Očakáva sa od nich, aby si rýchlo spomenuli a vedeli používať často používané typy otázok.

Majú sa naučiť a interpretovať básne, texty v tempe blízkom živej reči.

Schopnosť čítania

Od druhého ročníka žiaci si postupne musia osvojiť hlasné čítanie a správnu výslovnosť prečítaných slov.

Z hľadiska úspešnosti učenia sa jazyka je veľmi dôležité postupné osvojenie správneho a plynulého čítania v tempe blízkom živej reči.

Treba sa snažiť o to, aby žiaci aj v novom kontexte spoznali osvojené slová a výrazy. Cieľom je hlasné čítanie známeho textu so správnou výslovnosťou všetkých slovenských jhlások (h-ch, s-š, ia, ie, ô, ä). Čítanie nového textu so správnou výslovnosťou (dbajúc na rozdiely zvukového systému (ch, í, í, s, š, ä, ô, ou, ov), realizácia správnej výslovnosti spoluhláskových skupín (krk, stĺp, prst...) a dvojhlások (ia, ie, iu) je podmienkou na konci štvrtého ročníka.

Postupne sa treba dopracovať k čítaniu neznámeho textu s malým počtom chýb. Rozvíjanie schopnosti čítania a precvičovanie je založené na čítaní krátkych ľudových a veršovaných rozprávok, detských básní a krátkych príhod. Rozvíjanie schopnosti čítania napomáha aj rytmické čítanie a hravé výslovnostné cvičenia.

Schopnosť písania

Osvojenie písania sa môže začať už v druhom ročníku, je však prítomné iba na úrovni písmeno – slovo. Žiak si osvojí písmená slovenskej abecedy.

Precvičujeme správne odpisovanie slov, členenie slov na slabiky a správne označovať kvantitu.

Od tretieho ročníka sa treba snažiť správne napísať písmená slovenskej abecedy, odpisovať vety, krátke texty (rozsah: päť viet), s málo chybami riešiť zrkovité diktáty, správne označovať dĺžku a mäkkosť slabík (de, te, ne, le, di, ti, ni, li), správne označovať typy viet a správne slabikovať slová – rozdelenie slov s dvojhláskami a slabikotvornými spoluhláskami (nie-kto, pie-seň, trn-ka...).

Na konci štvrtého ročníka môžeme očakávať:

- aplikáciu rytmického zákona
- správne označovať mäkkosť v slabikách (de, te, ne, le, di, ti, ni, li)
- správne napísať známe vlastné mená
- v známych slovách a pri odpisovaní upozorovať správne používanie i-y, í-ý
- samostatne riešiť úlohy súvisiace s písaním (doplňovačka, chýbajúce písmená, z daných písmen utvoriť známe slová).

5–8. ročník

Ciele a úlohy

Cieľom osvojenia si slovenského jazyka v národnostných školách je predovšetkým odovzdávanie komunikatívnych hodnôt jazyka. Vyučovanie slovenčiny v školách, kde sa slovenčina vyučuje ako predmet, prebieha metódami vyučovania cudzích jazykov. Aj pri osvojovaní národnostného jazyka treba vychádzať od základov, veď už aj poznatky nárečovej podoby jazyka sú nedostatočné.

Na začiatku piateho ročníka žiaci disponujú v rámci daného tematického okruhu základnou slovnou zásobou, pochopia príkazy učiteľa, sú schopní riešiť úlohy. V nasledujúcich štyroch rokoch je dôležité posilnenie motivácie žiakov, aby mali pocit úspechu. Je to základným predpokladom dosiahnutia ďalších cieľov.

Cieľom je, aby ich vedomosti do konca ôsmeho ročníka dosiahli základný stupeň ovládania jazyka.

Všeobecné požiadavky vývinu

Žiaci už majú pochopiť podstatu jednoduchších, dlhších jazykových prejavov. V životných situáciach iniciovať a jazykovými prostriedkami reagovať. Majú svoje myšlienky vyjadrovať písomne i ústne jednoducho, ale zrozumiteľne. V oblasti pochopenia textu sa majú snažiť o jeho globálne pochopenie. Spoznanie a porozumenie častí textu, ktoré obsahujú dôležité informácie môžeme dosiahnuť postupným rozvojom.

Aj v týchto ročníkoch je komunikácia v stredobode pozornosti, keďže jazyk je predovšetkým prostriedkom vytvárania vzťahov a výmeny informácií.

Cieľom je do konca ôsmeho ročníka dosiahnutie takej úrovne komunikácie, aby žiaci boli schopní používať hovorovú podobu spisovnej slovenčiny v každodenných situáciach, aby bez problémov mohli pokračovať vo svojich štúdiách v dvojazyčných školách.

V tejto vekovej skupine základným predpokladom osvojovania si jazyka je rozvíjanie pamäte, osvojovanie si jazykových pravidiel a automatizácia jazykových štruktúr. Žiaci musia nadobudnúť také jazykové zručnosti, aby vedeli osvojené poznatky zúžitkovať v každodennej komunikácii bezohľadu na nacvičované situácie. Treba ďalej rozvíjať a prehľbovať ich zručnosti v oblasti čítania aj písania.

V siedmom a ôsmom ročníku už musia disponovať s teoretickými poznatkami o štruktúre jazyka (hláskoslovie, tvary a význam slov), a popri gramatických poznatkoch si osvoja aj základné pravidlá pravopisu. Treba dosiahnuť, aby si žiaci z pocitu úspechu nabrali smelosť na cieľavedomé, postupné osvojovanie a používanie slovenského jazyka. Je dôležitým hľadiskom vytvorenie pozitívneho vzťahu žiakov ku kultúre a tradíciám Slovákov, vytvorenie základov ich národnostného povedomia. Treba ich podnecovať na pestovanie a zachovávanie národnostných tradícií na ich bydlisku.

Postupne treba rozvíjať ich poznatky v oblasti slovenskej literatúry, časopisov pre mládež, modernej slovenskej hudby a kinematografie.

Obsahové zložky výučby slovenčiny na tejto úrovni

1. Komunikačné tematické okruhy – 5-8.
2. Literatúra 5–8.
3. Pojmové okruhy 5–6.
4. Gramatika 7–8.

5. ročník

Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

- Preklad textu.
- Tvorenie otázok a odpovedí samostatne.
- Globálne pochopenie, skrátenie, doplnenie textu.
- Tvorenie vetných modelov.
- Situačne rozhovory.
- Výslovnostné cvičenia.
- Samostatné riešenie jazykových cvičení.

- Dramatizácia, výrazne tlmočenie literárnych textov.
- Používanie slovníka.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Ja	Predstavenie sa, predstavenie niekoho Tvorenie otázok a odpovedí
Rodina	Blízki i vzdialenejší príbuzní Predstavenie rodiny
Bydlisko	Dedina-mesto Časti domu. Zariadenie nového bytu Moja dedina. Informácie o bydlisku, tradíciách (piesne, zvyky, obyčaje)
Škola	Opis školy Opis triedy Rozvrh hodín
Režim dňa	Činnosti v čase i priestore Zamestnania Voľný čas Kino, divadlo
Zdravie- choroba	Ľudské telo Zmyslové orgány Choroby
Ročné obdobia-počasie-šport	Charakteristika ročných období Živá príroda-rastliny a zvieratá Športujeme- športové disciplíny
Slovensko ako európska krajina	Informácie o krajine Bratislava-hlavné mesto Slovenský jazyk a jeho pôvod
Cestujeme	Dopravné prostriedky, pomenovanie činnosti V hoteli
Ako sa obliekame	Charakteristika odevu Nákupy Módna prehliadka
Stravujeme sa	V reštaurácii – objednávka Jedálny lístok Situačne rozhovory
Kupujeme	Každodenné nákupy V potravinách
Ľudové zvyky slovákov v maďarsku	Výročné zvyky (piesne, detské hry)
Literatúra	Pesničky (detské i ľudové), básne, rozprávky, úryvky z detskej literatúry Predstavitelia slovenskej detskej literatúry: Mária Rázusová Martáková, Daniel Hevier, Ľudo Ondrejov, Dušan Dušek, Elena Čepčeková, Ľudmila Podjavorinská, Milan Rúfus, Krista Bendová, Mária Ďuričková, Mária Topoľská atď. Z tematicky návazných detských básní našich domácich autorov ako: G.Papuček, A.Kormoš
Pojmové okruhy	<i>Bytie:</i> Som, si, je, sme, ste, sú <i>Pomenovanie:</i> To je... To sú.....

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Osoby: ja, ty., on, ona, ono, my, vy, oni, ony.... Čas: kedy? – vyjadrenie presného času Číslo: základné i radové číslovky Činnosť: prítomný, budúci, minulý čas Modalita: môžem, musím, chcem.. Kvalita: Aký? Aká? Aké? stupňovanie prirovnanie Privlastňovanie: Môj, moja, moje Miesto: Kde? Predložky: v, na Priestor: Kde? Hore, dole, pri, nad Vety: správny slovosled, druhy viet, intonácia Rody: zhoda- biely klinček, bystrá veverička Nominatív: Čo ťa bolí? Bolí ma... Inštrumentál: S kým? Čím? – nosom, rukou Genitív: Od koho? Od čoho? – od otca, od matky Akuzatív: Koho? Čo? čokoládu, chlieb.

Podmienky ďalšieho postupu

Počúvanie s porozumením:

- majú globálne porozumieť kratšiemu úsnemu prejavu i čítanému textu
- identifikovať význam známych slov v novom kontexte
- majú pochopiť a pohotovo reagovať na otázky

Rečový proces:

- správne odpovedať na otázky v každodenných situáciách
- tvoriť a pohotovo podávať otázky
- v nacvičených jazykových textoch približovať sa tempu živej reči
- foneticky správne vyslovovať slová, realizovať vety so správnou intonáciou
- správne memorovať básne, mikrodialógy, dramatizované rozprávky

Schopnosť čítania:

- Žiaci majú plynulo, výrazne čítať už známe texty.
- dialógy, rozprávky dramatizovať výrazne
- majú postupne nadobudnúť schopnosť tichého čítania s porozumením

Schopnosť písania:

- žiaci majú správne odpisovať i zvládnuť zrkovité diktáty
- sluchové diktáty majú zvládnuť s nízkym počtom chýb
- majú poznať a používať pravidlá pravopisu vzťahujúce sa na dĺžku slabík v slovách (rytmický zákon), správne označenie mäkkosti v slovách,
- správne slabikovať, správne písať veľké začiatkové písmená, správne rozlišovať písanie i-ý v už známych slovách

6. ročník
Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

- Jazykové pravidlá, ich spozorovanie a aplikácia v typických úlohách.
- Samostatné riešenie jazykových cvičení.
- Pozorovanie rozdielov medzi literárnou slovenčinou a nárečím.
- Formy písomného vyjadrovania sa (dopis, charakteristika).
- Tvorenie dialogov.
- Aplikovanie jednoduchých foriem písomného prejavu.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Ja rodina	Pôvod rodiny Charakteristika členov rodiny Rodinné vzťahy
Bydlisko	Krajina, župa, dedina, mesto, rodisko Slovenské národnostné dediny (ľudia, zvyky) Moderný dom na dedine-časti domu
Škola	Budova školy Školský poriadok Rozvrh hodín, Hodiny, Opis
Režim dňa	Kedy, čo robia členovia rodiny-činnosti v čase a priestore Domáce práce Denník
Zamestnania	Staré a nové zamestnania-pracovný postup Krátky opis
Nakupujeme	Kde? Čo? Koľko? Číslo: jednotné, množné Kvalitatívne pojmy
Zimne sviatky	Ako sa chystáme na sviatky? Slávnostné jedlá Príprava darčiekov
Zdravie-choroba-šport	Športujeme – v zdravom tele zdravý duch Zdravé stravovanie sa
Ako sa obliekame	Vonkajší opis Módna prehliadka
Čas, počasie	Počasie, Predpoveď počasia Svetové strany Ročné obdobia
Voľný čas	Učíme sa jazyky Píšeme list, pohľadnicu, telegram, telefonujeme Ideme do kina, divadla
Slovensko – cestovanie	Krajina v srdci Európy Slovanský pôvod slovenského jazyka Hlavné mesto a kultúrne pamiatky Prírodné krásy Slovenska

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Pojmové okruhy	<i>Datív a akuzatív: Komu? Koho?</i> <i>Pomenovanie: v jednotnom i množnom čísle</i> <i>Genitív: ... pochádza</i> <i>Prirovnanie: Starší ako..., mladší ako...</i> <i>Privlastňovanie: otcov, matkin</i> <i>Miesto: Kde? Predložky –v, na... Neurčité príslovky: niekde-nikde</i> <i>Číslo: mnoho-viac... stupňovanie</i> <i>Kvalita: zhoda podst. a príd. mena</i> <i>Čas: presný a nepresný</i> <i>Činnosti: v každom čase i spôsobe</i> <i>Modalita: môžem, musím, chcem..</i> <i>Vety: správny slovosled, tvorenie viet</i> <i>Inštrumentál: Čím?</i> <i>Tvorenie slov: príponami ako: -ár, -teľ....</i> <i>Miesto: Kde sa čo nachádza?</i> <i>Predložka: do prvej, do štvrtej..</i> <i>Ukazovacie zámeno: ten, tá, to</i> <i>Ten bodkovaný šál</i> <i>Želacie vety: Len aby... Len aby už....</i> <i>Čas: trvanie činnosti: Odkedy? Dokedy?</i>
Literatúra	<i>Ludová slovesnosť – balady, povesti, rozprávky, piesne, príslovia a porekadlá</i> <i>Poézia – básne pre deti, veršované rozprávky, bájky preklady</i> <i>Próza – úryvky z detských kníh, známi hrdinovia, (napr. M. Ďuričková : Jožko Mrkvička Spáč, Danko a Janka, Rudo Móric: Z poľovníckej kapsy, Dušan Dušek: Pištáček sa žení atď.</i> <i>Memoriter 4-5 básní</i> <i>5-6 piesní, 3 rozprávky dramatizovať – mikrodialógy</i>

Podmienky ďalšieho postupu

Počúvanie s porozumením:

- žiaci už majú pochopiť podstatu dlhšieho jazykového prejavu
- majú pochopiť a verbálne reagovať na jednoduché otázky
- z jednoduchých textov získať dôležité informácie

Rečový proces:

- majú samostatne utvárať otázky v rôznych situáciách
- majú pochopiť a verbálne reagovať na jednoduché otázky
- prekladať krátky text do maďarčiny
- odvážne sa majú zúčastniť v situačných, jazykových hrách
- vyjadrovať sa jednoducho, ale foneticky správne

Schopnosť čítania:

- majú už plynulo, tempom živej reči, správne čítať nový text
- výrazne, správnou výslovnosťou čítať známe texty
- majú nadobudnúť schopnosť tichého čítania s globálnym porozumením

Schopnosť písania:

- žiaci už majú zvládnuť s nízkym počtom chýb zrkovú i sluchovú diktáciu
- priebežne, v rámci tém zaradíme medzi cvičenia i také, ktoré zafixujú pravopisné pravidlá ako:

písanie veľkých začiatkových písmen
 písanie vlastných mien
 správne označovanie slovenských hlások
 správne označovanie mäkkosti v slabikách
 správne rozdeľovať slová
 správne písanie i-y v známych slovách
 aplikovanie rytmického zákona
 tvorenie jednoduchých viet so správnym slovosledom

7. ročník**Celkový počet hodín: 148***Vstupné formy činnosti*

- Oboznamovanie sa s jazykovými pravidlami, ich aplikácia.
- Precvičovanie tempa živej reči pomocou textov.
- Chápanie textu, vyzdvihnutie podstaty, skrátenie, doplnenie textu.
- Tvorenie textu/životopis, charakteristika, dopis, rozprávanie/.
- Pravopisné cvičenia.
- Preklad so slovníkom.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Rodina – rodinné vzťahy	V danej téme (rozprávanie, charakteristika) Charakteristika členov rodiny, ľudské vlastnosti (vnútorné i vonkajšie vlastnosti)
Moja dedina, mesto	Charakteristika ľudí, život ľudí, Pamiatky, zvyky, piesne, tance
Naše miesto v európe	Zemepisné i kultúrne osobitosti, pamiatky, odlišné i podobné znaky, susedné krajiny, vzťahy medzi nimi
Škola	Naše národnostné školy vyučovacie predmety, potreba výučby jazykov, literatúry i slovenkovej vzdelanosti (vlastivedy)
Príroda-človek v prírode	Chránime naše životné prostredie, krásy prírody i živé tvory
Zdravie-choroba Zdravé stravovanie sa	Zdravie náš najväčší poklad, hodnota ľudského života zdravé stravovanie sa, pohyb Čo všetko môžu zdraví ľudia? Mäsité, bezmäsité, masné, diétne jedlá – Špeciality slovenskej kuchyne

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Cestujeme	Spoznávame svet – Za krásami Slovenska, naše národnostné dediny, mestá Spôsob cestovania, ubytovanie v hoteli.
Voľný čas	Záľuby, činnosti ktoré vykonávame radi
Literatúra	Žiaci získavajú aj literárne vedomosti zo slovenskej literatúry i kultúry, naučia sa používať také pojmy a výrazy ako napr. spisovateľ, báseň, básnik, rozprávka, hádanka, ilustrácia..... Oboznámia sa s významnými osobnosťami slovenskej literatúry (L. Štúr, P. O. Hviezdoslav atď.), osobnosťami slovenskej literatúry v Maďarsku, s dvojazyčnosťou v literatúre, prekladateľmi, bilingvistami., s filmovým umením na Slovensku. Memoriter: 5-6 básní 2-3 dialógy z poviedky alebo románu.
Gramatika	
Slovenské hlásky	členenie hlások: samohlásky, dvojhlásky,, slabikotvorné spoluhlásky, dvojhlásky spoluhlásky samohlásky i-y, í-ý, slabiky
Slovesá	slovný druh vyjadrujúci činnosť, stav Poznávanie slovesných tvarov v texte na základe otázok Slovesné kategórie: spôsob, čas, číslo osoba Časovanie sloves. Prítomný, minulý, budúci čas Oznamovací, rozkazovací, podmieňovací spôsob Používanie neurčitku Správne požívanie slovesa byť vo všetkých časoch Zvratné a nezvratné slovesá
Podstatné mená	Spoznávanie tvarov podstatného mena v texte na základe otázok. Rod, číslo, pád podstatných mien (skloňovanie) Pádové otázky- zisťovanie pádu na základe otázok (predložky s pádmí) Životné a neživotné podstatné mená Všeobecné i vlastné mená slovenčine(príslušníci národov, krajín) Skloňovacie vzory podstatných mien. Slovesné podstatné mená.
Prídavné mená	Identifikovať prídavné mená na základe otázok Rod – zhoda prídavného mena s podstatným menom Stupňovanie prídavných mien Slová s podobným i opačným významom. (Synonýmá a antonýmá) Skloňovanie
Zámená	Spoznanie tvarov zámien v texte Jednotlivé druhy zámien (osobné, ukazovacie, neurčité....)

Podmienky ďalšieho postupu**Porozumenie textu:**

- žiaci majú globálne porozumieť textu i jazykovému prejavu
- zo známych slov majú vydedukovať význam neznámych slov
- žiak má samostatne rozprávať (viest' krátke dialógy v každodenných témach)

Rečové schopnosti:

- žiak má vedieť tvoriť dialógy a zahrať dané situácie
- súvislo hovoriť o obrazoch
- klásť otázky a odpovedať na ne

Schopnosť čítania:

- žiak má vedieť správne čítať a pochopiť globálny význam kratšieho textu
- nájsť podstatné informácie v texte
- hlasné i tiché čítanie nového textu
- pri hlasnom čítaní dbať na správne dýchanie, artikuláciu i spisovnú výslovnosť
- precvičovaný text majú čítať výrazne, majú dbať na silu, výšku hlasu, na správny slovný prízvuk i vetný dôraz
- rovnomerne a postupne sa rozvíja aj tiché čítanie, žiaci sa sústreďujú na porozumenie obsahu textu

Schopnosť písania:

- rozvíja sa ich schopnosť prepísať vety, krátke texty z hovorenej podoby do písanej
- zapájajú vety do kontextu, samostatne tvoria jednoduché texty s vetami so správnym slovosledom
- žiaci majú správne vyplňať dotazníky obsahujúce údaje
- majú napísať stručnú správu: pohľadnicu, telegram

8. ročník**Celkový počet hodín: 148****Vstupné formy činnosti**

- Voľné rozprávanie na danú tému.
- Plynulá, súvislá reč.
- Vyjadrenie názoru, záujem o názory iných.
- Súvislý rečový prejav o obraze, filme...
- Enciklopédie, jazykové pravidlá, slovníky-ich používanie.
- Žiak má pochopiť inštrukcie učiteľa bez problémov.
- V novom kontexte spoznať jazykové jednotky.
- Hlasne, zrozumiteľne čítať neznámy text.
- Písaním diktátov rozvíja sa ich zručnosť v pravopise.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Moja rodina	Charakteristika rodiny, rodinných vzťahov – Súhlas, harmónia, konflikty (príčiny konfliktov Prečo?) Rodina v každodenných situáciach Rodinné sviatky

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Kde bývame	Môj domov (širšie i užšie prostredie) Domov v mojich túžbach
Naša zem	Život na Zemi Túžba ľudstva Cesta do vesmíru Stroje v službách ľudstva (Výpočtová technika, jej úloha)
Škola	Školský systém v našej vlasti Vzdelávanie sa a školy v okolitých krajinách-Dĺžka školského roka Vyučovacie predmety
Zamestnanie	Čím chcem byť? – voľba povolania Ako sa pripravovali na remeslá dávno? Ako sa pripravujeme na svoje povola-nie dnes? (odborné školy, gymnáziá...)
Zdravie, náš najväčší poklad	Otužovanie, zdravá životospráva Športujeme – možnosti športovania Telesné i duševné zdravie
Voľný čas- oddych	Čítanie kníh, počúvanie hudby Osobné záľuby-koníčky
Cestujeme vo svete	Sny a skutočnosť Veľkí cestovatelia vo svete (Voľné rozprávanie zážitkov) Túžba po spoznávaní nových krajín, ľudí
Naši predkovia	História svojej dediny, mesta. Kto som? Odkiaľ pochádzam? Odkedy žijú Slováci v Maďarsku?
Gramatika – pravopis	
Slovné druhy, slovesá, slovesné vazby	Opakovanie, prehĺbenie znalostí ohybných slovných druhoch. Dôraz kladieme na precvičovanie sloves, na skloňovanie podstatných mien-vzory, predložky s pádmi, na zhodu podstatného mena a príď. mena Pravidlá súvisiace s písaním slovných druhov
Zámená	Používanie zámen, spoznať ich skloňované tvary v texte
Neohybné slovné druhy	Príslovky Častice, citoslovčia Spojky
Vetné členy	Hlavné i vedľajšie (podmet, prísudok, prívlastok, predmet, príslovkové určenie) Ich určenie na základe otázok Vety bez podmetu
Vety	Jednoduché vety. Vety podľa postoja hovoriaceho. Diakritické znamienka. Jednočlenné vety. Slovosled vo vetách.
Zložené vety i súvetia	Tvorenie zložených viet (prirad'ovacie i podrad'ovacie) Vzťahy medzi vetami (odkazovacie výrazy, spájanie). Spojky-spájacie prostriedky Súvetia

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Čiarka vo vete Pravopisné pravidlá Členenie viet. nenia
Spisovný jazyk a nárečia	Slovenský jazyk a jeho pôvod Kodifikácia spisovného jazyka Nárečia a ich hodnota Slovenský jazyk Slovákov v Maďarsku. Nárečové prvky v reči Slovákov v Maďarsku
Literatúra	Žiaci sa i v tomto ročníku oboznamujú s veľkými osobnosťami slovenskej literatúry, cez ich životopisy, lákavou formou. Oboznámia s dvojjazyčnosťou v literatúre v minulosti i súčasnosti. (I. Fuhldvojjazyčnosť v slovenskej literatúre v Maďarsku.) Dramatizácia ľudových hier (z domáceho prostredia) i moderných spisov slovenských autorov. Treba podnecovať žiakov podľa možností k sledovaniu slovenského vysielania Maďarskej televízie i rozhlasu, k čítaniu slovenskej tlače pre mládež (Okienko, prípadne slovenské časopisy)

Podmienky ďalšieho postupu

Komunikácia

- Žiak má globálne porozumieť neznámemu prejavu
- Má vedieť vyjadriť svoje myšlienky
- Ľudoch, o udalostiach, volne rozprávať o nich.
- Žiak má vedieť ústne opísať javy, predmety, miesta, charakterizovať ľudí.
- Má vedieť nadviazať kontakt, pýtať si informáciu, volne reagovať na dopyty.
- Žiak má byť schopný memorovať kratšie literárne texty i dialógy.

Schopnosť čítania

- Žiaci majú tichým čítaním pochopiť globálny význam dlhšieho textu (2-3 strany).
- Majú nájsť hlavné myšlienky, globálne pochopiť text.
- Majú sa pokúsiť a precvičovať výrazné čítanie známeho textu, pričom majú dbať na správnu výslovnosť.
- Po čítaní majú riešiť jednoduché úlohy súvisiace s textom (hľadať odpoveď na otázky, členiť text, prekladať vety, zhrnúť obsah čítaného textu v niekoľkých vetách).

Schopnosť písania

- Majú uplatňovať známe pravopisné pravidlá pri písaní (pravidlá interpunkcie, správne rozdeľovanie slov na konci riadku, uplatňovanie rytmického zákona, písanie veľkých písmen, písanie i-y v známych slovách).
- Svoje myšlienky majú sformulovať v správnych vetách (pokúsiť sa o tvorenie gramaticky správnych viet so správnym slovosledom).
- Samostatne tvoriť a napísať s nízkym počtom chýb kratšie texty (list, charakteristiku, životopis).
- Pomocou slovníka prekladať vety do slovenčiny.

9–12. ročník

Ciele a úlohy

Slovenský jazyk ako učebný predmet obsahuje tri hlavné zložky:

- komunikácia
- slovenský jazyk
- slovenská literatúra

V nižších ročníkoch prevláda pestovanie vyjadrovacích schopností žiakov, vo vyšších ročníkoch dostáva väčší priestor literatúra. Zložky predmetu tvoria organický celok.

Cieľom stredoškolskej výučby slovenského jazyka je dosiahnuť takú úroveň rečových znalostí, aby žiaci zvládli správne bežnú komunikatívnu situáciu v ústnej a písanej forme v súlade s gramatickou normou.

Vo vyučovacom procese žiaci majú získať také základy vedomostí, ktoré umožňujú dosiahnuť náročné a vedomé ovládanie slovenského jazyka podľa svojich individuálnych schopností. Vo vyučovacom procese získajú žiaci základy pre ďalšie sebavzdelávanie.

V záujme samostatného používania jazyka vo vyučovaní slovenského jazyka dominuje rozvíjanie komunikačných schopností v ústnej a písomnej forme.

Základnou zásadou je postupnosť: od jednoduchej, krátkej reprodukcie k samostatnému tvoreniu textov. Zložky procesu sú: postupné a vedomé rozvíjanie slovnej zásoby, rozvíjanie schopnosti porozumieť reči a textu, osvojenie a vedomé používanie jazyka a jazykovej sústavy v zhode s normou v ústnych a písomných prejavoch.

Pri osvojovaní gramatických pravidiel sa dáva dôraz na gramatické kategórie slovných druhov. Pri vyučovaní syntaktických a štylistických poznatkov treba sa sústrediť na prácu s textom.

Cieľom vyučovania literatúry je vzbudiť záujem o umelecké texty. Pomocou literárnych diel treba rozvíjať vyjadrovacie schopnosti a kreativitu žiakov, rozvíjať ich mravný a estetický cit.

Žiaci spoznávajú a hodnotia umelecké hodnoty diel, spoznávajú charakteristické znaky žánrov.

Počas vyučovacieho procesu slovenskej literatúry treba viesť žiakov k vytvoreniu kladného postoja k slovenskému jazyku, k slovenskej kultúre a slovenskej národnosti.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa využívajú aj medzipredmetové vzťahy z dejepisu a z maďarskej literatúry. Vyučovanie slovenskej literatúry prispieva k tolerancii k iným národom a kultúram.

Postupne sa vytvárajú čitateľské zvyky a obohacuje sa fantázia, kreativita a obrazotvornosť žiakov.

Všeobecné požiadavky vývinu

Slovenský jazyk a komunikácia

Rozširovanie a prehĺbovanie vedomostí, upevňovanie zručností a schopností je postupné, pozostáva z nadväzných elementov.

Východiskom je tvorenie jednoduchých a konkrétnych otázok a odpovedí a treba dosiahnuť schopnosť samostatného tvorenia textov.

Získané vedomosti žiaci majú vedieť uplatniť v praxi v súlade s cieľmi komunikácie.

Žiaci sa naučia používať učebné pomôcky, osvoja si techniky spracovania informácií.

V záujme kultivovaného, správneho a vedomého vyjadrovania permanentne treba rozvíjať poznatky systému slovenského jazyka, spoznať a používať jazykové pravidlá.

Treba zdokonaľovať poznatky správnej výslovnosti a pravopisu.

Treba porovnať gramatické kategórie a pravopisné pravidlá slovenčiny a maďarčiny. Pri porozumení textov treba rozvíjať jednoduchú reprodukciu, porozprávanie obsahu, vyzdvihnutie podstaty, určiť cieľ

a stanovisko hovoriaceho, porozumenie neznámych slov dedukciou na základe textu. Permanentné rozvíjanie slovnej zásoby je stálou úlohou.

Žiaci majú zostaviť svoje výpovede v logicky usporiadanej forme. Potrebné je precvičovanie písania osnovy a plánu odpovede.

Pri písomných prácach treba osvojiť a správne používať pravopisné pravidlá a v rámci toho interpunkčné znamienka.

V prekladoch treba vedome a správne používať slovenské zvraty.

Žiaci majú vedieť spoznať a charakterizovať jednotlivé druhy textov (napr. hovorový a odborný štýl).

Žiaci majú vedieť zostaviť sloh primeraný komunikačnej situácii a cieľu.

Pri riešení úloh sa rozvíja logické a tvorivé myslenie, žiaci sa pripravujú na zvládnutie rôznych komunikačných situácií.

Slovenská literatúra

Vyučovanie literatúry prebieha na základe chronologického poradia.

Počas štúdia literatúry žiaci sa oboznámia s hlavnými obdobiami rozvoja slovenskej literatúry, významnými osobnosťami a najdôležitejšími dielami slovenskej literatúry. V kontexte svetovej literatúry si utvoria obraz o slovenskej literatúre. Oboznámia sa s spoločnými tematickými a ideovými znakmi slovenskej a maďarskej literatúry. Žiaci si osvoja odborné terminológiu literatúry. Slovenská literatúra obohacuje jazykovú kultúru žiakov, poskytuje im základy literárneho vzdelania, prispieva k schopnosti vytvárania samostatnej mienky a k rozvoju estetického citu.

Žiaci sa naučia samostatne používať informačné zdroje (učebnice, zbierky, knižnicu ...).

9. ročník

Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú používať osvojené vedomosti v konkrétnych komunikačných situáciách. Tvoríť text v osvojených tematických okruhoch. Precvičovanie pozdravu, oslovenia, predstavenia (sa).

Žiaci majú vedieť vytvoriť a viesť jednoduchý dialóg. Spracovať text pomocou otázok. Téma primeraný prejav ústne a písomne.

Rozprávanie, opis, charakteristika.

Žiaci sa oboznámia s hláskoslovným systémom slovenčiny. Majú vedieť správne artikulovať slovenské hlásky, ponímať rozdiely medzi výslovnosťou slovenských a maďarských hlások. Žiaci si majú uvedomiť, že hlásky môžu zmeniť význam slova. Poznať a správne používať pravidlá písania i/y. V písaní a vo výslovnosti dodržiavať rytmický zákon, pravidlá písania veľkých písmen. Správne používať tvary podstatných a prídavných mien v jednoduchých vetách. Spoznať a správne používať pravidlá slovenského jazyka. Rozvoj schopnosti samostatnej opravy chýb. Používanie správneho slovosledu. Cvičiť zostavenie osnovy.

Osvojenie základných literárnovedných pojmov, pochopenie ich významu.

Charakteristika umení jednotlivých období. Súvislosti literatúry a iných druhov umenia. Súvislosti medzi európskou a slovenskou literatúrou. Charakteristické žánre jednotlivých období. Charakteristické znaky ústnej slovesnosti a písanej literatúry. Samostatné používanie knižnice, zapisovania poznámok.

Krátke hodnotenie literárneho diela. Precvičovanie nemého a hlasného čítania.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
Ľudské vzťahy	O sebe: osobné údaje, osobné doklady (občiansky preukaz cestovný pas) krátky životopis, povahové vlastnosti, záľuby Moja rodina: členovia rodiny, príbuzenské vzťahy, charakteristika osoby. Povinnosti členov rodiny doma. Večer doma. Rodinné sviatky, rodinné udalosti. Priateľstvo: Priatelia – známi, spoločné trávenie voľného času, spoločné záľuby. Riešenie konfliktov. Slohová práca: charakteristika osoby.
Naše prostredie	Moje bydlisko: Život v meste a na dedine. Predstavenie bydliska: miestne zaujímavosti. Možnosti zábavy a športu. Vzťah k bydlisku, naša ulica. Minulosť našej osady (príchod našich predkov). Bývanie: Rodinný dom so záhradou, bývanie na sídlisku, porovnanie. Miestnosti bytu, zariadenie a dekorácia bytu, typ kúrenia. Práce v domácnosti, poruchy v domácnosti. Slohová práca: opis bydliska.
Práca	Pracovný deň dospelých. Vlastný režim dňa. Aké zamestnania poznáme? Výber povolania. Ľudové remeslá, ľudové majstrovstvo. Ochrana tradícií.
Škola	Opis budovy: Miestnosti v škole a ich funkcia, zariadenie triedy. Naša trieda, náš kolektív, rozvrh hodín, predmety, záujmové krúžky v škole, školské podujatia. Možnosti štúdia na Slovensku. Krátky prehľad slovenského národnostného školstva. Slohová práca: opis budovy.
Stravovanie	Stravovanie doma: základné potraviny, nápoje. Raňajky, obed, večera. Varenie, pečenie, stolovanie, umývanie riadu. Oblíbené jedlá našej rodiny. (Príprava slávnostného obedu,) pozývanie hostí. Základy správnej výživy (mliečne výrobky, zeleniny, ovocie). Stravovanie v reštaurácii, stravovanie na pracovisku, v škole. Slovenské jedlá našej oblasti.
Nákupy, obchody, služby	Typy obchodov. Nákup v samoobsluže, nákup v obchodnom dome. Ako nakupuje naša rodina? Dom služieb: u holiča, u kaderničky, oprava, čistenie, farbenie šiat, v krajčírskych dielni, oprava obuvi, oprava elektrických spotrebičov
Gramatika	
Hláskoslovie	Porovnanie systému slovenských a maďarských hlások. Slovenská abeceda. Výslovnosť slovenských samohlások, dvojhlások. Písanie a výslovnosť spoluhlások.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Klasifikácia samohlások a spoluhlások. Mäkké slabiky a výnimky. Písanie a výslovnosť tvrdých slabík. Spodobovanie spoluhlások.
Pravopis	Písanie i, í, y, ý: po tvrdých a mäkkých spoluhláskach, v cudzích slovách, v zvukomalebných slovách, v citoslovciach po obojakých spoluhláskach. Vybrané slová. Písanie ä, písanie dvojhlások. Rytmické krátenie. Písanie cudzích slov. Písanie veľkých písmen: na začiatku viet a nadpisov, po dvojbodke, na znak úcty v zámenách, vo vlastných menách. Porovnanie písania veľkých písmen s maďarských pravopisom. Rozdeľovanie slov: podľa slabík, podľa zloženia
Úvod do štúdia ohybných slovných druhov:	Gramatický význam mien. Gramatická zhoda prídavných a podstatných mien v jednotnom a množnom čísle. Zámena, prídavné mená a podstatné mená. Číslovky a podstatné mená. Vyjadrenie činnosti v prítomnom, minulom a budúcom čase.
Ohybné slovné druhy Podstatné mená	Význam a tvorenie podstatných mien. Delenie podstatných mien. Gramatické kategórie podstatných mien (rod, číslo, pád). Skloňovanie podstatných mien.
Prídavné mená	Význam a tvorenie prídavných mien. Delenie prídavných mien podľa významu. Stupňovanie prídavných mien. Skloňovanie prídavných mien. Skloňovanie prídavných a podstatných mien.
Literatúra	
Úvod do štúdia literatúry	Pojem literatúra. Úloha literatúry v spoločnosti. Ústna slovesnosť a písaná literatúra.
Stredoveká literatúra	Činnosť Cyrila a Metoda na základe legiend. Ústna slovesnosť v stredoveku: čítanie a obsah a ľudových piesní a rozprávok.
Ústna slovesnosť v období humanizmu a renesancie	Čítanie jednej legendy, ľudovej piesne a ľudovej rozprávky.
Klasicizmus a preromantizmus v slovenskej literatúre	Myšlienky osvietenstva v období panovania Márie Terézie a Jozefa II. Vývin slovenského jazyka a literatúry. Myšlienky a umelecké prostriedky osvietenstva v diele Jána Chalupku Kocúrkovo (humor, satíra)

Podmienky ďalšieho postupu

Čitateľné, usporiadané písmo. Taká úroveň čítania, ktorá zabezpečí správne chápanie textu. Téma adekvátny sloh. Spracovanie textu na základe otázok. V známych tematických okruhoch reakcie na otázky, zapojenie sa do dialógu. Poznanie gramatických pojmov v rozsahu učiva. Ovládanie a dodržiavanie základných pravidiel pravopisu a správnej výslovnosti.

Žiaci majú poznať pojem literatúra. Identifikovanie známych umeleckých prostriedkov a žánrov. Poznať charakteristické znaky ľudovej slovesnosti. Poznať krátky obsah niekoľkých ľudových rozprávok.

10. ročník
Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

Cvičenie písania listu, telegramu, vyplnenie rôznych tlačív. Precvičovanie telefonických rozhovorov v rôznych situáciách. Získanie informácií v známych tematických okruhoch. Príprava osnovy, poznámok k danej téme a na základe toho predniesť samostatný referát. Chronologické poradie v rozprávaní (písanie listu a správy).

Sledovanie, hodnotenie televíznych a rozhlasových relácií na základe konkrétnych aspektov.

Zostavenie referátu o divadelnom predstavení, o filme. Odporúčanie programov, novín. Cvičenie prekladu: správy, krátke články. Treba si uvedomiť charakteristické jazykové zvraty.

Precvičovanie slovných druhov vo vetách.

Správne používanie zámien spolu s podstatnými a prídavnými menami. Význam čísloviek a precvičovanie ich pravopisu. Precvičovanie správneho používania slovík. Spôsoby tvorenia prísloviak. Porovnanie prísloviak a prídavných mien. Treba si uvedomiť význam predložiek. Skúmanie funkcií predložiek vo vetách. Pravopisné cvičenia pomocou pracovných listov.

Rozbor spoločenských a politických podmienok romantizmu. Charakteristika romantických hrdinov na základe literárnych diel. Samostatná interpretácia obsahu známeho literárneho diela.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
Pošta	Podanie listu, telegramu, balíka, peňazí. Vyplnenie poštovej poukážky. Predplatenie novín a časopisov. Ďalšie služby na pošte: predaj novín a časopisov, kníh, poštová banka, zmenáreň, predaj cenín, cestovných lístkov, telefónnych kariet. Telefón: verejná telefónna hovorňa, domáci telefón, záznamovač/odkazovač. Slohová práca: písanie listu.
Zdravotníctvo	Ľudské telo: časti ľudského tela, vnútorné orgány, zmyslové orgány. Starostlivosť o zdravie: osobná hygiena, správna životospráva šport, oddych (zdravá výživa). U lekára: lekárske vyšetrenie, najčastejšie úrazy, choroby, liečenie doma a v nemocnici.
Šport, pohyb	Vplyv pohybu a športu na zdravie. Telocvik v škole a vo voľnom čase, výlety, turistika. Predstavenie obľúbeného druhu športu. Letné a zimné športy v prírode. Športové preteky, olympiáda.
Podnebie, počasie	Charakteristika jednotlivých ročných období. Vplyv počasia na človeka. Moje obľúbené ročné obdobie. Škody, ťažkosti pôsobené počasím (poľadovica, krupobitie, spodné, záplavné vody, povodne....) Meteorologická služba, predpoveď počasia. Slohová práca: Moje obľúbené ročné obdobie.
Zábava, kultúra	Návšteva múzeí. Návšteva koncertov, počúvanie nahrávok doma. Návšteva kina a divadla: výber programu, zakúpenie lístka, oblečenie.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Porovnanie divadelného prestavenia a návštevy kina. V knižnici: orientácia – katalógy. Kultúrne domy: záujmové krúžky, kluby, kultúrne a zábavné podujatia.
Masmédiá	Elektrické masmédiá (rozhlas, televízia, Internet, satelit). Celoštátne a miestne vysielanie: správy, informácie, kultúrne, zábavné, vedecké programy. Slovenské televízne a rozhlasové vysielanie v Maďarsku. Tlač: noviny, časopisy, denníky, týždenníky. Miestne a celoštátne slovenské noviny v Maďarsku. Slohová práca: Písanie správy o jednej udalosti.
Gramatika	
Zámená	Význam a rozdelenie zámien. Pravopis zámien: písanie i, y. Skloňovanie zámien, prídavných a podstatných mien. Kratšie a dlhšie tvary zámien. Používanie zámien
Číslovky	Význam a rozdeľovanie čísloviek. Skloňovanie a pravopis čísloviek. Skloňovanie čísloviek, prídavných a podstatných mien.
Slovesá	Význam a triedenie slovies: činnostné a stavové, plnovýznamové a pomocné. Vid slovies. Zvratné a nezvratné slovesá. Gramatické kategórie slovies: osoba, číslo, čas, rod. Slovesné tvary: podľa zloženia, podľa osoby a čísla. Pravopis slovies.
Neohybné slovné druhy Príslovky	Význam a triedenie prísloviek. Tvorenie prísloviek. Stupňovanie prísloviek.
Predložky	Význam a rozdelenie. Predložky s jedným pádom, predložky s dvoma pádmami, s tromi pádmami. Predložkové väzby, vokalizácia predložiek.
Spojky	Funkcia spojok: spájanie vetných členov, viet v súvetí. Prirad'ovacie a podrad'ovacie spojky. Písanie čiarky pred spojkami, pravopis spojky „a”.
Častice, citoslovčia, zvukomalebné slová	Význam, používanie a ich funkcia v texte.
Literatúra	
Romantizmus v slovenskej literatúre	Politické pomery v Uhorsku v prvej polovici 19. storočia. Ľudovít Štúr – štúrovci, ich ciele. Uzákonenie spisovnej slovenčiny. Charakteristika slovenskej romantickej literatúry (individualizmus, národný charakter) na základe literárnych diel. Výber z básní a balád: Samo Chalupka, Andrej Sládkovič, Janko Kráľ, Ján Botto. Čítanie a rozbor jednej básni alebo balady.

Podmienky ďalšieho postupu

Napísanie telegramu. Iniciatíva telefonického rozhovoru. Žiadanie jednoduchých informácií. Pomocou osnovy samostatne rozprávať o udalosti, zážitku.

Vedieť identifikovať slovné druhy, poznať ich význam. Zbehlosť v skloňovaní. Správne používanie základných pravopisných pravidiel.

Výrazné čítanie literárneho diela. Základná charakteristika daného literárneho obdobia. Referovať o obsahu prečítaného literárneho diela.

11. ročník**Celkový počet hodín: 148****Vstupné formy činnosti**

Aktívne používanie osvojenej slovnej zásoby v spontánnych situáciách. Rozvíjanie komunikačných schopností spontánnymi a plánovanými dialógmi. Precvičovanie selekcie a zosúladenia. Logicky zostavený, súvislý prejav v danej téme. Zostavenie plánu cestovania. Hodnotenie činnosti. Tvrdenie, popieranie, precvičovanie argumentácie. Rozvíjanie schopností prekladania. Správne používanie jazykových zvrátov.

Určenie vetných členov. Určenie vzťahov medzi vetnými členmi. Pochopenie priradovacích a podradovacích súvetí. Spoľahlivé aplikovanie pravopisných vedomostí aj v samostatných písomných prácach. Charakteristika štýlov na základe ukážok. Napísanie správy, charakteristiky a životopisu. Vedomé používanie štýlových znakov.

Skúmanie historických a spoločenských súvislostí historickej doby. Určenie charakteristických umeleckých znakov realizmu. Náročný jazykový prejav pri interpretácii obsahu literárnych diel.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
Doprava, dopravné prostriedky	Vývin dopravných prostriedkov: cestovanie dávno a dnes. Doprava v meste: kvalita ciest, dopravné značky, dopravné predpisy, technický a vodičský preukaz. Mestská doprava. Charakteristika dopravných prostriedkov: autobus, električka, trolejbus, metro, vlak, lietadlo, taxík, osobné auto. Následky motorizácie: znečistenie vzduchu, ťažkosti parkovania. Orientácia v cudzom prostredí. Požiadavky bezpečnej dopravy.
Cestovanie	Každodenné cestovanie do školy, do zamestnania. Cestovanie v Maďarsku. Príprava na cestu: informácie, zabezpečenie cestovných lístkov. Cestovanie do zahraničia: cestovná kancelária, turistické zájazdy, nákup valút, zabezpečenie ubytovania, poistenie. Cestovné doklady, cestovný pas, colná a pasová kontrola.
Príroda, ochrana prírody	Aký význam má pre človeka príroda? Aké činnosti ohrožujú najviac prírodu? Následky nezodpovednej ľudskej činnosti. Čo môže urobiť jednotlivec v záujme ochrany prírody?

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Maďarsko	Predstavenie Maďarska cudzincovi: zemepisná poloha a rozloha Maďarska. Pamätihodnosti Maďarska. Krátke predstavenie Budapešti a jej pamätihodností. Slohová práca: zostavenie plánu pre hosťa.
Slováci v Maďarsku	Práva národnostných menšín v Maďarsku: národnostné samosprávy, civilné organizácie. Slovákmi obývané oblasti v Maďarsku. Krátky prehľad dejín Slovákov v Maďarsku, dnešné slovenské národnostné inštitúcie.
Slovensko	Predstavenie Slovenska cudzincovi: zemepisná poloha Slovenska. Najvýznamnejšie mestá Slovenska, prírodné krásy. Bratislava, hlavné mesto Slovenska.
Gramatika	
Syntax	Spájanie slov vo vete: prisudzovacie/predikatívne, prirad'ovacie (koordinatívne, určovacie) determinatívne syntagmy. Slovo a vetný člen.
Jednoduchá veta	Jednočlenná a dvojčlenná veta. Holá veta: podmet a prísudok. Rozvitá veta: rozvíjacie vetné členy. Modalita jednoduchej vety. Slovosled v jednoduchej vete.
Súvetie	Prirad'ovacie a podrad'ovacie súvetie. Druhy prirad'ovacích a podrad'ovacích súvetí. Pravopis prirad'ovacích a podrad'ovacích súvetí.
Štylistika	Štýl vo všeobecnosti. Jazykové, štylistické prostriedky. Hovorový štýl. Štýly verejného styku: náučný, publicistický, administratívny, umelecký. Kompozícia slohového prejavu: informácia (oznámenie, správa, hlásenie). Rozprávanie (úvod, zápleтка, stupňovanie, vyvrcholenie, rozuzlenie). Jazykové prostriedky opisu (jednoduchý, odborný, umelecký). Ukážky z publicistických útvarov.
Lexikológia	Slovná zásoba: pojem slovnej zásoby, jadro slovnej zásoby, spisovná norma. Slovo: zvuková a významová stránka slova. Vzájomné vzťahy slov. Druhy slov podľa zloženia.
Literatúra	
Realizmus v slovenskej literatúre	Spoločenské a politické podmienky rozvoja realistickej literatúry. Hlavné znaky slovenskej realistickej literatúry. Najvýznamnejší predstavitelia slovenského realizmu. Pavol Országh-Hviezdoslav: rozbor dvoch básní Martin Kukučín Poviedky: Rysavá jalovica a ešte jedna poviedka. Jozef Gregor Tajovský Dve-tri poviedky: Horký chlieb, Mamka Pôstková
Slovenská literárna moderna	Symbolizmus a expresionizmus v slovenskej literatúre. Ivan Krasko Básnické zbierky: Nox et solitudo, Verše. Rozbor dvoch básní.

Podmienky ďalšieho postupu

Primerané reagovanie v komunikačnej situácii. Samostatné krátke referovanie o daných tematických okruhoch. Samostatné zostavenie kratšieho ústneho a písomného prejavu (15-20 viet).

Poznať pojem jednoduchej vety a súvetia. Poznať vetné členy. Spoľahlivé používanie jazykových a pravopisných poznatkov. Logická výstavba jazykového prejavu.

Samostatné čítanie básní a kratších prozaických diel. Referovať o tematickej osnove prečítaného diela.

Poznať podstatné charakteristické znaky realistických a moderných literárnych diel.

12. ročník

Celkový počet hodín: 148

Vstupné formy činnosti

Precvičovanie verejného prejavu. Dôraz sa kladie na samostatné tvorenie textu. Precvičovanie zostavovania písomných prác v každom známom tematickom okruhu. Cvičenie prekladu, v prípade menej známeho textu pomocou slovníka.

Pochopenie podstaty prekladaného textu, rozvíjanie dedukčných schopností. Cvičenie náročného zvládnutia komunikačných situácií. Usporiadanie syntaktických celkov.

Skúmanie súvislostí jazyka a myslenia. Štúdium vývoja slovenského spisovného jazyka. Porovnanie spisovného jazyka a nárečí. Vedomé uplatňovanie teoretických poznatkov v záujme správneho jazykového prejavu.

Pri čítaní literárnych diel žiaci získajú konkrétne informácie o diele. Umelecké hodnoty diela spoznávajú rozborom. Prostredníctvom literárnych diel žiaci si vytvárajú predstavy o životných pocitoch umelca danej doby. Spoznanie charakteristických tematických a jazykových znakov slovenskej literatúry v Maďarsku.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Komunikácia	
Systematizácia vedomostí	Aktivizovanie slovnej zásoby v každom tematickom okruhu. Samostatné spracovanie známych tematických okruhov ústne a písomne.
Precvičovanie komunikačných situácií	Súhlas, oslovenie, príkaz, pozdravenie, lúčenie sa, blahoželenie, vyjadrenie súcitu...
Slohové úlohy	Zostavovanie textov v prítomnom, minulom a budúcom čase. Opis, charakteristika, rozprávanie.
Gramatika	
Dejiny slovenského jazyka	Jazyk, myslenie, spoločnosť Vývin slovenského jazyka. Slovenský spisovný jazyk a nárečia.
Systematizácia vedomostí	Používanie teoretických vedomostí v riešení úloh.
Literetúra	
Podmienky kultúrneho rozvoja po roku 1918	Vznik Československej republiky. Rozvoj slovenskej kultúry a vzdelanosti. Rozbor jednej básni E. B. Lukáča a Jána Smreka Ukážky z tvorby: J. C. Hronského, Dobroslava Chrobáka, Františka Švantnera.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
Slovenská literatúra po roku 1945	Ukážky z diel Milana Rúfusa a Miroslava Válka. Rozbor jednej básni Milana Rúfusa a Miroslava Válka.
Výber z prozaickej tvorby	Rudolf Jašík, František Hečko, Vladimír Mináč, Vincent Šikula, Rudolf Sloboda, Peter Jaroš.
Slovenská literatúra v Maďarsku v súčasnosti	Ukážky z diel: Juraj Dolnozemský, Alexander Kormoš, Gregor Papuček, Imrich Fuhl, Michal Hrivnák, Pavol Kondač.

Podmienky ďalšieho postupu

Logické a samostatné zostavovanie textových celkov ústne a písomne.

Správne používanie najdôležitejších pravopisných pravidiel. Prehľad sústavy slovenského jazyka.

Spoznanie rozdielu medzi spisovnou slovenčinou a nárečiami.

Samostatné čítanie literárneho diela a referovanie o téme. Napísanie krátkeho rozboru. Samostatné získanie informácií o autoroch literárnych diel a o historickej dobe.

SLOVENSKÁ VZDELANOSŤ

1–4. ročník

Ciele a úlohy

V okruhu učebných predmetov v slovenských národnostných školách sa objavil nový predmet a to vyučovanie slovenskej vzdelanosti (vlastivedy). Vyučovanie učebného predmetu poskytuje príležitosť k správne vytvoreniu identity.

Vzbudzuje úctu k pestovaniu kultúry domácej slovenskej národnosti a k ostatným národnostiam v Maďarsku.

Učebnú látku slovenskej vzdelanosti tvoria zložky tradičnej kultúry: výročné a rodinné zvyky, náboženské sviatky, pracovné postupy, pracovné náradia, kultúra obliekania a stravovania, detské hry, znalosť slovenských povedačiek a ľudových rozprávok.

Pri vyučovaní slovenskej vzdelanosti znalosti žiakov obohacujú národnostné programy rozhlasu a televízie, národnostné kultúrne programy, kalendáre a noviny.

Všeobecné požiadavky vývinu

Pri vyučovaní slovenskej vzdelanosti postupne rozvíjame poznanie žiakov o ich predkoch, o tom kde a ako žili.

Tvorivým spôsobom sa žiaci oboznámia s charakteristickými ľudovými zvykmi národnosti.

Vytvoriť pre žiakov čo najviac príležitostí na spoznanie zvykov a obyčají, ľudových piesní, národopisných zbierok a ľudových rozprávok.

1. ročník

Celkový počet hodín: 18

Vstupné formy činnosti

Na vychádzke spoznávať prvky vlastného národnostného prostredia.

Poznať slovenské názvy ulíc a stavieb.

Pozorovať tradičné pestovanie ovocia a zeleniny v rodinnom gazdovstve.

Charakteristické znaky národnostnej školy.

Nácvik detských hier.

Účasť na národnostných slávnostiach – pozorovanie tradičných (výročných) zvykov.

Nácvik detských povedačiek.

Z prírodného materiálu pripravovať pomôcky, ktoré sa viažu k výročným zvykom.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Náuka o krajine (vlastiveda)	Spoločenské správanie v národnostnom prostredí. Úctivý vzťah ku všetkým obyvateľom, k pracovníkom školy, k spolužiakom a členom rodiny. Pozdravy v slovenskom jazyku.
2. Rodina	Charakteristické údaje o členoch rodiny. Pomenovania členov rodiny: mama, otec, stará mama, starý otec, brat, sestra, teta, ujo.
3. Bydlisko	Charakteristický národnostný ráz bydliska a okolia.
4. Škola	Základné údaje o škole a jej národnostný charakter. Názov školy v slovenskom jazyku. Oslovenia: pani učiteľka, pán učiteľ, teta, ujo.
5. Človek vo vzťahu k prírode	Pravidelné striedanie ročných období. Ročné obdobia. Dni, týždne, mesiace. Domáce zvieratá. Rastliny pestované v záhrade. Pracovné náradie.
6. Významné dni v cykle ročných období	Formovanie záujmu k ľudovým tradíciám a zvyklostiam. Mikulášske zvyky, vianočné vinše. Fašiangový sprievod.
7. Detské hry	Hry detí vo voľnej prírode – naháňačky, skrývačky, výber zo zvykov vlastného prostredia.
8. Ľudové úžitkové umenie	Rozvoj manuálnej zručnosti pri zhotovovaní predmetov.
9. Ľudová slovesnosť	Odraz pozorovania prírody v ľudovej slovesnosti. Povedačky, detské piesne, vyčítanky, ľudové rozprávky.
10. Tradície v národnostnom prostredí	Formovať národnostné povedomie. Účasť na slávnostnom národnostnom programe vo svojom bydlisku.

2. ročník

Celkový počet hodín: 18

Vstupné formy činnosti

Slovenské pomenovania domov, stavieb a inštitúcií. Pozorovanie ich národnostného charakteru počas prechádzok.

Porovnávanie súčasných a tradičných stavieb.

Sledovanie zmien v prírodnom prostredí so zreteľom na zmenu ročných období.

Nácvik detských pohybových hier.

Návšteva pávieho krúžku, slovenského kultúrneho krúžku, nácvik ľudových piesní.

Príprava kultúrneho programu na národnostné podujatie.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Náuka o krajine (vlastiveda)	Podrobné oboznámenie s prostredím vlastného mesta, alebo dediny. Národnostný charakter prostredia.
2. Rodina	Vzťahy v rodinnom živote. Práca a povinnosti v rodine. Návšteva starých rodičov a príbuzných. Práca rodičov a starých rodičov.
3. Bydlisko	Štýl bývania v súčasnosti, porovnanie s tradičným obydľím Slovákov. Typické vonkajšie znaky – byt, dom.
4. Škola	Spolužiaci a priatelia – vzťahy v národnostnom prostredí.
5. Človek vo vzťahu k prírode	Prírodné javy a ich znaky. Ročné obdobia – jar, leto, jeseň, zima.
6. Významné dni v cykle ročných období	Tradičné hry zimných a jarných sviatkov. Sviatočné zvyky. Nový rok: vinše. Sviatočná úprava nášho prostredia.
7. Detské hry	Rozvíjanie pohybu v priestore – tanečno spevacké hry.
8. Ľudové úžitkové umenie	Tradičný výtvarný prejav a jeho funkčnosť. Ručné práce. Práca s textilom. Používanie tradičných farieb – biela, modrá, červená.
9. Ľudová slovesnosť	Rozvoj fantázie, formovanie kladného vzťahu k hodnotovému systému ľudovej slovesnosti. Miestne tradičné povere.
10. Tradiície v národnostnom prostredí	Tradičné zvyky v rodine. Zvyky počas dňa. Príprava kultúrneho programu na národnostné oslavy.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiak vie správne používať označenie školy v slovenskom jazyku.
- Pozná miestnosti v tradičnom dedinskom dome a jeho najdôležitejšie zariadenie.
- Vie pomenovať miestnosti v škole.
- Vie používať slovenské výrazy charakteristické na ročné obdobia.
- Zúčastní sa tradičných slávností.

3. ročník

Celkový počet hodín: 18

Vstupné formy činnosti

Orientácia v bydlisku a v blízkom okolí.

Návšteva pamätných miest a pamätníkov v okolí.

Nácvik detských hier, hádaniek a ľudových piesní.

Čítanie ľudových rozprávok – obsah, ponaučenie, dobré a zlé vlastnosti.

Napísať blahoželanie k meninám a narodeninám.

Slovenské pomenovanie školy, miestností v nej a ich funkcia.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Náuka o krajine	Spoznať svoje bydlisko so zreteľom na národnostné tradície. Orientácia v domácom prostredí. Poznať miestne pamätihodnosti a ich slovenské pomenovanie.
2. Rodina	Orientácia v príbuzenských vzťahoch. Hodnota príbuzenských vzťahov. Rodinný sviatok. Blahoželanía k narodeninám a meninám.
3. Bydlisko	Miestnosti a funkcia obytného domu. Miestne pamätihodnosti a prvky bydliska. Orientácia v meste i dedine. Návšteva pamiatkového domu a múzea.
4. Škola	Školské prostredie – porovnávanie súčasnosti a minulosti. Školské zariadenie v minulosti a dnes. Vyučovacie hodiny, začleňovanie žiakov do tried.
5. Človek vo vzťahu k prírode	Pozorovanie prírodných zákonitostí – ochrana prírody a jej pôvodnej typológie. Príroda okolo nás, charakteristické znaky vlastného okolia. Zmena prírody a jej ochrana. Dĺžka dní a nocí.
6. Významné dni v cykloročných obdobiach	Ľudové zvyky podľa miestnych variantov. Sviatky cez rok. Sviatok Troch kráľov. Veľkonočné sviatky – tradičné jedlá. Príprava na veľkonočnú oblievačku – vinš, kraslice.
7. Detské hry	Individuálna párová a skupinová komunikácia v detských hrách. Detské hry – hry na zálohy, vyčítanky, ľudové rozprávky.
8. Ľudové úžitkové umenie	Miestne varianty výtvarného prejavu. Hodnota insitného umenia. Návšteva výstavy obrazov. Práce z papiera – adventný kalendár. Aktívna účasť na príprave charakteristického symbolu mája.
9. Ľudová slovesnosť	Obohacovanie predstavivosti, rozvíjanie slovnej zásoby na základe bohatstva ľudovej slovesnosti. Vinše. Porekadlá. Hádanky. Varianty ľudových piesní. Porovnanie dobrých a zlých vlastností v ľudových rozprávkach.
10. Tradície v národnostnom prostredí	Účasť na miestnom, župnom a celoštátnom národnostnom programe. Návšteva miestneho kostola vo sviatočný deň. Národnostné tradície v rodinnom prostredí.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiak má poznať národnostné prvky svojho bydliska.
- Má poznať pamätné miesta, pamätihodnosti a budovy vlastného okolia, ktoré zohrali významnú úlohu v národnostnom živote.
- Vie blahoželať k meninám alebo narodeninám svojim známym.
- Aktívne ovláda rečovanky (napr. veľkonočné), ľudové piesne a detské hry.

4. ročník**Celkový počet vyučovacích hodín: 18*****Vstupné formy činnosti***

Návšteva vlastivedného múzea.

Príprava darčiekov k slávnostným príležitostiam.

Oboznámenie sa a rozhovor s príslušníkmi slovenskej národnostnej menšiny.

Porovnávanie dopravných prostriedkov v súčasnosti a v minulosti.

V komore – pozorovanie uskladňovania zeleniny a ovocia.

Význam náboženských sviatkov – Sviatok Všetechsvätých, Advent a Popolcová streda.

Zhotovenie ozdobných predmetov zo šúpolia.

Čítanie slovenských novín.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Náuka o krajine (vlastiveda)	Základné poznatky o Slovensku – poloha, hlavné mesto, rieky, vrchy – Vysoké Tatry.
2. Rodina	Život rodiny vo sviatočných a všedných dňoch. Tradičné hodnoty v rodine. Súrodenci – starostlivosť o menšie deti v rodine. Návšteva v škôlke.
3. Bydlisko	Spolunažívanie príslušníkov rôznych národností v našom prostredí. Typické pracovné činnosti a zamestnania ľudí v našom bydlisku. Návšteva slovenského kultúrneho domu pri slávnostnej príležitosti.
4. Škola	Oboznámenie sa s národnostným školstvom. Možnosti vzdelávania v slovenskom jazyku – národopisný krúžok, literárny krúžok, pávi krúžok a pod.
5. Človek vo vzťahu k prírode	Zmeny v prírode v porekadiach. Zbieranie plodov v prírode a ich využitie. Zhotovenie hračiek z prírodných materiálov.
6. Významné dni v cykle ročných období	Tradičné zvyky vo sviatočných dňoch. Vítanie jari.
7. Detské hry	Rozvoj tradičného zmyslu pre rytmus, dramatizácia ľudových detských hier. Dramatizácia: detské hry a veršiky alebo pesničky, ktoré sa k nim viažu. Napr. Chodenie s betlehemom.
8. Ľudové úžitkové umenie	Úžitkové predmety používané v minulosti. Funkčnosť, estetickosť, praktickosť a čistota odevu.
9. Ľudová slovesnosť	Ľudová múdrosť. Povedačky a uspávanky. Ľúbostné ľudové piesne. Porekadlá.
10. Tradície v národnostnom prostredí	Informácie z národnostných masovo-komunikačných prostriedkov. Ľudové noviny, Slovenské vysielanie MTV a rozhlas. Príprava na celoštátne národnostné súťaže.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú poznať miestne pamätihodnosti, pozoruhodnosti, majú navštíviť vlastivedné alebo národopisné múzeum. Majú rozumieť dvojjazyčným nápisom na verejných budovách. Majú poznať slovenskú vlajku, hymnu.
- Majú vedieť pomenovať svoje osobné údaje po slovensky.
- Majú spoznať v miestnom nárečí bežne používané výrazy na vyjadrenie príbuzenského vzťahu (napr. tato, otec).
- Majú vedieť opísať znaky školy po slovensky, a majú vedieť pomenovať zopár osídlení obývaných Slovákmi.
- Majú poznať typické znaky ročných období, pomenovanie mesiacov a dní v týždni.
- Majú sa zúčastniť na hrách, ktoré posilňujú spolupatričnosť a pomôžu pri spoznaní ľudových tradícií – Mikuláš, Vianoce, Fašiangy, Veľká noc.
- Majú sa naučiť zopár nových slovenských ľudových piesní, detských hier, majú sa zúčastniť na príprave predmetov.

5–8. ročník**Ciele a úlohy**

Vyučovací predmet slovenská vzdelanosť je dôležitou časťou slovenského národnostného vyučovania, ktorý poskytuje základné poznatky o dejinách, o kultúre a ľudových zvykoch slovenskej národnosti v Maďarsku.

Poskytne novú príležitosť na spoznávanie zvykov a vytváranie úcty k nim, zabezpečuje spoznanie charakteristických črt a osobností národnostnej kultúry.

Učenie slovenskej vzdelanosti si žiada vytvoriť vzťahy medzi predmetmi napr. slovenský jazyk, technika, spev, telesná výchova, dejepis, zemepis.

Národopisné krúžky, tanečné súbory a spevokoly i zamestnania s národnostnou náplňou umožňujú aktívnu účasť pre žiakov.

Pomocou národopisu sa vyvíja stály vzťah s fungujúcimi celoštátnymi organizáciami, kultúrnymi a náboženskými spolkami i národnostnými organizáciami zo susedných krajín.

Žiak spoznáva regionálne osídlenia Slovákov v Maďarsku, a týmto spôsobom pochopí príčiny rozdielov v ich tradičnej kultúre.

Žiak získa znalosti o dejepisnom a sociálnom vývine slovenskej národnosti.

Získa informácie o zemepisnom členení územia Slovenska. Oboznámi sa s polohou Slovenska a poskytne sa mu možnosť, aby navštívil krajinu svojich predkov.

Formuje sa jeho pocit zodpovednosti pri zachovávaní národnostných hodnôt.

Všeobecné požiadavky vývinu

Vo vyučovaní slovenskej vzdelanosti získavajú žiaci poznatky o pôvode (pôvodných sídlach) dejinách, o zvykoch svojich predkov.

Upevňujú sa prvky národnostného životného spôsobu vo vedomí žiakov.

Spoznávajú sa výročné a rodinné zvyky a obyčaje. Formuje sa vzťah k prírode, spoznávajú sa tradičné zamestnania, gazdovstvo, kultúra obliekania a stravovania.

Žiaci spoznávajú a učia sa chrániť hodnoty národnostnej kultúry: návšteva múzea, pamiatkového domu a sledovanie filmov.

Žiaci sa oboznámia s najcharakteristickejšími zvykmi svojho okolia.

Naučia sa spoznať ľudové piesne, ľudové rozprávky a povedačky.

5. ročník
Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti

Oboznámenie sa so Slovenskom prostredníctvom mapy. Slovenské zemepisné názvy, mená miest, riek a hôr.

Vypracovanie slohovej práce na literárnu súťaž na základe vlastného zážitku.

Návšteva múzea a knižnice – písomné pamiatky o vlastnom meste alebo dedine.

Návšteva miestneho ľudového tanečného súboru – ľudový dievčenský a chlapčenský odev, tradičné účesy.

Pozorovanie ľudových pracovných nástrojov v pamiatkovom dome, výšivky a tkaniny.

Návšteva miestneho klubu a účasť na prehliadke tradičných slovenských jedál ich pomenovanie.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
I. Dejepis	
1. Náuka o krajine (vlastiveda)	Slovensko – mestá, rieky, vrchy. Slovenská národnosť v Maďarsku – poloha a charakteristické znaky slovenských osád. Známi spisovatelia a básnici. Používanie mapy – orientačná schopnosť.
2. Naše bydlisko a širý svet	Maďarsko mnohonárodnostný štát. Písomné pamiatky: miestne dejiny – múzeum, knižnica. Štátne symboly. Národ – národnosť – správne používanie pojmov. Zemepisné názvy. Spoločná minulosť – spoločné dejiny.
3. Významné osobnosti miestnych dejín	Čítame miestne legendy a povesti. Zámena fantázie a reality.
II. Národopis	
1. Ľudové piesne ľudové zvykyv piesňach	Ľudová hudba rodného kraja – miestne ľudové piesne – charakteristické znaky melódie a obsahu. Hodnota ľudovej piesne v uchovávaní tradičnej kultúry.
2. Sviatok a tradícia	Ľudový odev: vo všedný deň, vo sviatok, ženské oblečenie, mužské oblečenie, vrchné súčiastky odevu, účesy, pokrytie hlavy; Charakteristické farby a motívy. Sviatočný odev. Charakteristické znaky odevu miestnej spoločnosti. Rozdiely medzi odevom staršej a mladej generácie. Porovnanie minulosti a súčasnosti.
3. Rodinné sviatky a zvyklosti	Rozhodujúce udalosti v živote človeka – narodenie, krst, svadba. Zvyky vo sviatočné dni. Slovenské krstné mená. Úloha rodiny pri ochrane tradícií.
4. Rok poľnohospodára –	Hospodárenie na nížine, obrábanie pôdy, chov dobytka, Úloha salašov.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
gazdovanie	Spoznávanie miestnych charakteristických črt.
5. Ľudové ozdobné úžitkové umenie	Príprava predmetov charakteristických pre významné dni. Charakteristické motívy jednotlivých regiónov.
III. Folklor	
1. Ľudová slovesnosť	Hľadáme, učíme sa príslovia a porekadlá, ktoré sa viažu k významným dňom.
2. Ľudové rozprávky	Charakteristické štylistické prvky, hrdinovia a myšlienkový obsah ľudových rozprávok. Pozvanie ľudových rozprávačov a počúvanie ich prednesu. Miestne jazykové prvky v ľudovej rozprávke.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú vedieť orientovať na mape: majú vymenuje zopár osídlení (mestá, dediny), kde žijú Slováci v Maďarsku. Majú poznať ich maďarské i slovenské názvy.
- Žiaci po prečítaní povesti alebo legendy na základe otázok majú vedieť porozprávať v niekoľkých vetách ich stručný obsah.
- Žiaci sa majú naučiť ďalšie slovenské ľudové piesne, detské piesne, porekadlá, resp príslovia.
- Majú vymenovať niekoľko ľudových hudobných nástrojov.
- Žiaci majú poznať jednotlivé časti miestneho ľudového odevu, najdôležitejšie rodinné sviatky.
- Majú sa zoznámiť s jednotlivými spôsobmi hospodárenia na vlastnom okolí, majú vedieť pomenovať pracovné nástroje používané v domácom prostredí.
- Žiaci sa majú zúčastniť na príprave nejakého predmetu.

6. ročník

Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti

Rozširovanie slovenských zemepisných poznatkov prostredníctvom mapy, pravopis vlastných podstatných mien.

Oboznámenie sa s tradičnými remeslami s použitím videofilmu.

Čítanie príbehov o známych udalostiach a osobnostiach rodného kraja.

Návšteva národopisnej zbierky, pozorovanie stravovacích zvykov a spôsobu obliekania v minulosti.

Oboznámenie sa s pracovnými návykmi v domácnostiach v maďarských a slovenských rodinách.

Príprava tradičných jedál – výstava.

Počúvanie rozprávky, ľudovej riekanky a vinšu v miestnom nárečí.

Spôsob hospodárenia vo vlastnom bydlisku – výskumná práca s pomocou miestnych občanov.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
I. Dejepis	
1. Poloha v Európe	Slovensko: charakteristické znaky zemepisnej polohy, väčšie mestá a oblasti. Úradný jazyk – materinský jazyk
2. Naše bydlisko a šíry svet	Maďarsko – oblasti slovenskej národnosti. Zamestnanie obyvateľstva – nížiny – vrchy.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Tradičné remeslá. Ľudové zvyky, porekadlá, príslovia, hádanky.
3. Národné sviatky	Spomienkové slávnosti, jubileá – ich význam. Spoločná minulosť – spoločné dejiny. Príbehy a osobnosti v literárnych dielach. Spisovatelia a básnici v slovenskej literatúre.
II. Národopis	
1. Ľudové piesne piesne ľudových zvykov	Charakteristické miestne prvky ľudových piesní a ľudové hudobné nástroje. Prírodné obrazy (metafory) v ľudových piesňach. Vzbudiť záujem o hru na ľudové hudobné nástroje.
2. Významné dni a sviatky	Miestne pomenovania pre jednotlivé súčiastky odevu. Funkčnosť, krása a farebnosť ľudového odevu. Tradičné ľudové jedlá pripravované vo sviatočné dni. Porovnanie obliekania a stravovania vo zvykoch v minulosti a súčasnosti.
3. Rodinné sviatky	Tradície rodinných zvykov. Náväzné povery, pranostiky, predpovede. Spoznávanie významných rodinných udalostí. Porovnávanie slovenských a maďarských rodinných zvykov jednotlivých lokalít.
4. Rok poľnohospodára – gazdovanie	Hospodárenie vo vrchoch a v lesoch : chov dobytky, ťažba dreva, zber lesných plodov a ich využitie. Oboznámenie sa s miestnymi svojráznosťami (pálenie uhlia, pálenie vápna).
5. Ľudové ozdobné úžitkové umenie	Tradičné ozdobné motívy prostredia. Predstavenie – používané farby.
III. Folklor	
4. Ľudová slovesnosť	Príslovia, porekadlá, úslovia, vinše – náväzné na výročné zvyky. Nárečové prvky, svojráznosti.
5. Ľudové rozprávky	Rozličné typy rozprávok: rozprávky o vílach, vtipné rozprávky, rozprávky o zvieratách. Úloha rozprávky pri formovaní charakteru osobností. Hlavné znaky ľudových rozprávok a ľudových povestí.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú poznať názov niekoľkých miest a osád na Slovensku, charakteristické znaky týchto miest z oblasti histórie a literárnej skúsenosti.
- Majú vedieť vymenovať dôležitejšie národnosti žijúce v Maďarsku.
- Majú poznať typické témy slovenskej ľudovej slovesnosti.
- Majú sa zúčastniť na spoločnej činnosti.
- Majú poznať rozdiely a spoločné znaky v oblečení mladých a dospelých pri slávnostných príležitostiach.
- Majú poznať najdôležitejšie rodinné sviatky – narodenie, krstzenie, svadba.
- Majú sa zoznámiť sa s prírodnými podmienkami svojho bydliska: obrábanie pôdy, chov zvierat.
- Na základe pozorovania, skúseností a vlastných poznatkov majú charakterizovať ozdobné motívy regiónu.
- Majú pochopiť význam prísloví a porekadiel, ktoré poukazujú na medziľudské vzťahy a na ľudské vlastnosti.

- Majú spoznať typické štýlové znaky ľudových rozprávok, majú vedieť charakterizovať rozprávkové postavy a ich skutky.
- V texte ľudových rozprávok majú pozorovať miestne nárečové prvky.

7. ročník

Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti:

Dejepisné poznatky o národnostnom zložení obyvateľstva v Maďarsku.

Vplyv spolužitia maďarských a slovenských obyvateľov na vývoj jazyka menšiny.

Oboznámiť žiakov s poznatkami o slovenských osadách – slovenské obyvateľstvo v dedinách a mestách v Maďarsku – používanie mapy.

Porozprávať o ľudovom zvyku, ktorý sa viaže k nejakému významnému dňu.

Podstatné práce pri úprave prostredia potrebné k pestovaniu a spracovaniu plodín.

Tradiície v staviteľstve – prednáška – vysvetlenie výrazov používaných v danom odbore.

Výber z miestnych ľudových povestí – pôvod mien.

Návšteva múzea – Osobnosti rovnako významné pre Slovákov a Maďarov..

Spoznať inštitúcie slovenskej menšiny a oboznámiť sa s ich funkciami.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
I. Dejepis	
1. Pravek Starovek	Sťahovanie a usadenie sa slovanských kmeňov. Pravlast' Slovanov. Slovania – Avari. Etnonýmum Slovan-Slovák. Orientácia na mape – poloha dnešných slovanských národov v Európe.
2. Stredovek – raný stredovek	Vznik Veľkomoravskej ríše, jej rozkvet a pád. Prijímanie kresťanstva. Pôsobenie Cyrila Metoda. Význam vzniku prvého štátu. Vznik slovanského písomníctva.
II. Národopis	
1. Výročné zvyky	Prehľad cirkevných a svetských (profánnych) sviatkov v roku. Dvojazyčnosť v zvykosloví.
2. Rok poľnohospodára	Pestovanie hrozna a jeho spracovanie. Pestovanie zeleniny a ovocia. Poľnohospodárske plodiny. Ľudová múdrosť v porekadlách.
3. Typy osídlení	Obytné domy, Sedliacky dom, jeho rozmiestnenie, funkcia jednotlivých miestností. Tradičné stavebné technológie, tradičné stavebné štýly. Vzťah medzi životným štýlom a zariadením v dome.
4. Spoločné práce a mládež	Dopravné prostriedky a prostriedky prevozu: funkčnosť a ich spôsob používania v minulosti. Príslovia a porekadlá o práci. Spolupatričnosť a vzájomná výpomoc menších skupín.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
III. Folklór	
1. Balady	Spoznávame štylistické znaky a obsahovú stránku balád. Porovnávanie maďarských a slovenských balád, city a myšlienky ich hrdinov. Vzťah jednotlivca a histórie v baladách. Veku primeraný rozvoj písomných a ústnych zručností.
2. Povesti	Poverové povesti – nadprirodzené bytosti. Rozdiely a zhodné znaky v maďarskej a slovenskej ľudovej tvorbe. Rozdielne znaky povestí a balád.
3. Slovensko-maďarské vzťahy	Súbežné javy v slovenskej a maďarskej kultúre. Paralely v básnickej tvorbe Janka Kráľa a Petőfiho. Spoločná minulosť – spoločné dejiny.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú vedieť charakterizovať a hodnotiť prvý sloviensky štátny útvar, založený predkami Slovákov.
- Majú spoznať zopár slov, ktoré potvrdzujú spolužitie slovanského a maďarského etnika.
- Žiaci majú poznať ľudové zvyky, majú vedieť pozdraviť svojich príbuzných pri príležitosti menín alebo narodenín ústne i písomne.
- Majú poznať charakteristické znaky slovenského ľudového staviteľstva, hospodárenia a povier, ako aj tradičné slovenské jedlá.
- Majú poznať významné osobnosti miestnej kultúry, miestne zvykoslovie a ľudové piesne.
- Majú reprodukovať dej aspoň dvoch balád.

8. ročník**Celkový počet hodín: 37****Vstupné formy činnosti**

Poznať význam daných historických termýnov.

Žiak vie pomenovať slovenské osady v Maďarsku pomocou mapy.

Pozorovať súvislosti zemepisnej polohy, spoločenského postavenia a vývoja tradičného hospodárenia .

Spoznatie činnosti známych osobností.

Informácia o inštitúciách – národnostné menšinové samosprávy a slovenské kultúrne spolky, ktoré pomáhajú rozvoju národnostného života.

Spracovanie miestnych ľudových zvykov, ukážka (1–2 zvyky)

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
I. Dejepis	
1. Stredovek	Hospodárske a spoločenské zmeny v stredoveku. Slováci v stredovekom maďarskom kráľovstve. Ľudia rovnakého spoločenského postavenia žijú v rovnakých podmienkach bez ohľadu na ich národnostnú príslušnosť.
2. Raný novovek	Roztrhnutie Maďarska na tri časti.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Reformácia Vyhnanie Turkov. Zmeny v národnostnom zložení štátu po vyhnaní Turkov. Maďarsko a národnosti.
3. Migrácia Slovákov a ich usadenie sa v 17-18. stor.	Migrácia Slovákov na Dolnú zem, smery migrácie v dnešnom Maďarsku.
4. Novodobá história slovenskej národnosti v 19-20. st.	Začleňovanie sa do maďarského spoločenského prostredia. Osobitosti a znaky príslušníkov slovenskej národnosti (zamestnanie, kultúrny život). Vplyv spoločenských udalostí na ich život a jazyk.
II. Národopis	
1. Významné dni	Jarný a letný zvykoslovný cyklus, zvyky v období jesene a zimy- živé tradície. Zvykoslovné udalosti, jedlá, odev. Povery náväzné na výber partnera. Porovnanie minulosti so súčasnosťou.
2. Miestne príležitosti v živote Slovákov	Úloha celoštátnej a miestnej menšinovej samosprávy. Menšinové kultúrne inštitúcie – ich činnosť. Civilné organizácie, spolky, kluby. Detské magazíny rozhlasu a televízie, Ľudové noviny – slovenské noviny.
3. Rok poľnohospodára	Lúčne a pasienkové hospodárenie. Tradičné zamestnania. Sociálne vrstvy. Zvyky viažúce sa k poľnohospodárskym činnostiam. Ľudové remeslá.
4. Typy osídlení, obytné domy	Sedliacky dom, funkcia jednotlivých miestností. Vzťah životného štýlu a bytové zariadenia. Hospodárske budovy a ich funkcia. Funkcia a hodnota národopisného múzea. Povery, ktoré sa viažu k stavbe domu. Typ osady a vzťah k spôsobu hospodárenia.
5. Spoločné práce a mládež	Uchovanie zvykov, ich obnovenie (folklorizácia). Učíme sa texty, dramatizácia. Rozpomienky v rodine. Spolupatričnosť a vzájomná pomoc členov rodiny, príbuzných a susedov.
III. Folklor	
1. Vzťah medzi jednotlivcom a históriou.	Balady: otvorenosť k prežívaniu a pochopeniu osudov, citov a myšlienok hrdinov balád. Povesti : typy a obsah – zbieranie miestnych povestí. Rozdiel medzi povest'ou a baladou. Dvojazyčné paralely zvykoslovia. Zhodné znaky a rozdiely v maďarskej a slovenskej ľudovej tvorbe.

Podmienky ďalšieho postupu

- Pochopenie toho, že Slováci v stredoveku žili v rámci Uhorského štátu, Slovensko ako samostatná krajina v tomto období neexistovala.
- Žiaci majú poznať vplyv reformácie a protireformácie v histórii dolnozemsých Slovákov.
- Majú vedieť, čo znamená pojem „Hungarus”.
- Majú poznať spoločenské a hospodárske príčiny migrácie a migračné smery v období po vyhnaní Turkov.
- Majú poznať miestne osobitosti niekoľkých tradícií.
- Majú vedieť, že zemepisná poloha a spoločenské podmienky ovplyvňujú vznik remesiel.
- Majú poznať rozdiel medzi povestou a baladou.
- Majú poznať činnosť významných osobností a miesta, kde pracovali a preslávili sa.
- Majú poznať ustanovizne, ktoré vykonávajú prácu v službe slovenskej národnosti v Maďarsku.

9–12 ročník**Ciele a úlohy**

Základným cieľom vyučovania predmetu slovenská vzdelanosť je formovanie a vytvorenie identity a vedomia o pôvode žiakov. V zmysle tohoto cieľu, hlavnou úlohou je oboznámenie žiakov s historickou minulosťou Slovákov v Maďarsku, tradovanie „kolektívneho vedomia” menšiny, odovzdávanie a uchovávanie jej duchovnej a materiálnej kultúry, náboženských tradícií, zvykov a obyčají, ľudovej slovesnosti a jazyka. Poznaním minulosti a hodnôt tradičnej kultúry žiakom pomôžeme stotožnenie sa so svojou národnosťou, v uvedomení si svojho pôvodu.

Vedomosti predmetu slovenská vzdelanosť sú stavané jednak na dejinách, spoločenskom vývine, dejinách kultúry slovenského národa, na geografii Slovenska, dnešných spoločensko-ekonomických pomeroch Slovenskej republiky, jednak na dejinách slovenskej menšiny v Maďarsku, na predstavení jej duchovnej a hmotnej kultúry.

Dôležitým cieľom vyučovania predmetu je, aby prostredníctvom učebnej látky prispeli k dôkladnejšiemu poznaniu rodiska, domoviny. Žiaci sa majú zoznámiť so svojim pôvodom, národnosťou, majú poznať históriu svojho bezprostredného okolia, rodiny, majú byť zbehlí v tradíciách a stupnici hodnôt svojej lokality.

Spoznanie domoviny zároveň prispeje aj k upevneniu takého vlastenectva a lokálpatriotizmu, ktorý je zbavený idealizácie a skresľujúceho romantizmu. Jeho základnom hodnotou je úcta k národnosti a kladný vzťah k nej. Žiaci sa majú naučiť chrániť a obohacovať špecifické a jedinečné hodnoty svojho rodiska.

Zohľadňuje sa tu princíp komparácie, akulturácia a vzájomné ovplyvňovanie sa kultúr.

Takýmto prístupom predmet okrem osvojovania vedomostí chce prispieť aj k rozvíjaniu osobnosti žiakov. Vychováva k tolerancii, solidarite, k úcte voči minulosti a k predkom, k otvorenosti voči iným kultúram, jazykom a náboženstvám, inšpiruje k ich pochopeniu.

Cieľom predmetu slovenská vzdelanosť je prispieť k hlbšiemu pochopeniu dneška. Vedomosti, aktivita žiakov, rozvíjanie schopností majú docieľiť, aby žiaci boli schopní vyznať sa v multietnickom prostredí Strednej Európy, aby sa stali aktívnymi činiteľmi menšinového bytia v Maďarsku.

Úlohou predmetu je výchova takých moderných, mysliacich, duševne vyrovnaných občanov so silnou identitou, ktorí vo svojich predstavách o budúcnosti uplatňujú poznanie, podľa ktorého každé individuum, každá generácia je rovnako zodpovedná za svoju budúcnosť a v znamení toho budú aktívnymi národnostnými občanmi, ktorí sú ochotní za svoju menšinu aj konať.

Všeobecné požiadavky vývinu

K dosiahnutiu cieľov a k splneniu úloh pri vyučovaní slovenskej vzdelanosti je nevyhnutné rozvíjať tu opísané schopnosti a zručnosti resp. aplikovať tieto špeciálne pedagogické činnosti a postupy:

Vyučovanie predmetu slovenská vzdelanosť je založené na sprostredkovaní poznatkov z histórie a duchovno-kultúrneho dedičstva slovenského národa a slovenskej menšiny v Maďarsku.

Žiaci v procese konkrétneho spracúvania učebnej látky – pomocou učiteľa – si majú osvojiť schopnosť zbierania a spracúvania rozmanitých informácií a postupy pri systematizácii a analýzu prameňov. Základnou požiadavkou je, aby boli schopní orientovať sa v knižniciach, lexikónoch, príručkách, atlasoch.

Základnou požiadavkou je, aby žiaci získané informácie spracúvali čoraz samostatnejšie a kritickejšie, aby z nich vyvodzovali správne konklúzie. Pri vyučovaní predmetu treba zdôrazňovať vlastnú aktivitu žiakov a zohľadňovať rozvíjanie ich schopností. Je žiadatel'né, aby žiaci základné zákonitosti a súvislosti pochopili cez vlastnú aktivitu, aby zbežlo používali základné termíny z odboru histórie, sociológie, etnografie, literatúry.

Požiadavkou rozvíjania je, aby sa žiaci naučili metódy analýzy a syntézy, aby boli schopní rozlíšiť podstatné a nepodstatné, fakt a mienku, aby si naučili skúmať fakty v širších súvislostiach, porovnávať (svetové, uhorské, slovenské, národnostné).

Žiaci si majú uvedomovať, že história je takým procesom, v ktorom popri zmenách a vývoji má svoje opodstatnenie aj zachovávanie tradícií a hodnôt, najmä v prípade menšín. Sebapoznanie podložené vedomosťami, pevná identita má žiakov inšpirovať k odhaľovaniu, uchovávaniu tradícií, podnecovať k aktivite na menšinovom poli. Majú si osvojiť vedomosti, ktoré sa týkajú života Slovákov v Maďarsku, disponovať aktuálnymi vedomosťami o súčasnom dianí na Slovenska a kultúrno-spoločenskom živote zahraničných Slovákov.

Efektívnosť vyučovania predmetu slovenská vzdelanosť je spätá so schopnosťou orientácie sa v čase a priestore. Je dôležité, aby žiaci pochopili, že udalosti, procesy, úžitkové predmety sa časom a v inom prostredí odlišujú (geografické prostredie, spôsob hospodárenia, úžitkoví predmety, duchovné dedičstvo navzájom súvisia: Slováci v horách, na nížine, remeselníci atď.).

Predmet slovenská vzdelanosť má svoj podiel aj na rozvíjaní kultúry ústneho a písomného prejavu žiakov. Žiaci majú byť schopní vyrozprávať udalosti, reprodukovať text, zhotoviť krátke referáty.

Majú sa naučiť písomne odpovedať na otázky podané písomne alebo ústne, zapisovať si krátke poznámky a osnovy, pričom sa rozvíja ústna a písomná komunikatívna schopnosť žiakov.

Pri vyučovaní predmetu v slovenčine žiaci dostanú vodítko aj k porozumeniu nárečia svojho regiónu.

9. ročník

Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú na základe mapy sledovať proces vývinu Slovanov od pravlasti až po ich diferenciáciu a osamostatnenie sa predkov Slovákov. Majú na mape ukázať dnešné slovanské štáty.

Majú porovnať životný spôsob roľníckych a kočovných kmeňov.

Majú byť schopní rozlišovať medzi pojmami kmeň, kmeňový zväz, národ, národnosť, Slovan, Slovien, Slovák, Uhorsko, Maďarsko.

Majú sa oboznámiť so vzájomným vplyvom jednotlivých etník (zbierať spoločné slová, vzájomné lexikálne výpožičky).

Majú poznať prvý výskyt nomonýmií Slováka a Tót.

Majú na mape ukázať, kde dnes žijú Slováci vo svete, majú poznať etnickú mapu Uhorska, kultúrno-historickú a verejnoprávnú mapu Slovenska.

Majú vedieť referovať o Veľkomoravskej ríši, prečítať povesti o nej, urobiť referáty o jej hlavných osobnostiach, charakterizovať ich.

Majú vedieť umiestniť na mape Uhorska národy, žijúce v Uhorsku.

Majú vedieť porovnať sociálnu štruktúru etník Uhorska.

Majú vyzdvihnúť pozitívny vplyv husitizmu na slovenské etnikum a majú poukázať na príčiny používania českého jazyka.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Úvod	Pojem národnej a etnickej menšiny (národnosti): Uhorsko, Maďarsko, Slovensko, Horná zem, Dolná zem. Slovieni, Slováci.
2. Slováci vo svete	Opis súčasného geografického rozloženia slovenského etnika vo svete. Príznačné geografické a ekonomické črty Slovenska, kultúrohistorické pamiatky. Opis spoločensko-politických pomerov Slovenska. Styky s krajinami v iných štátoch.
3. Slovanské stáročia	Charakteristika prehistórie Slovanov. Geografické rozloženie slovanských národov, ich jazykové členenie.
Slovania v podunajskej oblasti (v Karpatskej kotline) (5–9. storočie)	Príchod slovanských kmeňov do podunajskej oblasti, ich životný spôsob, hmotná a duchovná kultúra. Vznik ich prvého štátneho útvaru. Ich vzťahy s tu žijúcimi národmi, kmeňmi.
4. Megale Moravia – prvý štátny útvar západných Slovanov (9. storočie)	Vznik Mojmirovho moravského a Pribinovho nitrianskeho kniežatstva, vysvätenie kostolov v Nitre. Zjednotenie kniežatstiev Mojmirom (833). Vznik Veľkej Moravy. Vybudovanie vlastnej cirkevnej správy arcibiskupstva, vlastného jazyka, liturgie, písma a misijná činnosť vierozvestov Cyrila a Metóda, panovanie Svätopluka (870–894). Prechod do západného, latinského kultúrneho okruhu. Význam Veľkej Moravy.
5. Slováci v Uhorskom kráľovstve (10–14. storočie)	Príchod Maďarov do Karpatskej kotliny. Prežívanie veľkomoravskej kultúry. Spoločenské a ekonomické postavenie slovenského etnika v stavovej spoločnosti (šľachta, mešťanstvo). Vznik pomenovania Slovenka, Slovák. Etnické pomery v Severnom Uhorsku, nemecká a valašská kolonizácia.
6. Slováci na prahu novoveku (15–17. storočie)	Postavenie Uhorska v rámcoch Habsburskej ríše. Úloha husitov a českého jazyka v oblasti cirkvi a kultúry. Slovakizovaná biblická čeština. Spoločenské pomery (šľachta, mešťanstvo).

Podmienky ďalšieho postupu

Žiaci majú poznať pravlasť Slovanov a dnešné slovanské národy, charakterizovať životný spôsob v pravlasti.

Žiaci majú vedieť krátko predstaviť obdobie Veľkomoravskej ríše, poznať jej význam a hlavných dejateľov.

Majú vedieť referovať o postavení slovenského etnika v Uhorsku, vedieť z akých spoločenských vrstiev pozostávalo.

Majú vedieť, ako vplýval český jazyk na náboženstvo a kultúru Slovákov.

10. ročník
Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti

Žiaci na základe rôznych prameňov (beletria, odborná literatúra, dobové pramene) majú vedieť analyzovať a syntetizovať príčiny sťahovania Slovákov na Dolnú zem.

Majú analyzovať charakteristické formy zaľudnenia Uhorska poddanými, porovnať migráciu Slovákov s príchodom iných národností. Majú urobiť štatistický prehľad o národnostnom zložení Uhorska na základe údajov sčítania ľudu z r. 1850.

Na základe prameňov majú určiť základné formy migrácie.

Na mape majú sledovať smery migrácie, vymenovať hlavné regióny a oblasti obývané Slovákami.

Oboznámiť sa s ukážkami troch hlavných nárečí, zapisovať domáce nárečie.

Zhotoviť mapový náčrt osídlenia.

Žiaci majú vedieť charakterizovať dané regióny, vyzdvihnúť ich zvláštnosti, zbierať príznačné fotografie, dokumenty o tradičnom odevu a živote Slovákov.

Žiaci majú napísať referát o dejinách vlastnej osady, (regiónu) vlastnej rodiny.

Návšteva pamiatkového oblastného domu, múzea, ľudového umelca.

Naštudovanie ľudových piesní typických pre región.

Zhotovenie turistického sprievodcu slovenskými očami.

Zbieranie typických slovenských mien svojej osady.

Predstavenie známych osobností svojej osady.

Zoznámenie sa s výročnými zvykmi.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Migrácia Slovákov, povstania a kolonizácia v 18–19. storočí	Príčiny a dôsledky vnútornej migrácie v Uhorsku. Geografické, spoločenské a hospodárske pomery na územiach oslobodených od Turkov.
2. Formy a etapy migrácie Slovákov	Cirkevná a zemianska kolonizácia. Hlavné etapy sťahovania (1690–1711, 1711–1740, 1740–1780). Prvotné a druhotné (Primárne a sekundárne) sťahovanie. Priemyselná kolonizácia (napr. hutí) v 18–19. storočí.
3. Smery sťahovania	Vytvorenie troch veľkých jazykových ostrovov: Zadunajsko Dolná zem Severovýchodné Maďarsko Slováci v Pešť-Budíne (resp. v Budapešti)
4. Slováci na novom bydlisku	Typy znovuoobývaných osád. Opis nového geografického, hospodárskeho a spoločenského prostredia. Komplexný opis jednotlivých Slovámi obývaných regiónov (Zadunajsko, Novohradská a Peštianska župa, Budapešť, Dolná zem, dnešné severné Maďarsko). Charakteristické spoločenské, hospodárske pomery nových slovenských osád. Opis materiálno-duchovnej kultúry daného obdobia po sťahovaní, známe osobnosti.
5. Slováci v mojej osade	Spracovanie miestnej histórie danej osady. Miesto pôvodu zakladateľov, presťahovaných ľudí, ich vierovyznanie, nárečie, spôsob zakladania obce, história, typické slovenské mená zakladateľov, zamestnanie, materiálna kultúra a duchovná kultúra (náradia, odev, remeselné produkty, typické domy, tradície, významné dni, ľudová slovesnosť atď.).

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
	Tradície a zábava mladých ľudí (napr. zábava, sobáš, atď.). Vlastná rodina, resp. načrtnutie rodokmeňu inej slovenskej rodiny. Zhotovenie turistického bedekkeru (cestopisu) „so slovenskými očami” (o osade alebo o regióne).

Podmienky ďalšieho postupu

Žiaci majú poznať príčiny, smery, formy a etapy slovenskej migrácie.

Majú poznať, odkiaľ prišli zakladatelia, slovenskí obyvatelia osady, hlavné zastávky jej dejín a najväčšie osobnosti, ich rodina.

11. ročník

Celkový počet hodín: 37

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú poznať podstatu osvietenstva, porovnať pojmy stavovský národ, etnický národ a historicko-politické poňatie národa.

Žiaci na základe prameňov majú analyzovať a porovnávať programy maďarských a slovenských politikov reformného obdobia.

Majú sa zoznámiť s niekoľkými typickými spismi dobovej tlače.

Žiaci na základe otázok občianskej premeny a národnej slobody majú pochopiť príčiny a formy spoločných a rozhodných záujmov Slovákov a Maďarov.

Majú načrtnúť právne, spoločenské, kultúrne a hospodárske pomery mnohonárodného Uhorska v období prelomu storočia.

Majú predstaviť vonkajšie a vnútorné okolnosti vzniku Československej republiky.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Osvietenstvo a slovenské národné obrodenie (18–19. storočie)	Uhorsko v dobe osvietenej. Pojem hlásenia osvietenstva a národného obrodu. Hlavné osobnosti slovenského národného obrodu, ich činnosť.
2. Revolúcia 1848/49 a slovenský národ	Uhorská spoločnosť a ekonomika v dobe reformnej. Činnosť a ciele štúrovcov, ich chápanie národa, ich národný program, Žiadosti slovenského národa. Účasť Maďarov a Slovákov v revolúcii. Pomník revolúcie v rodnej obci. Osobnosti obdobia (Např. D. Bocko, J. Kollár, J. Král atď.).
3. Slovenský národ v rokoch 1867–1918	Memorandum slovenského národa. Vyrovnanie a národnostný zákon. Život, právna situácia, pomery kultúrneho života národností v Rakúsko – Uhorskej Monarchii. Vznik Matici slovenskej, hlavné oblasti jej činnosti. Slovenské národné zoskupenia na prelome storočia. Politický profil M. Hodžu a Štefánika. Zbližovanie a plány českej a slovenskej politickej elity. Prvá svetová vojna, vyhlásenie Československej republiky (28. okt. 1918.). Turčiansky Svätý Martin: Martinská deklarácia (31. okt. 1918.). Proces vzniku Československej republiky.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
4. Slováci ako sporadická národnosť v dobe dualizmu	Spoločenské, kultúrne, hospodárske pomery. Významné osobnosti obdobia: (napr. B. Tablic, K. Jesenský, K. Straka, S. Mokry). Činnosť slovenskej inteligencie v Budapešti. Konflikty medzi presadzovaním národných záujmov a oficiálnej štátnej menšinovej politiky. Historicko-spoločenské premeny a ich charakteristické znaky v jednotlivých regiónoch v období dualizmu.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú poznať maďarské a slovenské národné programy v dobe reformnej a v období revolúcie.
- Majú poznať činnosť Ľudovíta Štúra.
- Majú poznať dôsledky vyrovnania, národnostný zákon a hlavné črty maďarskej národnostnej politiky v dobe dualizmu.
- Majú poznať úlohu Matice slovenskej.
- Majú poznať činnosť Masaryka, Hodžu a Štefánika.

12. ročník

Celkový počet hodín: 34

Vstupné formy činnosti

Žiaci majú vedieť analyzovať a porovnávať teóriu a prax jednotlivých národnostných politík.

Majú čítať a študovať dobové dokumenty a dnešnú tlač, majú zostaviť prehľad tlače.

Majú analyzovať a porovnávať trendy v počte Slovákov v Maďarsku a Maďarov na Slovensku na základe údajov sčítania ľudu od roku 1910 po dnešok.

Žiaci majú vedieť porovnať postavenie Slovákov v Maďarsku so situáciou Slovákov v susedných krajinách.

Majú viesť diskusiu a hodnotiť vplyv a formy komunistickej národnostnej politiky.

Majú zbierať články o súčasnom živote Slovákov, majú čítať historické, národopisné štúdie, z literatúry Slovákov v Maďarsku, tlač.

Majú poznať spoločenské, politické a kultúrne zoskupenia Slovákov a ich život.

Majú poznať zákon o národných a etnických menšinách, samosprávne orgány a civilné organizácie.

Majú referovať o možnostiach politickej, spoločenskej a kultúrnej aktivity v slovenskom jazyku.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
1. Medzi dvoma svetovými vojnami a počas vojny (1918–1945)	Národnostné pomery Československa. Spoločenské, hospodárske a politické postavenie Slovákov v Československej republike. Charakteristika národnostnej politiky, slovenské autonomistické hnutie. Dôsledky I. Viedenskej dohody. Okolnosti vzniku a charakteristika vzniku slovenského štátu. Slovenské národné povstanie.

Tematické okruhy	Obsah učebnej látky
2. Slováci v horthyovskom Maďarsku	Počet Slovákov a ich situácia v trianonskom Maďarsku. Charakteristika národnostnej politiky. Školský systém a kultúra. Vznik Antifašistického frontu Slovanov a jeho činnosť.
3. Slovensko v komunistickom Československu	Vzťah Sovietskeho zväzu a Československa. Dôsledky Benešovských dekrétov, vysídlenia. Československo–maďarská dohoda o výmene obyvateľstva (1947). Spoločenské, hospodárske a kultúrne dôsledky komunistického prevratu, zmena národnostného života (školstvo, kultúra, spolčovanie). Vplyv kolektivizácie, priemyselnosti a urbanizácie na národnostné pomery. Čechov a Slovákov.
4. Vznik Slovenskej republiky	Úloha Maďarska pri zmenách systémov v štátoch stredo-východnej Európy. Zamatová revolúcia. Vznik zvrchovaného Slovenska. Spoločenská, hospodárska, politická a kultúrna charakteristika dnešného Slovenska.
5. Slováci v Maďarsku po r. 1945.	Výmena obyvateľstva v praxi na základe individuálnych osudov. Vybudovanie komunistického režimu a národnostný život a zmena národnostného života (školstvo, kultúra, spolčovanie). Vplyv kolektivizácie, priemyselnosti a urbanizácie na národnostné pomery. Situácia národnostného školstva a vzdelávania. Činnosť Demokratického zväzu Slovákov v Maďarsku.
6. Slováci v dnešnom Maďarsku	Údaje sčítania ľudu, odhad počtu Slovákov, sociálna štruktúra, vekové zloženie. Zväz Slovákov v Maďarsku a ďalšie civilné organizácie s celoštátnou pôsobnosťou. Národnostné práva zakotvené ústavou. Zákon o právach národných a etnických menšín z r. 1993. Školské a vzdelávacie možnosti Slovákov v Maďarsku. Situácia vedeckej činnosti, umenia, literatúry, kultúry a tlače. Vzťahy so Slovenskom a zahraničnými Slovákami. Zhrnutie prežívajúcich tradícií: slovenské zvyky, tradície, hmotná a duchovná kultúra v dnešnom Maďarsku.

Podmienky ďalšieho postupu

- Žiaci majú poznať postavenie Slovákov medzi dvoma svetovými vojnami v Československu a v Maďarsku.
- Majú poznať spoločensko-ekonomické zmeny po roku 1945 a ich vplyv na slovenskú menšinu v Maďarsku.
- Majú poznať povojnový školský systém, politické, spoločenské a kultúrne organizácie.
- Majú poznať život, dnešné postavenie a možnosti Slovákov v Maďarsku.

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra szóló előfizetésüket folyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2002. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest 62. Pf. 357. Fax: 318-6668.)

A 2002. évi lapárak

Magyar Közlöny	56 784 Ft/év	Magyar Közigazgatás	5 376 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	10 752 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	2 688 Ft/év
Bányászati Közlöny	2 688 Ft/év	Oktatási Közlöny	13 776 Ft/év
Belsőügyi Közlöny	14 448 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	3 360 Ft/év
Cégek Közlöny	59 136 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	18 144 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	14 784 Ft/év	Pénzügyi Szemle	13 104 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	10 416 Ft/év	Statisztikai Közlöny	7 728 Ft/év
Határozatok Tára	13 104 Ft/év	Szociális és Munkavédelmi Közlöny	10 416 Ft/év
Házi Jogtanácsadó	2 688 Ft/év	Turisztikai Értesítő	6 720 Ft/év
Hírközlési Értesítő	3 696 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	4 032 Ft/év
Hivatalos Értesítő	8 400 Ft/év	Vízügyi Értesítő	7 392 Ft/év
Ifjúsági és Sport Értesítő	2 688 Ft/év		
Igazságügyi Közlöny	9 072 Ft/év	Élet és Tudomány	6 384 Ft/év
Gazdasági és Foglalkoztatási Közlöny	13 776 Ft/év	Ludové Noviny	1 680 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	8 064 Ft/év	Neue Zeitung	2 688 Ft/év
Közlekedési és Vízügyi Értesítő	13 776 Ft/év	Természet Világa	3 696 Ft/év
Kulturális Közlöny	11 088 Ft/év	Valóság	4 032 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	11 424 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlapon.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 2688 Ft áfával.

A CD-JOGÁSZ hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteménye 2002. évi éves előfizetési díjai:

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	64 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	112 000 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	80 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	128 000 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft. (Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2001. évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a 3 naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla.

A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Korda Judit vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlönybolt internetcímen.

2002. évi éves előfizetési díj: 56 784 Ft. Egy példány ára: 140 Ft 16 oldal terjedelemtől, utána + 8 oldalanként + 112 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

02.0706 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.